

VECÍ TÝKAJÚCE SA PRÍRODY A BIODIVERSITY ROZHODOVANIE EURÓPSKEHO SÚDNEHO DVORA

Európska komisia

VECÍ TÝKAJÚCE SA PRÍRODY A BIODIVERSITY

ROZHODOVANIE EURÓPSKEHO SÚDNEHO DVORA

Európska komisia

Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť
odpovede

na vaše otázky o Európskej únii

Nové bezplatné telefónne číslo:

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektorí operátori mobilných telefónov neumožňujú
prístup k číslam 00 800, alebo môžu byť tieto volania
spoplatnené.

Značná časť doplňujúcich informácií o Európskej únii je dostupná na internete.
Prístup k nim je možný cez európsky server (<http://ec.europa.eu>).

Katalogizačné údaje možno nájsť na konci tejto publikácie.

Luxemburg: Úrad pre úradné publikácie Európskych spoločenstiev, 2006

ISBN 92-79-02561-9

© Európske spoločenstvá, 2006

Reprodukovanie je povolené za predpokladu, že zdroj je potvrdený.

Vytlačené v Luxemburgu

Vytlačené na bielom bezchlórovom papieri.

Obsah

Predslov	7
Odkazy	9
Usmernenia.....	9
Iné dokumenty ..	9
Úvod	11
ČASŤ I.	14
1. Všeobecné zásady	14
2. Smernica o vtákoch	16
2.1. Metóda prebratia smernice o vtákoch	16
2.2. Oblasť, na ktorú sa vzťahuje smernica	16
Článok 1.....	16
Článok 2.....	17
Článok 3.....	17
2.3. Povinnosti osobitných opatrení na ochranu biotopov druhov: režim právnej ochrany osobitných chránených oblastí (SPA.....).....	18
2.3.1. Klasifikácia SPA a poskytovanie právnej ochrany pre SPA	18
Článok 4 ods. 1 a článok 4 ods. 2 ..	18
2.3.2. Zabránenie znečisťovaniu alebo zhoršovaniu stavu biotopov	21
Článok 4 ods. 4	21
2.4. Povinnosti ochrany druhov.....	22
2.4.1. Všeobecný systém ochrany	22
Článok 5.	22
2.4.2. Obchodovanie s vtákmi	24
Článok 6....	24
2.4.3. Lov, odchyt alebo zabíjanie vtákov.....	25
Článok 7.....	25
Článok 8....	28
2.4.4. Odchýlky ..	29
Článok 9.....	29
3. Smernica o biotopoch	36

3.1. Metóda prebratia smernice o biotopoch	36
3.2. Povinnosti ochrany biotopov: režim právnej ochrany navrhovaných lokalít s významom pre Spoločenstvo (pSCI), lokalít s významom pre Spoločenstvo (SCI) a osobitných chránených území (SAC)	36
3.2.1. pSCI – SCI – SAC.....	36
Článok 4.....	36
3.2.2. Predchádzanie zhoršovaniu stavu biotopov	40
Článok 6 ods. 2.....	40
3.2.3. Posudzovanie plánov a projektov a kompenzačné opatrenia	41
Článok 6 ods. 3 a článok 6 ods. 4	41
3.2.4. Posudzovanie plánov a projektov a kompenzačné opatrenia v SPA	47
Článok 7.....	47
3.2.5. Dohľad nad stavom ochrany biotopov	49
Článok 11.....	49
Článok 14.....	49
3.3. Povinnosti ochrany druhov.....	50
3.3.1. Systém prísnej ochrany	50
Článok 12.....	50
Článok 13.....	51
Článok 15.....	52
3.3.2. Odchýlky	53
Článok 16.....	53
ČASŤ II	54
C-247/85, Komisia proti Belgicku	54
C-252/85, Komisia proti Francúzsku.....	59
C-262/85, Komisia proti Taliansku.....	61
C-412/85, Komisia proti Nemecku	65
C-57/89, Komisia proti Nemecku - „Leybucht“	66
C-157/89, Komisia proti Taliansku	68
C-355/90, Komisia proti Španielsku - „Močiare Santoña“	69
C-435/92 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) - „Association pour la Protection des Animaux Sauvages a iní“	71
C-44/95 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „Lappel Bank“	74

C-118/94 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „Regione Veneto” ..	76
C-3/96, Komisia proti Holandsku ..	78
C-10/96 (návrh na začatie prejudiciálneho konania)- „ASBL“ ..	80
C-166/97, Komisia proti Francúzsku – “Ústie rieky Seina” ..	82
C-96/98, Komisia proti Francúzsku – „Močiar Poitevin” ..	83
C-371/98 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „First Corporate Shipping” ..	84
C-374/98, Komisia proti Francúzsku - „Basses Corbières” ..	86
C-38/99, Komisia proti Francúzsku ..	89
C-67/99, Komisia proti Írsku ..	93
C-71/99, Komisia proti Nemecku ..	95
C-220/99, Komisia proti Francúzsku.....	97
C-103/00, Komisia proti Grécku – „Caretta caretta na ostrove Zakynthos“ ..	99
C-117/00, Komisia proti Írsku – „Owenduff-Nepin Beg Complex” ..	101
C-415/01, Komisia proti Belgicku ..	104
C-127/02 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging” ..	105
C-182/02 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) - Ligue pour la protection des oiseaux a iní ..	111
C-209/02, Komisia proti Rakúsku – „Wörschacher Moos“ ..	113
C-98/03, Komisia proti Nemecku ..	114
C-117/03 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „Dragaggi” ..	120
C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu ..	122
Príloha ...	131
Index ..	138

Predslov

V tomto roku 10 nových členských štátov zaznamenalo výrazný pokrok v označovaní svojich lokalít pre európsku sieť Natura 2000. Keď všetky členské štáty splnia svoje záväzky, odhadujeme, že 18 % celého územia EÚ25, čo je plocha väčšia ako Nemecko, budú pokrývať lokality Natura 2000. Prvý, veľmi dôležitý krok pri realizácii tohto ambiciózneho projektu sa už urobil – to je však len začiatok dlhodobého podujatia.

Vstupujeme do obdobia realizácie: stanovenie a iniciovanie cieľov starostlivosti o všetky lokality siete Natura 2000, monitorovanie a podávanie správ o postupe prác a, nie na poslednom mieste, reagovanie na nové výzvy, ako je napr. vplyv klimatických zmien alebo stále sa zvyšujúca rozdrobenosť európskych prírodných biotopov. Napriek tomu máme už k dispozícii bohaté skúsenosti a získali sme mnohé ponaučenia. Spoločné zužitkovanie týchto skúseností a ponaučení znamená úsporu času a efektívnejšiu prácu.

Jednu časť našich spoločných skúseností predstavuje spôsob interpretácie právneho rámca – t. j. „smerníc o vtácoch a biotopoch“. V záujme zabezpečenia spoločného pochopenia Komisia poskytla vysvetlenie osobitných požiadaviek a ustanovení smerníc o prírode v niektorých usmerňujúcich dokumentoch venovaných riadeniu lokalít siete Natura 2000, hodnoteniu plánov a projektov, ktoré významne ovplyvňujú lokality siete Natura 2000, ako aj otázok spojených s lovom a financovaním.

No v prípade sporu alebo rozdielných názorov je úlohou Európskeho súdneho dvora poskytnúť konečný výklad smernice. Aj keď sa väčšina rozhodnutí Súdneho dvora týka v prvom rade neplnenia povinností jednotlivých členských štátov alebo osobitnej vnútroštátnej situácie, všetky orgány ES a národné orgány sú viazané všeobecným výkladom Súdneho dvora. Inými slovami, rozhodnutia Súdneho dvora sú právne záväzné a tak orgány ES, ako aj národné orgány sú povinné ich dodržiavať. Rozhodnutia Súdneho dvora o ochrane prírody predstavujú dôležité precedenčné právo. Sú prístupné pre verejnosť – ich počet však narastá a pre osoby, ktoré nepracujú priamo ako právnici, je zväčša dosť zložitá nájsť a vybrať si najdôležitejšie časti týkajúce sa osobitného výkladu európskeho práva.

Z mojich početných diskusií na rôznych úrovniach implementácie – v národných parlamentoch, orgánoch štátnej a regionálnej správy, ale aj v každodenných kontaktoch s príslušnými zainteresovanými subjektmi – vlastníkmí pôdy, priemyselnými odvetvami, občanmi, environmentálnymi a inými mimovládnyimi organizáciami atď. – sa ukazuje, že pochopenie a výklad európskych smerníc sa často rôzni a že poznanie rozhodnutí Súdneho dvora bolo vždy veľmi nápomocné pre vytvorenie spoločného pochopenia a nájdenie praktických riešení. Verím, že súbor rozhodnutí prezentovaný v tejto publikácii posluží rovnakému účelu. Predpokladám, že to bude každodenný nástroj na objasňovanie právneho základu ustanovení EÚ v chránených oblastiach siete Natura 2000 a na zabránenie nedorozumeniam v ich výklade v predstihu - pred vznikom skutočného problému.

Táto brožúra sa sústreďuje na dve hlavné časti legislatívy o prírode a obsahuje najdôležitejšie a najaktuálnejšie rozhodnutia – tak, aby čitateľ mohol nájsť všetky informácie relevantné pre konkrétne odseky alebo články na jednom mieste, spolu s pôvodným textom právneho predpisu. Okrem toho, rozhodnutia sú tu poskytnuté ako také, aby umožnili vidieť širší kontext. Treba zdôrazniť, že tento dokument je mienený čisto ako dokumentárny a informatívny nástroj, bude sa musieť vyvíjať v súlade s formujúcou sa právnou vedou o tomto predmete a – keďže je vytvorený ako kompilácia existujúcich dokumentov – Komisia nepreberá žiadnu zodpovednosť za jeho obsah. Prezentácia rozsudkov reprodukovaných v tejto brožúre evidentne nezaväzuje Súdny dvor.

V máji tohto roku Komisia prijala svoje Oznámenie o biodiverzite, v ktorom sa uvádza, že náš hlavný politický cieľ – zastaviť do roku 2000 klesanie biodiverzity v Európskej únii – možno dosiahnuť len vtedy, ak všetci aktéri zvýšia svoje úsilie a ak sa existujúce právny rámec bude v plnom rozsahu a správne implementovať. Verím, že táto brožúra, ktorá bude dostupná aj na webovej stránke Komisie http://ec.europa.eu/environment/index_en.htm, prispeje k dosiahnutiu tohto cieľa a nájde si cestu do každodennej činnosti všetkých príslušných aktérov.

Ladislav Miko
riaditeľ odboru na ochranu prírodných zdrojov
Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie

Odkazy:

- Súdny dvor Európskych Spoločenstiev: <http://curia.eu.int>
- Numerický prístup k precedenčnému právu Európskeho súdneho dvora, Súdu prvého stupňa alebo Súdu pre štátnu službu: http://curia.eu.int/cs/content/juris/index_form.htm
- EurLex: <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/en/index.htm>
- Zoznam precedenčných vecí a rozsudkov Európskeho súdneho dvora o životnom prostredí:
http://europa.eu.int/comm/environment/law/cases_judgements.htm
- Webová stránka Generálneho riaditeľstva pre životné prostredie, prírodu a biodiverzitu:
<http://europa.eu.int/comm/environment/nature/home.htm>
- Správa o veciach Európskeho súdneho dvora týkajúcich sa smernice o vtákoch so zhrnutiami vecí. Kráľovská spoločnosť na ochranu vtákov, 2004

Usmernenia:

- Usmerňujúci dokument o love podľa smernice o vtákoch
http://www.europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/sustainable_hunting/pdf/hunting_guide_en.pdf
- Riadenie lokalít siete Natura 2000: Ustanovenia článku 6 smernice o „biotopoch“ č. 92/43/EHS
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/pdf/art6_en.pdf
- Posudzovanie plánov a projektov, ktoré významne ovplyvňujú lokality siete Natura 2000
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/pdf/natura_2000_assess_en.pdf
- Smernica o biotopoch: článok 12 – Prísna ochrana živočíšnych druhov (pripravuje sa)
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/species_protection/specific_articles/art12/index_en.htm
- Článok 8 smernice o biotopoch (webová stránka pracovnej skupiny)
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/natura_2000_network/financing_natura_2000/art8_working_group/index_en.htm
- Monitorovanie a podávanie správ - článok 17 smernice o biotopoch
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/monitor_indic_reporting/monitoring_and_reporting/habitats/art17/index_en.htm
- Natura 2000 a lesy - výzvy a možnosti
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/n2kforest_en.pdf
- Trvalo udržateľný cestovný ruch a Natura 2000
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/sust_tourism.pdf
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/sust_tourism_annex.pdf
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/sust_tourism_gpract.pdf

Iné dokumenty:

- Často kladené otázky - FAQ
http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/memo_natura.pdf

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/faq_en.pdf

- **Zameranosť EÚ na sieť Natura 2002**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/focus_en.pdf

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/focus_corrigendum_en.pdf

- **Natura 2000 a ľudia: Partnerstvo**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/conf.pdf

- **Realizácia smernice o biotopoch v morských a pobrežných oblastiach**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/implhmc.pdf

- **Oznámenie ES o močariskách**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/wetlands_en.pdf

- **Natura 2000 - Starostlivosť o naše dedičstvo**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/brochure-en.pdf

- **Interpretačný manuál prírodných biotopov EÚ**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/eu_enlargement/2004/pdf/habitats_im_en.pdf

- **Natura 2000, spravodaj Európskej komisie o prírode**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/newsletter_natura/index_en.htm

- **„Klenoty v korune“ - Správne postupy siete Natura 2000 a voľný čas**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/documents_publications/pdf/jewels_in_the_crown.pdf

- **Objavujeme druhy smernice o vtákoch**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/species_birds_directive/index_en.htm

- **Trvalo udržateľný lov**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/sustainable_hunting/index_en.htm

- **Lov, pridaná hodnota pre biodiverzitu**

<http://www.face-europe.org/case-studies/default.htm>

- **Monitorovanie a ukazovatele biodiverzity**

<http://biodiversity-chm.eea.eu.int/information/indicator/>

- **Racionalizujúce ukazovatele európskej biodiverzity pre rok 2010**

<http://biodiversity-chm.eea.eu.int/information/indicator/F1090245995>

- **Natura 2000 - Európska príroda pre vás**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/pictures/europe_nature_for_you/brochure_europe_nature.pdf

- **Obrázky a plagáty**

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/useful_info/pictures/index_en.htm

Úvod

O ochrane európskej prírody

Základné kamene európskej legislatívy pre ochranu prírody sú smernica Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (ďalej len „smernica o vtákoch“) a smernica Rady č. 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (ďalej len „smernica o biotopoch“). Tieto smernice predstavujú najambicióznejšiu a najrozsiahlejšiu iniciatívu, aká sa vôbec niekedy uskutočnila s cieľom chrániť naše prírodné dedičstvo v celej Európskej únii.

Smernica o vtákoch má za cieľ chrániť všetky voľne žijúce vtáky a ich najdôležitejšie biotopy v celej EÚ. Smernica znamená koniec pre niektoré praktiky, ako je chov a predaj miestnych voľne žijúcich vtákov, alebo pre nevyberavé metódy zabíjania, a zavádza právny mechanizmus na regulovanie iných aktivít, ako je lov, s cieľom zabezpečiť ich trvalú udržateľnosť. Smernica ďalej vyžaduje od všetkých 25 členských štátov, aby chránili najdôležitejšie miesta výskytu pre všetky sťahovavé vtáky a 194 osobitne ohrozených druhov a venovali osobitnú pozornosť močariskám medzinárodnej dôležitosti.

Smernica o biotopoch zavádza podobné opatrenia ako smernica o vtákoch zamerané na ochranu voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, rozširuje však svoje pokrytie na oveľa širšiu paletu vzácných, ohrozených alebo endemických druhov, vrátane približne 450 živočíchov a 500 rastlín. Aj okolo 200 vzácných a charakteristických typov biotopov je prvý raz cieľom pre zachovanie na základe ich vlastného práva.

Ústredným bodom obidvoch smerníc o prírode je vytvorenie celoeurópskej ekologickej siete chránených lokalít nazwanej **Natura 2000**. Každá krajina označila lokality siete Natura 2000, aby pomohla zachovať vzácne biotopy a druhy nachádzajúce sa na ich území. Veľkosť jednotlivých lokalít siete Natura 2000 siaha od plôch s výmerou menej ako 1 ha až po 5 000 km² v závislosti od druhov alebo biotopov, ktoré hodlajú zachovať; väčšina z nich má výmeru okolo 100 – 1 000 ha. Niektoré sú situované vo vzdialených oblastiach, väčšinou však tvoria ucelenú časť nášho vidieka a obsahujú širokú paletu rôznych biotopov, nárazníkových zón a iných prvkov krajiny. V dôsledku toho sieť Natura 2000 nielen ochraňuje niektoré najvzácnejšie európske druhy a biotopy, ale poskytuje aj bezpečné útočisko pre ďalšie nespočetné živočíchy, rastliny a charakteristické črty života zvierat a rastlín vo voľnej prírode, ktoré, aj keď sú všeobecnejšie, predstavujú rovnako dôležitú súčasť nášho prírodného dedičstva.

O Súdnom dvore

Za účelom budovania Európy členské štáty uzavreli zmluvy najprv o založení Európskych spoločenstiev a následne Európskej únie s inštitúciami, ktoré prijímajú zákony v konkrétnych oblastiach. Spoločenstvá teda vytvárajú svoje vlastné právne predpisy, známe ako nariadenia, smernice a rozhodnutia. Na zabezpečenie toho, že zákon bude presadzovaný, pochopený a jednotne uplatňovaný vo všetkých členských štátoch, je veľmi dôležitá súdna inštitúcia. Touto inštitúciou je **Súdny dvor Európskych spoločenstiev**. Tvoria ho tri sudy: Súdny dvor (zriadený v roku 1952), Súd prvého stupňa (zriadený v roku 1988) a Súd pre verejnú službu (zriadený v roku 2004).

Súd pre verejnú službu rieši spory medzi európskymi inštitúciami a ich úradnými osobami a zamestnancami.

Súd prvého stupňa má súdnu právomoc prerokúvať a rozhodovať na prvom stupni o všetkých priamych žalobách, ktoré podali jednotlivci a členské štáty, s výnimkou žalôb, ktoré majú byť postúpené „súdnej

porote“ a žalôb vyhradených pre Súdny dvor. To znamená, že Súd prvého stupňa sa zaoberá žalobami o zrušenie (proti aktom inštitúcií Spoločenstva), žalobami o nekonaní (proti nekonaniu zo strany inštitúcií Spoločenstva), žalobami o náhradu škody (o náhradu škody spôsobenej protiprávnym konaním na strane inštitúcie Spoločenstva), žalobami založenými na rozhodcovskej doložke (spory týkajúce sa zmlúv vo verejnom alebo súkromnom práve, ktoré uzavrelo Spoločenstvo a ktoré obsahujú takú doložku), a žalobami týkajúcimi sa verejnej služby (odvolania proti rozhodnutiam Súdu pre verejnú službu o sporoch medzi Spoločenstvom a jeho úradnými osobami alebo inými zamestnancami).

Súdny dvor ako najvyšší súd alebo ústavný súd má za svoj hlavný účel skúmať zákonnosť aktov Spoločenstva a zabezpečiť, najmä skúmaním odkazov na predbežné opatrenie, že právo Spoločenstva sa vykladá a uplatňuje jednotne. Uplatňuje tiež právo Spoločenstva a rieši spory medzi inštitúciami Spoločenstva alebo medzi týmito inštitúciami a členskými štátmi alebo medzi samotnými členskými štátmi. Súdny dvor tvorí 25 sudcov a 8 generálnych advokátov, ktorí sú menovaní spoločnou dohodou vlád členských štátov a vykonávajú svoj úrad v priebehu šesťročného obnoviteľného funkčného obdobia. Vyberajú sa spomedzi právnych expertov, ktorých nezávislosť je mimo akýchkoľvek pochybností a ktorí majú kvalifikáciu požadovanú pre vymenovanie do najvyšších sudcovských funkcií vo svojich príslušných krajinách, alebo ktorých kompetencie sú široko uznávané. Sudcovia si zvolia jedného zo svojich radov za predsedu Súdneho dvora na trojročné obnoviteľné funkčné obdobie. Generálni advokáti pomáhajú Súdnemu dvoru pri plnení jeho úloh. Predkladajú, na verejnom súdnom pojednávaní pri úplnej neustrannosti a nezávislosti, svoje stanoviská ku všetkým veciam, s výnimkou tých, o ktorých inak rozhodol Súdny dvor, keď daná vec nevyvoláva žiadnu novú právnu otázku. Ich povinnosti si neslobodno mýliť s povinnosťami štátneho žalobcu alebo iného podobného orgánu.

Je povinnosťou Súdneho dvora zabezpečiť dodržiavanie práva pri výklade a uplatňovaní zmlúv o založení Európskych spoločenstiev a ustanovení, ktoré zakotvili príslušné inštitúcie Spoločenstva. Na to, aby sa umožnilo plnenie tejto úlohy, má Súdny dvor širokú súdnu právomoc prerokovať **rozličné druhy žalôb**, napríklad žaloby o zrušenie, žaloby o nekonaní, žiadosti o náhradu alebo odvolania. Rozhodnutia, o ktorých hovoríme v tejto brožúre, pochádzajú zo žalôb o neplnení povinností alebo z návrhov na začatie prejudiciálneho konania.

Žaloby o neplnení povinností - takéto konania umožňujú Súdnemu dvoru rozhodnúť, či členský štát splnil svoje povinnosti vyplývajúce z práva Spoločenstva. Začatiu konania pred Súdny dvorom predchádza prejudiciálne konanie vykonávané Komisiou, ktoré poskytuje členskému štátu príležitosť odpovedať na žaloby proti nemu. Ak toto konanie nevedie ku skončeniu neplnenia zo strany členského štátu, možno Súdnemu dvoru predložiť žalobu o porušení práva Spoločenstva. Túto žalobu môže podať Komisia - ako sa to prakticky deje vždy - alebo iný členský štát. Ak Súdny dvor zistí, že povinnosť nebola splnená, príslušný členský štát musí bezodkladne ukončiť porušovanie práva. Ak v prípade následného iniciovania nového konania Komisiou Súdny dvor zistí, že príslušný členský štát nesplnil jeho rozhodnutie, môže na žiadosť Komisie uložiť členskému štátu pevnú alebo periodickú finančnú pokutu.

Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sú špecifické pre právo Spoločenstva. Hoci je Súdny dvor samou svojou podstatou najvyšším strážcom zákonnosti v Spoločenstve, nie je jediným súdnym orgánom povereným uplatňovať právo Spoločenstva. Táto úloha prislúcha aj národným súdom, pokiaľ si zachovávajú súdnu právomoc skúmať administratívne uplatňovanie práva Spoločenstva, za ktoré sú orgány členských štátov v podstate zodpovedné; mnohé ustanovenia zmlúv a sekundárnych právnych predpisov - nariadení, smerníc a rozhodnutí - priamo prenášajú na príslušníkov členských štátov jednotlivé práva, ktoré musia národné súdy potvrdiť. Národné súdy sú teda svojou podstatou prvými garantmi práva Spoločenstva. Na to, aby sa zabezpečilo efektívne a jednotné uplatňovanie práva Spoločenstva a aby sa zabránilo rozdielnym výkladom, národné súdy sa majú, a završujú aj musia, obrátiť na Súdny dvor a požiadať ho, aby objasnil daný bod týkajúci sa výkladu práva Spoločenstva, napríklad, aby sa ubezpečili, či ich národná legislatíva je v súlade s týmto právom. Návrh na začatie prejudiciálneho konania môže mať

za cieľ aj preskúmanie zákonnosti niektorého aktu práva Spoločenstva. Odpoveď Súdneho dvora nie je iba stanovisko, ale nadobúda formu rozhodnutia alebo odôvodneného príkazu. Národný súd, ktorému je to adresované, je viazaný daným výkladom. Rozhodnutie Súdneho dvora zaväzuje aj ostatné národné súdy, pred ktorými je nastolený problém rovnakého charakteru. Návrhy na začatie prejudiciálneho konania slúžia aj tomu, aby sa každý občan Európy mohol dožadovať vysvetlenia pravidiel Spoločenstva, ktoré sa ho týkajú. Aj keď takýto návrh môže urobiť len národný súd, ktorý jediný má právomoc rozhodnúť o jeho náležitosti, všetky zúčastnené strany - to znamená, členské štáty, strany v konaniach pred národnými súdmi a najmä Komisia - sa môžu zúčastniť na konaniach pred Súdny dvorom. Takto boli viaceré dôležité zásady práva Spoločenstva zakotvené v predbežných rozhodnutiach, zavše ako odpoveď na otázky, ktoré predložili národné súdy prvého stupňa.

O tejto brožúre

Účelom tejto brožúry je mať k dispozícii stručný a príručný súbor hlavných rozhodnutí súdov (vynesených do 15. júna 2006)*, ktoré súvisia s hlavnými článkami smerníc o vtácoch a biotopoch. Vyššie sme sa už zmienili o tom, že Súdny dvor zohráva nezastupiteľnú úlohu pri uplatňovaní, výklade a presadzovaní legislatívy Spoločenstva. Preto je poznanie jeho rozsudkov nevyhnutné pre správne pochopenie podstaty a cieľov každého právneho predpisu. A toto je obzvlášť platné v prípade dvoch smerníc o ochrane prírody, pretože predstavujú komplexné a zložité právne predpisy.

Podstatu tejto brožúry tvoria vybrané rozhodnutia Súdneho dvora, ktoré sú najdôležitejšie z hľadiska konkrétnych otázok týchto dvoch smerníc. **Prvá časť**, rozdelená do troch kapitol, obsahuje vyhlásenia Súdneho dvora tak, ako odzneli v každej konkrétnej veci, týkajúce sa príslušných článkov smernice o vtácoch a smernice o biotopoch (kapitola 2 a 3), ako aj vyhlásenia, ktoré možno považovať za spoločné zásady obidvoch týchto smerníc alebo skôr práva Spoločenstva vcelku (kapitola 1). Podrobnejšiu verziu týchto rozhodnutí tak, ako boli predmetom konania pred Súdny dvorom, s argumentmi strán a informáciami o základných údajoch každej veci, možno nájsť v **druhej časti**. Na oboznámenie sa s pôvodnou verziou rozhodnutia možno použiť internetovú adresu uvedenú z záhlaví každej veci.

Príloha obsahuje prehľad všetkých rozhodnutí Súdneho dvora v tejto oblasti v poradí, v akom boli vydané, so stručným zhrnutím, vrátane príslušných článkov smerníc.

* Všimnite si, prosím, že po vydaní tejto brožúry Súdny dvor vyniesol 14. septembra 2006 ďalší dôležitý rozsudok (Bund Naturschutz Bayern - C-244/05), ktorý objasňuje jeho predchádzajúci rozsudok vo veci Dragaggi (C-117/03). Ten bude zahrnutý do budúcej aktualizácie tejto brožúry.

ČASŤ I.

1. Všeobecné zásady:

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Podľa tretieho odseku článku 249 Zmluvy o ES¹ smernica je záväzná, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pre každý členský štát, ktorému je adresovaná, ponecháva však národným orgánom výber foriem a metód na uplatňovanie danej smernice vo vnútroštátnom práve. No v súlade s ustanoveným precedenčným právom, hoci **prebratie smernice** do vnútroštátneho práva nevyžaduje nevyhnutne, aby bol obsah smernice formálne a doslovne začlenený do jasnej a konkrétnej legislatívy a, v závislosti od jej obsahu, môže byť všeobecný právny kontext adekvátny pre daný účel, to znamená za podmienky, že kontext skutočne zaručuje úplné uplatňovanie smernice dostatočne jasným a presným spôsobom. V tejto súvislosti je v každej jednotlivej veci dôležité určiť charakter ustanovenia zakotveného v smernici, s ktorým žaloba o porušovaní súvisí, aby sa posúdil rozsah povinnosti prebratia uloženej členským štátom.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

Ustanovenia smerníc sa musia implementovať s nespornou záväznou silou a so špecifickosťou, presnosťou a zrozumiteľnosťou nevyhnutnou na splnenie požiadaviek právnej istoty. Zásada **právnej istoty** vyžaduje náležitú publicitu pre vnútroštátne opatrenia prijaté na základe pravidiel Spoločenstva takým spôsobom, aby sa osoby, ktorých sa takéto opatrenia týkajú, mohli uistiť o rozsahu svojich práv a povinností v konkrétnej oblasti spravovanej právom Spoločenstva.

(C-415/01, Komisia proti Belgicku)

Bolo by v rozpore so zásadou **právnej istoty**, keby sa členský štát mohol opierať o právomoc regionálnych orgánov vydávať predpisy s cieľom opodstatniť vnútroštátnu legislatívu, ktorá sa nezhoduje so zákazmi zakotvenými v smernici.

(C-157/89, Komisia proti Taliansku)

V súvislosti so smernicou [o biotopoch] majú členské štáty osobitnú povinnosť zabezpečiť, aby ich legislatíva určená na prebratie smernice, bola **zrozumiteľná a presná**.

(C-98/03, Komisia proti Nemecku)

Členský štát sa nemôže odvolávať na ustanovenia, praktiky a okolnosti existujúce v jeho právnom systéme, aby **opodstatnil neplnenie** povinností a lehôt ustanovených v smernici.

(C-166/97, Komisia proti Francúzsku – „Ústie rieky Seina”)

¹ http://europa.eu.int/eur-lex/lex/en/treaties/dat/12002E/htm/C_2002325EN.003301.html

Ak sa zistí, že **určitá prax** je v súlade s požiadavkami smernice, ktoré sa týkajú ochrany, táto skutočnosť nemôže predstavovať dôvod na neprebratie smernice do vnútroštátneho práva príslušného členského štátu.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

Cieľom predbežného konania v súdnom spore ustanoveného v článku 169 Zmluvy o ES (teraz článok 226)² je poskytnúť príslušnému členskému štátu príležitosť odôvodniť svoje stanovisko, prípadne riadiť sa svojím vlastným súhlasom s požiadavkami Zmluvy. Ak sa tento pokus dosiahnuť urovnanie ukáže ako neúspešný, členský štát je povinný splniť svoje vlastné povinnosti uvedené v odôvodnenom stanovisku, ktoré uzatvára predbežné konanie v súdnom spore, v rámci lehoty určenej v danom stanovisku. Správne uskutočnenie tohto konania predstavuje základnú záruku, ktorú určuje Zmluva o ES, nielen chrániť práva príslušného členského štátu, ale aj zabezpečiť, že každé sporné konanie bude mať za svoj predmet jasne definovaný spor, pričom tento predmet je určený odôvodneným stanoviskom Komisie. Ak sa nespochybňuje, že odôvodnené stanovisko a konanie, ktoré k nemu vedie, bolo riadne uskutočnené, právo členského štátu na spravodlivé prerokovanie nie je narušené okolnosťou, že sporné konanie sa začína podaním, ktoré nezohľadňuje všetky nové vecné fakty alebo veci zákona, ktoré príslušný členský štát uviedol vo svojej odpovedi na odôvodnené stanovisko. Tento štát má plnú možnosť predniesť tieto fakty v spornom konaní, a môže s tým začať vo svojom prvom predložení obhajoby.

(C-3/96, Komisia proti Holandsku)

V žalobe podľa článku 169 Zmluvy o ES (teraz článok 226 ES) musí byť otázka, či členský štát nesplnil svoju povinnosť, určená odkazom na **situáciu, ktorá prevládala na konci obdobia určeného v odôvodnenom stanovisku**. Súd preto nemôže zohľadniť žiadne následné zmeny.

(C-166/97, Komisia proti Francúzsku – „Ústie rieky Seina“; C-96/98, Komisia proti Francúzsku – „Močiar Poitevin“; C-38/99, Komisia proti Francúzsku; C-71/99, Komisia proti Nemecku; C-220/99, Komisia proti Francúzsku)

Ak Spoločenstvo prostredníctvom smernice uložilo členským štátom **povinnosť prijať určitý postup činnosti**, efektívnosť takého opatrenia by bola znížená, keby sa osobám bránilo opierať sa o tento postup pred súdmi, a národným súdom by bolo zabránené zohľadniť to ako prvok práva Spoločenstva.

V dôsledku toho, kedykoľvek sa ukáže, že ustanovenia smernice, pokiaľ ide o ich predmet, sú bezpodmienečné a dostatočne presné, môže sa o tieto ustanovenia **jednotlivá osoba opierať proti ktorémukoľvek orgánu** členského štátu, ak tento štát buď neimplementoval smernicu vo vnútroštátnom práve do konca určeného obdobia, alebo ju implementoval nesprávne. Navyše, národný súd, ktorý je vyzvaný, aby v rámci hraníc svojej jurisdikcie uplatnil ustanovenia práva Spoločenstva, je povinný realizovať tieto ustanovenia v plnom rozsahu a v prípade potreby upustiť od svojho vlastného návrhu uplatniť akékoľvek protichodné ustanovenie vnútroštátnej legislatívy, aj keď bolo prijaté následne, a nie je nevyhnutné, aby súd požiadal alebo čakal na predchádzajúce zrušenie takého ustanovenia právnymi predpismi alebo inými ústavnými prostriedkami.

(C-118/94, Taliansko – „Regione Veneto“)

² Ak Komisia usúdi, že členský štát nesplnil povinnosť vyplývajúcu z tejto zmluvy, vysloví odôvodnené stanovisko k danej veci potom, čo poskytne príslušnému štátu príležitosť predložiť svoje pripomienky. Ak príslušný štát nesplní uvedené stanovisko v rámci lehoty určenej Komisiou, môže Komisia predložiť danú vec Súdnemu dvoru.

Členské štáty uplatňujú zvrchované práva vo svojej **výlučnej ekonomickej zóne** a na kontinentálnom šelfe a smernica [o biotopoch] je v tomto smere uplatniteľná mimo územných vôd členských štátov. Z toho vyplýva, že smernica sa musí implementovať v tejto výlučnej ekonomickej zóne.

V žalobe o neplnení povinností predloženej podľa článku 226 Zmluvy o ES je úlohou Komisie **dokázať tvrdenie**, že povinnosť nebola splnená a že sa nemôže opierať o žiadny predpoklad.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

2. Smernica o vtákoch

Smernica Rady č. 79/409/EEC z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (Ú. v. ES L 103, 25.4.1979, s. 1)³

2.1. Metóda prebratia smernice o vtákoch

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Prebratie smernice do vnútroštátneho práva nevyžaduje nevyhnutne, aby sa ustanovenie smernice začlenilo presne tými istými slovami do konkrétneho, výslovného právneho predpisu; všeobecný právny kontext môže byť postačujúci, ak skutočne zabezpečí plné uplatňovanie smernice dostatočne zrozumiteľným a presným spôsobom. Verné prebratie sa však stáva obzvlášť dôležitým v prípade, ako je prebratie smernice o vtákoch týkajúcej sa ochrany voľne žijúcich vtákov, v ktorom je správa spoločného dedičstva zverená členským štátom na ich príslušných územiach.

(C-247/85, Komisia proti Belgicku; C-252/85, Komisia proti Francúzsku, C-118/94, Taliansko – „Regione Veneto”)

2.2. Oblasť na ktorú sa vzťahuje smernica

Článok 1

1. Táto smernica sa vzťahuje na ochranu všetkých druhov divých vtákov prirodzene sa vyskytujúcich na európskom území členských štátov, pre ktoré platí Zmluva. Zahŕňa ochranu, riadenie a kontrolu týchto druhov a stanovuje pravidlá ich využívania.

2. Bude sa vzťahovať na vtáky, ich vajcia, hniezda a miesta ich výskytu.

3. Táto smernica sa nebude vzťahovať na Grónsko.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

³ <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31979L0409:EN:HTML>

Všeobecný systém ochrany, ktorý sa smernica usiluje zaviesť, sa týka všetkých druhov vtákov, vrátane vtákov s osobitným zafarbením, aj keď sú takéto druhy vzácné.

Ustanovenie vnútroštátnej legislatívy, ktoré obmedzuje ochranu vyžadovanú smernicou na druhy voľne žijúcich vtákov v členskom štáte, je v súlade s požiadavkami smernice, ak sa vzťahuje aj na druhy vtákov prirodzene alebo obvykle sa vyskytujúce na európskom území členských štátov. Aj vtáky, ktoré len prelietavajú nad územím členského štátu, sa musia považovať za prirodzene sa vyskytujúce, aj keď len na obmedzenú dobu. **Ochranný účinok** smernice sa vzťahuje aj na druhy prirodzene sa vyskytujúcich voľne žijúcich vtákov na európskom území iného členského štátu, ktoré sa prirodzene alebo obvykle nevyskytujú na území členského štátu, ale ktoré sú tam dopravené, chované alebo predávané, živé alebo mŕtve.

(C-247/85, Komisia proti Belgicku)

Článok 2

Členské štáty vykonajú opatrenia potrebné na udržanie populácie druhov, o ktorých sa hovorí v článku 1, na úrovni ktorá bude vyhovovať hlavne ekologickým, vedeckým a kultúrnym požiadavkám, berúc do úvahy aj hospodárske a rekreačné požiadavky, alebo na prispôsobenie populácie týchto druhov danej úrovni.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 2 **nepredstavuje nezávislú odchýlku** od povinností a požiadaviek smernice.

(C-262/85, Komisia proti Taliansku)

Pozri najmä v rozhodnutiach týkajúcich sa článku 4 a článku 9.

Článok 3

1. Vzhľadom na požiadavky uvedené v článku 2 členské štáty uskutočnia opatrenia nevyhnutné na ochranu, udržanie a znovuvytvorenie dostatočnej rôznorodosti a oblastí výskytu pre všetky druhy vtákov, o ktorých sa hovorí v článku 1.

2. Ochrana, udržiavanie a znovuvytváranie biotopov a lokalít výskytu bude zahŕňať hlavne nasledujúce opatrenia:

(a) vytváranie chránených území;

(b) udržiavanie a starostlivosť o biotopy v súlade s ekologickými potrebami lokalít výskytu v aj mimo chránených území;

(c) znovuvytváranie zničených biotopov.

(d) vytváranie biotopov.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 3 smernice o vtákoch vyžaduje od členských štátov, aby prijali zodpovedajúce opatrenia na **ochranu, udržiavanie a znovuvytváranie** dostatočnej rôznorodosti a lokalít výskytu všetkých druhov vtákov, na ktoré sa smernica vzťahuje. Povinnosti členských štátov vyplývajúce z článku 3 teda existujú prv, ako sa zistí akékoľvek zníženie počtu vtákov, alebo ako sa zrealizuje akékoľvek riziko vyhynutia chránených druhov.

(C-355/90, Komisia proti Španielsku - „Močiare Santoña”, C-117/00, Komisia proti Írsku – „Owenduff-Nephin Beg Complex”)

2.3. Povinnosti osobitných opatrení na ochranu druhov v biotopoch: režim právnej ochrany špeciálnych chránených oblastí (SPA)

2.3.1. Klasifikácia SPA a poskytovanie právnej ochrany pre SPA

Článok 4. ods. 1 a ods. 2

1. Druhy uvedené v Prílohe 1 budú predmetom zvláštnych ochranných opatrení týkajúcich sa lokalít ich výskytu, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v oblasti ich rozšírenia.

V tejto súvislosti bude pozornosť venovaná:

- (a) druhom, ktorým hrozí vyhynutie;*
- (b) druhom citlivým na špecifické zmeny v lokalitách ich výskytu;*
- (c) druhom, ktoré sú považované za vzácne vzhľadom na ich malú početnosť alebo obmedzené miesta rozšírenia v danej oblasti;*
- (d) iné druhy, ktoré vyžadujú zvláštnu pozornosť z dôvodov špecifickej povahy lokalít ich výskytu.*

Ako pozadie pre ich hodnotenia budú vzaté do úvahy trendy a odlišnosti v početnosti.

Členské štáty budú klasifikovať hlavne územia najvhodnejšie množstvom a veľkosťou na špeciálne chránené oblasti na ochranu týchto druhov, berúc do úvahy požiadavky na ich ochranu v geografických oblastiach mora a súše, kde platí táto Smernica.

2. Členské štáty urobia podobné opatrenia pre pravidelne sa vyskytujúce sťahovavé druhy, ktoré nie sú uvedené v Prílohe 1, berúc do úvahy potrebu ich ochrany v geografických oblastiach mora a súše, kde platí táto Smernica, čo sa týka oblastí ich hniezdenia, výmeny peria a zimovania a miest odpočinku na trase ich sťahovania. Za týmto účelom budú členské štáty venovať zvláštnu pozornosť ochrane močarísk a hlavne močarísk medzinárodnej dôležitosti.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 4 ods. 1 a ods. 2 vyžaduje od členských štátov, aby poskytli osobitným chráneným oblastiam uvedeným v smernici **režim právnej ochrany**, ktorý je schopný najmä zabezpečiť tak prežitie, ako aj rozmnožovanie druhov vtákov uvedených v prílohe 1 k smernici a hniezdenie, výmenu peria a zimovanie sťahovavých druhov, ktoré sú pravidelnými návštevníkmi, aj keď nie sú uvedené v tejto prílohe.

(C-166/97, Komisia proti Francúzsku – „Ústie rieky Seina”; C-96/98, Komisia proti Francúzsku – „Močiar Poitevin”; C-415/01, Komisia proti Belgicku)

Článok 4 ods. 1 vyžaduje od členských štátov, ak sa na ich území vyskytujú druhy uvedené v prílohe 1, aby ako osobitné chránené oblasti klasifikovali územia počtom a veľkosťou najvhodnejšie na ich ochranu, čo je povinnosť, ktorej sa **nemožno vyhnúť prijatím iných špeciálnych ochranných opatrení**.

(C-3/96, Komisia proti Holandsku)

Dostatočná ochrana na účely tohto ustanovenia nie je zabezpečená vnútroštátnou legislatívou týkajúcou sa vody, ktorá nezabezpečuje hospodárenie s vodou, alebo agro-environmentálnymi opatreniami, ktoré sú svojou povahou **dobrovoľné a len upomínajúce** vo vzťahu k poľnohospodárom pracujúcim na hospodárstvach situovaných v osobitných chránených oblastiach.

(C-96/98, Komisia proti Francúzsku – „Močiar Poitevin”)

Ochranný režim, v rámci ktorého jediný štatút, ktorý užíva osobitná chránená oblasť, je to, že je súčasťou **štátom vlastnenej pôdy a zásob morskej lovnéj zveri**, nie je schopný poskytovať adekvátnu ochranu na účely týchto ustanovení.

(C-166/97, Komisia proti Francúzsku – „Ústie rieky Seina”)

Grécka vláda tvrdí, že pripravuje právny nástroj, ktorého cieľom je zabezpečiť ochranu predmetnej lokality. Okrem toho podčiarkuje, že existujúci právny režim je postačujúci na zabezpečenie efektívnej ochrany Messolongskej lagúny. Táto ochrana by vychádzala z globálneho právneho rámca utvoreného z uplatňovania medzinárodných dohôd, environmentálneho práva Spoločenstva a iných ustanovení v rámci vnútroštátneho práva. K tomu by sa pripojilo precedenčné právo Štátnej rady a administratívna prax.

Pokiaľ ide o existujúci režim právnej ochrany uplatniteľný na Messolongskú lagúnu, odporúčame všimnúť si, že horeuvedený režim je príliš všeobecný a netýka sa konkrétne ani danej SPA, ani tam žijúcich druhov (v tomto zmysle odkazujeme na horeuvedené rozsudky z 18. marca 1999, Komisia/Francúzsko, C-166/97, odseky 24 a 25, a z 25. novembra 1999, Komisia/Francúzsko, C-96/98, odseky 25 a 26).

To znamená, že argumentácia gréckej vlády, podľa ktorej mechanizmus uvedený v odseku 11 tohto rozsudku zavádza vhodný právny rámec s cieľom zabezpečiť ochranu príslušnej lokality výskytu, má byť zamietnutá.

(C-166/04, Komisia proti Grécku – neuvverejnené)

Rozpätie **voľnosti rozhodovania** členských štátov **pri výbere najvhodnejších území** sa netýka vhodnosti klasifikovať ako osobitné chránené oblasti tie územia, ktoré sa zdajú byť najvhodnejšie podľa ornitologických kritérií, ale len uplatňovania týchto kritérií na identifikáciu najvhodnejších území na ochranu daných druhov. To znamená, že ak sa ukáže, že členský štát klasifikoval ako osobitné chránené oblasti také lokality výskytu, ktorých počet a celková plocha sú evidentne menšie ako počet a celková plocha lokalít výskytu, ktoré majú byť najvhodnejšie, bude možné konštatovať, že tento členský štát nespĺnil svoju povinnosť vyplývajúcu z článku 4 ods. 1.

Na posúdenie rozsahu, v akom členský štát splnil túto povinnosť, môže Súdny dvor použiť ako podklad odkaz na **Súpis dôležitých oblastí výskytu vtákov v Európskom spoločenstve (IBA)**, ktorý predstavuje súpis oblastí veľkého významu pre ochranu voľne žijúcich vtákov v Spoločenstve.

(C-3/96, Komisia proti Holandsku)

Hoci **IBA** nie je pre príslušné členské štáty záväzný, obsahuje vedecké fakty, ktoré umožňujú posúdiť, či členský štát splnil svoju povinnosť klasifikovať ako osobitné chránené oblasti územia počtom a veľkosťou najvhodnejšie na zachovanie chránených druhov.

Z celkovej schémy článku 4 vyplýva, že ak daná **oblasť spĺňa kritériá** pre klasifikáciu ako osobitná chránená oblasť, musí sa stať predmetom osobitných ochranných opatrení schopných zabezpečiť najmä prežitie a rozmnožovanie vtáčích druhov uvedených v prílohe 1 k tejto smernici.

(C-374/98, Komisia proti Francúzsku - „Basses Corbières”)

Pri implementovaní smernice členské štáty nie sú oprávnené odvolávať sa, podľa vlastného uváženia, na dôvody odchýlky na základe zohľadnenia **iných záujmov**. Pokiaľ ide konkrétnejšie o povinnosť prijať osobitné ochranné opatrenia pre niektoré druhy podľa článku 4, takéto dôvody, aby boli prijateľné, musia zodpovedať všeobecnému záujmu, ktorý je nadradený všeobecnému záujmu reprezentovanému ekologickým cieľom smernice.

Konkrétne, záujmy uvedené v článku 2, menovite **hospodárske a rekreačné požiadavky**, neprichádzajú do úvahy, pretože toto ustanovenie nepredstavuje samostatnú odchýlku od všeobecného systému ochrany, ktorý stanovuje smernica.

(C-355/90, Komisia proti Španielsku - „Močiare Santoña”)

Sú to práve ornitologické kritériá uvedené v odsekoch 1 a 2 článku 4, ktorými sa majú riadiť členské štáty pri vyhlasovaní a určovaní hraníc SPA. Členské štáty nemajú povolené zohľadňovať **hospodárske požiadavky** uvedené v článku 2 pri výbere a určovaní hraníc osobitných chránených oblastí, alebo dokonca zohľadňovať hospodárske požiadavky predstavujúce všeobecný záujem nadradený všeobecnému záujmu reprezentovanému ekologickým cieľom smernice.

Členské štáty nemôžu zohľadňovať hospodárske požiadavky, pokiaľ tieto nepredstavujú **naliehavé dôvody prevažujúceho verejného záujmu**, ako sú uvedené v článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch, ktorý je včlenený do smernice o vtákoch. Hoci posledne zmienené ustanovenie rozširuje paletu dôvodov, na základe ktorých možno odôvodniť snahu zasahovať do osobitných chránených oblastí označených ako také tým, že sa do nich výslovne zahrnú dôvody sociálneho alebo hospodárskeho charakteru, napriek tomu nespôsobuje žiadnu zmenu týkajúcu sa začiatočnej etapy klasifikácie uvedenej v článku 4 ods. 1 a ods. 2 smernice o vtákoch, a preto sa klasifikácia lokalít výskytu ako osobitných chránených oblastí musí za všetkých okolností vykonávať v súlade s kritériami, ktoré akceptujú uvedené ustanovenia.

(C-44/95, Spojené kráľovstvo - „Lappel Bank”)

Členský štát nemôže zmenšiť výmeru plochy SPA alebo zmeniť jej hranice, pokiaľ oblasti vylúčené z SPA už viac nie sú najvhodnejšími územiami pre ochranu druhov voľne žijúcich vtákov v zmysle článku 4 ods. 1 smernice.

(C-191/05, Komisia proti Portugalsku)

Ustanovenia smernice sa musia implementovať s nepopierateľnou záväznou platnosťou a so špecifickosťou, presnosťou a zrozumiteľnosťou, aby boli splnené požiadavky právnej istoty. Zásada právnej istoty vyžaduje náležitú publicitu pre vnútroštátne opatrenia prijaté na základe pravidiel Spoločenstva spôsobom, ktorý umožňuje osobám, ktorých sa tieto opatrenia týkajú, ubezpečiť sa o rozsahu svojich práv a povinností v konkrétnej oblasti, na ktorú sa vzťahuje právo Spoločenstva. Pokiaľ ide o **mapy vytyčujúce osobitné chránené oblasti**, tým musí byť udelená nepopierateľná záväzná platnosť.

(C-415/01, Komisia proti Belgicku)

2.3.2. Zabránenie znečisťovaniu a zhoršovaniu lokalít výskytu

Článok 4 ods. 4

Čo sa týka ochrany oblastí uvedených vyššie v odstavcoch 1 a 2, členské štáty podniknú náležité kroky na zabránenie znečisteniu alebo zhoršeniu lokalít výskytu alebo akýchkoľvek rušivých vplyvov pôsobiacich na vtáky, pokiaľ by boli vážne vzhľadom na ciele tohto článku. Mimo týchto chránených oblastí sa členské štáty takisto budú snažiť zabrániť znečisteniu alebo zhoršeniu lokalít výskytu.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Pri výbere území, ktoré sú najvhodnejšie na klasifikovanie ako osobitné chránené oblasti podľa článku 4 ods. 1, majú členské štáty určitú voľnosť konať podľa vlastného uváženia, ktorá je obmedzená skutočnosťou, že klasifikovanie týchto oblastí podlieha určitým ornitologickým kritériám, ktoré stanovuje smernica, ako je jednak výskyt vtákov uvedených v prílohe 1 k smernici a jednak označenie lokality výskytu ako močaristej oblasti. Členské štáty však podľa **článku 4 ods. 4** nemajú rovnakú voľnosť konať podľa vlastného uváženia, ak chcú upraviť alebo zmenšiť rozmery týchto oblastí.

(C-57/89, Komisia proti Nemecku - „Leybucht“, C-355/90, Komisia proti Španielsku - „Močiare Santoña“)

Právomoc členských štátov zmenšiť rozmery osobitných chránených oblastí môže byť opodstatnená len mimoriadnymi dôvodmi zodpovedajúcimi všeobecnému záujmu, ktorý je nadradený všeobecnému záujmu reprezentovanému ekologickým cieľom smernice. V tejto súvislosti **hospodárske a rekreačné požiadavky** uvedené v článku 2 neprichádzajú do úvahy, pretože toto ustanovenie nepredstavuje samostatnú výnimku zo systému ochrany ustanovenému smernicou.

(C-57/89, Komisia proti Nemecku - „Leybucht“)

Prvá veta článku 4 ods. 4 vyžaduje od členských štátov, aby podnikli náležité kroky na zabránenie, okrem iného, zhoršovaniu lokalít výskytu, a to nielen v oblastiach klasifikovaných ako osobitné chránené oblasti v súlade s článkom 4 ods. 1, ale aj v oblastiach, ktoré sú najvhodnejšie na ochranu voľne žijúcich vtákov, **aj keď neboli klasifikované ako osobitné chránené oblasti**, za predpokladu, že si túto klasifikáciu zaslúžia. V súvislosti s posledne menovanými oblasťami z toho vyplýva, že akékoľvek porušenie prvej vety článku 4 ods. 4 predpokladá, že predmetné oblasti patria medzi počtom i veľkosťou najvhodnejšie územia na zachovanie chránených druhov v zmysle štvrtého pododseku článku 4 ods. 1, a že tieto oblasti utrpeli zhoršenie.

Aj v prípade, ak sa predpokladalo, že opatrenia Spoločenstva na pomoc pre poľnohospodárstvo sú pre poľnohospodárstvo nevýhodné a nezlučiteľné s požiadavkami ochrany ustanovenými v smernici, nezbavilo by to členský štát povinností vyplývajúcich z tejto smernice, najmä tých, ktoré sú uvedené v prvej vete článku 4 ods. 4 smernice.

(C-96/98, Komisia proti Francúzsku - „Močiar Poitevin”)

Pozri tiež článok 7 smernice o biotopoch.

2.4. Povinnosti ochrany druhov

2.4.1. Všeobecný systém ochrany

Článok 5

Bez ohľadu na články 7 a 9, členské štáty urobia nevyhnutné opatrenia, aby vytvorili všeobecný systém ochrany pre všetky druhy vtákov, o ktorých sa hovorí v článku 1, predovšetkým zakazujúce:

- (a) vedomé zabíjanie alebo odchyt akýmkoľvek spôsobom;*
- (b) vedomé ničenie alebo poškodzovanie ich hniezd a vajec alebo odstraňovanie ich hniezd;*
- (c) bratie vajec v prírode a ponechávanie si týchto vajec, aj keby boli prázdne;*
- (d) vedomé vyrušovanie týchto vtákov, hlavne počas obdobia hniezdenia a vychovávania mláďat, pokiaľ by vyrušovanie bolo značné vzhľadom na ciele tejto Smernice;*
- (e) chovanie tých druhov vtákov, ktorých lov alebo chytanie je zakázané.*

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Ako sa uvádza v treťom bode preambuly smernice⁴, **ochrana sťahovavých druhov** je typický a hranice prekračujúci environmentálny problém, ktorý si vyžaduje spoločnú zodpovednosť členských štátov. Dôležitosť úplnej a efektívnej ochrany voľne žijúcich vtákov na celom území Spoločenstva, bez ohľadu na oblasti, v ktorých sídlia alebo cez ktoré prelietavajú, spôsobuje, že všetky národné legislatívy, ktoré vymedzujú ochranu voľne žijúcich vtákov odkazom na pojem národného dedičstva, sú nezlučiteľné so smernicou.

Zákazy uvedené v článku 5 písm. b) a písm. c) sa musia uplatňovať **bez akéhokoľvek časového obmedzenia**. Nepretržitá ochrana lokalít výskytu vtákov je nevyhnutná, pretože mnohé druhy každý rok opätovne používajú hniezda, ktoré si vybudovali v predchádzajúcich rokoch. Pozastavenie tejto ochrany v priebehu určitého obdobia roku nemožno považovať za zlučiteľné s horeuvedeným zákazom.

(C-252/85, Komisia proti Francúzsku)

Článok 5 ustanovuje všeobecné zákazy pre vedomé zabíjanie alebo odchyt druhov vtákov uvedených v článku 1 a vedomé ničenie alebo poškodzovanie ich hniezd a vajec a vedomé vyrušovanie týchto vtákov,

⁴ Vzhľadom na to, že druhy voľne žijúcich vtákov prirodzene sa vyskytujúcich na európskom území členských štátov sú hlavne sťahovavé druhy; Vzhľadom na to, že takéto druhy predstavujú spoločné dedičstvo a že efektívna ochrana vtákov je typický a hranice prekračujúci environmentálny problém, ktorý vyžaduje spoločnú zodpovednosť;

pokiaľ by ich vyrušovanie bolo značné vzhľadom na ciele tejto smernice. Ak vnútroštátna legislatíva povoľuje odchýlku od ustanovení na ochranu vtákov, pokiaľ sa príslušné akty vykonávajú „v priebehu **bežného využívania pôdy na účely poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybolovu**“, potom odkaz na konkrétne využívanie pôdy neposkytuje presnú indikáciu rozsahu, v akom je poškodenie životného prostredia povolené. Pojem bežného využívania pôdy a pojem neúmyselného porušenia ustanovení na ochranu vtákov patria do dvoch rozdielnych právnych rovín. Keďže vnútroštátna legislatíva nedefinuje pojem „bežné využívanie“, neúmyselné poškodenie života a miesta výskytu vtákov nie je vylúčené zo sféry pôsobnosti ustanovenia, ktoré predstavuje odchýlku od ustanovení zakotvených v článku 5, pokiaľ takéto poškodenie je nevyhnutné v priebehu bežného využívania pôdy. To znamená, že tvrdenie, ktoré stavia na jednu úroveň bežné využívanie pôdy s aktmi týkajúcimi sa neúmyselného porušenia pravidiel ochrany vtákov, nemožno obhájiť. Ustanovenie, ktoré predstavuje odchýlku od zákazov uvedených v článku 5, musí spĺňať kritériá ustanovené v článku 9, aby mohlo byť opodstatnené.

(C-412/85, Komisia proti Nemecku)

Článok 5 písm. b) vyžaduje od členských štátov, aby zakázali najmä **vedomé ničenie alebo poškodzovanie hniezd a vajec alebo odstraňovanie hniezd**. Dôvody uvádzané na opodstatnenie vnútroštátnej legislatívy, ktorá všeobecne povoľuje odstraňovanie a ničenie hniezd postavených na domoch a príľahlých budovách, najmä v súvislosti s opatreniami proti požiarom, záplavám a chorobám, sú rozhodne takého druhu, že opodstatňujú odstraňovanie a ničenie hniezd podľa článku 9. Odstraňovanie a ničenie hniezd je však nevyhnutné len v špecifických prípadoch, v ktorých vyššie záujmy verejného zdravia a bezpečnosti musia prevažovať nad ochranou vtákov a miest ich výskytu, vnútroštátne pravidlá však poskytujú odchýlku, ktorá nie je dostatočne vymedzená. Nemožno súhlasiť s tým, že všetky hniezda postavené na domoch a príľahlých budovách predstavujú vždy hrozbu pre zdravie. Keď vnútroštátna legislatíva všeobecne povoľuje vyrušovanie vtákov, odstraňovanie alebo ničenie vtáčích hniezd postavených na domoch a príľahlých budovách podľa kritérií a podmienok článku 9 ods. 1, odchýlka nie je obmedzená na špecifické situácie, v ktorých nejstojí žiadne iné vyhovujúce riešenie než zničenie alebo odstránenie hniezd, a nie je v súlade s formálnou požiadavkou článku 9 ods. 1, pretože nešpecifikuje podmienky rizika a okolnosti času a miesta, v ktorých možno udeliť odchýlku, alebo ktorých kontrola sa môže vykonávať.

(C-247/85, Komisia proti Belgicku)

Pri rozhodovaní o tom, či je odchýlka zlučiteľná s článkom 9, treba zdôrazniť, že vnútroštátne pravidlá, ktoré nešpecifikujú dôvody uvedené v článku 9 ods. 1 alebo kritériá a podmienky uvedené v článku 9 ods. 2, najmä pokiaľ ide o **okolnosti času a miesta, za ktorých možno odchýlku poskytnúť**.(!!! **Táto veta v anglickom origináli nie je úplná!!! pozn. prekladateľa**) To znamená, že vnútroštátna legislatíva nie je v súlade s článkom 5 písm. b) a písm. c).

(C-252/85, Komisia proti Francúzsku)

Pozri tiež článok 9.

2.4.2. Predaj vtákov

Článok 6

1. Bez ohľadu na ustanovenia odstavcov 2 a 3 členské štáty zakážu, pri všetkých druhoch vtákov spomenutých v článku 1, predaj, prepravu za účelom predaja, chovanie za účelom predaja a ponúkanie na predaj živých alebo mŕtvych vtákov a akýchkoľvek ľahko rozpoznateľných častí alebo čohokoľvek pochádzajúceho od takýchto vtákov.

2. Činnosti uvedené v odstavci 1 nebudú zakázané pri druhoch, o ktorých sa hovorí v Prílohe III/1, ak vtáky boli legálne zabitú alebo odchytené alebo iným spôsobom v súlade so zákonom získané.

3. Členské štáty môžu pri druhoch uvedených v Prílohe III/2 dovoliť na svojom území aktivity uvedené v odstavci 1, s možnosťou opatrení pre určité obmedzenia, ak tieto vtáky boli zabitú alebo ulovené v súlade so zákonom alebo získané iným legálnym spôsobom.

Členské štáty, ktoré chcú poskytovať takéto povolenia, sa najprv musia obrátiť na Komisiu za účelom spoločného preskúmania, či by obchodovanie so vzorkami takýchto druhov nevyústilo alebo či nemožno opodstatnene očakávať, že vyústi do ohrozenia množstva, geografického rozšírenia alebo tempa rozmnožovania týchto druhov na území Spoločenstva. Ak prieskum potvrdí, že zamýšľané povolenia budú mať z pohľadu komisie za následok takéto ohrozenie ktoréhokoľvek z uvedených druhov alebo ak bude existovať možnosť, že takto budú ohrozené, Komisia postúpi danému členskému štátu odôvodnené odporúčanie vyjadrujúce nesúhlas s obchodovaním s danými druhmi. Ak Komisia usúdi, že žiadne takéto riziko neexistuje, bude o tom informovať daný členský štát.

Odporúčanie Komisie bude publikované v "Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev".

Členské štáty, ktoré poskytujú povolenia podľa tohto odseku, v pravidelných intervaloch overia, či aj naďalej spĺňajú podmienky potrebné pre poskytovanie takýchto povolení.

4. Komisia vypracuje štúdie biologického stavu druhov uvedených v Prílohe III/3 a štúdie dopadu obchodovania na tento stav.

Najneskôr 4 mesiace pred uplynutím časového limitu spomenutého v článku 18 (1) tejto Smernice bude Komisia predkladať Výboru správu a svoje návrhy, o ktorých sa hovorí v článku 16, za účelom rozhodnutia o zaradení takýchto druhov do Prílohy III/2.

Do vykonania tohto rozhodnutia sa členské štáty môžu riadiť vlastnými zákonmi týkajúcimi sa týchto druhov, bez ohľadu na odsek 3 tohto článku.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 6 ods. 1 vyžaduje od členských štátov, aby zaviedli **všeobecný zákaz na predaj** všetkých živých alebo mŕtvych vtákov, na ktorých sa vzťahuje smernica, a akýchkoľvek ľahko rozpoznateľných častí alebo čohokoľvek pochádzajúceho od takýchto vtákov. Zakazuje predaj všetkých druhov vtákov bez ohľadu na ich veľkosť.

Článok 6 ods. 2 ustanovuje, že predaj nemá byť zakázaný v súvislosti so **siedmimi druhmi** uvedenými v prílohe III/1 za predpokladu, že vtáky boli legálne zabitú alebo odchytené alebo získané iným spôsobom v súlade so zákonom. Keďže zoznam v prílohe III/1 sa týka len siedmich druhov vtákov, zatiaľ čo zoznam vtákov, ktoré možno loviť v súlade s vnútroštátnou legislatívou, zahŕňa 72 druhov, je evidentné, že dané ustanovenie vnútroštátneho práva nie je v súlade s požiadavkami smernice. Jeho účelom je zabrániť situácii, v ktorej všetky druhy, ktoré možno loviť, môžu byť aj predávané, v dôsledku tlaku, ktorý obchodovanie môže vyvíjať na lov a teda aj na úroveň populácie daných druhov.

(C-262/85, Komisia proti Taliansku)

2.4.3. Lov, odchyt a zabíjanie vtákov

Článok 7

1. Druhy uvedené v Prílohe II môžu byť vzhľadom na ich množstvo, geografický výskyt a tempo rozmnožovania v Spoločenstve lovené v súlade so zákonmi platnými v jednotlivých štátoch. Členské štáty zabezpečia, že lov týchto druhov neohrozí ochranné úsilie v oblasti ich rozšírenia.

2. Druhy uvedené v Prílohe II/1 môžu byť lovené v geografických oblastiach mora a súše, kde platí táto Smernica.

3. Druhy uvedené v Prílohe II/2 môžu byť lovené iba v členských štátoch vedľa naznačených.

4. Členské štáty zabezpečia, že lov, vrátane sokoliarstva v prípade, že sa loví týmto spôsobom, hoci je vykonávaný v súlade s opatreniami štátu, ktoré sú v platnosti, je v súlade so zákonmi rozumného využívania a ekologicky vyváženej kontroly početnosti daných druhov vtákov, a zabezpečia tiež, aby táto činnosť bola kompatibilná čo sa týka početnosti týchto druhov, predovšetkým sťahovavých vtákov, s opatreniami vyplývajúcimi z článku 2. Dohliadnu najmä na to, aby druhy, na ktoré sa vzťahujú zákony o love, neboli lovené v období hniezdenia alebo v čase rôznych fáz súvisiacich s rozmnožovaním. V prípade sťahovavých vtákov dohliadnu hlavne na to, aby druhy, na ktoré sa vzťahujú predpisy upravujúce lov, neboli lovené počas obdobia rozmnožovania alebo počas návratu na miesta hniezdenia. Členské štáty pošlú Komisii všetky relevantné informácie týkajúce sa praktickej aplikácie ich predpisov o love.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 7 ods. 4 sleduje najmä cieľ uložiť zákaz lovu všetkých druhov voľne žijúcich vtákov v období hniezdenia a počas rôznych etáp súvisiacich s rozmnožovaním a nesamostatnosťou a v prípade sťahovavých druhov počas ich návratu na miesta hniezdenia. Článok 7 ods. 4 má zabezpečiť **úplný systém ochrany** v obdobiach, počas ktorých je prežitie voľne žijúcich vtákov obzvlášť ohrozené. Preto ochranu pred loveckými činnosťami nemožno obmedziť na väčšinu vtákov daného druhu, ako ju určujú priemerné cykly rozmnožovania a migračné pohyby.

(C-157/89, Komisia proti Taliansku, C-38/99, Komisia proti Francúzsku)

Vnútroštátna legislatíva musí zaručiť, že **druhy vtákov, ktoré nie sú uvedené v prílohe II**, sa nesmú loviť. Podľa článku 7 je to povolené len za predpokladu, že vzhľadom na ich populačnú úroveň, geografický výskyt a tempo rozmnožovania na území Spoločenstva, druhy uvedené v prílohe II môžu byť lovené.

(C-247/85, Komisia proti Belgicku)

Článok 7 povoľuje členským štátom lov **druhov uvedených v prílohe II** za určitých podmienok a v medziach určitých limitov. Zo všeobecnej schémy ochrany ustanovenej v smernici jednoznačne vyplýva, že vnútroštátna legislatíva nemôže rozširovať zoznam obsiahnutý v prílohe II označením vtáčích druhov, ktoré môžu byť lovené.

(C-262/85, Komisia proti Taliansku)

Cykly rozmnožovania a migračné pohyby vtákov podliehajú miere variabilnosti, ktorá vzhľadom na meteorologické podmienky ovplyvňuje najmä obdobia, počas ktorých dochádza k rozmnožovaniu a sťahovaniu. Počet vtákov daných sťahovavých druhov môže začať svoj spätný let na ich miesta hniezdenia pomerne zavčasu v pomere k priemerným migračným prúdom. Toto nastáva najmä vtedy, keď

príslušné druhy pravidelne lietajú medzi miestami migrácie a hniezdenia, ktoré sú od seba zväčša veľmi vzdialené, pričom prelietavajú cez viaceré hranice a zasahujú rôzne krajiny, a keď sa v rámci jedného druhu vyskytujú rôzne populácie, ktorých trasy sú občas rozdielne a vedú cez oddelené oblasti. Niektoré mladé vtáky daného druhu môžu byť ešte v hniezde alebo závislé na kŕmení svojimi rodičmi po skončení priemerného obdobia rozmnožovania. Druhá a tretia veta článku 7 ods. 4 má za cieľ zabezpečiť **úplný systém ochrany** v obdobiach, v ktorých je prežitie voľne žijúcich vtákov obzvlášť ohrozené.

Ochranu pred **loveckými činnosťami** nemožno obmedziť na väčšinu vtákov daného druhu, ako ju určujú priemerné cykly rozmnožovania a migračné pohyby. Bolo by nezlučiteľné s cieľmi smernice, keby v situáciách charakterizovaných závislosťou mláďat od rodičov a skorého sťahovania časť populácie daného druhu mala vypadnúť zo stanovenej ochrany.

Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia, ktoré sú v rozpore s ustanoveniami **regionálnych orgánov**, vnútroštátna legislatíva, ktorá vyhlasuje lov určitého druhu v zásade za povolený, nespĺňa požiadavky ochrany zakotvené v smernici. Skutočne, bolo by to v rozpore so zásadou zákonnej bezpečnosti, keby sa členský štát mohol opierať o právomoc regionálnych orgánov vydávať predpisy s cieľom opodstatniť vnútroštátnu legislatívu, ktorá nie je v súlade s ustanoveniami zakotvenými v smernici.

Ak nie je dostupná žiadna konkrétna literatúra týkajúca sa územia príslušného členského štátu, žiadateľ sa môže odvolať na **ornitologické práce** zaoberajúce sa všeobecnou oblasťou rozmnožovania, ktorá zahŕňa daný členský štát.

(C-157/89, Komisia proti Taliansku)

Každá **lovecká činnosť** môže narušiť svet voľne žijúcich živočíchov a môže v mnohých prípadoch ovplyvniť stav ochrany príslušných druhov nezávisle od rozsahu, v akom znižuje ich počty. Pravidelná likvidácia jednotlivcov udržiava lovnú populáciu v permanentnom stave bdelosti, čo má neblahé následky pre viaceré aspekty ich životných podmienok. Tieto následky sú obzvlášť závažné pre skupiny vtákov, ktoré počas sezóny sťahovania a zimovania majú tendenciu zhromažďovať sa v krdľoch a usádzať sa v oblastiach, ktoré sú často veľmi obmedzené alebo dokonca ohraničené. Rušenie spôsobené lovom núti tieto zvieratá venovať väčšinu svojej energie sťahovaniu sa na iné miesta a úteku na ujmu času venovaného kŕmeniu a hniezdeniu za účelom sťahovania. Ukazuje sa, že toto rušenie má nepriaznivý dopad na úroveň energie každého jednotlivca a na mieru úmrtnosti všetkých populácií, ktoré sú mu vystavené. Rušivý vplyv spôsobený lovom vtákov iných druhov je obzvlášť výrazný pre tie druhy, ktorých spätné sťahovanie sa uskutočňuje ľahšie.

Podľa článku 7 ods. 4 majú členské štáty dohliadať najmä na to, aby druhy, na ktoré sa vzťahujú **zákony o love**, neboli lovené v čase rôznych fáz súvisiacich s rozmnožovaním (druhá veta) a najmä v prípade sťahovavých druhov, na ktoré sa vzťahujú predpisy upravujúce lov, aby neboli lovené počas obdobia rozmnožovania alebo počas návratu na svoje miesta hniezdenia (tretia veta).

Tretia veta článku 7 ods. 4 je osobitne určená na zabránenie tomu, aby druhy, pre ktoré sa lov už skončil, neboli predmetom nepriameho zmenšovania stavu v dôsledku ich pomýlenia si s druhmi, pre ktoré je lov ešte povolený, a aby neboli vystavené riziku zmenšenia stavu v dôsledku lovu počas obdobia **predpárovacieho sťahovania**, čo vyžaduje od členských štátov, aby prijali všetky nevyhnutné opatrenia, ktoré by zamedzili akýkoľvek lov počas tohto obdobia.

Proti horeuvedenému nejestvuje žiadna odpoveď tvrdiaca, že lov je rekreačná činnosť odôvodňujúca výnimku z článku 7 ods. 4. Z uvedeného článku, ktorý vyžaduje od členských štátov, aby prijali zodpovedajúce opatrenia na zachovanie populácie všetkých vtáčích druhov na určitej úrovni, alebo ju

prispôsobili úrovni, ktorá zodpovedá konkrétnym ekologickým, vedeckým a kultúrnym požiadavkám pri súčasnom zohľadnení hospodárskych a rekreačných požiadaviek, jednoznačne vyplýva, že ochrana vtákov musí byť v rovnováhe s inými požiadavkami, ako sú požiadavky ekonomického charakteru. Preto, hoci článok 2 nepredstavuje samostatnú odchýlku od všeobecného systému ochrany, napriek tomu ukazuje, že smernica berie do úvahy jednak nevyhnutnosť efektívnej ochrany vtákov, a jednak požiadavky verejného zdravia a bezpečnosti, hospodárstva, ekológie, vedy, poľnohospodárstva a rekreácie. Článok 7 ods. 4 obsahuje zrozumiteľnú a špecifickú požiadavku, nezávislú od všeobecnej požiadavky ustanovenej v článku 2.

Stanovenie jednotného dátumu **ukončenia lovu** pre všetky druhy, ktorý je ekvivalentný dátumu stanovenému pre druhy, ktoré sa sťahujú ako prvé, v zásade zaručuje, že cieľ uvedený v tretej vete článku 7 ods. 4 bude splnený. Je však možné, že príslušné členské štáty dokážu predložiť dôkazy opierajúce sa o vedecké a technické údaje relevantné pre každý jednotlivý prípad, že kolísanie dátumov ukončenia lovu nezabráni úplnej ochrane druhov vtákov, ktoré by mohli byť postihnuté takým kolísaním. Smernica nespĺnomocňuje národné orgány určovať dátumy ukončenia loveckej sezóny, ktoré sa menia v závislosti od druhu vtákov, pokiaľ príslušný členský štát nedokáže predložiť dôkazy opierajúce sa o vedecké a technické údaje relevantné pre každý jednotlivý prípad, že kolísanie dátumov ukončenia lovu nezabráni úplnej ochrane druhov vtákov, ktoré by mohli byť postihnuté takým kolísaním.

Skutočnosť, že **dátumy ukončenia lovu** sa menia od jedného regiónu k druhému, je sama osebe zlučiteľná s treťou vetou článku 7 ods. 4. Toto ustanovenie vyžaduje len to, aby sa dátum ukončenia lovu stanovil tak, aby bola umožnená úplná ochrana sťahovavých vtákov počas ich predpárovacieho sťahovania. Ak sa stane, že predpárovacie sťahovanie sa začína v rôznych časoch na rôznych častiach územia členského štátu, má tento členský štát povolené stanoviť rozdielne dátumy ukončenia lovu. Podobne, nič nebráni členskému štátu delegovať na podriadené orgány právomoc stanoviť dátum ukončenia lovu sťahovavých vtákov za predpokladu, že právnymi predpismi, ktoré majú všeobecnú sféru pôsobnosti a nie sú časovo limitované, zaručí, že tento dátum bude stanovený tak, aby sa zabezpečila úplná ochrana vtáčích druhov uvedených v smernici počas predpárovacieho sťahovania. Za podmienky, že je zaručená úplná ochrana druhov, stanovenie dátumov ukončenia lovu, ktoré sú rozdielne pre rôzne časti územia členského štátu, je zlučiteľné so smernicou. Ak je právomoc stanoviť dátum ukončenia lovu delegovaná na podriadené orgány, ustanovenia, ktoré prenášajú túto právomoc, musia zabezpečiť, že dátum ukončenia lovu možno stanoviť len spôsobom, ktorý umožní úplnú ochranu vtákov počas predpárovacieho sťahovania.

Dátum začatia predpárovacieho sťahovania kolíše v závislosti od viacerých faktorov, najmä od príslušného druhu vtákov, medzoročných rozdielov, zemepisných rozdielov a dostupnosti krmiva. Metódu spočívajúcu v stanovení **dátumu ukončenia lovu** v závislosti od obdobia, počas ktorého migračná aktivita dosahuje svoju najvyššiu úroveň, nemožno považovať za zlučiteľnú s článkom 7 ods. 4. To isté platí pre metódy zohľadňujúce moment, v ktorom sa určité percento vtákov začalo sťahovať, a pre metódy, ktoré spočívajú v zisťovaní priemerného dátumu začatia predpárovacieho sťahovania. Podľa článku 7 ods. 4 dátum ukončenia lovu sťahovavých vtákov a vodného vtáctva musí byť stanovený podľa metódy, ktorá zaručuje úplnú ochranu týchto druhov počas obdobia predpárovacieho sťahovania, a v dôsledku toho metódy, ktorých cieľom alebo výsledkom je povoliť určitému percentu vtákov daného druhu uniknúť takej ochrane, nie sú v súlade s týmto ustanovením.

(C-435/92, „Association pour la Protection des Animaux Sauvages a iní“)

Metóda, ktorej cieľom alebo výsledkom je povoliť určitému percentu vtákov daného druhu uniknúť úplnej ochrane počas predpárovacieho obdobia nie je v súlade s článkom 7 ods. 4. Pokiaľ ide o kolísanie **dátumov ukončenia lovu**, treba mať na pamäti, že smernica nespĺnomocňuje národné orgány k stanoveniu dátumov, ktoré sa menia v závislosti od druhu vtákov, pokiaľ príslušný členský štát nedokáže predložiť dôkazy opierajúce sa o vedecké a technické údaje relevantné pre každý jednotlivý prípad, že kolísanie dátumov ukončenia lovu nezabráni úplnej ochrane vtáčích druhov, ktoré by mohli byť postihnuté takým kolísaním.

(C-38/99, Komisia proti Francúzsku)

Tretia odrážka článku 9 ods. 1 písm. a) umožňuje členským štátom **odkloniť sa** od všeobecnej schémy ochrany spôsobom, ktorý siaha ďalej ako ustanovenie článku 7. Takáto odchýlka však musí spĺňať tri podmienky článku 9: po prvé, členský štát musí obmedziť odchýlku na prípady, v ktorých nejestvuje žiadne iné uspokojivé riešenie; po druhé, odchýlka sa musí zakladať najmenej na jednom z dôvodov vyčerpávajúcich opísaných v článku 9 ods. 1 písm. a), b) a c); po tretie, odchýlka musí spĺňať presné formálne podmienky uvedené v článku 9 ods. 2, ktoré majú obmedziť odchýlky na prísne nevyhnutnú mieru a umožniť Komisii dohľad nad nimi.

(C-262/85, Komisia proti Taliansku)

Pozri tiež článok 9.

Článok 8

1. Vzhľadom na lov, odchyt alebo zabíjanie vtákov podľa tejto Smernice členské štáty zakážu používanie všetkých prostriedkov, zariadení alebo spôsobov používaných na odchyt alebo zabíjanie vtákov vo veľkom alebo bez výberu alebo umožňujúcich spôsobiť vymiznutie druhov v oblasti, jedná sa hlavne o používanie prostriedkov, zariadení alebo spôsobov uvedených v Prílohe IV (a).

2. Navyše, členské štáty zakážu akékoľvek lovenie z dopravných prostriedkov a za podmienok, ktoré sú uvedené v Prílohe IV (b).

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 8 ods. 1 v spojení s prílohou IV písm., a) smernice ustanovuje, že členské štáty majú zakázať najmä **poloautomatické alebo automatické zbrane** so zásobníkom, ktorý môže obsahovať viac ako dve sady streliva. Vnútroštátna legislatíva ustanovuje, že „lov s opakovacou alebo poloautomatickou puškou vybavenou zariadením, ktorá neumožňuje vystreliť viac ako tri výstrely“ je povolený. Z porovnania týchto ustanovení možno urobiť záver, že vnútroštátna legislatíva fakticky zakazuje používať zbrane, ktoré sú schopné vyprázdniť viac ako tri sady streliva. Okrem toho, je nesporné, že smernica nezakazuje vloženie tretej sady streliva do vystreľovacej komory pušky. Preto legislatíva, ktorá povoľuje používať zbrane schopné vystreliť po sebe tri sady streliva, nie je v rozpore so smernicou za predpokladu, že sa zabezpečí, že zásobníky týchto zbraní môžu obsahovať len dve sady streliva. Vnútroštátna legislatíva jednoznačne obmedzuje používanie zbraní na tie, ktoré môžu vyprázdniť po sebe len tri sady streliva. Keďže jedna sada streliva sa môže nachádzať vo vystreľovacej komore pušky, odkaz vo vnútroštátnej legislatíve na zariadenie brániace vystreliť viac ako tri výstrely, je postačujúce na zaručenie, že zásobník nemôže obsahovať viac ako dve sady streliva. Za týchto okolností sa vnútroštátna legislatíva musí považovať za poskytujúcu riadnu záruku plnej implementácie článku 8 ods. 1.

Ustanovenie vnútroštátnej legislatívy umožňuje regiónom povoliť používanie sťahovavých vtákov ako **živé návnady** pri zacieľovacej strelbe, iné ustanovenie zakazuje len používanie zaclonených živých návnad. Z toho teda vyplýva, že tieto ustanovenia v spojení výslovne nezakazujú regiónom povoľovať chov a tým skôr používanie sťahovavých druhov ako viacnásobné živé návnady pri zacieľovacej strelbe. Smernica takéto používanie zakazuje.

(C-262/85, Komisia proti Taliansku)

Pozri tiež:

Usmerňujúci dokument o love podľa smernice Rady č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov
http://www.europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/sustainable_hunting/pdf/hunting_guide_en.pdf

2.4.4. Odchýlky

Článok 9

1. Členské štáty sa môžu odkloniť od ustanovení článkov 5, 6, 7 a 8, ak neexistuje iné uspokojivé riešenie, z nasledujúcich dôvodov:

(a) - v záujme verejného zdravia a bezpečnosti,

- v záujme bezpečnosti vzdušného priestoru,

- aby sa zabránilo vážnym škodám na úrode, chovaných zvieratách, lesoch, rybách a vode,

- na ochranu flóry a fauny.

(b) za účelom výskumu a výuky, obnovenia množstva, obnovenia výskytu a na chov nevyhnutný na tieto ciele,;

(c) aby sa povolilo, za prísneho dohľadu a na výberovej báze, odchyt, chovanie alebo iné rozumné využívanie určitých vtákov v malých množstvách.

2. Odchýlky musia špecifikovať:

- druhy, ktoré sú predmetom odchýliek,

- spôsoby, opatrenia alebo metódy schválené pre odchyt alebo zabíjanie

- podmienky rizika a okolnosti času a miesta, pod ktorými môžu byť takéto odchýlky garantované,

- úrady oprávnené deklarovat', že sa požadované podmienky zavedú a rozhodovať aké prostriedky, opatrenia alebo metódy môžu byť použité, v akých limitoch a kým,

- kontroly, ktoré budú vykonané.

3. Každý rok členské štáty pošlú správu o implementácii tohoto článku Komisii.

4. Komisia sa na základe informácií jej dostupných, najmä informácií oznámených v zmysle odseku 3, uistí vo všetkých prípadoch, že následky týchto obmedzení nebudú nekompatibilné s touto Smernicou. Za týmto účelom bude treba podniknúť náležité kroky.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 9 povoľuje členským štátom odkloniť sa od všeobecných zákazov a od ustanovení týkajúcich sa obchodovania a lovu. Táto možnosť však podlieha **trom podmienkam**: po prvé, členský štát musí obmedziť odchýlku na prípady, v ktorých nejstuje žiadne iné uspokojivé riešenie; po druhé, odchýlka sa musí zakladať najmenej na jednom z dôvodov vyčerpávajúco opísaných v článku 9 ods. 1 písm. a), b) a c); po tretie, odchýlka musí spĺňať presné formálne podmienky uvedené v článku 9 ods. 2, ktoré majú obmedziť odchýlky na prísne nevyhnutnú mieru a umožniť Komisii dohľad nad nimi. Hoci článok 9 teda povoľuje rozsiahle odchýlky od všeobecného systému ochrany, musí sa uplatňovať náležite, aby sa riešili presné požiadavky a konkrétne situácie.

(C-247/85, Komisia proti Belgicku; C-262/85, Komisia proti Taliansku)

Článok 9 ods. 1 písm. c) dovoľuje členským štátom odkloniť sa, okrem iného, od článkov 7 a 8, aby sa povolil, za podmienok prísneho dohľadu a na selektívnej báze, odchyt, chov alebo iné rozumné využívanie určitých vtákov v malých množstvách. Odchyt a predaj vtákov aj mimo loveckej sezóny za účelom ich chovu na použitie ako **živé návnady** alebo na rekreačné účely na veľtrhoch a trhoch môže predstavovať rozumné využívanie povolené podľa článku 9 ods. 1 písm. c). Treba však predovšetkým poznamenať, že príslušné ustanovenie neodkazuje na článok 9 ods. 1, ktorý ustanovuje, že odchýlku od článkov 7 a 8 možno udeliť len v prípade, ak nejestvuje žiadne iné uspokojivé riešenie. Po druhé, ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré dovoľuje regiónom povoliť používanie prostriedkov a zariadení na odchyt vtákov, stanoviť obdobia, v ktorých je odchyt povolený, a vypracovať zoznam vtákov, ktoré možno loviť, nešpecifikuje, v rozpore s požiadavkami článku 9 ods. 2, prostriedky, zariadenia alebo metódy povolené na odchyt alebo zabíjanie vtákov, okolnosti času a miesta, za ktorých možno odchýlky udeliť, alebo druhy, na ktoré sa odchýlky vzťahujú. Takéto kritériá a podmienky sú nevyhnutné, aby sa zabezpečilo, že odchýlka sa uplatňuje pod prísnu kontrolou a selektívne.

Keďže vnútroštátna legislatíva sama osebe neurčuje kritériá a podmienky ustanovené v článku 9 ods. 2, alebo nevyžaduje od **regiónov, aby prihliadali na tieto kritériá a podmienky**, zavádza prvok neistoty, pokiaľ ide o povinnosti, ktoré musia regióny dodržiavať pri prijímaní svojich predpisov. Preto nejestvuje žiadna záruka, že odchyt určitých vtáčích druhov bude obmedzený na prísne minimum, že obdobie odchytu nebude zbytočne kolidovať s obdobiami, v ktorých smernica sleduje cieľ poskytovať osobitnú ochranu, alebo že prostriedky, mechanizmy alebo metódy pre odchyt nie sú rozsiahle, neselektívne alebo schopné spôsobovať miestny zánik niektorých druhov.

(C-262/85, Komisia proti Taliansku, C-118/94, Taliansko – „Regione Veneto”)

Hoci sú regióny povinné konzultovať s niektorým **vedeckým ústavom** pred implementovaním svojich pravidiel, stanovisko ústavu nie je záväzná, a preto táto povinnosť nezaručuje, že požiadavky smernice budú rešpektované.

(C-262/85, Komisia proti Taliansku)

Prvá a tretia odrážka článku 9 ods. 1 písm. a) povoľuje členským štátom odkloniť sa, okrem iného, od článkov 5, 6 a 7 v záujme **verejného zdravia a bezpečnosti** a predchádzania **vážnym škodám** na úrode. Ak tri druhy špecifikované vo vnútroštátnej legislatíve spôsobujú vážnu škodu na úrode alebo ovocných sadoch, alebo sú zodpovedné za znečisťovanie a hluk v mestách alebo niektorých regiónoch, členský štát má v zásade povolené poskytnúť odchýlku od všeobecného systému ochrany ustanoveného v článkoch 5, 6 a 7. Odchýlka podľa článku 9 sa musí, v súlade s článkom 9 ods. 1, vzťahovať na špecifické situácie a, podľa článku 9 ods. 2, musí spĺňať v ňom uvedené požiadavky.

(C-247/85, Komisia proti Belgicku)

Na to, aby sa zistilo, či vnútroštátna legislatíva spĺňa rozličné kritériá článku 9 ods. 1 písm. c), je nevyhnutné skúmať, či legislatíva zaručuje, že odchýlka sa uplatňuje pod prísnu kontrolou a na selektívnej báze. V tejto súvislosti je z článku 2 v spojení s 11. bodom preambuly Smernice⁵ zrejmé, že

⁵ Vzhľadom na to, že niektoré druhy, kvôli ich populačnej úrovni, zemepisnému rozdeleniu a tempu rozmnožovania v celom spoločenstve, môžu byť lovené, čo predstavuje prijateľné využívanie; Vzhľadom na to, že sú stanovené a rešpektované určité limity, musí byť takýto lov zlučiteľný so zachovaním populácie týchto druhov na uspokojivej úrovni;

kritérium malých množstiev nie je absolútne kritérium, ale že sa vzťahuje skôr na zachovanie úrovne celkovej populácie a na situáciu v rozmnožovaní príslušných druhov.

(C-252/85, Komisia proti Francúzsku)

Ak možno odchyť a chov druhov povoliť podľa článku 9 ods. 1 písm. c), môže byť povolená aj ich **preprava**. Okrem odchyty a chovu takých druhov toto ustanovenie povoľuje aj iné rozumné využívanie. Preprava vtákov, ktoré boli odchytené alebo chované podľa zákona, predstavuje také rozumné využívanie. No ak chov vtákov povolený vnútroštátnou legislatívou nie je v súlade s článkami 5 a 6, preprava týchto vtákov, ktorá predpokladá, že sú chované, tiež nie je v súlade s uvedenými článkami.

Cieľom článku 9 ods. 1 písm. a) nie je zabrániť hrozbe **menšieho poškodenia**. Skutočnosť, že pre túto odchýlku od všeobecného systému ochrany sa vyžaduje určitá miera poškodenia, je v súlade s mierou ochrany, o ktorú usiluje smernica.

Pokiaľ ide o **pojmem miestneho záujmu**, treba poznamenať, že ten sa nevyskytuje medzi dôvodmi limitatívne uvedenými v článku 9 ods. 1, pre ktoré sa členské štáty môžu odkloniť od ochranných ustanovení smernice. Z toho vyplýva, že vláda nemôže odôvodniť vnútroštátnu legislatívu zaoberajúcu sa pojmom miestneho záujmu na základe článku 9 ods. 1.

(C-247/85, Komisia proti Belgicku)

Odchyť a predaj voľne žijúcich vtákov za účelom ich chovu pre používanie ako živé návnady alebo na rekreačné účely na veľtrhoch a trhoch môže predstavovať rozumné využívanie, ktoré článok 9 ods. 1 písm. c) povoľuje. Preto nemožno vylúčiť, že odchyť určitých chránených druhov na rekreačné účely, napríklad na to, aby chovatelia vtákov mohli zásobovať svoje voliéry, môže tiež predstavovať rozumné využívanie v zmysle článku 9 ods. 1 písm. c). Na základe uvedeného však treba poukázať na to, že odchýlka od systému ochrany ustanoveného smernicou, a najmä od zákazu zabíjania alebo odchyty chránených druhov zakotveného v článku 5 písm. a), môže byť povolená len v prípade, ak nejedná o žiadne iné uspokojivé riešenie. **Chov a rozmnožovanie** chránených druhov v zajatí môže predstavovať také riešenie, ak sa preukáže ich možnosť. Treba v tejto súvislosti poznamenať, že chov a rozmnožovanie príslušných druhov v zajatí, ktoré sú predmetom hlavných konaní, sú nielen vedecky a technicky uskutočniteľné, ale že tieto činnosti tiež úspešne vykonávali niektorí chovatelia v jednom regióne a, vo veľkom, chovatelia v inom regióne. Chov a rozmnožovanie v zajatí nemožno posudzovať ako predstavujúce „iné uspokojivé riešenie“ len v prípade, ak sa zistilo, že keby nešlo o odchyť voľne žijúcich vtákov, tieto činnosti nemohli prosperovať. V dôsledku toho skutočnosť, že chov a rozmnožovanie príslušných druhov v zajatí nie sú uskutočniteľné vo veľkom z dôvodu zariadení a hlboko zakorenených návykov chovateľov vtákov, návykov, ktoré navyše boli podporované vnútroštátnymi pravidlami odchýľujúcimi sa od všeobecnej schémy smernice, sama osebe nie je taká, aby spochybnila uspokojivý charakter alternatívneho riešenia pre odchyť voľne žijúcich vtákov. Smernica, a najmä jej článok 9 ods. 1 písm. c), sa musí vykladať v tom zmysle, že členský štát nemôže na základe poklesu a na obmedzenú dobu povoliť odchyť určitých chránených druhov, aby umožnil chovateľom vtákov zásobovať svoje voliéry, ak chov a rozmnožovanie týchto druhov v zajatí sú možné, ale ešte nie sú uskutočniteľné vo veľkom z toho dôvodu, že mnohí chovatelia by boli nútení upraviť svoje zariadenia a zmeniť svoje návyky.

Ak odchyť chránených druhov, pokiaľ je určený na to, aby chovatelia mohli zásobovať svoje voliéry, môže predstavovať rozumné využívanie v zmysle článku 9 ods. 1 písm. c), to isté musí platiť aj v prípade odchyty chránených druhov s cieľom vyhnúť sa problémom pokrvného príbuzenstva v **chove vtákov na**

rekreačné účely. Odchýlku od článku 5 písm. a) možno povoliť len v prípade, ak nejstuje žiadne iné uspokojivé riešenie, Konkrétne, táto podmienka by nebola splnená, keby bolo možné vyhnúť sa problémom pokrvného príbuzenstva spoluprácou a výmenou jedincov medzi chovateľskými zariadeniami. Je úlohou kompetentných orgánov príslušných členských štátov stanoviť počet jedincov druhov, ktoré môžu byť odchytené na úrovni, ktorá sa ukáže ako objektívne nevyhnutná na zabezpečenie dostatočnej genetickej rôznorodosti druhov chovaných v zajatí, pričom je vždy nutné dodržiavať maximálny limit „malých množstiev“ uvedený v článku 9 ods. 1 písm. c). Národné orgány môžu na základe smernice, a najmä jej článku 9 ods. 1 písm. c), povoliť odchyt chránených druhov s cieľom vyhnúť sa, v chove vtákov na rekreačné účely, problémom pokrvného príbuzenstva, ktoré by boli výsledkom priveľkého počtu endogénnych krížení, za podmienky, že nejstuje žiadne iné uspokojivé riešenie, čo sa má chápať tak, že počet jedincov, ktoré možno odchytiť, musí byť stanovený na úrovni, ktorá sa ukáže ako objektívne nevyhnutná na poskytnutie riešenia pre tieto problémy, pričom je vždy nutné dodržiavať maximálny limit „malých množstiev“ uvedený v danom ustanovení.

(C-10/96, „ASBL“)

Článok 9 ods. 1 písm. c) dovoľuje členským štátom odkloniť sa od **otváracích a konečných dátumov lovu**, ktoré vyplývajú zo zohľadnenia cieľov uvedených v článku 7 ods. 4. Článok 9 ods. 1 písm. c) ustanovuje, že členské štáty sa môžu odkloniť, okrem iného, od článku 7. ak nejstuje žiadne iné uspokojivé riešenie, s cieľom povoliť, za podmienok prísneho dohľadu a na selektívnej báze, odchyt, chov alebo iné rozumné využívanie určitých vtákov v malých množstvách. Ukazuje sa teda, že článok 9 ods. 1 písm. c) umožňuje, v súlade s podmienkami uvedenými v tomto ustanovení, povoliť odchyt, chov alebo iné rozumné využívanie určitých vtákov v obdobiach uvedených v článku 7 ods. 4, počas ktorých je prežitie voľne žijúcich vtákov vystavené obzvlášť veľkému riziku.

Článok 9 dovoľuje členským štátom odkloniť sa od ustanovení, ktoré sa týkajú, okrem iného, lovu. Existuje aj možnosť odkloniť sa od zákazu loviť druhy vtákov, ktoré nie sú uvedené v prílohe II k smernici, na ktorú odkazuje článok 7 (1), najmä z dôvodu uvedeného v článku 9 ods. 1 písm. c).

Lov voľne žijúcich vtákov na **rekreačné účely** počas období uvedených v článku 7 ods. 4 môže predstavovať rozumné využívanie povolené článkom 9 ods. 1 písm. c), takisto ako odchyt a predaj voľne žijúcich vtákov dokonca mimo loveckej sezóny s cieľom chovať ich na využitie ako živé návnady alebo používať ich na rekreačné účely na veľtrhoch a trhoch.

Článok 9 dovoľuje členským štátom **odkloniť sa od všeobecného zákazu lovu** chránených druhov, ktorý je ustanovený v článkoch 5 a 7, len opatreniami, ktoré sa dost' podrobne vzťahujú na faktory zmienené v článku 9 ods. 1 a ods. 2. Pokiaľ ide najmä o lov, táto činnosť môže byť podľa článku 9 ods. 1 písm. c) povolená len, ak:

- nejstuje žiadne iné uspokojivé riešenie; túto podmienku možno považovať za splnenú, ak obdobie lovu na základe odchýlky koliduje, bez potreby, s obdobiami, v ktorých smernica sleduje cieľ poskytovať osobitnú ochranu. Toto by nebolo potrebné, keby jediným účelom odchýlky povolujúcej lov bolo predĺženie obdobia lovu niektorých druhov vtákov na územiach, ktoré tieto druhy už pravidelne navštevujú počas období lovu stanovených v súlade s článkom 7.

- sa vykonáva za podmienok prísneho dohľadu a na selektívnej báze;

- sa vzťahuje len na určité vtáky v malých množstvách; táto podmienka nemôže byť splnená, ak odchýlka o love nezabezpečuje zachovanie populácie príslušných druhov na uspokojivej úrovni. Ak táto podmienka

nie je splnená, využívanie vtákov na rekreačný lov nemožno v žiadnom prípade považovať za rozumné, a teda akceptovateľné pre účely 11. bodu preambuly smernice.

Opatrenia, podľa ktorých je lov povolený na základe článku 9 ods. 1 písm. c), musia v súlade s článkom 9 ods. 2 špecifikovať druhy, ktoré podliehajú odchýlke; prostriedky, mechanizmy alebo metódy povolené pre odchyt alebo zabíjanie; podmienky rizika a okolnosti času a miesta, za ktorých možno takéto odchýlky udeliť; orgán splnomocnený vyhlásiť, že požadované podmienky sú splnené, a rozhodnúť, aké prostriedky, zariadenia alebo metódy sa môžu používať a kto ich môže používať; kontroly, ktoré sa budú vykonávať.

(C-182/02, „Ligue pour la protection des oiseaux a iní“)

Požiadavka, že nemá jestvovať žiadne iné uspokojivé riešenie

Podľa článku 7 ods. 1 smernice druhy uvedené v jej prílohe II možno loviť na základe vnútroštátnej legislatívy. Článok 7 ods. 4 však ustanovuje, že členské štáty musia najmä zabezpečiť, aby druhy, na ktoré sa vzťahujú zákony o love, neboli lovené v období hniezdenia alebo v čase rôznych fáz rozmnožovania.

V tomto prípade sa na druhy, ktoré sú predmetom sporu, ako sa uvádza v odseku 5 tohto rozhodnutia, vzťahujú dve ustanovenia týkajúce sa predchádzajúceho odseku. Je však bežné, že jarné obdobia lovu platné vo Fínsku, kolidujú s obdobiami hniezdenia uvedených druhov. To znamená, že podľa článku 7 ods. 4 smernice sa tieto druhy v uvedených obdobiach nemajú loviť.

Článok 9 ods. 1 písm. c) smernice však umožňuje povoliť v rámci odchýlky, v súlade s podmienkami uvedenými v danom ustanovení, lov druhov uvedených v prílohe II k smernici počas období uvedených v článku 7 ods. 4, a teda najmä v období hniezdenia a v čase rôznych fáz rozmnožovania (pozri za týmto účelom Vec C-182/02 *Ligue pour la protection des oiseaux a iní* [2003] ECR I-12105, odseky 9 až 11, a Vec C-135/04 *Komisia proti Španielsku* [2005] ECR I-0000, odsek 17).

Podmienky, ktoré musia byť splnené, aby bol takýto lov povolený podľa článku 9 ods. 1 písm. c) smernice zahŕňajú absenciu akéhokoľvek iného uspokojivého riešenia (pozri *Ligue pour la protection des oiseaux a iní*, odsek 15, a C-135/04 *Komisia proti Španielsku*, odsek 18).

Súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že opatrenie spočívajúce v povolení lovu iných druhov vodných vtákov na jeseň alebo na jar, ktoré sa vyskytujú v týchto oblastiach, náhradou za jarný lov kačíc ľadových (*Clangula hyemalis*) nemožno považovať za iné uspokojivé riešenie v zmysle článku 9 ods. 1 písm. c) smernice. Takéto riešenie by spôsobilo riziko, že toto ustanovenie sa stane zbytočným, aspoň čiastočne, pretože by umožnilo zakázať na určitých územiach lov niektorých druhov vtákov, aj keď lov v malých množstvách by teoreticky nemusel ohroziť zachovanie ich populácií na uspokojivej úrovni, a preto by mohol predstavovať rozumné využívanie týchto druhov (pozri za týmto účelom *Ligue pour la protection des oiseaux a iní*, odsek 17). Okrem toho, pokiaľ sa všetky druhy vtákov nepovažujú za rovnocenné na účely lovu, toto riešenie by v každom prípade bolo zdrojom právnej neistoty, pretože základ, na ktorom sa môže usúdiť, že lov daných druhov môže nahradiť lov iných druhov, nie je zrejмый z uplatniteľnej legislatívy.

Požiadavka malých množstiev

Treba mať na pamäti, že lov nemá byť povolený podľa článku 9 ods. 1 písm. c) smernice, pokiaľ sa vzťahuje len na určité vtáky v malých množstvách (pozri *Ligue pour la protection des oiseaux a iní*, odsek 15).

V tomto prípade je nesporné, že požiadavka, aby sa lov vzťahoval len na odchyt vtákov v malých množstvách, nebola splnená, pokiaľ ide o kajku kráľovskú, potápača veľkého, potápača bieleho a turpana tmavého. Zostáva teda určiť, či bola táto požiadavka splnená vo vzťahu ku kačke strakatej a chochlačke sivej.

V tejto súvislosti dokument Komisie nazvaný „Druhá správa o uplatňovaní smernice č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov“ (COM(93) 572 konečné znenie z 24. novembra 1993) naznačuje, že podľa práce výboru ORNIS sa termín „malé množstvá“ má chápať ako znamenajúci každú vzorku menšiu ako 1 % celkovej ročnej miery úmrtnosti danej populácie (priemerná hodnota) pre tie druhy, ktoré sa nemajú loviť, a vzorka 1 % tých druhov, ktoré sa môžu loviť, pričom výraz „daná populácia“ sa v súvislosti so sťahovavými druhmi chápe ako znamenajúci populáciu v tých regiónoch, z ktorých prichádzajú hlavné kontingenty prelietavajúce cez región, na ktorý sa odchýlka vzťahuje počas obdobia jej uplatňovania.

Aj keď je pravdou, že kritérium malých množstiev definované výborom ORNIS nie je právne záväzné, v tomto prípade ho, z dôvodu potvrdenej vedeckej hodnoty názorov uvedeného výboru a nepredloženia akýchkoľvek vedeckých dôkazov svedčiacich o opaku, môže Súdny dvor použiť toto kritérium ako základ odkazu na posúdenie, či odchýlka, ktorú žalovaný členský štát udelil podľa článku 9 ods. 1 písm. c) smernice, spĺňa podmienku, že odchyt predmetných vtákov sa musí vykonávať v malých množstvách (pozri, okrem iného, Vec C-79/03 Komisia proti Španielsku [2004] ECR I-11619, odsek 41).

Zistilo sa, že na jar roku 2001 bolo na Alandských ostrovoch odchytených 1 461 kačiek strakatých a 2 585 chochlačiek sivých. V spise tejto veci sa ďalej uvádza, že podľa výboru ORNIS jarný odchyt 1 758 kačiek strakatých a 2 208 chochlačiek sivých zodpovedá 1 % celkovej ročnej miery úmrtnosti danej populácie, a preto spĺňa požiadavku, že vtáky sa musia odchytať v malých množstvách stanovených výborom.

Je teda evidentné, že keď uplynula lehota stanovená v doplňujúcom odôvodnenom stanovisku, počet kačiek strakatých odchytených na Alandských ostrovoch bol nižší ako prah malých množstiev stanovený výborom ORNIS.

Pokiaľ ide o chochlačku sivú, počet odchytených kusov zodpovedá menej ako 1,2 % celkovej ročnej miery úmrtnosti danej populácie. Vzhľadom na to, že, podľa výboru ORNIS, po prvé za „malé množstvo“ sa musí považovať každá vzorka vo veľkosti 1 % celkovej ročnej miery úmrtnosti danej populácie pre druhý, ktoré sa môžu loviť, ako je chochlačka sivá, a po druhé že je nesporné, že populácia tohto druhu narastala, Súdny dvor konštatuje, že počet chochlačiek sivých odchytených na Alandských ostrovoch neprekročil prah malých množstiev stanovený týmto výborom.

Z toho vyplýva, že k dátumu, kedy uplynula lehota stanovená v doplňujúcom odôvodnenom stanovisku, jarný lov kačiek strakatých a chochlačiek sivých spĺňal požiadavku, že sa musí týkať len odchytu vtákov v malých množstvách. Z horeuvedeného vyplýva, že oprávnenosť sťažnosti Komisie, že jarný lov kajky kráľovskej, potápača veľkého, potápača bieleho a turpana tmavého nespĺňa požiadavku týkajúcu sa odchytu vtákov v malých množstvách uvedenú v článku 9 ods. 1 písm. c), musí byť potvrdená.

Súd teda konštatuje, že nakoľko nezistil, že v súvislosti s jarným lovom vodných vtákov na fínskej pevnine a v provincii Aland:

– podmienka ustanovená v článku 9 ods. 1 písm. c) smernice za účelom odchýlky, že nemá existovať žiadne uspokojivé riešenie iné ako jarný lov, bola splnená, pokiaľ ide o kajku kráľovskú, kačku strakatú, potápača bieleho, potápača veľkého, turpana tmavého a chochlačku sivú; a že

– podmienka obsiahnutá v tom istom ustanovení za účelom odchýlky v súvislosti s faktom, že lov sa musí týkať len odchyty vtákov v malých množstvách, bola splnená pokiaľ ide kajku kráľovskú, potápača veľkého, potápača bieleho a turpana tmavého;

– Fínska republika nespĺnila svoje povinnosti vyplývajúce z uvedenej smernice.

(C- 344/03, Komisia proti Fínsku)

Článok 9 ods. 1 písm. c) smernice Rady č. 79/409/EHS z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov vyžaduje od členských štátov, aby bez ohľadu na vnútorné rozdelenie právomocí ustanovené vnútroštátnym právnym systémom po prijatí opatrení na realizáciu tohto ustanovenia zabezpečili, aby vo všetkých prípadoch uplatňovania odchýlky ustanovenej v smernici a pre všetky chránené druhy povolený lov neprekročil strop zodpovedajúci obmedzeniu tohto lovu na malé množstvá uložené týmto ustanovením, a že tento strop sa musí určiť na základe presných vedeckých údajov.

Vnútroštátne vykonávacie predpisy týkajúce sa „malých množstiev“ uvedených v článku 9 ods. 1 písm. c) smernice č. 79/409/EHS musia umožňovať orgánom, ktoré sú zodpovedné za povolenie odchýliek pre lov v súvislosti s vtákmi daného druhu, opierať sa o kritériá, ktoré sú dostatočne presné, pokiaľ ide o kvantitatívne stropy, ktoré sa musia dodržiavať.

Od členských štátov sa vyžaduje, aby pri implementovaní smernice Rady č. 79/409/EHS zabezpečili, aby, bez ohľadu na počet a identitu orgánov na ich území zodpovedných za uplatňovanie tohto ustanovenia, počet odchýliek pre lov vo vzťahu ku každému chránenému druhu povolených týmito orgánmi neprekročil strop zlučiteľný s obmedzením tohto lovu na „malé množstvá“ stanovené pre daný druh na celom území štátu.

Povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby sa lov vtákov vykonával v „malých množstvách“, v súlade s článkom 9 ods. 1 písm. c) smernice č. 79/409/EHS, vyžaduje, aby ustanovené administratívne postupy boli organizované takým spôsobom, aby sa tak rozhodnutia príslušných orgánov povoľujúcich odchýlky pre lov, ako aj spôsob, akým sa tieto rozhodnutia uplatňujú, podliehali efektívnej a včas vykonávanej kontrole.

(C-60/05, WWF Taliansko)

3. Smernica o biotopoch

Smernica Rady č. 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich vtákov a voľne rastúcich rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7)⁶

3.1. Metóda preberania smernice o biotopoch

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Podľa tretieho odseku článku 249 Zmluvy o ES smernica je záväzná, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pre každý členský štát, ktorému je určená, ponecháva však národným orgánom voľbu foriem a metód implementovania danej smernice vo vnútroštátnom práve. No v súlade s ustanoveným precedenčným právom, zatiaľ čo prebratie smernice do vnútroštátneho práva nevyžaduje nevyhnutne, aby sa obsah smernice začlenil formálne a doslovne, konkrétna legislatíva a, v závislosti od jej obsahu, všeobecný právny kontext, môžu byť adekvátne účelu, t. j. za podmienky, že obsah skutočne zaručuje plné uplatňovanie smernice dostatočne zrozumiteľným a presným spôsobom. V tejto súvislosti je dôležité v každom jednotlivom prípade určiť charakter ustanovenia zakotveného v smernici, ktorého sa týka žaloba o porušení, aby sa vymeral rozsah povinnosti prebrať uloženej členským štátom.

Tvrdenie, že najvhodnejším spôsobom implementovania smernice o vtákoch je delegovať osobitné právomoci orgánom zodpovedným za ochranu prírody a uložiť im povinnosť vykonávať svoje funkcie tak, aby sa zabezpečilo dodržiavanie podmienok uvedenej smernice, možno podporiť. Po prvé, treba mať na pamäti, že existencia vnútroštátnych pravidiel môže spôsobiť, že prebratie osobitným legislatívnym alebo regulačným opatrením bude nepotrebné len v prípade, ak tieto pravidlá skutočne zabezpečia plné uplatňovanie danej smernice národnými orgánmi. Po druhé, zo 4.⁷ a 11.⁸ bodu preambuly smernice o biotopoch je evidentné, že ohrozené biotopy a druhy tvoria súčasť prírodného dedičstva Európskeho spoločenstva a že ich ohrozenie má často cezhraničný charakter, takže prijatie ochranných opatrení je spoločnou povinnosťou členských štátov. Hodnoverné prebratie sa teda stáva obzvlášť dôležitým v takom prípade, keď sú spravovaním spoločného dedičstva poverené členské štáty na ich príslušných územiach. Z toho vyplýva, že v súvislosti so smernicou o biotopoch, ktorá ustanovuje komplexné a technické pravidlá v oblasti environmentálneho práva, majú členské štáty osobitnú povinnosť zabezpečiť, aby ich legislatíva určená na prebratie uvedenej smernice bola zrozumiteľná a presná, a to aj pokiaľ ide o základné povinnosti dohľadu a monitorovania, ktoré národným orgánom ukladajú článok 11, článok 12 ods. 4 a článok 14 ods. 2. Pri skúmaní vnútroštátnej legislatívy je však evidentné, že neumožňuje plné uplatňovanie smernice o biotopoch s dostatočnou presnosťou a zrozumiteľnosťou, aby boli v plnej miere splnené požiadavky právnej istoty, a že neustanovuje presný právny rámec v príslušnej oblasti s cieľom zabezpečiť plné uplatňovanie smernice a umožniť zladené a efektívne implementovanie pravidiel, ktoré ustanovuje. Všeobecné povinnosti zakotvené vo vnútroštátnej legislatíve nemôžu zabezpečiť, že

⁶ <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:EN:HTML>

⁷ Vzhľadom na to, že na európskom území členských štátov sa stav biotopov neustále zhoršuje a stále väčší počet druhov je vo voľnej prírode vážne ohrozený; keďže ohrozené biotopy a druhy predstavujú časť prírodného dedičstva Spoločenstva a ich ohrozenie má často cezhraničný charakter, je nevyhnutné na úrovni Spoločenstva prijať opatrenia na ich zachovanie;

⁸ Vzhľadom na to, že prijatie opatrení zameraných na presadenie ochrany prioritných biotopov a prioritných druhov, o ktoré má Spoločenstvo záujem, je spoločnou zodpovednosťou všetkých členských štátov; to však môže priniesť nadmerné finančné zaťaženie pre určité členské štáty, vyvolané jednak nerovnomerným rozdelením takýchto biotopov a druhov na území Spoločenstva a jednak skutočnosťou, že zásada „platí znečisťovateľ“ môže mať iba obmedzené použitie zvlášť pri ochrane prírody;

ustanovenia smernice o biotopoch, o ktorých sa hovorí v podaní Komisie, budú uspokojivo prebraté a nebudú schopné zaplniť medzery v osobitných ustanoveniach určených na dosiahnutie takeého prebratia. To znamená, že pri analyzovaní konkrétnych žalôb nie je potrebné prihliadať na tvrdenia členského štátu založené na všeobecných povinnostiach obsiahnutých v zmienenej legislatíve, o ktoré sa opiera Komisia.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

3.2. Povinnosti ochrany biotopov: režim právnej ochrany navrhovaných lokalít významných pre Spoločenstvo (pSCI), lokalít významných pre Spoločenstvo (SCI) a osobitných chránených území (SAC)

3.2.1. pSCI – SCI – SAC

Článok 4

1. Na základe kritérií uvedených v prílohe III (etapa 1) a príslušných vedeckých informácií každý členský štát navrhne zoznam lokalít uvádzajúci, ktoré typy biotopov z prílohy I a ktoré druhy z prílohy II pôvodné na jeho území sa na lokalitách vyskytujú. Pre druhy živočíchov, ktoré obývajú rozsiahle oblasti, budú tieto lokality zodpovedať takým miestam v prirodzenom areáli rozšírenia týchto druhov, ktoré sa vyznačujú fyzikálnymi a biologickými faktormi nevyhnutnými pre ich život a rozmnožovanie. Pre vodné živočíchy, ktoré obývajú rozsiahle oblasti, sa tieto lokality navrhnu len tam, kde sa dajú jasne vymedziť územia predstavujúce fyzikálne a biologické faktory nevyhnutné pre ich život a rozmnožovanie. Ak je to vhodné, môžu členské štáty navrhnúť úpravu zoznamu na základe výsledkov hodnotenia dohľadu podľa článku 11.

Zoznam spolu s informáciami o každej lokalite bude predložený Komisii do troch rokov od úradného zverejnenia tejto smernice. Tieto informácie budú obsahovať mapu lokality, názov lokality, lokalizáciu, rozlohu a údaje vyplývajúce z uplatnenia kritérií vymenovaných v prílohe III (etapa 1), v štruktúre zavedenej Komisiou v súlade s postupom uvedeným v článku 21.

2. Na základe kritérií uvedených v prílohe III (etapa 2) a v rámci každej zo šiestich biogeografických oblastí uvedených v článku 1c (iii), ako aj celého územia vymedzeného v článku 2 (1) Komisia po dohode s každým členským štátom zostaví návrh zoznamu lokalít významných pre Spoločenstvo, ktorý bude výberom tých lokalít zo zoznamov členských štátov, na ktorých sú zastúpené jeden alebo viac prioritných typov biotopov alebo prioritných druhov.

Členské štáty, na ktorých lokalitách sú zastúpené jeden alebo viac prioritných typov biotopov a prioritných druhov a ktoré predstavujú viac ako 5 % rozlohy ich územia, môžu po dohode s Komisiou požiadať, aby kritéria uvedené v prílohe III (etapa 2) mohli byť na ich území pri výbere všetkých lokalít významných pre Spoločenstvo uplatňované pružnejšie.

Zoznam lokalít, ktoré boli vybraté ako významné pre Spoločenstvo, uvádzajúci tie lokality, na ktorých je zastúpený jeden alebo viac prioritných typov biotopov alebo prioritných druhov, bude schválený Komisiou v súlade s postupom uvedeným v článku 21.

3. Zoznam, ktorý sa uvádza v odseku 2 bude vypracovaný do šiestich rokov od úradného zverejnenia tejto smernice.

4. Po tom, čo sa lokalita významná pre Spoločenstvo schváli v súlade s postupom uvedeným v odseku 2, príslušný členský štát vyhlási túto lokalitu čo najskôr, ale najneskôr však do šiestich rokov ako osobitné územie ochrany a podľa významu lokality stanoví z hľadiska ochrany prírody priority pre zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu typu biotopu uvedeného v prílohe I alebo druhu uvedeného v prílohe II a pre spojitosť sústavy NATURA 2000 a z hľadiska ohrozenia postupným znehodnocovaním alebo úplným zničením, ktorému sú tieto lokality vystavené.

5. Akonáhle sa lokalita zaradí do zoznamu uvedeného v treťom pododseku odseku 2, bude pre ňu platiť článok 6, odseky (2), (3) a (4).

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Komisia:

Vzhľadom na povinnosť odovzdať zoznam lokalít uvedených v prvom pododseku článku 4 ods. 1 príspevok každého členského štátu k vytvoreniu súvislej európskej ekologickej siete závisí od toho, ako budú na jeho území zastúpené typy prirodzených biotopov uvedené v prílohe I a biotopy druhov uvedené v prílohe II smernice. Zo spojeného znenia článku 4 ods. 1 a prílohy III k smernici je zrejmé, že členské štáty užívajú určité rozpätie voľnosti **konať podľa vlastného uváženia pri výbere lokalít na zaradenie do zoznamu**. Jeho uplatňovanie však musí byť v súlade s týmito tromi podmienkami:

- voľba lokalít, ktoré majú byť navrhnuté, sa môže riadiť len kritériami vedeckého charakteru;
- navrhnuté lokality musia poskytovať zemepisné pokrytie, ktoré je rovnorodé a reprezentatívne pre celé územie každého členského štátu s cieľom zabezpečiť súvislosť a vyváženosť výslednej siete. Zoznam, ktorý má predložiť každý štát musí preto odzrkadľovať ekologickú rozmanitosť (a v prípade druhov genetickú rozmanitosť) prirodzených biotopov a druhov vyskytujúcich sa na jeho území;
- zoznam musí byť úplný, to znamená, že každý štát musí navrhnúť určitý počet lokalít, ktoré zabezpečia dostatočné zastúpenie všetkých typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a všetkých biotopov druhov uvedených v prílohe II k smernici, ktoré existujú na jeho území.

Súdny dvor:

Hoci z pravidiel, ktorými sa riadi postup pre identifikáciu lokalít prichádzajúcich do úvahy na označenie ako SAC uvedených v článku 4 ods. 1, vyplýva, že členské štáty majú určité rozpätie voľnosti konať podľa vlastného uváženia pri navrhovaní lokalít, faktom napriek tomu zostáva, ako zdôrazňuje Komisia, že tak musia robiť v súlade s kritériami ustanovenými v Smernici.

(C-67/99, Komisia proti Írsku; C-71/99, Komisia proti Nemecku; C-220/99, Komisia proti Francúzsku)

Povinnosť predložiť **zoznam lokalít** uvedený v prvom pododseku článku 4 ods. 1 nebola podmienená prijatím formátu. Formát nie je prvý text na definovanie informácií, ktoré umožňujú členským štátom vybrať príslušné lokality. Akonáhle bola smernica oznámená, členské štáty si boli vedomé všetkých výberových kritérií, ktoré sa majú zohľadňovať. Článok 4 ods. 1 vyžaduje od každého členského štátu, aby na základe kritérií uvedených v prílohe III (etapa 1) smernice a relevantných vedeckých informácií, navrhol zoznam lokalít s uvedením, ktorý typ prirodzených biotopov podľa prílohy I a ktoré pôvodné druhy podľa prílohy II sa na nich vyskytujú. Z prílohy III (etapa 1) vyplýva, že medzi príslušné kritériá patrí miera reprezentatívnosti typu prirodzených biotopov, plocha lokality pokrytá typom prirodzených biotopov a jej miera ochrany, veľkosť a hustota populácie druhov vyskytujúcich sa v lokalite, ich miera izolácie, miera ochrany ich biotopov a napokon porovnávacia hodnota lokalít. Hoci z pravidiel, ktorými sa riadi postup pre identifikáciu lokalít prichádzajúcich do úvahy na označenie ako SAC uvedených v článku 4 ods. 1, vyplýva, že členské štáty majú určité rozpätie voľnosti konať podľa vlastného uváženia pri navrhovaní svojich lokalít, faktom napriek tomu zostáva, ako zdôrazňuje Komisia, že tak musia robiť v súlade s kritériami ustanovenými v Smernici. Na zostavenie návrhu lokalít s významom pre Spoločenstvo, ktorý by mohol viesť k vytvoreniu súvislej európskej ekologickej siete SAC, musí mať Komisia k dispozícii vyčerpávajúci zoznam lokalít, ktoré majú na národnej úrovni ekologický význam relevantný z hľadiska cieľa smernice chrániť prirodzené biotopy, voľne žijúce živočíchy a voľne rastúce rastliny. Za týmto účelom je zoznam zostavený na základe kritérií uvedených v prílohe III (etapa 1). Navyše, jedine

týmto spôsobom je možné realizovať cieľ vytýčený v prvom pododseku článku 3 ods. 1 zachovať alebo obnoviť príslušné typy prirodzených biotopov a príslušné biotopy druhov v priaznivom stave z hľadiska ochrany prírody v rámci prirodzeného areálu ich rozšírenia, ktorý sa môže rozprestierať cez jednu alebo viac hraníc vnútri Spoločenstva.

(C-71/99, Komisia proti Nemecku; C-220/99, Komisia proti Francúzsku)

Podľa správnej stavby článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch členský štát nemôže prihliadať na **hospodárske, sociálne a kultúrne požiadavky alebo regionálne a miestne charakteristiky** uvedené v článku 2 ods. 3⁹ pri výbere a určovaní hraníc lokalít, ktoré majú navrhnúť Komisii ako prichádzajúce do úvahy na identifikáciu ako lokality s významom pre Spoločenstvo. Prvý pododsek článku 3 ods. 1 ustanovuje vytvorenie súvislej európskej ekologickej siete osobitných chránených území známej ako Natura 2000 zloženej z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedené v prílohe I a biotopy druhov uvedené v prílohe II, aby mohli byť zachované prípadne obnovené z hľadiska ochrany prírody v priaznivom stave v rámci prirodzeného areálu ich rozšírenia. Článok 4 stanovuje postup pre klasifikáciu prírodných lokalít ako SAC rozdelený do niekoľkých etáp so zodpovedajúcimi právnymi účinkami, ktorý má umožniť najmä realizáciu siete Natura 2000, ako to ustanovuje článok 3 ods. 2. Z článku 1 písm. e)¹⁰ a písm. i)¹¹ v spojení s článkom 2 ods. 1¹² vyplýva, že z hľadiska ochrany prírody priaznivý stav prirodzeného biotopu alebo druhov sa musí posudzovať vo vzťahu k celému európskemu územiu členských štátov, na ktoré sa vzťahuje Zmluva o ES. So zreteľom na skutočnosť, že členský štát pri zostavovaní národného zoznamu lokalít nie je schopný mať presné podrobné poznatky o situácii biotopov v iných členských štátoch, nemôže z vlastnej iniciatívy, či už kvôli hospodárskym, sociálnym alebo kultúrnym požiadavkám alebo kvôli regionálnym či miestnym charakteristikám, vyškrtnúť lokality, ktoré majú na národnej úrovni ekologický význam relevantný z hľadiska cieľa ochrany prírody bez ohrozenia realizácie tohto cieľa na úrovni Spoločenstva. Konkrétne, ak by členské štáty mohli zohľadňovať hospodárske, sociálne alebo kultúrne požiadavky a regionálne alebo miestne charakteristiky pri výbere a určovaní hraníc lokalít, ktoré majú byť zaradené do zoznamu, ktorý musia podľa článku 4 ods. 1 zostaviť a odovzdať Komisii, Komisia by nemohla mať istotu, že má k dispozícii vyčerpávajúci

⁹ Opatrenia prijaté v súlade s touto smernicou budú brať do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne požiadavky, regionálne a miestne charakteristiky.

¹⁰ Stav biotopu z hľadiska ochrany prírody znamená súhrn vplyvov, ktoré pôsobia na biotop a jeho typické druhy a ktoré môžu ovplyvniť jeho dlhodobé prirodzené rozšírenie, štruktúru a funkciu, ako aj dlhodobé prežitie jeho typických druhov na území uvedenom v článku 2.

Stav biotopu z hľadiska ochrany prírody sa bude považovať za „priaznivý“, keď:

- jeho prirodzený areál rozšírenia a plocha, ktorú v tomto areáli pokrýva, sú stabilné alebo sa zväčšujú,
- špecifická štruktúra a funkcie, ktoré sú nevyhnutné pre jeho dlhodobé zachovanie, existujú a pravdepodobne budú existovať i v dohľadnej budúcnosti,
- stav jeho typických druhov je z hľadiska ochrany priaznivý, ako to definuje odsek (i);

¹¹ Stav druhu z hľadiska ochrany prírody znamená súhrn vplyvov, ktoré pôsobia na príslušný druh a ktoré môžu ovplyvniť dlhodobé rozšírenie a početnosť jeho populácií na území uvedenom v článku 2.

Stav druhu z hľadiska ochrany prírody sa bude považovať za „priaznivý“, keď:

- údaje o populačnej dynamike príslušného druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržuje ako životaschopný prvok svojho biotopu,
- prirodzený areál rozšírenia druhu sa nezmenšuje a pravdepodobne sa ani v dohľadnej budúcnosti nebude zmenšovať,
- je a pravdepodobne bude aj naďalej existovať dostatok biotopov, aby sa dlhodobo zachovali jeho populácie;

¹² Cieľom tejto smernice je prispieť k zachovaniu biodiverzity prostredníctvom ochrany biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín na európskom území členských štátov, na ktoré sa vzťahuje Zmluva.

zoznam lokalít prichádzajúcich do úvahy ako SAC, s rizikom, že cieľ ich spojenia do súvislej európskej ekologickej siete nemusí byť dosiahnutý.

(C-371/98, Spojené kráľovstvo - „First Corporate Shipping“; C-67/99, Komisia proti Írsku)

Podľa správnej stavby článku 4 ods. 5 **ochranné opatrenia** ustanovené v článku 6 ods. 2, ods. 3 a ods. 4 sa vyžadujú, len pokiaľ ide o lokality, ktoré v súlade s tretím pododsekom článku 4 ods. 2 sú na zozname lokalít vybraných ako lokality s významom pre Spoločenstvo, ktoré Komisia prijala v súlade s postupom uvedeným v článku 21.

To neznamená, že členské štáty nemajú chrániť lokality, len čo ich navrhnú podľa článku 4 ods. 1 ako lokality prichádzajúce do úvahy na označenie ako lokality s významom pre Spoločenstvo v národnom zozname odovzdanom Komisii. Ak tieto lokality nie sú od tohto okamihu riadne chránené, dosiahnutie cieľov zameraných na ochranu prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, ako sa uvádza najmä v šiestom bode preambuly smernice a v jej článku 3 ods. 1, by mohlo byť značne ohrozené. Takáto situácia by bola obzvlášť závažná, pretože by mohli byť postihnuté prioritné typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy, pre ktoré, v dôsledku ich ohrozenia, by bola náležitá včasná implementácia ochranných opatrení, ako sa odporúča v piatom bode preambuly smernice. Národné zoznamy lokalít prichádzajúcich do úvahy na označenie ako lokality s významom pre Spoločenstvo musia obsahovať lokality, ktoré majú na národnej úrovni ekologický význam relevantný z hľadiska cieľa smernice chrániť prirodzené biotopy, voľne žijúce živočíchy a voľne rastúce rastliny. Je teda evidentné, že v prípade lokalít prichádzajúcich do úvahy na označenie ako lokality s významom pre Spoločenstvo, ktoré sú začlenené do národných zoznamov odovzdaných Komisii, a najmä lokalít, v ktorých sa vyskytujú prioritné typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy, sú členské štáty na základe smernice povinné prijať ochranné opatrenia, ktoré sú z hľadiska ochranného cieľa smernice vhodné na účel zaručenia relevantného ekologického významu, ktorý tieto lokality majú na národnej úrovni.

(C-117/03, Taliansko – „Dragaggi“)

3.2.2. Predchádzanie zhoršovaniu

Článok 6 ods. 2

2. Členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa v osobitne chránených územiach predišlo postupnému zhoršovaniu stavu biotopov a biotopov druhov, ako aj zásahom do života druhov, pre ktoré boli územia vyhlásené, pokiaľ by sa takéto zásahy nemohli považovať za významné z hľadiska cieľov tejto smernice.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 6 ods. 2 zaväzuje členské štáty, aby predchádzali zhoršovaniu stavu prirodzených biotopov a biotopov druhov. Je zrejmé, že pri uplatňovaní článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch môže byť nevyhnutné prijať **tak** opatrenia určené na predchádzanie externému poškodzovaniu a rušeniu spôsobovanému človekom, ako aj opatrenia na predchádzanie prirodzenému vývoju, ktorý môže spôsobiť zhoršenie stavu ochrany druhov a biotopov v SAC.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

Článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch v spojení s jej článkom 7 vyžaduje od členských štátov, aby urobili príslušné kroky, ktorými v osobitných chránených oblastiach zabránia **zhoršovaniu biotopov a značnému vyrušovaniu druhov**, pre ktoré boli tieto oblasti určené. Článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch ustanovuje, že príslušné národné orgány majú schváliť plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí alebo nie je nevyhnutný pre starostlivosť o lokalitu, má však na ňu pravdepodobne značný vplyv, až potom, keď prostriedkami adekvátneho hodnotenia dôsledkov tohto plánu alebo projektu pre lokalitu zistia, že nebude mať nepriaznivý vplyv na neporušenosť lokality. Toto ustanovenie teda zavádza postup, ktorý má prostredníctvom predbežného skúmania zabezpečiť, že plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí alebo nie je nevyhnutný pre starostlivosť o lokalitu, má však na ňu pravdepodobne značný vplyv, je schválený len v rozsahu, v akom nebude mať nepriaznivý vplyv na neporušenosť danej lokality. Skutočnosť, že plán alebo projekt bol schválený v súlade s postupom ustanoveným v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, spôsobuje, že pokiaľ ide o kroky, ktoré treba podľa plánu alebo projektu urobiť v chránenej lokalite, sprievodné uplatňovanie pravidla o všeobecnej ochrane ustanovenej v článku 6 ods. 2 sa stane zbytočným. Schválenie plánu alebo projektu udelené v súlade s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch nevyhnutne predpokladá, že sa považuje za plán alebo projekt, ktorý nebude mať nepriaznivý vplyv na neporušenosť príslušnej lokality, a teda že pravdepodobne nezapríčiní zhoršovanie alebo značné vyrušovanie v zmysle článku 6 ods. 2. Napriek tomu nemožno vopred vylúčiť, že sa následne ukáže, že takýto plán alebo projekt môže zapríčiniť takéto zhoršovanie alebo vyrušovanie, a to aj v prípade, keď príslušné národné orgány nemôžu byť brané na zodpovednosť za akúkoľvek chybu. Za týchto podmienok uplatňovanie článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch umožňuje splniť dôležitý cieľ zachovania a ochrany kvality životného prostredia, vrátane ochrany prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín., ako sa uvádza v prvom bode preambuly¹³ tejto smernice.

(C-127/02– „Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging”)

Pozri tiež:

Článok 7

Starostlivosť o lokality siete Natura 2000: Ustanovenia článku 6 smernice o „biotopoch“ č. 92/43/EHS

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/pdf/art6_en.pdf

Posudzovanie plánov a projektov výrazne ovplyvňujúcich lokality siete Natura 2000

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/pdf/natura_2000_assess_en.pdf

3.2.3. Posudzovanie plánov a projektov a kompenzačné opatrenia

Článok 6 ods. 3 a ods. 4

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí s určitou lokalitou alebo nie je pre starostlivosť o ňu nevyhnutný, ale pravdepodobne bude mať na túto lokalitu významný vplyv buď samostatne, alebo v kombinácii s inými plánmi a projektmi, bude predmetom primeraného hodnotenia jeho dopadov na lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Z hľadiska záverov hodnotenia dopadov na lokalitu a s ohľadom na ustanovenia odseku 4 príslušné národné orgány schvália tento plán alebo projekt iba vtedy, keď zistia, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu príslušnej lokality a v prípade, že je to vhodné, prihliadnu tiež na stanovisko verejnosti.

¹³ Vzhľadom na to, že zachovanie, ochranu a zlepšovanie kvality životného prostredia vrátane ochrany biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín sú základným cieľom všeobecného záujmu, ktorý sleduje Spoločenstvo, ako je uvedené v článku 103r Zmluvy;

4. Ak aj napriek negatívnemu hodnoteniu dopadov na lokalitu a neexistencii alternatívnych riešení, sa musí plán alebo projekt realizovať z nalievavých dôvodov prvoradého verejného záujmu vrátane sociálnych a ekonomických dôvodov, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie ochrany celkovej spojitosti sústavy NATURA 2000. O prijatých kompenzačných opatreniach bude informovať Komisiu.

Ak sa na príslušnej lokalite vyskytujú prioritné typy biotopov a/alebo prioritné druhy, jediné dôvody, na ktoré je možné prihliadať sú tie, ktoré sa týkajú ľudského zdravia alebo verejnej bezpečnosti, priaznivých dôsledkov prvoradého významu z hľadiska životného prostredia alebo podľa stanoviska Komisie iných nalievavých dôvodov prevažujúceho verejného záujmu.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch ustanovuje **postup**, ktorý má prostredníctvom predbežného skúmania zabezpečiť, že plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí alebo nie je nevyhnutný pre starostlivosť o lokalitu, má však na ňu pravdepodobne značný vplyv, bude schválený len v rozsahu, v akom nebude mať nepriaznivý vplyv na neporušenosť danej lokality, zatiaľ čo článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch ustanovuje povinnosť všeobecnej ochrany spočívajúcu v predchádzaní zhoršovaniu a vyrušovaniu, ktoré by mohlo mať značný vplyv z hľadiska cieľov smernice, a nemôže sa uplatňovať súčasne s článkom 6 ods. 3.

V desiatom bode preambuly smernice o biotopoch sa uvádza, že sa musí vypracovať primerané hodnotenie každého plánu alebo programu, ktorý by mohol mať významný vplyv na ciele ochrany lokality, ktorá už bola vyhlásená alebo bude vyhlásená v budúcnosti. Tento bod nachádza vyjadrenie v článku 6 ods. 3, ktorý ustanovuje okrem iného, že plán alebo projekt, ktorý môže mať významný vplyv na príslušnú lokalitu, nemožno schváliť bez predbežného posúdenia jeho vplyvov. Smernica o biotopoch nedefinuje **pojmy plán a projekt**. Naproti tomu, smernica Rady č. 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní účinkov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie¹⁴ v šiestom bode preambuly konštatuje, že súhlas na vypracovanie projektov, ktoré môžu mať významný vplyv na životné prostredie, sa má udeliť len po vykonaní predbežného posúdenia možných významných ekologických účinkov týchto projektov, definuje projekt v článku 1 ods. 2 takto: - uskutočňovanie stavieb alebo iných zariadení, alebo plánov; - iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane zásahov súvisiacich s ťažbou z nerastných zdrojov. Takáto definícia projektu je relevantná pre definovanie pojmu plán alebo projekt, ako to ustanovuje smernica o biotopoch, ktorá podobne ako smernica č. 85/337 sleduje cieľ zabrániť schváleniu činností, ktoré môžu poškodiť životné prostredie, bez predbežného posúdenia ich dopadu na životné prostredie.

Skutočnosť, že činnosť sa vykonávala v príslušnej lokalite **periodicky v priebehu niekoľkých rokov** a že povolenie na ňu sa musí obdržať na každý rok, pričom každé nové vydanie tohto povolenia vyžaduje ohodnotenie tak možnosti vykonávať danú činnosť, ako aj lokality, v ktorej sa môže vykonávať, sama osebe nepredstavuje prekážku pre posúdenie tejto činnosti v čase podania každej žiadosti ako zvláštny plán alebo projekt v zmysle smernice o biotopoch.

(C-127/02 – „Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging”)

¹⁴ <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31985L0337:EN:HTML>

Smernica nerozlišuje medzi opatreniami prijatými **vnútri alebo mimo chránenej lokality**. Preto definícia „projektu“ vo vnútroštátnej legislatíve, ktorá odkazuje na akty vykonávané mimo chránenej lokality, nemôže byť užšia ako definícia, ktorá sa týka projektov vykonávaných vnútri chránenej lokality.

(C-98/03, Komisia proti Nemecku)

Prvá veta článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa musí vykladať v tom zmysle, že každý plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí alebo nie je nevyhnutný pre starostlivosť o lokalitu má podliehať náležitému posúdeniu svojich následkov pre lokalitu s ohľadom na ciele ochrany lokality, ak na základe objektívnych informácií nemožno vylúčiť, že bude mať významný vplyv na túto lokalitu, či už jednotlivo alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi. Požiadavka náležitého posúdenia následkov plánu alebo projektu je teda podmienená **pravdepodobnosťou, že daný plán alebo projekt bude mať významný vplyv** na lokalitu. Preto spustenie mechanizmu ochrany životného prostredia ustanoveného v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch nepredpokladá - ako to, okrem toho, jasne vyplýva z usmernení pre výklad uvedeného článku vypracovaných komisiou pod názvom „Starostlivosť o lokality Natura 2000: Ustanovenia článku 6 smernice o biotopoch (č. 92/43/EHS)“ - že posudzovaný plán alebo projekt má rozhodne významný vplyv na príslušnú lokalitu, vyplýva však zo samotnej pravdepodobnosti, že takýto vplyv je spojený s daným plánom alebo projektom. Pokiaľ ide o článok 2 ods. 1 smernice č. 82/337/EHS, ktorého text, v zásade podobný článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, ustanovuje, že členské štáty prijmú všetky potrebné opatrenia, aby pred vydaním povolenia zabezpečili posúdenie vplyvov projektov, ktoré majú pravdepodobne významné účinky na životné prostredie. Súdny dvor rozhodol, že sú to projekty, ktoré môžu mať pravdepodobne významné účinky na životné prostredie. Z toho vyplýva, že prvá veta článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch podriaďuje požiadavku náležitého posúdenia následkov plánu alebo projektu podmienke, že má existovať pravdepodobnosť alebo riziko, že tento plán alebo projekt bude mať významné účinky na príslušnú lokalitu. Vo svetle najmä zásady opatrnosti, ktorá je jedným zo základov vysokej úrovne ochrany, ktorú sleduje politika Spoločenstva v oblasti životného prostredia, v súlade s prvým pododsekom článku 174 ods. 2 Zmluvy o ES¹⁵ a v súvislosti s ktorou sa musí smernica o biotopoch vykladať, takéto riziko existuje, ak na základe objektívnych informácií nemožno vylúčiť, že plán alebo projekt bude mať významné účinky na príslušnú lokalitu. Takýto výklad podmienky, ktorej podlieha posúdenie následkov plánu alebo projektu pre konkrétnu lokalitu, ktorý znamená, že v prípade pochybností ohľadne absencie významných účinkov sa také posúdenie musí vykonať, umožňuje efektívne zabezpečiť, že plány alebo projekty, ktoré majú nepriaznivý vplyv na neporušenosť príslušnej lokality, nebudú schválené, a tým prispieva k tomu, že v súlade s tretím bodom preambuly¹⁶ smernice o biotopoch a jej článkom 2 ods. 1⁹, bude dosiahnutý hlavný cieľ, menovite zabezpečenie biodiverzity prostredníctvom ochrany prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Podľa prvej vety článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, ak plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí alebo nie je nevyhnutný pre starostlivosť o lokalitu, môže ohroziť dosiahnutie cieľov ochrany lokality, musí sa považovať za pravdepodobné, že bude mať na túto lokalitu **významný účinok**. Posúdenie tohto rizika sa musí vykonať okrem iného na základe charakteristík a osobitných environmentálnych podmienok lokality, s ktorou takýto plán alebo projekt súvisí. Z prvej vety článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch v spojení s 10.

¹⁵ Politika Spoločenstva v oblasti životného prostredia má za cieľ ochranu na vysokej úrovni s prihliadnutím na rozmanitosť situácií v rozličných regiónoch Spoločenstva. Zakladá sa na zásade opatrnosti a na zásade, že sa majú urobiť preventívne kroky, že škody na životnom prostredí treba prioritne odstrániť pri zdroji a že platí má znečisťovateľ.

¹⁶ Vzhľadom na to, že hlavným cieľom tejto smernice je podporiť ochranu biodiverzity so zohľadnením hospodárskych, sociálnych, kultúrnych a regionálnych požiadaviek, preto smernica predstavuje príspevok k všeobecnému cieľu trvalo udržateľného rozvoja; zachovanie biodiverzity môže v určitých prípadoch vyžadovať udržanie alebo dokonca aj podporovanie ľudských aktivít;

bodom jej preambuly (pozri vyššie) je zrejme, že významný charakter vplyvu, ktorý môže mať na lokalitu plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí alebo nie je nevyhnutný pre starostlivosť o lokalitu, je spojený s cieľmi ochrany lokality. Takže, ak má takýto plán alebo projekt vplyv na túto lokalitu, nie je však pravdepodobné, že by ohrozil ciele ochrany, nemožno ho považovať za plán alebo projekt, ktorý by mohol mať významný vplyv na príslušnú lokalitu. Naopak, keď je pravdepodobné, že takýto plán alebo projekt by mohol ohroziť ciele ochrany príslušnej lokality, musí sa nevyhnutne považovať za plán alebo projekt, ktorý by mohol mať na túto lokalitu významný vplyv. Pri posudzovaní možných vplyvov plánu alebo projektu je nutné stanoviť ich významnosť z hľadiska, okrem iného, charakteristík a osobitných environmentálnych podmienok lokality, s ktorou tento plán alebo projekt súvisí.

Podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch náležité posúdenie dôsledkov plánu alebo projektu pre lokalitu znamená, že pred jeho schválením sa musia na základe najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti identifikovať **všetky aspekty** plánu alebo projektu, ktoré môžu same osebe alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany lokality

(C-127/02 – „Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging”)

Podmienka, ktorej podlieha posúdenie dôsledkov plánu alebo projektu na konkrétnu lokalitu a ktorá vyžaduje vykonanie takého posúdenia, ak existujú pochybnosti ohľadne existencie významných účinkov, **nedovoľuje vyhnúť sa tomuto posúdeniu v súvislosti s niektorými kategóriami projektov** na základe kritérií, ktoré adekvátne nezabezpečujú, že tie projekty nebudú mať významný vplyv na chránené lokality:

„Projekty pozostávajúce z činov ovplyvňujúcich prírodu a krajinu iných ako zmeny formy alebo používania povrchových plôch alebo zmeny hladiny podzemnej vody spojenej s vrstvou povrchovej pôdy“ - skutočnosť, že táto vnútroštátna legislatíva vyžaduje overenie, či je skutočne zabránené vážnemu poškodeniu životného prostredia, ktorým môže súčasnou technológiou zabrániť, a že poškodenie, ktorému súčasnou technológiou nemožno zabrániť, je znížené na minimum, nemôže byť dostatočná na zabezpečenie splnenia povinnosti ustanovenej v článku 6 ods. 3. Overovacia povinnosť ustanovená vnútroštátnou legislatívou nie je v žiadnom prípade schopná zabezpečiť, aby projekt týkajúci sa takého zariadenia nemal nepriaznivý účinok na neporušenosť chránenej lokality. Povinnosť overiť, či vážne poškodenie životného prostredia, ktorému nemožno zabrániť súčasnou technológiou, je znížené na minimum, nezabezpečuje, že takýto projekt nezapríčiní také poškodenie.

„Projekty týkajúce sa zariadení alebo využívania vody, na základe skutočnosti, že nepodliehajú schváleniu“ - skutočnosť, že sa to týka využívania malých množstiev vody, sama osebe nevyklučuje možnosť, že niektoré formy využívania vody pravdepodobne nemajú významný vplyv na chránenú lokalitu. Ani za predpokladu, že takéto formy využívania vody pravdepodobne nemajú významný vplyv na stav vodného telesa, z toho nevyplýva, že pravdepodobne nemajú významný vplyv na susedné chránené lokality.

Systém, keď je schválenie „zariadenia spôsobujúceho emisie“ odmietnuté len v prípade, že sa zdá byť pravdepodobné, že budú mať vplyv na chránenú lokalitu v oblasti vplyvu najmä týchto zariadení, zariadení, ktorých emisie ovplyvňujú chránenú lokalitu situovanú mimo takej oblasti, môže byť schválený bez prihliadnutia na účinky týchto emisií na uvedenú lokalitu. Takýto systém, pokiaľ zahŕňa emisie v medziach oblasti vplyvu definovanej technickými obožníkmi v súlade so všeobecnými kritériami pre zariadenia, nezdá sa byť schopným zabezpečiť súlad s článkom 6 ods. 3 a ods. 4. Pri absencii stanovených vedeckých kritérií, ktoré a priori vylúčia emisie ovplyvňujúce chránenú lokalitu situovanú mimo oblasti vplyvu príslušného zariadenia, ktoré má významný vplyv na túto lokalitu, systém predložený vnútroštátnym zákonom v predmetnej oblasti v žiadnom prípade nie je schopný zabezpečiť, že projekty

alebo plány týkajúce sa zariadení spôsobujúcich emisie, ktoré ovplyvňujú chránené lokality mimo oblastí ich vplyvu, nebudú mať v zmysle článku 6 ods. 3 nepriaznivý vplyv na neporušenosť týchto lokalít.

(C-98/03, Komisia proti Nemecku)

„Plány a projekty odvádzania vody“ - žiadny právny predpis výslovne nevyžaduje, aby plány a projekty odvádzania vody podliehali takému posudzovaniu. Systém v podstate ustanovuje, že všetky plány a projekty odvádzania vody, na ktoré sa vzťahujú podmienky uvedené v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, sú už vopred považované za potenciálne poškodzujúce príslušnú lokalitu; tento systém zrejme nie je schopný zabezpečiť splnenie požiadaviek uvedeného ustanovenia. Aj keď tento druh predbežného posudzovania potenciálnych rizík sa nemôže opierať o konkrétne fakty týkajúce sa lokality, čo nenastáva v prípade týkajúcom sa samotných projektov, v rozpore s požiadavkami článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch. Pri samotnom definovaní operácií potenciálne poškodzujúcich každú príslušnú lokalitu existuje riziko, že určité projekty, ktoré na základe svojich špecifických charakteristík môžu mať pravdepodobne vplyv na lokalitu, nebudú zahrnuté.

„Plány využívania pôdy“ - vnútroštátna legislatíva jednoznačne nevyžaduje, že plány využívania pôdy majú podliehať náležitému posúdeniu ich dôsledkov pre SAC v súlade s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch. Hoci plány využívania pôdy ako také nepovoľujú rozvoj a rozvojové projekty musia bežným spôsobom získavať plánovacie povolenie, majú veľký vplyv na rozhodnutia o rozvoji. Preto aj plány využívania pôdy musia podliehať náležitému posúdeniu ich dôsledkov pre príslušnú lokalitu.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

Pokiaľ ide o **pojmem náležitého posúdenia** v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, treba poukázať na to, že toto ustanovenie nedefinuje žiadnu konkrétnu metódu na vykonávanie takého posúdenia. Napriek tomu, v súlade so znením tohto ustanovenia, musí náležité posúdenie dôsledkov plánu alebo projektu pre príslušnú lokalitu predchádzať jeho schváleniu a zohľadniť súhrnné účinky, ktoré vyplývajú zo spojenia tohto plánu alebo projektu s inými plánmi alebo projektmi vzhľadom na ciele ochrany lokality. Takéto posúdenie preto znamená, že všetky aspekty plánu alebo projektu, ktorý môže byť jednotlivo alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť tieto ciele, musia byť identifikované na základe najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti. Tieto ciele, ako jednoznačne vyplýva z článkov 3 a 4 smernice o biotopoch, najmä z článku 4 ods. 4, môžu byť stanovené okrem iného na základe dôležitosti lokalít pre zachovanie alebo obnovu typu prirodzeného biotopu uvedeného v prílohe I smernice alebo druhov uvedených v jej prílohe II v priaznivom stave ochrany a pre skĺbenosť siete Natura 2000, a tiež na základe hrozieb zhoršenia alebo vyrušovania, ktorým sú tieto lokality vystavené.

Pokiaľ ide o **podmienky, za ktorých môže byť činnosť povolená**, je úlohou príslušných národných orgánov, aby na základe záverov posúdenia dôsledkov plánu alebo projektu pre príslušnú lokalitu schválili plán alebo projekt až potom, keď sa ubezpečili, že nebude mať nepriaznivý vplyv na neporušenosť danej lokality. Je teda evidentné, že plánu alebo projektu možno udeliť schválenie len za podmienky, že príslušné národné orgány budú presvedčené o tom, že nebude mať nepriaznivý vplyv na neporušenosť príslušnej lokality. Takže, ak zostávajú nejaké pochybnosti ohľadne absencie nepriaznivých účinkov na neporušenosť lokality spojených s posudzovaným plánom alebo projektom, príslušný orgán bude musieť schválenie odmietnuť. Kritérium schvaľovania ustanovené v druhej vete článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch integruje zásadu opatrnosti a umožňuje efektívne predchádzať nepriaznivým účinkom na neporušenosť chránených lokalít v dôsledku posudzovaných plánov alebo projektov. Menej prísne kritérium schvaľovania by nemohlo rovnako efektívne zabezpečiť splnenie cieľa ochrany lokality určeného podľa uvedeného ustanovenia.

Keď je národný súd vyzvaný, aby zistil **zákonnosť schválenia** plánu alebo projektu v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, môže určiť, či boli dodržané limity týkajúce sa voľnosti príslušných národných orgánov konať podľa vlastného uváženia, aj keď táto smernica nebola prebratá do právneho poriadku príslušného členského štátu, napriek tomu, že lehota stanovená na tento účel už vypršala. Povinnosť členského štátu prijať všetky nevyhnutné opatrenia na dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou je záväzná povinnosť uložená tretím odsekom článku 249 Zmluvy o ES a samotnou smernicou. Táto povinnosť prijať všetky náležité opatrenia, či už všeobecné alebo čiastkové, je záväzná pre všetky orgány členských štátov, vrátane súdov vo veciach v rámci ich jurisdikcie.

Pokiaľ ide o **právo jednotlivca** opierať sa o smernicu a právo národného súdu zohľadniť toto právo, bolo by nezlučiteľné so záväzným účinkom, ktorý smernici prisudzuje článok 249 Zmluvy o ES, vylúčiť v zásade možnosť, že o povinnosť, ktorú ukladá, sa môžu príslušné osoby opierať. Konkrétne, ak orgány Spoločenstva smernicou uložili členským štátom povinnosť uplatňovať konkrétny spôsob konania, efektívnosť takého aktu bude oslabená, ak bude jednotlivcom bránené opierať sa o tento akt pred ich národnými súdmi, a ak bude národným súdom bránené zohľadniť tento akt ako prvok práva Spoločenstva, aby rozhodli, či národné zákonodarné orgány pri uplatňovaní voľby, ktorá je pre ne otvorená, pokiaľ ide o formu alebo metódy implementácie, dodržali limity voľnosti konať podľa vlastného uváženia stanovené smernicou. Toto sa vzťahuje aj na zisťovanie, či národné orgány, ktoré prijali sporné opatrenie, tým, že neprebrali príslušné ustanovenie uvedenej smernice do vnútroštátneho práva, dodržali limity voľnosti konať podľa vlastného uváženia stanovené uvedenou smernicou.

Konkrétnejšie, pokiaľ ide o **limity voľnosti konať podľa vlastného uváženia** stanovené článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch, z tohto ustanovenia vyplýva, že príslušné národné orgány, prihliadajúc na závery náležitého posúdenia plánu alebo projektu pre príslušnú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality, majú schváliť takúto činnosť, len ak sa ubezpečili, že nebude mať nepriaznivý vplyv na neporušenosť danej lokality, čo nastane v prípade, ak nezostanú žiadne odôvodnené vedecké pochybnosti o absencii takých vplyvov. Táto podmienka by preto nebola dodržaná, keby národné orgány schválili túto činnosť tvárou v tvár neistote ohľadne absencie nepriaznivých účinkov pre príslušnú lokalitu. Z toho vyplýva, že národný súd môže zohľadňovať článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch pri určovaní, či národný orgán, ktorý udelil schválenie týkajúce sa plánu alebo projektu, dodržal limity voľnosti konať podľa vlastného uváženia stanovené uvedenou smernicou.

(C-127/02– „Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging”)

Podľa ustanoveného precedenčného práva Súdneho dvora zásada, že projekty, ktoré môžu mať významné vplyvy na životné prostredie, musia podliehať environmentálnemu posúdeniu, sa neuplatňuje, keď žiadosť o schválenie projektu bola formálne podaná po vypršaní lehoty pre prebratie smernice (pozri, v súvislosti so smernicou Rady č. 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. ES 1985 L 175, s. 40), Vec C-431/92 Komisia proti Nemecku [1995] ECR I-2189, odseky 29 a 32, Vec C-81/96 *Gedeputeerde Staten van Noord-Holland* [1998] ECR I-3923, odsek 23).

Súdny dvor rozhodol, že toto formálne kritérium je jediné, ktoré je v súlade so zásadou právnej istoty a zachováva účinnosť smernice. Dôvod na to je ten, že smernica, ako je smernica o biotopoch, je zostavená predovšetkým tak, aby sa vzťahovala na veľké projekty, ktoré budú najčastejšie vyžadovať dlhý čas na svoje dokončenie. Preto by nebolo náležité, aby sa príslušné postupy, ktoré sú zložité už na národnej úrovni a ktoré boli formálne iniciované pred dátumom vypršania lehoty na prebratie smernice, stali ťažkopádny a časovo náročnými v dôsledku osobitných požiadaviek uložených smernicou a aby už

existujúce situácie boli ňou ovplyvnené (pozri obdobne *Gedeputeerde Staten van Noord-Holland*, odseky 23 a 24).

Smernica č. 85/337/EHS a smernica o biotopoch sa vzťahujú na posudzovanie vplyvov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie. V oboch prípadoch sa proces posudzovania uskutočňuje skôr, ako sa o projekte rozhodne s konečnou platnosťou. Výsledky takeého posúdenia sa musia zohľadniť pri rozhodovaní o projekte a toto rozhodnutie sa môže zmeniť alebo doplniť v závislosti od výsledkov. Rozličné fázy skúmania projektu natoľko úzko súvisia, že predstavujú zložitú operáciu. Skutočnosť, že obsah niektorých požiadaviek sa líši, nemá vplyv na toto posudzovanie. Z toho vyplýva, že táto sťažnosť sa musí posudzovať podľa dátumu, ku ktorému bol projekt formálne predložený, menovite k dátumu uvedenému v odseku 54 tohto rozsudku.

Ďalej, treba mať na pamäti, že v súlade s ustanoveniami aktu o pristúpení sú práva a povinnosti vyplývajúce z práva Spoločenstva, okrem prípadov, keď je ustanovené inak, bezprostredne uplatniteľné v nových členských štátoch (pozri za týmto účelom Vec C-179/00 *Weidacher* [2002] ECR I-501, odsek 18). Z Aktu o pristúpení vyplýva, že povinnosti podľa smernice o vtákoch a smernice o biotopoch, pokiaľ ide o Rakúsku republiku, nadobudli účinnosť 1. januára 1995 a že Rakúskej republike nebola udelená žiadna odchýlka alebo prechodné obdobie.

Postup schvaľovania projektu výstavby cesty S 18 bol preto formálne iniciovaný pred dátumom pristúpenia Rakúskej republiky k Európskej únii. Z toho vyplýva, že v danej veci, v súlade s precedenčným právom uvedeným v odseku 56 tohto rozsudku, povinnosti podľa smernice o biotopoch nezaväzovali Rakúsku republiku a že projekt výstavby cesty S 18 nepodliehal požiadavkám ustanoveným v uvedenej smernici.

(C-209/04 Komisia proti Rakúsku)

Pozri tiež:

Starostlivosť o lokality siete Natura 2000: Ustanovenia článku 6 smernice o „biotopoch“ č. 92/43/EHS

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/pdf/art6_en.pdf

Posudzovanie plánov a projektov významne ovplyvňujúcich lokality siete Natura 2000

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/pdf/natura_2000_assess_en.pdf

3.2.4. Posudzovanie plánov a projektov a kompenzačné opatrenia v SPA

Článok 7

Záväzky vyplývajúce z článku 6 ods. 2, 3 a 4 tejto smernice nahrádzajú akékoľvek záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice č. 79/409/EHS s ohľadom na územia klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice podľa toho, či je neskorší dátum zavedenia tejto smernice alebo dátum klasifikácie alebo uznania lokality členským štátom podľa smernice č. 79/409/EHS.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

V texte článku 7 smernice o biotopoch sa výslovne uvádza, že článok 6 ods. 2 až ods. 4 uvedenej smernice sa náhradou za prvú vetu článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch vzťahuje na oblasti klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo ods. 2 smernice o vtákoch. Z toho vyplýva, že podľa presného výkladu tejto pasáže článku 7 smernice o biotopoch len **oblasti klasifikované ako osobitné chránené oblasti** spadajú pod účinnosť článku 6 ods. 2 až ods. 4 uvedenej smernice.

Skutočnosť, že režim ochrany podľa prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch sa vzťahuje na **oblasti, ktoré neboli klasifikované ako osobitné chránené oblasti**, ale mali byť takto klasifikované, sama osebe neznamena, že režim ochrany uvedený v článku 6 ods. 2 až ods. 4 smernice o biotopoch nahrádza prvý režim uvedený v súvislosti s týmito oblasťami.

(C-374/98, Komisia proti Francúzsku - „Basses Corbières”)

Keďže článok 7 smernice o biotopoch ustanovuje, že záväzky, ktoré vyplývajú okrem iného z článku 6 ods. 2 uvedenej smernice, majú nahradiť záväzky vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch v súvislosti s SPA, **právny štatus ochrany** týchto oblastí musí zaručovať aj predchádzanie zhoršeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov v týchto oblastiach, ako aj vyrušovaniu druhov, pre ktoré boli tieto oblasti vyhlásené.

(C-415/01, Komisia proti Belgicku)

Pokiaľ ide o pozemok klasifikovaný ako SPA, článok 7 smernice o biotopoch ustanovuje, že záväzky, ktoré vyplývajú z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch sa nahrádzajú okrem iného záväzkami vyplývajúcimi z článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, a to od dátumu implementácie smernice o biotopoch alebo od dátumu klasifikácie podľa smernice o vtákoch podľa toho, ktorý dátum je neskorší. Článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch, podobne ako prvá veta článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch, vyžaduje od členských štátov, aby urobili náležité kroky na zabránenie, okrem iného, **zhoršovaniu biotopov** v SPA klasifikovaných podľa článku 4 ods. 1.

(C-117/00, Komisia proti Írsku – „Owenduff-Nephin Beg Complex”)

Z článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch v spojení s článkom 7 je zřejmé, že každý plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí, alebo nie je nevyhnutný pre starostlivosť o SPA klasifikovanú podľa článku 4 smernice o vtákoch, ktorý však môže mať na ňu významný vplyv, či už jednotlivo alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, má podliehať náležitému posúdeniu jeho dôsledkov pre SPA s ohľadom na ciele ochrany SPA. Na základe záverov posúdenia dôsledkov pre SPA majú príslušné národné orgány súhlasiť s plánom alebo projektom až potom, keď sa ubezpečili, že nebude mať nepriaznivý vplyv na neporušenosť príslušnej SPA, a prípadne potom, keď sa oboznámili z názorom širokej verejnosti.

(C-209/02, Komisia proti Rakúsku – „Wörschacher Moos“)

Pozri tiež:

Starostlivosť o lokality siete Natura 2000: Ustanovenia článku 6 smernice o „biotopoch“ č. 92/43/EHS

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/specific_articles/art6/pdf/art6_en.pdf

Posudzovanie plánov a projektov významne ovplyvňujúcich lokality siete Natura 2000

3.2.5. Dohľad nad stavom ochrany

Článok 11

Členské štáty budú z hľadiska ochrany prírody dohliadať na stav biotopov a druhov uvedených v článku 2 so zvláštnym zreteľom na prioritné typy biotopov a prioritné druhy.

Článok 14

1. Ak to na základe dohľadu, podľa článku 11, členské štáty považujú za nevyhnutné, prijímú opatrenia na zabezpečenie toho, aby odoberanie jedincov druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín uvedených v prílohe V, ako aj ich využitie bolo zlučiteľné so zachovaním ich priaznivého stavu z hľadiska ochrany prírody.

2. Kde sa tieto opatrenia budú považovať za nevyhnutné, zahrnú aj pokračovanie vykonávania dohľadu podľa článku 11. Takéto opatrenia môžu tiež zahŕňať najmä:

- nariadenia týkajúce sa prístupu na určité pozemky,
- dočasný alebo miestny zákaz odoberania jedincov z voľnej prírody a využívania určitých populácií,
- reguláciu období a/alebo metód odoberania jedincov,
- uplatňovanie pravidiel lovu a rybolovu pri odobraní jedincov, ktoré berú do úvahy ochranu populácií takýchto druhov,
- vytvorenie systému licencií na odberanie jedincov alebo kvót,
- kontrolu nákupu, predaja, ponuky za účelom predaja, držby za účelom predaja alebo prepravy za účelom predaja jedincov,
- rozmnožovanie druhov živočíchov v zajatí a umelé rozmnožovanie druhov rastlín za prísne kontrolovaných podmienok s cieľom obmedziť odoberanie jedincov z voľnej prírody,
- hodnotenie účinkov prijatých opatrení.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Povinnosť vykonávať dohľad ma základný význam pre efektívnosť smernice o biotopoch a musí byť prebratá podrobne, zrozumiteľne a presne. Na konci obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku, žiadne ustanovenie vnútroštátneho práva neuložilo národným orgánom povinnosť vyžadujúcu dohľad nad prirodzenými biotopmi a druhmi. Tvrdenie, že zoznam činností vykonávaných v rámci dohľadu dokazuje, že dohľad sa vykonáva efektívne, nemožno potvrdiť. Ak sa zistí, že prax je v súlade s požiadavkami smernice, ktoré sa týkajú ochrany, tento fakt nemôže predstavovať dôvod na to, aby sa táto smernica neprebrala do vnútroštátneho práva príslušného členského štátu. Preto, pokiaľ všeobecne platí, že vnútroštátne právo neobsahuje žiadnu zo zákona vyplývajúcu povinnosť vyžadujúcu od národných orgánov, aby vykonávali dohľad nad stavom ochrany prirodzených biotopov a druhov, toto vnútroštátne právo zahŕňa prvok právnej neistoty. Nie je teda zaručené, že dohľad nad stavom ich ochrany sa vykonáva systematicky a nepretržite.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

3.3. Povinnosti ochrany druhov

3.3.1. Systém prísnej ochrany

Článok 12

1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia na vytvorenie systému prísnej ochrany živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV (a) v prirodzenom areáli ich rozšírenia a zakážu:

- (a) všetky formy úmyselného odchyту a usmrčovania jedincov týchto druhov voľne žijúcich v prírode;
- (b) úmyselné vyrušovanie týchto druhov najmä v období rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku a migrácie;
- (c) úmyselné ničenie alebo zber vajec vo voľnej prírode;
- (d) poškodzovanie alebo ničenie miest rozmnožovania alebo miest odpočinku.

2. Pre tieto druhy členské štáty zakážu držbu a chov, prepravu a predaj alebo výmenu a ponuku za účelom predaja alebo výmeny jedincov odobratých z voľnej prírody s výnimkou tých, ktoré boli odobraté legálne ešte pred zavedením tejto smernice.

3. Zákazy uvedené v odseku 1 (a) a (b) a v odseku 2 sa budú uplatňovať na všetky životné štádiá živočíchov, na ktoré sa vzťahuje tento článok.

4. Členské štáty zavedú systém sledovania náhodného odchytu alebo usmrčovania druhov živočíchov uvedených v prílohe IV (a). Na základe zhromaždených informácií zabezpečia ďalší výskum alebo ochranné opatrenia potrebné na zabránenie negatívneho vplyvu náhodného odchytu a usmrčovania na príslušné druhy.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 12 ods. 1 písm. b) a písm. d) vyžadujú, aby sa prijali nevyhnutné opatrenia na vytvorenie **systému prísnej ochrany** živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV písm. a) danej smernice v ich prirodzených biotopoch zakazujúceho úmyselné vyrušovanie týchto druhov, najmä v období rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku a migrácie, ako aj poškodzovanie alebo ničenie miest rozmnožovania alebo miest odpočinku. Platné predpisy o zriadení morského parku na ostrove Zakynthos nezabezpečujú v nevyhnutnom rozsahu efektívnu ochranu morských a pozemných oblastí. Najmä vzhľadom na tlak a eróziu spôsobované plážam na rozmnožovanie výstavbou prístupových trás k týmto plážam a vzhľadom na hluk, ktorý je výsledkom ľudskej činnosti, sa odporúča zakázať nielen otváranie nových prístupových trás k týmto plážam, ale aj budovanie určitej infraštruktúry, ako sú stánky, stany alebo parkoviská. Tento právny rámec nebol v stave zabezpečiť prísnu ochranu morskej korytnačky *Caretta caretta* pred akýmkoľvek úmyselným vyrušovaním v období rozmnožovania a pred akýmkoľvek poškodzovaním alebo ničením miest rozmnožovania. Skutočnosť, že sa nezdá, že by počet hniezd tohto druhu klesol v priebehu posledných 15 rokov, sama osebe nespochybňuje daný záver.

Neboli prijaté všetky nevyhnutné špecifické opatrenia, aby sa zabránilo úmyselnému vyrušovaniu morskej korytnačky *Caretta caretta* v období jej rozmnožovania a poškodzovaniu alebo ničeniu miest jej rozmnožovania. Pracovníci Komisie oznámili, že na plážach na rozmnožovanie morskej korytnačky *Caretta caretta* na ostrove Zakynthos sa používajú mopedy na piesočnatých plážach, vyskytujú sa šľapacie alebo malé člny v mori a nepovolené budovy na plážach. Navyše, nešlo tu o izolované výskyt. Tieto činnosti predstavujú v zmysle článku 12 ods. 1 písm. b) úmyselné vyrušovanie daných druhov v období ich rozmnožovania.

(C-103/00, Komisia proti Grécku – „*Caretta* na ostrove Zakynthos”)

Systém prísnej ochrany v zmysle článku 12 ods. 1 písm. b) a písm. d) smernice predpokladá prijatie logicky skĺbených a koordinovaných opatrení preventívneho charakteru, ako konštatuje generálny advokát Léger vo svojich záveroch vo vyššie zmienenej veci Komisia proti Grécku (odseky 43 a 44).

(C-518/04, Komisia proti Grécku)

Činy uvedené v článku 12 ods. 1 písm. d) zahŕňajú **neúmyselné činy**. Tým, že zákonodarné orgány Spoločenstva neobmedzili zákaz ustanovený v článku 12 ods. 1 písm. d) na úmyselné činy, ako to urobili vo vzťahu k činom uvedeným v článku 12 ods. 1 písm. a) až písm. c), preukázali svoj úmysel poskytnúť miestam rozmnožovania a miestam odpočinku zvýšenú ochranu pred činmi spôsobujúcimi ich poškodzovanie alebo ničenie. Vzhľadom na dôležitosť cieľov ochrany biodiverzity, ktorých dosiahnutie je účelom smernice, nie je rozhodne neprimerané, že zákaz ustanovený v článku 12 ods. 1 písm. d) nie je obmedzený na úmyselné činy.

(C-98/03, Komisia proti Nemecku, C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

Na splnenie podmienky týkajúcej sa „úmyselného“ konania v článku 12 ods. 1 písm. a) smernice je potrebné dokázať, že páchatel činu zamýšľal uskutočniť odchyt alebo usmrtenie jedinca patriaceho k chránenému živočíšnemu druhu, alebo, prinajmenej, akceptoval možnosť takého odchytu alebo usmrtenia.

(C-221/04, Komisia proti Španielsku)

Realizačné opatrenia členského štátu neobsahujú žiadne ustanovenie vyžadujúce vytvorenie **systemu sledovania**, ktorý vyžaduje článok 12 ods. 4, vo vzťahu k náhodnému odchytu a usmrcovaniu niektorých živočíšnych druhov. Pri absencii ďalších informácií Komisia nie je v stave zistiť, či sa toto sledovanie skutočne vykonáva. Preto žaloba, v ktorej sa tvrdí, že článok 12 ods. 4 smernice o biotopoch bol prebratý nesprávne, sa musí považovať za riadne opodstatnenú.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

Pozri tiež:

Smernica o biotopoch: článok 12 – Prísna ochrana živočíšnych druhov (v štádiu prípravy)

http://europa.eu.int/comm/environment/nature/nature_conservation/species_protection/specific_articles/art12/index_en.htm

Článok 13

1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia na vytvorenie systému prísnej ochrany rastlinných druhov uvedených v prílohe IV (b) a zakážu:

(a) úmyselné vykopávanie, zber, vyrezávanie, vytrhávanie alebo ničenie týchto rastlín v prirodzenom areáli ich rozšírenia vo voľnej prírode;

(b) držbu a pestovanie, prepravu a predaj alebo výmenu a ponuku za účelom predaja alebo výmeny jedincov týchto druhov odobratých z voľnej prírody s výnimkou tých, ktoré boli odobraté legálne ešte pred zavedením tejto smernice.

2. Zákazy uvedené v odseku 1 (a) a (b) sa budú uplatňovať na všetky fázy biologického cyklu rastlín, na ktoré sa vzťahuje tento článok.

Vnútroštátne opatrenia určené na prebratie zákazu chovu, prepravy, predaja alebo výmeny jedincov živočíšnych a rastlinných druhov nespĺňajú časové obmedzenia ustanovené v článku 12 ods. 2 a článku 13 ods. 1, keď odchýlky platné vo vnútroštátnom práve sú širšie ako odchýlky, s ktorými sa ráta v smernici o biotopoch

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

Článok 15

S ohľadom na odchyt alebo usmrcovanie druhov voľne žijúcich živočíchov uvedených v prílohe V (a) a v prípadoch, kde sa v súlade s článkom 16 uplatnia výnimky na odoberanie, odchyt alebo usmrcovanie druhov uvedených v prílohe IV (a), členské štáty zakážu použitie všetkých možných nevýberových prostriedkov schopných spôsobiť miestne vymiznutie alebo vážne narušenie populácií takýchto druhov a najmä:

(a) použitie prostriedkov na odchyt a usmrcovanie uvedených v prílohe VI (a);

(b) akékoľvek formy odchytu a usmrcovania z dopravných prostriedkov uvedených v prílohe VI (b).

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Článok 15, ako je zrejmé zo samotného znenia, ukladá všeobecnú povinnosť, ktorej cieľom je zakázať používanie všetkých nevýberových prostriedkov na odchyt alebo usmrcovanie príslušných druhov voľne žijúcich živočíchov. Vnútroštátna legislatíva, ktorá zavádza zoznamy nevýberových prostriedkov na odchyt alebo usmrcovanie chránených druhov, je v súčasnosti zaznamenaná v tomto členskom štáte a tieto zoznamy sa preskúmajú za účelom ich aktualizácie, ak to bude potrebné, neobsahuje však žiadny **všeobecný zákaz** používať všetky nevýberové prostriedky schopné spôsobiť miestne vymiznutie alebo vážne narušenie populácií príslušných druhov voľne žijúcich živočíchov, a preto nevylučuje vznik doposiaľ neznámych prostriedkov nevýberového odchytu alebo usmrcovania. Možnosť aktualizácie zoznamu zakázaných metód je menej účinná ako všeobecný zákaz. Oneskorená aktualizácia vyššie zmienených zoznamov by nevyhnutne viedla k medzerám v ochrane, ktorým sa má osobitne zabrániť všeobecným zákazom v článku 15 smernice o biotopoch. Tento výklad je ešte väčšmi opodstatnený, pretože vnútroštátne právo neobsahuje žiadnu zo zákona vyplývajúcu povinnosť preskúmať tieto zoznamy. Za týchto okolností nie je v žiadnom prípade zaručené, že sú zakázané všetky nevýberové prostriedky schopné miestne vymiznutie alebo vážne narušenie populácií chránených druhov .

Vnútroštátna legislatíva, ktorá zakazuje len **dve metódy usmrcovania** tuleňov a umožňuje udeľovať povolenia za podmienok, ktoré presahujú odchýlky ustanovené smernicou o biotopoch, nie je v súlade s článkom 15.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

3.3.2. Odchýlky

Článok 16

1. Za predpokladu, že neexistuje iná uspokojivá možnosť a odchýlka z hľadiska ochrany prírody neohrozí zachovanie populácií dotknutých druhov v priaznivom stave v prirodzenom areáli ich rozšírenia, členské štáty sa môžu odchýliť od ustanovení článkov 12, 13, 14 a 15 písm. a) a písm. b):

- a) v záujme ochrany voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín a ochrany biotopov;
- b) pri predchádzaní závažným škodám najmä na úrode, dobytku, lesoch, chove rýb a vodnom hospodárstve a iných typoch majetku;
- c) v záujme zdravia verejnosti a verejnej bezpečnosti alebo z iných naliehavých dôvodov prvoradého verejného záujmu vrátane tých, ktoré majú sociálny alebo hospodársky charakter a ktoré majú priaznivé dôsledky pre životné prostredie;
- d) na účely výskumu a vzdelávania, pri opätovnom osídlení určitého územia populáciami druhov alebo pri opätovnom zavedení druhov v rámci ich pôvodných areálov a pre rozmnožovateľské postupy potrebné na tieto účely, vrátane umelého rozmnožovania rastlín;
- e) pri povoľovaní odberu alebo držby určitých jedincov druhov z prílohy IV v obmedzených počtoch stanovených príslušnými národnými orgánmi, na základe výberu, v obmedzenom rozsahu a za prísne kontrolovaných podmienok.

2. Členské štáty predložia Komisii každé dva roky správu o odchýlkach, ktoré uplatnili podľa odstavca 1, a to podľa štruktúry stanovenej Výborom. Komisia poskytne svoje stanovisko k týmto odchýlkam v maximálnej lehote 12 mesiacov od prijatia správy a predloží prehľad Výboru.

3. Tieto správy uvedú:

- a) druhy, ktoré sú predmetom odchýliek a dôvod pre odchýlky, vrátane povahy rizika a ak je to potrebné aj s odkazom na odmietnuté alternatívy a použité vedecké údaje;
- b) prostriedky, zariadenia alebo metódy povolené na odchyt alebo usmrcovanie druhov živočíchov a dôvody na ich použitie;
- c) okolností, kedy a kde sa povoľujú takéto odchýlky;
- d) orgány oprávnené udeľovať odchýlky a kontrolovať dodržiavanie stanovených podmienok a rozhodovať, aké prostriedky, zariadenia alebo metódy môžu byť použité, aké sú limity a ktorých inštitúcií a osôb sa výnimka týka;
- e) používané kontrolné opatrenia a získané výsledky.

Na základe precedenčného práva Súdneho dvora:

Zo 4.⁵ a 11.³ bodu preambuly smernice je zrejmé, že ohrozené biotopy a druhy tvoria súčasť **prírodného dedičstva** Európskeho spoločenstva a že hrozby pre ne majú často cezhraničný charakter, takže prijatie ochranných opatrení predstavuje spoločnú povinnosť všetkých členských štátov. Preto sa správne prebratie stáva obzvlášť dôležitým v prípade, ako je tento, keď starostlivosť o spoločné dedičstvo je zverená členským štátom na ich príslušných územiach. Z toho vyplýva, že v kontexte smernice, ktorá ustanovuje komplexné a technické pravidlá v oblasti environmentálneho práva, majú členské štáty osobitnú povinnosť zabezpečiť, aby ich legislatíva určená na prebratie smernice, bola zrozumiteľná a presná. Preto, aj za predpokladu, že dve odchýlky musia podliehať administratívnym rozhodnutiam, pri vydávaní ktorých príslušné orgány skutočne dodržiavajú podmienky, ktorým článok 16 podriaďuje schválenie odchýliek, faktom zostáva, že vnútroštátna legislatíva neposkytuje právny rámec zhodný s **režimom udeľovania odchýliek** ustanoveným v článku 16. Ustanovenie vnútroštátneho práva nepodrobuje udeľovanie dvoch uvedených odchýliek všetkým podmienkam ustanoveným v článku 16. Vnútroštátna legislatíva ustanovuje ako jedinú podmienku pre schválenie uvedených odchýliek, že

živočíchov, vrátane ich miest hniezdenia a liahnutia, biotopov alebo miest odpočinku, a druhy rastlín, ktoré sú osobitne chránené, nesmú byť vystavené úmyselnému poškodzovaniu.

Členské štáty majú v kontexte smernice osobitnú povinnosť zabezpečiť, aby ich legislatíva určená na prebratie smernice bola zrozumiteľná a presná. **Články 12, 13 a 16** tvoria logicky skĺbený súbor ustanovení. Články 12 a 13 vyžadujú od členských štátov, aby vytvorili systém prísnej ochrany pre živočíšne a rastlinné druhy.

Vnútroštátna legislatíva zakazuje **používanie pesticídov**, ak možno očakávať, že budú vytvárať účinky škodlivé pre zdravie ľudí a zvierat alebo pre podzemné vody, alebo majú iné vážne škodlivé účinky, najmä na rovnováhu v prírode, čo sa vzťahuje aj na druhy rastlín a živočíchov v rámci ustanovenia vnútroštátnej legislatívy. Zostavením zoznamu situácií, v ktorých je používanie pesticídov zakázané, vnútroštátna legislatíva nevyjadruje zrozumiteľným, špecifickým a striktným spôsobom opatrenia ustanovené v článkoch 12 a 13, ktoré zakazujú vystavenie chránených druhov nepriaznivým účinkom. Nie je zrejmé, že zákaz používania pesticídov, ak možno očakávať, že budú vytvárať vážne škodlivé účinky na rovnováhu v prírode, je rovnako zrozumiteľný, presný a striktný ako zákaz poškodzovania miest rozmnožovania a miest odpočinku chránených živočíchov ustanovený v článku 12 ods. 1 písm. d) alebo zákaz úmyselného ničenia chránených rastlín v prirodzenom areáli ich rozšírenia vo voľnej prírode.

Druhy *coregonus oxyrhynchus*, *unio crassus* a *acipenser sturio*, ktoré sú uvedené v prílohe IV písm. a) smernice, sa v Nemecku vyskytujú. V súlade s článkom 12 ods. 1 písm. a) tieto druhy musia teda podliehať systému prísnej ochrany, ktorý zakazuje všetky formy úmyselného odchyty alebo usmrcovania príslušníkov týchto druhov v prirodzenom areáli ich rozšírenia vo voľnej prírode. Legislatívny rámec, v ktorom regionálne predpisy porušujúce právo Spoločenstva existujú spolu so spolkovým právom, ktoré ho dodržiava, vo vzťahu k uvedeným trom živočíšnym druhom nezabezpečujú efektívne a zrozumiteľným a presným spôsobom prísnu ochranu požadovanú článkom 12 ods. 1 písm. a), pokiaľ ide o zákaz všetkých foriem úmyselného odchyty alebo usmrcovania jedincov týchto druhov v prirodzenom areáli ich rozšírenia vo voľnej prírode.

(C-98/03, Komisia proti Nemecku)

Článok 16 smernice o biotopoch presne definuje okolnosti, za ktorých sa členské štáty môžu odkloniť od jej článkov 12, 13, 14 a článku 15 písm. a) a písm. b), takže článok 16 sa musí vykladať príslušne. Okrem toho, články 12, 13 a 16 smernice o biotopoch tvoria logicky skĺbený súbor ustanovení určených na ochranu populácií príslušných druhov, takže akákoľvek odchýlka nezlučiteľná so smernicou by porušovala tak zákazy uvedené v článkoch 12 a 13, ako aj pravidlo, že odchýlky sa môžu udeľovať v súlade s článkom 16.

Odchýlka povoľujúca činy, ktoré vedú k usmrcovaniu chránených druhov a k poškodzovaniu alebo ničeniu ich miest rozmnožovania a odpočinku, ak tieto činy ako také sú zákonné. Preto takáto odchýlka opierajúca sa o zákonnosť činu je v rozpore tak s duchom, ako aj s účelom smernice o biotopoch a so znením jej článku 16.

(C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu)

ČASŤ II

C-247/85, Komisia proti Belgicku

Rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1987 - Komisia Európskych spoločenstiev proti Belgickému kráľovstvu - Nesplnenie smernice - Ochrana voľne žijúcich vtákov.

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61985J0247

Zoznam vtákov, ktoré možno loviť

Komisia poukazuje na to, že podľa vnútroštátneho práva možno v zásade loviť niektoré druhy voľne žijúcich vtákov, aj keď tieto vtáky nie sú uvedené v prílohe II k smernici, a preto ich podľa článku 7 nemožno loviť. Pokiaľ ide o praktické uplatňovanie tohto ustanovenia, Komisia konštatuje, že podľa viacerých nariadení ministerstva lov drozdov, kaviek obecných a strák, ktoré nie sú uvedené v prílohe II, bol povolený v rokoch 1981 až 1984. Pri vypočúvaní Komisia pripustila, že, pokiaľ ide o región Flámska, nariadenie z 25. júna 1985, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o love z 28. februára 1982, nespĺňa požiadavky smernice. Toto nariadenie však bolo prijaté potom, čo bola táto vec predložená Súdnemu dvoru.

Podľa názoru belgickej vlády nejestvuje v smernici žiadne ustanovenie vyžadujúce, aby sa určité druhy vtákov zatriedili do kategórie vtákov, ktoré sa nesmú loviť. Skutočnosť, že niektoré vtáky, ktoré nie sú uvedené v prílohe II, boli na základe belgických pravidiel zatriedené ako „gibier“ (lovná zver), nepredstavuje porušenie smernice. Jedine výslovné rozhodnutie príslušného orgánu by mohlo povoliť lov príslušných druhov, takže len takéto rozhodnutie by mohlo prísť do rozporu s ustanoveniami článku 7.

V tejto súvislosti je nutné konštatovať, že vnútroštátna legislatíva musí zaručovať, že druhy vtákov, ktoré nie sú uvedené v prílohe II, sa nesmú loviť. Podľa článku 7 je povolené len ustanoviť, že druhy uvedené v prílohe II k smernici, vzhľadom na ich populačnú úroveň, zemepisné rozdelenie a tempo rozmnožovania v celom Spoločenstve, možno loviť. Druhy vtákov, ktoré nie sú uvedené v prílohe II k smernici, sú podľa vnútroštátneho zákona zatriedené ako „lovná zver“, takže sa v zásade môžu loviť. Aj keď sa tieto druhy skutočne môžu loviť, len ak príslušné orgány každý rok stanovujú pre každý druh a určenú oblasť dátumy začiatku a konca loveckej sezóny, príslušné orgány majú predsa len právomoc povoliť začatie lovu druhov, ktoré nie sú uvedené v prílohe II k smernici, ale ktoré sú uvedené vo vnútroštátnom zákone. Za týchto okolností možno akceptovať tvrdenie belgickej vlády, ktorá v podstate trvá na tom, že zamýšľaný výsledok smernice bol dosiahnutý. Vnútroštátny zákon vytvára právne nejednoznačnú situáciu tým, že vylučuje možnosť, aby sa vtáky iné ako tie, ktoré sú uvedené v prílohe II k smernici, mohli v Belgicku loviť. Nariadenia, o ktorých sa zmieňuje Komisia, tiež preukazujú, že praktické uplatňovanie napadnutého ustanovenia nespĺňa požiadavky článku 7.

Zoznam chránených vtákov

Komisia poukazuje na to, že v súlade s kráľovskými výnosmi sa tieto výnosy týkajú len ochrany vtákov žijúcich vo voľnej prírode v krajinách Beneluxu, zatiaľ čo ochrana by sa mala vzťahovať na všetky druhy vtákov žijúcich prirodzene vo voľnej prírode na európskom území členských štátov v súlade s článkom 1 ods. 1. Na vypočúvaní Komisia pripustila, že jej žaloba sa už viac netýka regiónu Flámska, pretože nariadenie flámskej exekutívy z 20. novembra 1985 uviedlo kráľovský výnos z 9. septembra 1981 do súladu so smernicou.

Belgická vláda vo svojej odpovedi uvádza po prvé, že, pokiaľ ide o Walónsky a Bruselský regióny, belgické orgány používajú vedeckú prácu Avifaune de Belgique, v ktorej sú uvedené takmer všetky druhy vtákov, na ktoré sa vzťahuje smernica, na určenie populácie vtáčích druhov žijúcich prirodzene vo voľnej prírode na území týchto regiónov. Po druhé, členský štát môže prijímať osobitné opatrenia na ochranu vtákov len na svojom území. Napokon, samotná Komisia nebola schopná predložiť úplný zoznam vtáčích druhov žijúcich prirodzene vo voľnej prírode v členských štátoch.

Pokiaľ ide o článok 1 kráľovského výnosu z 20. júla 1972, je nutné konštatovať, že obmedzuje ochranu, ktorú smernica vyžaduje pre druhy vtákov žijúce vo voľnej prírode v krajinách Beneluxu. Takéto ustanovenie je v súlade s požiadavkami smernice, ak sa vzťahuje aj na druhy vtákov žijúce prirodzene alebo obvykle na európskom území členských štátov. V tejto súvislosti treba poznamenať, že znenie predmetného ustanovenia zahŕňa aj vtáky, ktoré len prelietavajú nad územím krajín Beneluxu. Tieto vtákov sa musia považovať za prirodzene žijúce vo voľnej prírode v krajinách Beneluxu, aj keď len po určitú dobu. Konštatovanie Komisie, že existujú druhy vtákov, ktoré nie sú zahrnuté do smernice, ktoré nežijú trvalo na území krajín Beneluxu a ktoré nie sú uvedené v práci Avifaune de Belgique, je preto irelevantné. Ochranný účinok smernice sa však vzťahuje aj na druhy vtákov prirodzene sa vyskytujúcich vo voľnej prírode na európskom území iného členského štátu, ktoré sa prirodzene alebo obvykle nevyskytujú na území krajín Beneluxu, ale ktoré sú tam dopravované, držané alebo predávané, živé alebo mŕtve. Predmetné ustanovenie sa nevzťahuje na ochranu, ktorú smernica ustanovuje pre tieto skupiny vtákov. Preto článok 1 kráľovského výnosu nepreberá v plnom rozsahu do belgického právneho poriadku širšiu ochranu, ktorú vyžaduje smernica.

Ochrana hniezd

Komisia poukazuje na to, že článok 3 ods. 2 kráľovského výnosu povoľuje v rozpore s článkom 5 písm. b) narúšať, odstraňovať alebo ničiť vtáčie hniezda postavené na domoch a príľahlých budovách.

Na druhej strane, belgická vláda zastáva názor, že toto ustanovenie je opodstatnené dôvodmi verejného zdravia a bezpečnosti v zmysle prvej odrážky článku 9 ods. 1 písm. a). Prítomnosť hniezd v komínoch a potrubíach viedla v mnohých prípadoch k požiarom a záplavám a spôsobovala aj problémy v oblasti hygieny, napríklad v potravinovom priemysle.

V tejto súvislosti je nutné konštatovať, že článok 5 písm. b) vyžaduje od členských štátov, aby zakázali najmä úmyselné ničenie alebo poškodzovanie hniezd a vajec alebo odstraňovanie hniezd, zatiaľ čo článok 3 ods. 2 kráľovského výnosu všeobecne povoľuje odstraňovanie a ničenie hniezd postavených na domoch a príľahlých budovách.

Dôvody, ktoré uvádza belgická vláda na opodstatnenie napadnutého uznesenia, menovite predchádzanie požiarom, záplavám a chorobám, sú určite takého druhu, aby opodstatnili odstraňovanie a ničenie hniezd podľa článku 9. Z vlastného tvrdenia belgickej vlády je však zrejmé, že odstraňovanie alebo ničenie hniezd je nevyhnutné iba v osobitných prípadoch, v ktorých vyššie záujmy verejného zdravia a bezpečnosti musia prevažovať nad ochranou vtákov a ich biotopov.

Belgické pravidlá ustanovujú odchýlku, ktorá nie je dostatočne vymedzená. Pokiaľ ide o kritériá a podmienky článku 9 ods. 1, odchýlka nie je obmedzená na osobitné situácie, v ktorých nejestvuje žiadne iné uspokojivé riešenie než ničenie alebo odstraňovanie hniezd. Predmetné ustanovenie všeobecne povoľuje narúšanie, odstraňovanie alebo ničenie vtáčích hniezd postavených na domoch a príľahlých budovách. Nemožno však tvrdiť, že všetky hniezda postavené na domoch a príľahlých budovách vždy predstavujú nebezpečenstvo pre zdravie. Okrem toho, táto odchýlka nespĺňa ani formálne požiadavky článku 9 ods. 2. Ustanovenie nešpecifikuje rizikové podmienky a okolnosti času a miesta, za ktorých možno udeliť odchýlku, alebo kontroly, ktoré sa budú vykonávať. Za týchto okolností je nutné konštatovať, že odchýlka ustanovená v článku 3 ods. 2 kráľovského výnosu nie je v súlade so zákazom obsiahnutým v článku 5 a je svojou podstatou príliš všeobecná, aby mohla byť opodstatnená článkom 9.

Odchýlky týkajúce sa niektorých vtáčích druhov

Námietka Komisie voči belgickej vláde spočíva v tom, že články 4 a 6 kráľovského výnosu umožňujú niektorým osobám odchytať, usmrcovať, ničiť alebo odháňať vrabce domové, vrabce poľné a škorce a ničiť ich vajcia, hniezda a mláďatá, a preto predstavujú odchýlku od článkov 5, 6 a 7. Na takéto odchýlky sa článok 9 nevzťahuje.

Na druhej strane, belgická vláda tvrdí, že napadnuté ustanovenia sú opodstatnené na základe článku 9. Uvedené druhy vtákov spôsobujú vážne škody na úrode a ovocných sadoch. Navyše, odchýlka týkajúca sa škorcov je

opodstatnená dôvodmi verejného zdravia, pretože tento druh je zodpovedný za znečisťovanie a hluk v mnohých mestách a na pobreží.

V tejto súvislosti je vhodné pripomenúť si znenie článkov 4 a 6 kráľovských výnosov. Článok 4 ods. 1 ustanovuje, že: „obyvatelia a držiteľia loveckých práv, ich právni zástupcovia alebo prisažní strážcovia, úradné osoby a zamestnanci orgánov vodného a lesného hospodárstva majú povolené kedykoľvek odchytať, usmrcovať, ničiť alebo odháňať vtáky, ako aj ich vajcia a mláďatá uvedené v prílohe 1 k tomuto výnosu“. V prílohe 1 je uvedený vrabec domový, vrabec poľný a škorec. Tretí pododsek článku 4 ods. 1 ustanovuje, že „hniezda týchto vtákov možno kedykoľvek narúšať, ničiť alebo odstraňovať“. Napokon štvrtý pododsek článku 4 ods. 1 ustanovuje, že „je povolené kedykoľvek prepravovať tieto vtáky a ich vajcia, mláďatá a perie“. Článok 6 týchto výnosov povoľuje držbu a výmenu vtákov uvedených okrem iného v prílohe 1 k výnosom a podľa článku 6 ods. 2 „vtáky uvedené v prílohe 1 k tomuto výnosu možno kupovať a predávať v priebehu celého roka“. Hoci Komisia nenamieta proti skutočnosti, že uvedené osoby majú povolené odchytať, usmrcovať, ničiť alebo odháňať horeuvedené vtáky, z týchto ustanovení je zrejmé, že pre vtáky uvedené v prílohe 1 k výnosom platí na celom území Belgicka odchýlka od ochrany ustanovenej v článkoch 5, 6 a 7. Pokiaľ ide o tvrdenie, ktoré v tejto súvislosti predložila belgická vláda, treba poznamenať, že prvá a tretia odrážka v článku 9 ods. 1 písm. a) povoľuje členským štátom odkloniť sa okrem iného od článkov 5, 6 a 7 v záujme verejného zdravia a bezpečnosti a predchádzať vážnym škodám na úrode. Ak tri druhy uvedené v prílohe 1 ku kráľovským výnosom spôsobujú vážne škody na úrode alebo ovocných sadoch, alebo sú zodpovedné za znečisťovanie a hluk v mestách alebo niektorých regiónoch, Belgicko v zásade môže ustanoviť odchýlku od všeobecného systému ochrany ustanoveného v článkoch 5, 6 a 7. Ako sa však konštatovalo vyššie, odchýlka podľa článku 9 sa musí vzťahovať, v súlade s článkom 9 ods. 1, na osobitné situácie, a podľa článku 9 ods. 2 musí spĺňať v nej uvedené požiadavky. Všeobecné odchýlky ustanovené v článkoch 4 a 6 kráľovských výnosov nespĺňajú tieto kritériá a podmienky. Belgické pravidlá neuvádzajú dôvody týkajúce sa ochrany verejného zdravia alebo predchádzania vážnym škodám na úrode alebo iných oblastí zmienených v článku 9 ods. 1 písm. a), ktoré by mohli naliehavo vyžadovať potrebu udeliť pre takú širokú kategóriu osôb permanentnú odchýlku od ochrany ustanovenej smernicou uplatňovanú v celom Belgicku. Okrem toho, odchýlky nespĺňajú kritériá a podmienky článku 9 ods. 2, nakoľko sa nezmieňujú ani o okolnostiach času a miesta, za ktorých môžu byť udelené, ani kontroly, ktoré sa budú vykonávať. Preto musíme konštatovať, že tieto odchýlky, vzhľadom na ich všeobecnosť, prekračujú limity stanovené článkom 9.

Zoznam vtákov, ktoré možno držať, a odchyt vtákov v malých množstvách

Komisia zastáva názor, že podľa článku 6 ods. 1 kráľovských výnosov je povolené držať alebo vymieňať druhy vtákov uvedené v prílohe 2 k výnosom. Ani jeden z druhov uvedených v prílohe 2 ku kráľovským výnosom, sa nevyskytuje v prílohe III k smernici.

Belgická vláda nepopiera, že zoznam vtákov uvedený v prílohe 2 ku kráľovským výnosom nezodpovedá zoznamu vtákov špecifikovaných v prílohe III k smernici. Poukazuje však na to, že, pokiaľ ide o Flámsky región, možno odchytať alebo držať len štyri druhy. Pokiaľ ide o Valónsky región, zoznam druhov uvedených v prílohe 2 ku kráľovskému výnosu z 20. júla 1972 bol znížený na 16 nariadením Valónskej regionálnej exekutívy z 1. júla 1982. Navyše, belgická vláda usudzuje, že odchyt nepredstavuje hrozbu pre belgickú populáciu vtákov a je opodstatnený článkom 9 ods. 1 písm. c). Pokiaľ ide o politiku udeľovania povolení na odchyt a držanie vtákov, belgická vláda sa odvoláva na nariadenie ministra zo 14. septembra 1981 a nariadenie Valónskej regionálnej exekutívy z 28. júla 1982, ktoré zavádzajú veľmi reštriktívne podmienky pre udeľovanie takých povolení. Napokon, odchyt je opodstatnený rekreačnými požiadavkami uvedenými v článku 2.

Pokiaľ ide o článok 6 ods. 1 kráľovských výnosov týkajúci sa zoznamu vtáčích druhov, ktoré možno odchytať držať alebo vymieňať, musíme od samého začiatku konštatovať, že podľa článku 6 je držba vtákov na predaj povolená len za určitých podmienok a ďalej len pre druhy uvedené v prílohe III. Navyše, tento zoznam nezodpovedá prílohe II k smernici, v ktorej sú stanovené druhy, ktoré možno loviť alebo držať podľa článku 5 písm. e). Pokiaľ ide o tvrdenie belgickej vlády opierajúce sa o článok 9 ods. 1 písm. c), musíme konštatovať, že nariadenia zo 14. septembra 1981 a 28. júla 1982 implementujúce článok 6 kráľovských výnosov podriaďujú ľudí, ktorí majú povolené odchytať a držať vtáky, ako aj samotný odchyt a držbu vtákov, prísnymi pravidlami a kontrolami. Podľa článkov 4 a 5 nariadenia zo 14. septembra 1981 a článku 5 nariadenia z 28. júla 1982 majú príslušné orgány každý rok určiť druhy vtákov, ktoré možno odchytať, počet vtákov, ktorý možno odchytiť, a obdobie, počas ktorého sa

odchyt môže uskutočňovať. Pokiaľ ide o uplatňovanie článku 9 ods. 1 písm. c), treba preto v prvom rade poznamenať, že článok 6 ods. 1 kráľovských výnosov vyvoláva neistú a nejednoznačnú právnu situáciu tým, že umožňuje meniť zoznam vtákov, ktoré možno loviť alebo držať, kedykoľvek to príslušné orgány budú považovať za vhodné. Všeobecné a trvalé pravidlá ustanovené vo výnosoch nezaručujú, že počet vtákov, ktoré možno odchytiť, bude obmedzený na malé množstvá, že obdobie, počas ktorého je ich odchyt povolený, nekoliduje s obdobiami, v ktorých smernica sleduje cieľ poskytovať vtákom osobitnú ochranu (obdobie hniezdenia a rôzne fázy rozmnožovania a starostlivosti o mláďatá), alebo že odchyt a držanie sú obmedzené na prípady, v ktorých nejestvuje žiadne iné uspokojivé riešenie, najmä možnosť, že príslušné druhy vtákov sa môžu rozmnožovať v zajatí. Kritériá a podmienky ustanovené v článku 9 teda nie sú v plnom rozsahu prebraté do príslušných pravidiel. To znamená, že belgická vláda sa nemôže opierať o článok 9 ods. 1 písm. c). Pokiaľ ide o tvrdenie belgickej vlády založené na článku 2, treba pripomenúť, že toto ustanovenie nepovoľuje členským štátom odkloniť sa od požiadaviek smernice.

Preprava vtákov

Komisia je toho názoru, že článok 7 kráľovských výnosov povoľuje prepravovať vtáky patriace k druhom uvedeným v prílohách 2 a 3 k výnosom za predpokladu, že sú splnené určité podmienky. Keďže vtáky nemožno prepravovať bez toho, aby boli držané, druhy vtákov uvedené v prílohách k výnosom majú, v súlade s článkom 5 písm. e) a článkom 6 ods. 1, zodpovedať druhom uvedeným v prílohe III k smernici. Toto však nie je prípad uvedených druhov.

Belgická vláda tvrdí, že táto žaloba sa vzťahuje len na regióny Valónsko a Brusel. Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti, belgická vláda poznamenáva, že pokiaľ sú odchyt a držanie vtákov určitých druhov povolené podľa článku 9 ods. 1 písm. c), je povolená aj preprava týchto druhov.

Pokiaľ ide o otázku, či sa žaloba vzťahuje aj na Flámsky región, čo Komisia tvrdila pri vypočúvaní, musíme konštatovať, že táto otázka je irelevantná, pretože sa nepochybne vzťahuje na pravidlá platné v regiónoch Valónsko a Brusel a žaloba je namierená proti Belgickému kráľovstvu, ktoré je zodpovedné za zabezpečenie, aby všetky vnútroštátne pravidlá boli v súlade s právom Spoločenstva. Ako už bolo uvedené vyššie, zoznam vtákov špecifikovaný v prílohách 2 a 3 ku kráľovským výnosom nezodpovedá zoznamu vtákov uvedenému v prílohe II k smernici. Belgická vláda sa preto nemôže opierať o ustanovenia článku 6 ods. 2, ods. 3 a ods. 4. Vyššie zmienený zoznam nezodpovedá ani prílohe II k smernici. Držanie týchto vtákov preto nie je povolené podľa článku 5 písm. e). Pokiaľ ide o tvrdenie založené na článku 9 ods. 1 písm. c), belgická vláda oprávnene poukazuje na to, že ak odchyt a držanie určitých druhov môžu byť povolené podľa článku 9 ods. 1 písm. c), môže byť povolená aj ich preprava. Popri odchYTE a držaní týchto druhov toto ustanovenie umožňuje akékoľvek iné rozumné využívanie. Preprava vtákov, ktoré boli zákonne odchytené alebo držané, predstavuje takéto rozumné využívanie. Komisia však správne namietla, že článok 7 kráľovských výnosov povoľuje prepravu vtákov, ktoré neboli zákonne odchytené alebo držané. Ak držanie vtákov povolené článkom 6 ods. 1 kráľovských výnosov nie je v súlade s článkami 5 a 6, preprava týchto vtákov, ktorá predpokladá, že sú držané, nie je v súlade ani s týmito článkami. Keďže článok 6 kráľovských výnosov nespĺňa požiadavky smernice, článok 7 nie je v súlade ani s ustanoveniami smernice.

Odchýlka pre vtáky s osobitným zafarbením

Komisia zdôraznila, že článok 7 ods. 2 kráľovského výnosu z 20. júla 1972 a článok 6 ods. 4 kráľovského výnosu z 9. septembra 1981 povoľujú po celý rok držať, prepravovať, kupovať a predávať vtáky toho istého druhu, poddruhu alebo odrody s výrazne odlišným zafarbením žijúce vo voľnej prírode. Komisia tvrdí, že toto ustanovenie je nezlučiteľné s článkom 5 písm. e) a článkom 6 ods. 1.

Belgická vláda tvrdí, že väčšina vtákov, na ktoré sa vzťahujú vyššie zmienené ustanovenia, nie sú vtáky prirodzene sa vyskytujúce vo voľnej prírode v zmysle článku 1. Okrem toho, tieto ustanovenia spĺňajú záujem obmedziť možnosť odchytať voľne žijúce vtáky za účelom ich umiestnenia do klietok. Belgická vláda však pripúšťa, že toto ustanovenie sa môže vzťahovať aj na „vzácne mutanty“.

V tejto súvislosti treba poznamenať, že výnosy sa podľa ich článku 1 vzťahujú „na všetky vtáky patriace k jednému z druhov ... vyskytujúcich sa vo voľnej prírode“. Komisia poukázala na to, že bez toho, aby to belgická vláda spochybnila, táto chromatická anomália, na základe ktorej sa zafarbenie vtákov líši od zafarbenia „normálnych

druhov“, sa v prírode vyskytuje. Treba tiež mať na pamäti, že všeobecný systém ochrany, ktorý sa smernica snaží zaviesť, sa vzťahuje na všetky druhy vtákov, vrátane vtákov s chromatickými anomáliami, aj keď sú takéto druhy vzácné. No pokiaľ ide o tieto vtáky, predmetné ustanovenia sa odchyľujú od ochrany, ktorú poskytuje článok 5 písm. e) a článok 6 ods. 1. Žaloba musí byť preto potvrdená.

Odchýlka od predchádzania škodám

Komisia opiera svoju žalobu o fakt, že v prípade regiónov Valónsko a Brusel článok 9 ods. 1 kráľovského výnosu z 20. júla 1972 umožňuje príslušnému ministrovi okrem iného povoliť dočasné odchýlky od všeobecných ustanovení týkajúcich sa ochrany vtákov, aby sa zabránilo škodám alebo za účelom miestneho záujmu. Podľa názoru Komisie je veľmi dôležité, že výraz „vážne škody“, ktorý sa vyskytuje v tretej odrážke článku 9 ods. 1 písm. a) by sa mal používať v belgickej legislatíve. Navyše, tento článok neuznáva miestny záujem ako platný dôvod pre odchýlku.

Belgická vláda tvrdí, že pojem vážne škody nie je v smernici definovaný, takže sú možné iné výklady než výklad Komisie. Okrem toho, všeobecná schéma kráľovského výnosu z 20. júla 1972 spĺňa požiadavky článku 9 ods. 2.

V tejto súvislosti musíme poznamenať, že cieľom tohto ustanovenia smernice nie je predchádzať hrozbe menších škôd. Skutočnosť, že pre túto odchýlku od všeobecného systému ochrany sa vyžaduje určitý stupeň poškodenia, je v súlade so stupňom ochrany, o ktorú sa usiluje smernica. Treba však poznamenať, že Komisia nedokázala, že pojem „škody“ nie je v belgických pravidlách vykladaný a uplatňovaný rovnakým spôsobom ako pojem „vážne škody“ v tretej odrážke článku 9 ods. 1 písm. a). Túto časť žaloby nemožno preto potvrdiť. Pokiaľ ide o pojem miestneho záujmu, treba poznamenať, že sa nevyskytuje medzi dôvodmi, ktoré sú limitatívne uvádzané v článku 9 ods. 1, pre ktoré sa členské štáty môžu odkloniť od ustanovení smernice o ochrane. Z toho vyplýva, že belgická vláda nemôže opodstatniť článok 9 ods. 1 kráľovského výnosu z 20. júla 1972 na základe článku 9 ods. 1. Za týchto okolností nie je nevyhnutné skúmať, či daný kráľovský výnos spĺňa aj požiadavky článku 9 ods. 2. Žaloba musí byť preto potvrdená len čiastočne.

C-252/85, Komisia proti Francúzsku

Rozsudok Súdneho dvora z 27. apríla 1988. Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. Nesplnenie smernice - Ochrana voľne žijúcich vtákov

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61985J0252

Neprebratie článku 5 písm. b) a písm. c)

Komisia usudzuje, že francúzska legislatíva nie je v súlade s hore uvedenými ustanoveniami vo dvoch ohľadoch. Po prvé, Komisia uvádza, že v 10. odseku článku 372 a v článku 374 ods. 4 zákona o vidieku francúzska vláda ustanovila ochranu hniezd a vajec len počas zákazu lovu. Po druhé, Komisia v žalobe uvádza, že hniezda a vajcia určitého počtu vtákov nie sú chránené, pretože spoločne vzaté ustanovenia článkov 1, 2 a 3 ministerského výnosu zo 17. apríla 1981 vylučujú niektoré druhy zo sféry pôsobnosti tohto výnosu.

Francúzska vláda usudzuje, že cieľ uvedený v článku 5 sa dosiahol hore uvedenými ustanoveniami zákona o vidieku. Predmetné chránené druhy vtákov nehniezdia počas loveckej sezóny, a preto by ochrana ich hniezd a vajec počas celého roka nemala žiadny reálny účel. Možnosť ničenia hniezd podľa článku 2 hore uvedeného výnosu je opodstatnená hrozbou, ktorú vtáky predstavujú pre pestovanie mušlí, iných druhov morských vtákov a pre bezpečnosť leteckej dopravy. Francúzska vláda tvrdí, že článok 3 tohto výnosu bol nahradený výnosom z 20. decembra 1983.

Pokiaľ ide o prvý aspekt tejto žaloby, treba zdôrazniť, že zákazy ustanovené v článku 5 písm. b) a písm. c) sa musia uplatňovať bez akéhokoľvek časového obmedzenia. Nepretržitá ochrana vtáčích biotopov je nevyhnutná, pretože

mnohé druhy každý rok opätovne využívajú hniezda, ktoré si postavili v predchádzajúcich rokoch. Pozastavenie ochrany v priebehu určitého ročného obdobia nemožno považovať za zlučiteľné s horeuvedeným zákazom.

Pokiaľ ide o druhý aspekt prvej žaloby Komisie, treba povedať, že aj potom, čo bol v roku 1983 článok 3 výnosu zo 17. apríla 1981 zrušený, výnos napriek tomu vylučuje určitý počet chránených vtákov zo sféry pôsobnosti zákazu ničenia hniezd a vajec. Pri rozhodovaní o tom, či je táto odchýlka zlučiteľná s článkom 9, treba poznamenať, že Súdny dvor v súvislosti s belgickými pravidlami v tejto oblasti rozhodol vo svojom rozsudku z 8. júla 1987 vo Veci 247/85 Komisia proti Belgicku, že predmetné francúzske pravidlá nešpecifikujú dôvody uvedené v článku 9 ods. 1 alebo kritériá a podmienky uvedené v článku 9 ods. 2, najmä pokiaľ ide o okolnosti času a miesta, za ktorých možno odchýlku udeliť. To znamená, že francúzska legislatíva nie je v súlade s článkom 5 písm. b) a písm. c).

Pojem „národné biologické dedičstvo“

Komisia zdôrazňuje, že ochrana, ktorú poskytuje francúzska legislatíva, je obmedzená na zachovanie národného biologického dedičstva, zatiaľ čo článok 1 rozširuje ochranu smernice na všetky druhy prirodzene sa vyskytujúcich vtákov vo voľnej prírode na európskom území členských štátov.

Francúzska vláda tvrdí, že zoznam druhov chránených na základe vnútroštátnych pravidiel obsahuje početné sťahovavé druhy, ktoré hniezdia v iných členských štátoch, nie však vo Francúzsku.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako už Súdny dvor konštatoval, že ochrana sťahovavých druhov, ako sa uvádza v treťom bode preambuly smernice, je typický cezhraničný environmentálny problém vyžadujúci spoločnú zodpovednosť členských štátov. Dôležitosť úplnej a účinnej ochrany voľne žijúcich vtákov v celom Spoločenstve, bez ohľadu na oblasti, v ktorých sa trvalo vyskytujú, alebo cez ktoré prelietavajú, núti každú vnútroštátnu legislatívu, ktorá vymedzuje ochranu voľne žijúcich vtákov, odvolávajú sa na pojem národného dedičstva, aby bola zlučiteľná so smernicou. Druhá žaloba musí byť preto potvrdená.

Neprebratie článku 5 písm. e)

Komisia poukazuje na to, že francúzsky zákon č. 76/629 obsahuje všeobecné povolenie týkajúce sa držby chránených vtákov. Podľa článku 5 písm. e) sú však členské štáty povinné zakázať držbu vtáčích druhov, ktorých lov a odchyt sú zakázané. Takýto všeobecný zákaz držby vtákov iných ako druhy uvedené v prílohe III k smernici podľa článku 6 ods. 2 a ods. 3 sa vo francúzskej legislatíve nenachádza, čo limituje takúto ochranu na obmedzený počet vtákov.

Francúzska vláda, hoci tvrdí, že zoznam druhov chránených na základe výnosu zo 17. apríla 1981 má byť rozšírený, usudzuje, že francúzske pravidlá umožňujú dosiahnuť výsledok, o ktorý sa smernica usiluje. Horeuvedený výnos zakazuje odchyt, odstraňovanie, používanie a najmä ponúkanie týchto vtákov na predaj alebo kúpu, a tieto zákazy vzaté spoločne znemožňujú držbu týchto chránených druhov.

V tejto súvislosti treba poznamenať, že v záujme zaručenia úplnej a účinnej ochrany vtákov na území všetkých členských štátov je mimoriadne dôležité, aby zákazy ustanovené v smernice boli výslovne začlenené do vnútroštátneho práva. Francúzske pravidlá však neobsahujú žiadny zákaz týkajúci sa držby chránených vtákov, a teda umožňujú držbu odchytených alebo nezákonne získaných vtákov, najmä vtákov odchytených alebo získaných mimo francúzskeho územia. Táto žaloba musí byť potvrdená.

Nesplnenie článku 8 ods. 1

Komisia poukazuje na to, že, pokiaľ ide o francúzske departementy, výnos z 27. júla 1982 povoľuje používanie vtáčieho lepu na odchyt drozdov a že výnosy zo 7. septembra 1982 a 15. októbra 1982 povoľujú odchyt škovránkov pomocou horizontálnych sietí známych ako „pantes“ alebo „matoles“. No článok 8 ods. 1 v spojení s jeho prílohou IV písm. a) používanie vtáčieho lepu a horizontálnych sietí výslovne zakazuje. Komisia zastáva názor, že používanie vtáčieho lepu a horizontálnych sietí nemožno opodstatniť na základe článku 9 ods. 1 písm. c), pretože tieto

prostriedky odchyty nepredstavujú selektívne metódy, a preto neumožňujú „rozumné využívanie niektorých vtákov v malých množstvách“ v zmysle smernice.

Francúzska vláda usudzuje, že tie opatrenia, o ktorých informovala Komisia, sú opodstatnené podľa článku 9 ods. 1 písm. c), pretože takýto odchyt podlieha prísny územným, časovým a osobným kontrolám, aby sa zaručil selektívny charakter odchyty. Francúzska vláda tvrdí, že odchyt vtákov pomocou vtáčieho lepu a horizontálnych sietí nepodlieha mimoriadne prísnemu a kontrolovanému systému individuálnych povolení. Predmetné výnosy nešpecifikujú len miesta a obdobia, v ktorých je odchyt povolený, ale obmedzujú aj počet a povrchovú plochu prostriedkov odchyty, ako aj maximálny počet vtákov, ktoré možno odchytiť. Okrem toho, príslušné orgány zabezpečujú, aby sa tieto podmienky uplatňované na odchyt dodržiavali.

Treba hneď na začiatku poznamenať, že podľa článku 9, najmä na základe článku 9 ods. 1 písm. c) sú členské štáty oprávnené poskytovať odchýlky od zákazov ustanovených v článku 8 ods. 1. Na zistenie, či vnútroštátna legislatíva spĺňa rozličné kritériá článku 9 ods. 1 písm. c), je nevyhnutné skúmať, či legislatíva zaručuje, že odchýlka sa uplatňuje prísne kontrolovane a selektívne, aby sa predmetné vtáky odchyťovali len v malých množstvách a rozumným spôsobom. V tejto súvislosti je z článku 2 v spojení s 11. bodom preambuly smernice zrejmé, že kritérium malých množstiev nie je absolútne kritérium, ale že skôr súvisí so zachovaním úrovne celkovej populácie a so situáciou v rozmnožovaní príslušných druhov. Francúzske pravidlá týkajúce sa odchyty drozdov a škovránkov v niektorých departementoch sú veľmi presné. Horeuvedené výnosy podriaďujú udeľovanie povolení na odchyt takých vtákov značnému počtu reštriktívnych podmienok. Komisia nepreukázala, že francúzske pravidlá povoľujú odchyt vtákov spôsobom, ktorý nie je zlučiteľný s rozumným využívaním niektorých vtákov v malých množstvách. Komisia nespochybnila tvrdenie žalovanej strany, že počet odchytených vtákov predstavuje veľmi malé percento príslušnej populácie. Žalovaná strana informovala Komisiu o týchto odchýlkach v súlade s článkom 9 ods. 4 a prejavila ochotu dosiahnuť dohodu s Komisiou ohľadne podrobných pravidiel týkajúcich sa týchto dvoch spôsobov lovu. Komisia však na túto iniciatívu nereagovala. Vo svetle uvedeného predmetné francúzske ustanovenia nemožno, na základe dokumentov predložených Súdnemu dvoru, považovať za nezlučiteľné s požiadavkami článku 9 ods. 1 písm. c), a preto musí byť žaloba zamietnutá.

C-262/85, Komisia proti Taliansku

Rozsudok Súdného dvora z 8. júla 1987. Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike. Nesplnenie smernice - Ochrana voľne žijúcich vtákov

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61985J0262

Zoznam vtákov, ktoré možno loviť

Komisia poznamenáva, že v talianskej legislatíve sa uvádza 11 vtáčích druhov, ktoré nie sú uvedené v prílohe II k smernici o vtákoch, a ktoré možno loviť. No podľa článku 7 smernice o vtákoch možno loviť len druhy uvedené v prílohe II.

Talianska vláda nepopiera, že táto žaloba je riadne odôvodnená. Poznamenáva však, že 2 z 11 uvedených druhov (sojka obyčajná a straka) boli zahrnuté do zoznamu vtákov, ktoré možno loviť, kvôli ich potenciálne škodlivej povahe. Táto odchýlka je preto opodstatnená podľa tretej odrážky článku 9 ods. 1 písm. a) smernice o vtákoch.

V tejto súvislosti treba uviesť, že článok 7 oprávňuje členské štáty povoliť lov druhov uvedených v prílohe II za určitých podmienok a v určitých medziach. Zo všeobecnej schémy ochrany ustanovenej v smernici je zrejmé, že vnútroštátna legislatíva nemôže rozšíriť zoznam obsiahnutý v prílohe II označením vtáčích druhov, ktoré možno loviť. Pokiaľ ide o tvrdenie talianskej vlády týkajúce sa tretej odrážky článku 9 ods. 1 písm. a), treba poznamenať, že toto ustanovenie skutočne umožňuje členským štátom odkloniť sa od všeobecnej schémy ochrany spôsobom, ktorý ide ďalej, než je ustanovené v článku 7. Ako sme však uviedli vyššie, takáto odchýlka musí spĺňať tri podmienky článku 9: po prvé, členský štát musí obmedziť odchýlku na prípady, v ktorých nejestvuje žiadne iné uspokojivé riešenie; po druhé, odchýlka sa musí zakladať aspoň na jednom z dôvodov vyčerpávajúcich uvedených v článku 9 ods.

1 písm. a), písm. b) a písm. c); po tretie, odchýlka musí spĺňať presné formálne podmienky ustanovené v článku 9 ods. 2, ktorých cieľom je obmedziť odchýlky na to, čo je striktné nevyhnutné, a umožniť Komisii vykonávať nad nimi dohľad. V tejto súvislosti talianska vláda nepredložila žiadne dôkazy preukazujúce, že bolo nevyhnutné zahrnúť sojku obyčajnú a straku do talianskeho zoznamu vtákov, ktoré možno loviť, aby sa zabránilo vážnym škodám na úrode, dobytku, lesoch, rybolove alebo vodách, a že nejestvovalo žiadne iné uspokojivé riešenie. Neuviedla ani dôvody, pre ktoré zostavenie zoznamu týchto druhov predstavovalo, podľa jej názoru, jediné uspokojivé riešenie, aby sa predišlo vážnym škodám. Napokon, predmetné ustanovenie nešpecifikuje rizikové podmienky a okolnosti času a miesta, za ktorých možno odchýlku udeliť, alebo kontroly, ktoré sa budú vykonávať. Preto zahrnutie sojky obyčajnej a straky medzi vtáky, ktoré sa môžu loviť, nemožno opodstatniť treťou odrážkou článku 9 ods. 1 písm. a). Prvá žaloba je riadne odôvodnená.

Obchod s vtákmi

Komisia poukazuje na to, že talianska legislatíva umožňuje obchod so všetkými druhmi vtákov, ktoré sa môžu loviť. Článok 6 však zakazuje obchod so všetkými živými alebo mŕtvymi vtákmi alebo časťami takých vtákov s výnimkou druhov uvedených v prílohe III k smernici. Napokon, ustanovenia článku 6 ods. 2 až ods. 4 sa nenachádzajú v talianskej legislatíve.

Talianska vláda nepopiera, že talianske pravidlá nie sú v tomto ohľade plne v súlade so smernicou. Poukazuje však na to, že zakazujú predaj sluky lesnej a mŕtvych vtákov menších ako drozdy, s výnimkou škorcov, vrabcov a škovránkov, v období, keď je lov týchto vtákov povolený.

V tejto súvislosti treba mať na pamäti, že článok 6 ods. 1 vyžaduje od členských štátov, aby zaviedli všeobecný zákaz na obchod so všetkými živými alebo mŕtvymi vtákmi, na ktoré sa vzťahuje smernica, a so všetkými ľahko rozpoznateľnými časťami alebo s čímkol'vek pochádzajúcim od takých vtákov. Článok 6 ods. 2 ustanovuje, že obchod s vtákmi nemá byť zakázaný v súvislosti so siedmimi druhmi uvedenými v prílohe III/1 za predpokladu, že vtáky boli zákonne usmrtené alebo odchytené alebo inakšie zákonne získané. Keďže zoznam v prílohe III/1 sa týka len siedmich vtáčích druhov, zatiaľ čo zoznam vtákov, ktoré možno loviť v súlade s vnútroštátnou legislatívou, zahŕňa 72 druhov, je zrejmé, že ustanovenie predmetného talianskeho zákona nie je v súlade s požiadavkami smernice. Okrem toho, z ochrany, ktorá sa má podľa smernice poskytovať, je zrejmé, že jej cieľom je zabrániť situácii, v ktorej sa všetky druhy, ktoré možno loviť, mohli aj predávať v dôsledku tlaku, ktorý môže ich predaj vyvíjať na lov, a teda aj na populačnú úroveň predmetných druhov. Pokiaľ ide o 10 druhov uvedených v prílohe III/2, je nesporné, že talianska legislatíva nie je v súlade s povinnosťami, vyplývajúcimi z článku 6 ods. 3. Pokiaľ ide o odvolávanie sa talianskej vlády na článok 20 písm. t) vnútroštátneho zákona, Komisia správne poznamenáva, že článok 6 ods. 1 zakazuje obchod so všetkými druhmi vtákov bez ohľadu na ich veľkosť. Aj keď talianska legislatíva preto nepovoľuje obchod so všetkými druhmi vtákov, ktoré sa môžu loviť, musíme konštatovať, že článok 11 ani v spojení s článkom 20 písm. t) vnútroštátneho zákona nepredstavuje úplné prebratie smernice. Druhá žaloba musí byť preto potvrdená.

Lovecké sezóny

Komisia žaluje, že vo vnútroštátnej legislatíve talianska vláda stanovuje dátumy, kedy sa lov môže začať, bez prihliadnutia na obdobie hniezdenia, rozličné fázy rozmnožovania a v prípade sťahovavých druhov na ich návrat na miesta hniezdenia, ako to vyžaduje článok 7 ods. 4. Komisia vo svojej odpovedi na obhajobu poukázala na to, že talianska legislatíva výslovne nezakazuje lov počas uvedených období. Lovecká sezóna sa začína 18. augusta, v čase, keď viaceré druhy hniezdiacich vtákov sú ešte stále v Taliansku alebo prelietavajú nad talianskym polostrovom. V tejto súvislosti vedecká komunita navrhla, že pre začiatok loveckej sezóny by sa mal stanoviť jednotný dátum nie skorší ako tretia septembrová nedeľa. Lov sa končí 10. marca, zatiaľ čo sťahovavé vtáky sú ešte na ceste k svojim miestam hniezdenia od prvých februárových dní. Bola predložená žiadosť, aby sa dátum skončenia loveckej sezóny stanovil najneskôr na 31. január.

Talianska vláda v odpovedi tvrdila, že článok 7 ods. 4 nešpecifikuje konkrétne dátumy, ku ktorým sa má lovecká sezóna začať alebo skončiť. Vnútroštátna legislatíva ustanovuje rôzne dátumy na začatie a skončenie loveckej sezóny pre rôzne druhy vtákov presne na základe toho, že sa ich obdobia hniezdenia a fázy rozmnožovania líšia.

Pokiaľ ide o návrat sťahovavých vtákov na ich miesta hniezdenia, výnos z 20. septembra 1979 ustanovuje, že lov určitých druhov sťahovavých vtákov sa má skončiť 28. februára a v prípade niektorých iných druhov 10. marca. Žaloba je nesprávne podložená, pretože sa nezameriava na otázku, či dátumy zvolené pre začatie a skončenie loveckej sezóny sú adekvátne.

Pokiaľ ide o otázku, či žaloba predložená v rámci predbežného súdneho konania a uvedená v podaní je správne podložená, treba v prvom rade poznamenať, že talianska legislatíva, v rozpore s tvrdením Komisie, zohľadňuje rôzne obdobia uvedené v článku 7 ods. 4, v ktorých majú byť vtáky chránené. Talianska legislatíva stanovuje rozdielne dátumy pre začatie a skončenie loveckej sezóny pre rôzne druhy vtákov s prihliadnutím na ich rozdielne obdobia hniezdenia a na ich rozdielne fázy rozmnožovania a, v prípade sťahovavých vtákov, na ich návrat na miesta hniezdenia. V tejto súvislosti nemožno žalobu Komisie potvrdiť. Pokiaľ ide o žalobu tvrdiacu, že dátumy, ktoré talianska legislatíva stanovila pre začatie a skončenie loveckej sezóny pre rôzne druhy vtákov, sú neadekvátne, treba poznamenať, že Komisia nastolila tento problém vo svojej odpovedi prvý raz. Keďže tento problém rozširuje rozsah žaloby predloženej v rámci predbežného súdneho konania a v podaní, otázka týkajúca sa adekvátnosti dátumov stanovených pre rôzne lovecké sezóny musí byť prehladnutá. Za týchto okolností musí Súdny dvor tretiu žalobu Komisie zamietnuť.

Používanie automatických a poloautomatických zbraní

Komisia tvrdí, že vnútroštátna legislatíva povoľuje používanie opakovacích a poloautomatických zbraní schopných vypáliť tri výstrely a že toto ustanovenie talianskeho zákona predstavuje nesprávne uplatňovanie článku 8 ods. 1 a jeho prílohy IV.

Talianska vláda na druhej strane tvrdí, že predmetné ustanovenie určuje také vybavenie technického zariadenia, ktoré znižuje počet výstrelov. Účelom tohto mechanizmu je znemožniť zavedenie viac ako dvoch sád streliva do zásobníka, zatiaľ čo tretiu sadu možno zaviesť priamo do vystreľovacej komory. Talianske pravidlá preto neprotirečia ustanoveniu smernice.

Vzhľadom na tieto dva rozdielne názory musíme najprv pripomenúť znenie talianskeho ustanovenia a ustanovenia smernice. Vnútroštátna legislatíva ustanovuje, že „lov s opakovacou a poloautomatickou puškou vybavenou zariadením, ktoré bráni vypáleniu viac ako troch výstrelov“ je povolený. No článok 8 ods. 1 v spojení s jeho prílohou IV písm. a) ustanovuje, že členské štáty zakážu najmä poloautomatické a automatické zbrane so zásobníkom schopným obsahovať viac ako dve sady streliva. Z porovnania týchto ustanovení možno urobiť záver, že vnútroštátna legislatíva fakticky zakazuje zbrane schopné vyprázdniť viac ako tri sady streliva do vystreľovacej komory pušky. Preto legislatíva, ktorá povoľuje zbrane schopné vypáliť tri po sebe idúce série, nie je v rozpore so smernicou za predpokladu, že je zabezpečené, že zásobníky týchto zbraní môžu obsahovať len dve sady streliva. V tejto súvislosti treba poznamenať, že talianske ustanovenie jednoznačne obmedzuje používanie zbraní na tie, ktoré môžu vypáliť len tri po sebe idúce série. Keďže jedna sada streliva môže byť vo vystreľovacej komore pušky, predmetný odkaz v talianskom ustanovení na zariadenie, ktoré zabraňuje vypáleniu viac ako troch výstrelov, je postačujúci na zaručenie, že zásobník nemôže obsahovať viac ako dve sady streliva. Za týchto okolností treba vnútroštátnu legislatívu považovať za poskytujúcu riadnu záruku plnej implementácie článku 8 ods. 1. Štvrtá žaloba Komisie je preto nepodložená.

Právomoci poskytnuté regiónom povoľovať odchyt a predaj sťahovavých vtákov

Podľa tvrdenia Komisie vnútroštátna legislatíva je nezlučiteľná s článkami 7 a 8, pretože poskytuje talianskym regiónom široké právomoci povoľovať odchyt akýmkoľvek spôsobom a predaj sťahovavých vtákov dokonca v období zákazu lovu.

Talianska vláda popiera, že predmetné ustanovenie poskytuje regiónom širokú voľnosť konania podľa vlastného uváženia, a zastáva názor, že regióny sa nemôžu odchyľovať od znenia zákona a smernice. Musia zavádzať presné pravidlá, ktorými sa riadia mechanizmy na odchyt sťahovavých vtákov. Používanie vtákov na rekreačné účely počas veľtrhov a tradičných trhov je možné na základe článku 2. Napokon, sťahovavé vtáky sa môžu odchyťovať len v

obmedzených množstvách stanovených vopred pre každý druh. Toto ustanovenie preto predstavuje odchýlku ustanovenú článkom 9 ods. 1.

Tento názorový rozdiel nevyhnutne vyžaduje úvodné objasnenie rozsahu žaloby, ktorá sa musí chápať ako nenamietajúca proti právomoci regulovať lov poskytnutej regiónom alebo proti legislatíve a administratívnym predpisom, ktoré prijímajú regióny. Žaloba sa týka len skutočnosti, že vnútroštátna legislatíva nepreberá, alebo nevyžaduje od regiónov, aby zohľadňovali povinnosti a požiadavky vyplývajúce zo smernice a týkajúce sa spôsobov lovu sťahovavých vtákov, predaja sťahovavých vtákov a loveckej sezóny pre tieto vtáky. Vnútroštátna legislatíva ustanovuje, že po konzultácii s konkrétnym vedeckým ústavom môžu regióny osobitnými predpismi prevádzkovať zariadenia na odchyt a predaj sťahovavých vtákov za účelom ich držby, alebo povoliť ich prevádzkovanie. Za týmto účelom môžu povoliť používanie prostriedkov a zariadení na odchyt vtákov, stanoviť svoje vlastné obdobia chytania do pascí a zostaviť zoznam vtákov, ktoré sa môžu loviť aj mimo období, keď je lov povolený podľa vnútroštátnej legislatívy, V inom ustanovení vnútroštátnej legislatívy sa však uvádza, že sťahovavé vtáky sa môžu odchytať len za účelom ich držby na používanie ako živé návnady pri zameriavacej strelbe alebo na rekreačné účely na tradičných veľtrhoch a trhoch. Takéto druhy možno chytať do pascí v obmedzených množstvách stanovených vopred pre každý druh. V tejto súvislosti je nutné poznamenať, že vnútroštátna legislatíva poskytuje regiónom právomoc regulovať loveckú sezónu pre sťahovavé vtáky a prostriedky, zariadenia alebo spôsoby pre ich odchyt bez zohľadnenia požiadaviek článkov 7 a 8. Talianska vláda predkladá k tomuto bodu tri tvrdenia; po prvé, že zákonodarná moc sa môže vykonávať len po konzultácii s vedeckým ústavom; po druhé, že ustanovenia vnútroštátnej legislatívy sú opodstatnené podľa článku 2; a po tretie, že tieto ustanovenia by mohli byť schválené podľa článku 9 ods. 1 písm. c). Pokiaľ ide o prvé tvrdenie, musíme uviesť, že, hoci sú regióny povinné konzultovať s vedeckým ústavom pred implementovaním svojich pravidiel, názor ústavu nie je záväzný, a preto táto povinnosť nezaručuje, že požiadavky smernice budú rešpektované. Pokiaľ ide o druhé tvrdenie, treba zdôrazniť, že článok 2, ako sme poznamenali vyššie, nepredstavuje nezávislú odchýlku od povinností a požiadaviek vyplývajúcich zo smernice. Pokiaľ ide o tretie tvrdenie týkajúce sa článku 9 ods. 1 písm. c), toto ustanovenie oprávňuje členské štáty odkloniť sa okrem iného od článkov 7 a 8 s cieľom povoliť, za podmienok prísneho dohľadu a na selektívnej báze, odchyt, držbu alebo iné rozumné používanie niektorých vtákov v malých množstvách. Je zrejmé, že odchyt a predaj vtákov, a to aj mimo loveckej sezóny, za účelom ich držby na používanie ako živé návnady alebo na rekreačné účely počas veľtrhov alebo trhov môže predstavovať rozumné používanie povolené článkom 9 ods. 1 písm. c). Musíme však predovšetkým poznamenať, že príslušné ustanovenie sa neodvoláva na článok 9 ods. 1, ktorý ustanovuje, že odchýlku od článkov 7 a 8 možno udeliť len v prípade, ak nejestvuje žiadne iné uspokojivé riešenie. Po druhé, ustanovenie vnútroštátneho zákona, ktoré oprávňuje regióny povoľovať používanie prostriedkov a zariadení na odchyt vtákov, určovať obdobia, v ktorých je odchyt povolený, a zostavovať zoznam vtákov, ktoré možno loviť, nešpecifikuje, v rozpore s požiadavkami článku 9 ods. 2, prostriedky, zariadenia a spôsoby povolené na odchyt alebo usmrcovanie vtákov, okolnosti času a miesta, za ktorých sa odchýlky môžu udeľovať, alebo druhy, na ktoré sa odchýlky vzťahujú. Tieto kritériá a podmienky sú nevyhnutné, aby sa zabezpečilo, že odchýlka sa uplatňuje prísne kontrolovaným a selektívnym spôsobom. Keďže samotná vnútroštátna legislatíva nestanovuje kritériá a podmienky ustanovené v článku 9 ods. 2, alebo nevyžaduje od regiónov, aby tieto kritériá a podmienky zohľadňovali, zavádza prvok neistoty, pokiaľ ide o záväzky, ktoré musia regióny dodržiavať pri prijímaní svojich predpisov. Nejestvuje preto žiadna záruka, že odchyt niektorých druhov vtákov bude obmedzený na prísne minimum, že obdobie pre odchyt nebude zbytočne kolidovať s obdobiami, v ktorých smernica sleduje cieľ poskytovať osobitnú ochranu, alebo že prostriedky, zariadenia a spôsoby pre odchyt nie sú veľkého rozsahu, neselektívne alebo schopné spôsobiť miestne vymiznutie druhov. Z toho vyplýva, že podstatné prvky článku 9 neboli prebraté do talianskych pravidiel v plnom rozsahu, zrozumiteľne a jednoznačne. Preto piatu žalobu Komisie musí Súdny dvor potvrdiť.

Používanie sťahovavých vtákov ako živé návnady

Komisia žaluje, že vnútroštátna legislatíva povoľuje používanie sťahovavých vtákov ako živé návnady pre lov, čo je v rozpore s článkom 8. Vo svojej odpovedi vysvetlila, že žaloba nespočíva v tom, že vnútroštátna legislatíva povoľuje používanie sťahovavých vtákov ako živé návnady, ale že vnútroštátna legislatíva nezakazuje osleповanie a mrzačenie vtákov používaných ako návnady.

V odpovedi na tento bod talianska vláda uviedla, že vnútroštátna legislatíva povoľuje len používanie sťahovavých vtákov ako živé návnady, ale nepovoľuje osleповanie alebo mrzačenie týchto vtákov. Iné ustanovenie výslovne

zakazuje používať oslepené živé návnady. Podľa jej názoru, ako uviedla v odpovedi, ide tu o neprípustné rozšírenie pôvodnej žaloby.

Pokiaľ ide o tvrdenie talianskej vlády o údajnom neprípustnom rozšírení žaloby, musíme uviesť, že Komisia vo svojom podaní doslovne zopakovala žalobu, ktorú už podala v rámci predbežného súdneho konania, menovite, že článok 8 nebol prebratý do talianskych pravidiel. Komisia vo svojej odpovedi poukázala na to, že článok 8 prostredníctvom svojho odkazu na prílohu IV k smernici zakazuje používať nielen oslepené živé návnady, ale aj zmrzačené živé návnady. Hoci žaloba, ktorú Komisia sformulovala v rámci predbežného súdneho konania a v podaní bola nanešťastie veľmi stručná, napriek tomu obsahuje všetky informácie, ktoré talianska vláda potrebovala, aby porozumela žalobe podanej proti nej a obhajovala sa. Všetky informácie potrebné na posúdenie rozsahu žaloby sú dané: porušené ustanovenie, menovite článok 8, pravidlo vnútroštátneho zákona považované za protirečiacie tomuto ustanoveniu, menovite článok 18 vnútroštátneho zákona, a podklad pre žalobu, menovite udelenie povolenia v rozpore s ustanoveniami článku 8. Námieta neprípustnosti, ktorú vzniesla talianska vláda, nemôže byť preto potvrdená. Pokiaľ ide o podstatu žaloby, treba poznamenať, že článok 18 ods. 2 zákona umožňuje regiónom povoliť používanie sťahovavých vtákov ako živé návnady pri zameriavacej strelbe a článok 20 písm. o) zákona výslovne nezakazuje regiónom povoliť držbu a tým skôr používanie sťahovavých druhov ako zmrzačené živé návnady pri zameriavacej strelbe. Takéto používanie smernica zakazuje. Žaloba Komisie musí byť preto potvrdená.

C-412/85, Komisia proti Nemecku

Rozsudok Súdneho dvora zo 17. septembra 1987. Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko. Nesplnenie smernice - Ochrana voľne žijúcich vtákov

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61985J0412

Komisia Európskych spoločenstiev podala žalobu podľa článku 169 Zmluvy o EHS o vyhlásenie, že Spolková republika povolením odchýlky od opatrení na ochranu vtákov bez zabezpečenia obmedzení, ktoré vyžaduje smernica o vtákoch, nespĺnila svoje záväzky vyplývajúce zo Zmluvy o EHS. Žaloba Komisie sa pôvodne týkala troch ustanovení nemeckého spolkového zákona o ochrane prírody (ďalej len „spolkový zákon“), ktoré povoľujú odchýlku od legislatívy týkajúcej sa ochrany vtákov. Na základe novelizácie spolkového zákona Komisia po skončení písomného konania považovala vec za vyriešenú, pokiaľ ide o druhú a tretiu žalobu, a sporným zostal iba jeden bod, menovite zhoda prvej vety článku 22 ods. 3 spolkového zákona s článkom 5 smernice o vtákoch v spojení s jej článkom 9.

Článok 5 smernice o vtákoch ustanovuje všeobecný zákaz vedomého zabíjania alebo odchyty vtáčích druhov uvedených v článku 1 smernice o vtákoch a vedomého ničenia alebo poškodzovania hniezd a vajec a vedomého vyrušovania týchto vtákov, pokiaľ by ich vyrušovanie bolo významné vzhľadom na ciele smernice o vtákoch.

Všeobecné zákazy ustanovené v smernici boli prebraté do nemeckého práva článkom 22 ods. 2 spolkového zákona. Toto ustanovenie zakazuje, *okrem iného*, vedomé páchanie činov uvedených v článku 5 smernice o vtákoch. Prvá veta článku 22 ods. 3 spolkového zákona ustanovuje, že zákaz obsiahnutý v druhom pododseku sa neuplatňuje, ak sa príslušné činy uskutočnili v priebehu „bežného využívania pôdy na účely poľnohospodárstva, lesníctva alebo rybolovu“ alebo v súvislosti s „využívaním produktov získaných z týchto činností“.

Komisia žaluje, že článok 22 ods. 3 spolkového zákona sa odchyľuje od zákazov obsiahnutých v článku 5, ako boli prebraté do článku 22 ods. 2 spolkového zákona, bez toho aby sa dodržiavali obmedzenia uložené článkom 9 vnútroštátnym zákonodarným orgánom, ktoré chcú prijímať odchýlky od všeobecných zákazov týkajúcich sa ochrany vtákov. Komisia tvrdí, že článok 9 smernice o vtákoch oprávňuje členské štáty poskytnúť odchýlku len v prípade, ak sú splnené kritériá ochrany ustanovené v článku 9. Komisia preto konštatuje, že v nemeckej legislatíve nejestvuje žiadny odkaz na skutočnosť, že odchýlku možno udeliť len vtedy, ak nejestvuje žiadne iné uspokojivé riešenie, alebo na dôvody uvedené v článku 9 ods. 1 smernice o vtákoch.

Vláda Spolkovej republiky Nemecko odpovedá, že článok 22 ods. 3 spolkového zákona nepredstavuje odchýlku od zákazov ustanovených v druhom pododseku. Odchýlka ustanovená v článku 22 ods. 3 predpokladá absenciu

akýchkoľvek úmyselných činov. Činnosti definované v uvedenom článku, ako je bežné využívanie pôdy, sa nikdy nemôžu považovať za predstavujúce vedomé zanedbanie ochrany vtákov, pretože kroky urobené so zámerom usmrtiť, odchytiť, narúšať, držať alebo predávať voľne žijúce vtáky nemožno opísať ako tvoriace súčasť normálnych poľnohospodárskych, lesníckych alebo rybárskych činností.

Je nevyhnutné posúdiť predovšetkým otázku, či článok 22 ods. 3 spolkového zákona predstavuje odchýlku od zákazov ustanovených v druhom pododseku toho istého ustanovenia. Presnejšie povedané, je potrebné určiť, či sa článok 22 ods. 3 týka úmyselných činov škodlivých pre ochranu vtákov. Pokiaľ ide o článok 22 ods. 3 spolkového zákona, podmienky tohto ustanovenia sa vzťahujú výslovne na predchádzajúci pododsek, ktorý obsahuje všeobecné zákazy ustanovené v článku 5 smernice o vtákoch. Keďže sa tieto zákazy týkajú úmyselných činov, výnimka sa nevyhnutne vzťahuje na tie isté činy. Treba tiež poznamenať, že článok 22 ods. 3 spolkového zákona nedefinuje sféru svojej pôsobnosti definovaním činností škodlivých pre životné prostredie, ktoré majú byť prípustné na základe subjektívneho kritéria. Nemecká legislatíva skutočne povoľuje odchýlku od ustanovení na ochranu vtákov, pokiaľ sa predmetné činy vykonávajú „v priebehu bežného využívania pôdy na účely poľnohospodárstva, lesníctva alebo rybolovu“. Tento odkaz na konkrétne využívanie pôdy neposkytuje presnú indikáciu rozsahu, v akom je poškodenie životného prostredia povolené. Pojmy bežného využívania pôdy a neúmyselného porušenia ustanovení na ochranu vtákov patria do dvoch rozdielnych právnych rovín. Keďže nemecká legislatíva nedefinuje pojem „bežné využívanie“, neúmyselné poškodenie života a biotopu vtákov nie je vylúčené zo sféry pôsobnosti článku 22 ods. 3 spolkového zákona, pokiaľ je takéto poškodenie nevyhnutné v priebehu bežného využívania pôdy. Preto tvrdenie nemeckej spolkovej vlády, ktoré stavia na jednu úroveň bežné využívanie pôdy s činmi zahŕňajúcimi zámer porušiť pravidlá na ochranu vtákov, nemožno potvrdiť. V dôsledku toho, keďže článok 22 ods. 3 spolkového zákona predstavuje odchýlku od zákazov ustanovených v článku 5 smernice o vtákoch, nemecké pravidlá musia spĺňať kritériá ustanovené v článku 9 smernice o vtákoch, aby boli opodstatnené. Podľa tohto ustanovenia musia členské štáty obmedziť odchýlku na prípady, v ktorých nejstuje žiadne iné uspokojivé riešenie. Odchýlka sa musí zakladať najmenej na jednom z dôvodov, ktoré sú vyčerpávajúco uvedené pododsekoch (a), (b) a (c) článku 9 ods. 1 a musí spĺňať kritériá ustanovené v článku 9 ods. 2, ktorého účelom je obmedziť odchýlku na to, čo je prísne nevyhnutné, a umožniť Komisii vykonávať nad nimi dohľad. V tejto súvislosti musíme konštatovať, že odchýlka ustanovená v článku 22 ods. 3 spolkového zákona nespĺňa požiadavky ustanovené v článku 9 smernice o vtákoch, keďže činnosti definované v článku 22 ods. 3 nemožno pripísať žiadnemu z dôvodov uvedených v článku 9 smernice o vtákoch.

C-57/89, Komisia proti Nemecku - „Leybucht“

Rozsudok Súdneho dvora z 28. februára 1991 - Komisia Európskych spoločenských štátov proti Spolkovej republike Nemecko - Ochrana voľne žijúcich vtákov - Stavebné práce v osobitnej chránenej oblasti

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61989J0057:EN:HTML>

Komisia tvrdí, že činnosti spojené s výstavbou hrádze v Leybuchte vyrušujú vtáky, ktoré užívajú osobitnú ochranu podľa ustanovení článku 4 ods. 1 v spojení s prílohou I, a poškodzujú miesto výskytu vtákov, ktoré je vyhlásené za osobitnú chránenú oblasť. Komisia zdôrazňuje, že prvá veta článku 4 ods. 4 vyžaduje od členských štátov, aby v rámci starostlivosti o osobitne chránené oblasti podnikli náležité kroky na zabránenie akémukoľvek zhoršeniu alebo znečisteniu lokalít výskytu. Komisia uvádza, že ochranné pobrežné opatrenia, ako je spevňovanie hrádze, sú prijateľné v prípade ohrozenia ľudského života, no iba za podmienky, že sú nevyhnutné opatrenia obmedzené na také, ktoré spôsobujú len minimálne nevyhnutné zhoršenie danej osobitnej chránenej oblasti. Podľa Komisie tieto podmienky neboli v danom prípade splnené. Komisia je toho názoru, že tak stavebné práce v Leybuchte, ako aj ich výsledky spôsobujú zhoršenie životných podmienok chránených vtákov a stratu na plochách pôdy značného ekologického významu, čo má za následok nižšie hustoty populácie pre niektoré druhy vtákov uvedené v prílohe I k smernici, najmä pre šablirky.

Nemecká vláda poznamenáva, že podľa informácií, ktoré poslala Komisii podľa článku 4 ods. 3, nová línia hrádze v Leybuchte a plochy situované na strane hrádze smerujúcej k pevnine sú vylúčené z osobitnej chránenej oblasti. Tvrdí, že hranice predmetnej oblasti sú definované v predpise o zriadení národného parku tak, že chránená oblasť siaha len k úpätiu hrádze v tvare, ktorý bude mať, akonáhle sa skončia predmetné stavebné práce. Podľa nemeckej

vlády jediným účelom činností je zaistiť bezpečnosť hrádze. Zdôrazňuje, že počas plánovacej fázy projektu, ktorý je predmetom sporu, príslušné orgány zohľadnili všetky požiadavky ochrany vtákov a uviedli ich do rovnováhy s požiadavkami ochrany pobrežia. Nemecká vláda tvrdí, že nová línia hrádze a dočasné vyrušovanie spôsobované prácami predstavuje najmenšie možné zasahovanie do života vtákov v Leybuchte. Dodáva, že Komisia nepredložila vôbec žiadne dôkazy o tom, že opatrenia, ktoré sú predmetom sporu, významne porušujú ochranu týchto vtákov. Pokiaľ ide o výklad článku 4 ods. 4, nemecká vláda tvrdí, že toto ustanovenie vyžaduje stanovenie rovnováhy medzi rôznymi verejnými záujmami, ktoré môžu byť ovplyvnené starostlivosťou o špeciálnu chránenú oblasť, takže členské štáty musia mať v tejto oblasti širokú právomoc konať podľa vlastného uváženia.

Spojené kráľovstvo usudzuje, že Komisia nepreukázala, že projekt, ktorý je predmetom sporu, má významný vplyv v zmysle prvej vety článku 4 ods. 4. Tvrdí, že táto podmienka sa musí vykladať v tom zmysle, že zhoršenie stavu osobitnej chránenej oblasti musí byť takého charakteru, aby ohrozilo prežitie alebo rozmnožovanie chránených druhov v celej oblasti ich výskytu. Podľa názoru Spojeného kráľovstva materiál, ktorý predložila Komisia, zrejme nie je postačujúci na podporenie záveru, že činnosti v Leybuchte zahŕňajú také zhoršenie. Spojené kráľovstvo zdôrazňuje dôležitosť dôkazov, ktoré predložila žalovaná strana a ktoré preukazujú, že práce, ktoré sú predmetom sporu, významne zlepšia ekologické podmienky v Leybuchte. Usudzuje, že pri posudzovaní, či konkrétny projekt spôsobí zhoršenie stavu osobitnej chránenej oblasti a či takéto zhoršenie bude významné, je odôvodnené zvážiť, či tieto práce prinesú súčasne kompenzačné ekologické zlepšenia. Podľa návrhu predloženého Spojeným kráľovstvom možno v kontexte článku 4 ods. 4 zohľadniť iné dôležité zretele verejného záujmu, vrátane tých, ktoré sú uvedené v článku 2. Spojené kráľovstvo usudzuje, že členské štáty musia byť schopné zohľadňovať záujmy osôb žijúcich v osobitnej chránenej oblasti alebo v jej okolí.

Pokiaľ ide o hranice predmetnej osobitnej chránenej oblasti, treba poukázať na to, že hranice Leybuchtú sú stanovené nariadením o vytvorení národného parku a priloženými mapami. Hoci plán oblasti nezahŕňa odkaz na regionálnu schému územného plánovania, právne opatrenie vyhlasujúce osobitnú chránenú oblasť napriek tomu stanovuje jej presné územné vymedzenie, ktoré tvorí súčasná línia hrádze. Posunutie hrádze smerom k moru v rámci projektu na ochranu pobrežia znamená preto zmenšenie chránenej oblasti. Preto je v záujme urovnania sporu nevyhnutné vyriešiť viaceré zásadné otázky súvisiace so záväzkami členských štátov vyplývajúcimi z článku 4 ods. 4 vo vzťahu k starostlivosti o osobitné chránené oblasti. Je potrebné určiť či - a v kladnom prípade za akých podmienok - sú členské štáty oprávnené znížiť rozmery osobitnej chránenej oblasti a do akej miery sa môžu zohľadňovať iné záujmy.

Pokiaľ ide o právomoci členských štátov prehodnotiť týmto spôsobom rozhodnutie klasifikovať oblasť ako osobitnú chránenú oblasť, musíme konštatovať, že v podmienkach smernice sa výslovne nehovorí o znížení zemepisného rozmeru chránenej oblasti. Hoci členské štáty majú určitú voľnosť konať podľa vlastného uváženia, pokiaľ ide o voľbu územia, ktoré sú najvhodnejšie na klasifikovanie ako osobitné chránené oblasti podľa článku 4 ods. 1, nemajú podľa článku 4 ods. 4 tú istú voľnosť konať podľa vlastného uváženia pri úprave alebo zmenšovaní rozmerov oblastí, pretože samy potvrdili vo svojich vyhláseniach, že tieto oblasti obsahujú najvhodnejšie životné prostredia pre druhy uvedené v prílohe I k smernici. Keby to tak nebolo, členské štáty by sa mohli jednostranne vyhnúť povinnostiam, ktoré im ukladá článok 4 ods. 4 v súvislosti s osobitnými chránenými oblasťami. Navyše, tento výklad článku 4 ods. 4 potvrdzuje deviaty bod preambuly, ktorý podčiarkuje osobitnú dôležitosť, ktorú smernica prikladá osobitným ochranným opatreniam v súvislosti s biotopmi vtákov uvedenými v prílohe I, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v oblasti ich výskytu. Z toho vyplýva, že právomoc členského štátu zmenšiť rozmer osobitnej chránenej oblasti možno opodstatniť len mimoriadnymi dôvodmi. Tieto dôvody musia zodpovedať všeobecnému záujmu, ktorý je nadradený všeobecnému záujmu reprezentovanému ekologickým cieľom smernice. V tejto súvislosti záujmy uvedené v článku 2, menovite hospodárske a rekreačné požiadavky, neprichádzajú do úvahy. Súdny dvor vo svojich predchádzajúcich rozsudkoch poukázal na to, že toto ustanovenie nepredstavuje samostatnú odchýlku od všeobecného systému ochrany ustanoveného smernicou.

Pokiaľ ide o dôvod predložený v tejto veci, musíme konštatovať, že nebezpečenstvo zaplavenia a ochrana pobrežia predstavujú dostatočné dôvody na opodstatnenie prác na hrádzi a spevnenia pobrežných konštrukcií vzhľadom na to, že tieto opatrenia sú obmedzené na prísne minimum a vyžadujú len najmenšie možné zmenšenie osobitnej chránenej oblasti. Pokiaľ ide o časť projektu, ktorá sa týka oblasti Leybuchtú, línia hrádze bola ovplyvnená dôvodmi týkajúcimi sa nielen ochrany pobrežia, ale aj zabezpečenia, aby rybárske plavidlá z Greasieru mali prístup do prístavu. Na základe zásad pre výklad článku 4 ods. 4 uvedených vyššie zohľadnenie takého záujmu je v zásade nezlučiteľné s požiadavkami ustanovenia. Táto časť projektu však má súčasne špecifické priaznivé dôsledky pre

biotop vtákov. Po skončení prác bude možné uzavrieť dva plavebné kanály, ktoré pretínajú Leybucht, v dôsledku čoho bude Leybucht ponechaný v absolútnom pokoji. Navyše, rozhodnutie schvaľujúce navrhované práce predpokladá prísnu schému ochrany pre oblasť Leybucht. Hrádza, ktorá predtým chránila lokalitu Heavener Hodge, bude otvorená, čím ešte viac vystaví rozsiahlu oblasť slapovým pohybom a umožní tvorbu soľných lúk veľkého ekologického významu. Želanie zabezpečiť prežitie rybárskeho prístavu Greasier by sa preto mohlo zohľadniť, aby sa opodstatnilo rozhodnutie o línii novej hrádze, pretože existovali horeuvedené kompenzujúce ekologické prínosy, a výlučne z tohto dôvodu. Napokon, vyrušovanie spôsobované samotnými stavebnými prácami nepresahuje to, čo je nevyhnutné na ich vykonávanie. Informácie týkajúce sa počtu šabliarok v tomto sektore Wattenbergu navyše ukazujú, že počas predmetného obdobia nedošlo v zmysle článku 4 ods. 4 k žiadnej významnej zmene v populačných trendoch tohto druhu. Okrem toho, Komisia nepredložila žiadne ďalšie dôkazy týkajúce sa populačných trendov chránených druhov. Z horeuvedeného vyplýva, že podanie musí byť zamietnuté.

C-157/89, Komisia proti Taliansku

Rozsudok Súdneho dvora zo 17. januára 1991. Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike. Nesplnenie smernice - Ochrana voľne žijúcich vtákov.

Rozhodnutie nie je k dispozícii v angličtine. Zdroj: Správa Európskeho súdneho dvora o veciach súvisiacich so smernicou o vtákoch so Zhrnutím vecí, RSPB 2004

Otvorenie loveckej sezóny pre štyri druhy od 18. augusta

Stanovisko Komisie: Vnútroštátne predpisy povoľujúce od 18. augusta lov lysiek, vodných sliepok, kačiek divokých a drozdov sú nezlučiteľné s druhou vetou článku 7 ods. 4 smernice o vtákoch z toho dôvodu, že obdobia rozmnožovania a hniezdenia sa pre tieto druhy k danému dátumu ešte neskončili.

Stanovisko Talianska: Talianska legislatíva spĺňa požiadavky ustanovené v druhej a tretej vete článku 7 ods. 4, keďže, na jednej strane, väčšina mláďat predmetných druhov sa bežne stáva k 18. augustu nezávislou od svojich rodičov. Navyše, regióny sú splnomocnené meniť dátumy otvorenia a skončenia loveckej sezóny, ktoré stanovuje vnútroštátna legislatíva, aby sa zohľadnili konkrétne cykly hniezdenia alebo migračné pohyby.

Stanovisko súdneho dvora: Podľa vedeckých údajov, ktoré Komisia poskytla v súvislosti s uvedenými druhmi, značná časť mláďat troch zmienovaných druhov, menovite mladé lysky, vodné sliepky a kačky divoké, bude k 18. augustu možno ešte v hniezde alebo bude závislá na svojich rodičoch, pokiaľ ide o potravu. Naopak, z tých istých údajov je zrejmé, že mladé drozdy sa stanú samostatnými pred týmto dátumom. Prvá žaloba Komisie, s výnimkou bodu o drozdoch, musí byť potvrdená.

Otvorenie loveckej sezóny pre 19 druhov až do 28. februára alebo 10. marca

Stanovisko Komisie: Vnútroštátne predpisy povoľujúce lov 10 sťahovavých druhov až do 28. februára a lov deviatich ďalších druhov až do 10. marca, ktoré v mesiacoch január, február a marec prelietavajú nad Talianskom na svojej ceste späť k svojim miestam hniezdenia v strednej a severnej Európe, nie je v súlade s treťou vetou článku 7 ods. 4.

Stanovisko Talianska: Predmetné sťahovavé vtáky, v závislosti od druhov, pred 28. februárom alebo 10. marcom obvykle nelietajú nad Talianskom v značných množstvách. Talianska legislatíva upravila lovecké sezóny tak, aby vyhovovali požiadavkám týkajúcim sa ochrany sťahovavých vtákov, ktoré sú zakotvené v Medzinárodnom dohovore o ochrane vtákov z 18. októbra 1950. Taliansko tvrdí, že pri absencii osobitných požiadaviek v smernici možno požiadavky uvedeného dohovoru akceptovať ako kritériá pre adekvátnu ochranu sťahovavých vtákov v kontexte smernice. Navyše, regióny sú splnomocnené meniť dátumy otvorenia a skončenia loveckej sezóny, ktoré stanovuje vnútroštátna legislatíva, aby sa zohľadnili konkrétne cykly hniezdenia alebo migračné pohyby.

Stanovisko Súdneho dvora: Predmetný dohovor, ktorý vyžaduje, aby sťahovavé vtáky boli chránené najmä v marci, nemôže predstavovať základný prvok pre výklad smernice, ktorá obsahuje prísnejšie požiadavky, pokiaľ ide o ochranu. Podľa vedeckých údajov, ktoré vo svojom podaní poskytla Komisia pre zmienené sťahovavé druhy, a najmä v správe ústavu Istituto Nazionale di Biologia della Selvaggina, značná časť týchto druhov môže lietať nad talianskym územím už vo februári, v dôsledku čoho talianska legislatíva nespĺňa horeuvedené ustanovenie smernice. Prítom však musíme konštatovať, že neplnenie smernice sa neuskutočnilo v dostatočnom rozsahu, pokiaľ ide o dva druhy, menovite o kalužiaky a hvizdáky, keďže sa v horeuvedenej správe uvádza, že tieto kalužiaky neprelietavajú nad územím Talianska do prvej polovice marca a že prelietavajú nad územím Talianska koncom marca/začiatkom apríla. Druhá žaloba Komisie, s výnimkou bodu o kalužiakoch a hvizdákoch, musí byť potvrdená.

C-355/90, Komisia proti Španielsku - „Močiare Santoña”

Rozsudok Súdneho dvora. - Komisia Európskych spoločenstiev proti Španielskemu kráľovstvu - Ochrana voľne žijúcich vtákov - Osobitné chránené oblasti.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61990J0355:EN:HTML>

Povinnosť klasifikovať močiare Santoña ako SPA

Močiare Santoña sú jedným z najdôležitejších ekosystémov na Pyrenejskom polostrove pre mnohé vodné vtáky. Močiare slúžia ako zimoviská alebo zhromaždiská pre mnohé vtáky počas ich letu z európskych krajín do južných priestorov Afriky i samotného Pyrenejského polostrova. Vtáky pozorované v tejto oblasti zahŕňajú rôzne druhy, ktoré sa stávajú vymierajúcimi, najmä lyžičiara obyčajného, ktoré si počas svojej migrácie obstarávajú potravu a sídlia v močiároch Santoña. Navyše, zo spisov tejto veci a z vypočutia pred Súdnym dvorom vyplynulo, že predmetnú oblasť pravidelne navštevuje 19 druhov uvedených v prílohe I k smernici a najmenej 14 druhov sťahovavých vtákov. To znamená, že močiare Santoña sú nielen biotopom, ktorý je veľmi dôležitý pre prežitie viacerých druhov ohrozených vyhynutím v zmysle článku 4 ods. 1, ale aj močariská medzinárodného významu pre sťahovavé druhy pravidelne sa vyskytujúce v tejto oblasti v zmysle článku 4 ods. 2.

Španielska vláda uznáva ekologickú hodnotu tejto oblasti. Poukazuje na to, že zákon č. 6 z 27. marca 1992 klasifikoval močiare Santoña a Noja ako prírodné rezervácie pre význam, ktorý majú tieto močariská ako biotopy pre mnohé druhy živočíchov. Usudzuje však, že národné orgány majú určité rozpätie voľnosti konať podľa vlastného uváženia, pokiaľ ide o voľbu a vymedzenie osobitných chránených oblastí a čas ich klasifikácie ako takých.

Toto tvrdenie možno akceptovať. Hoci členské štáty majú určité rozpätie voľnosti konať podľa vlastného uváženia, pokiaľ ide o voľbu osobitných chránených oblastí, klasifikácia týchto oblastí napriek tomu podlieha určitým ornitologickým kritériám, ktoré stanovuje smernica, ako je, na jednej strane, prítomnosť vtákov uvedených v prílohe I, a vyhlásenie biotopu za močaristú oblasť, na strane druhej. Pokiaľ ide o klasifikáciu močiarov Santoña ako prírodnej rezervácie podľa zákona č. 6 z 27. marca 1992, toto sa nemôže považovať za vyhovujúce požiadavkám ustanoveným v smernici, či už v súvislosti s územnými rozmermi oblasti alebo pokiaľ ide o jej právny štatút ako chránenej oblasti. V tejto súvislosti treba predovšetkým poznamenať, že prírodná rezervácia nepokrýva celé močiare, keďže plocha o výmere 40 000 štvorcových metrov nie je do nej zahrnutá. Napriek tomu má toto územie osobitný význam pre vodné vtáky ohrozené vyhynutím v zmysle článku 4 ods. 1 písm. a), keďže nepretržité zmenšovanie priestoru dostupného na hniezdenie sa pozorovalo v ďalších oblastiach močaristej pôdy v blízkosti pobrežia. Ďalej, neboli určené nevyhnutné ochranné opatrenia ani pre močiare v klasifikovanej oblasti. Skutočne, zo spisu danej veci je zrejmé, že príslušné orgány neschválili plán starostlivosti o prírodné rezervácie ustanovený v článku 4 zákona. Tento plán je však nesmierne dôležitý pre ochranu voľne žijúcich vtákov, pretože je určený na identifikáciu činností, ktoré spôsobujú zmenu v ekosystéme oblasti. Keďže neboli prijaté opatrenia rovnako dôležité ako opatrenia, ktoré určujú starostlivosť o danú oblasť alebo ktorými sa riadi využívanie močiarov a činnosti, ktoré sa tam vykonávajú, nemožno považovať požiadavky smernice za splnené.

Výklad článkov 3 a 4

Komisia tvrdí, že je možné, že členské štáty porušujú tak článok 4 ods. 1 a ods. 2, ktoré sa týkajú klasifikácie územia ako osobitnej chránenej oblasti, ako aj článok 4 ods. 4, ktorý súvisí s ochrannými opatreniami týkajúcimi sa takej oblasti.

Podľa španielskej vlády členský štát nemožno obviňovať z toho, že porušil obidve tieto ustanovenia súčasne, pretože ochranné opatrenia nemožno uplatňovať dovtedy, kým nebude prijaté rozhodnutie klasifikovať územie ako osobitnú chránenú oblasť.

Tento spôsob argumentácie musíme odmietnuť. Ciele ochrany ustanovené v smernici, vyjadrené v deviatom bode jej preambuly, by nebolo možné dosiahnuť, keby členské štáty museli plniť záväzky vyplývajúce z článku 4 ods. 4 len v prípadoch, keď bola osobitná chránená oblasť zriadená predtým. Pokiaľ ide o vzťah medzi článkami 3 a 4, treba mať na pamäti, že prvé z týchto ustanovení ukladá povinnosť všeobecného charakteru, menovite povinnosť zabezpečiť dostatočnú rozmanitosť oblasti biotopov pre všetky vtáky uvedené v smernici, zatiaľ čo druhé ustanovenie obsahuje špecifickú povinnosť týkajúcu sa vtáčích druhov uvedených v prílohe I a sťahovavých vtákov uvedených v zmienenej prílohe. Keďže je nesporné, že obidve kategórie vtákov sa vyskytujú v močiároch Santoña, je dostatočné posudzovať žalobu Komisie na základe ustanovení článku 4.

Povinnosť chrániť močiare Santoña podľa článku 4 ods. 4

Druhá časť cesty medzi mestami Argoños a Santoña

Komisia tvrdí, že nová trasa, ktorú sleduje cesta C-629 medzi mestami Argoños a Santoña, má za následok nielen značné zmenšenie plochy povrchu močiarov Santoña, ale aj vyrušovanie, ktoré vplýva na pokojný charakter oblasti, a teda aj na voľne žijúce vtáky chránené ustanoveniami smernice.

Španielska vláda vysvetľuje, že nová cesta je nevyhnutná na zlepšenie prístupu k mestu Santoña. Nová trasa je tiež najlepšia z rozličných možných alternatív najmä preto, že zasahuje len malú časť celkovej plochy povrchu močiarov.

Tieto vysvetlenia nemožno akceptovať. Ako Súdny dvor zdôraznil vo Veci C-57/8 Komisia proti Nemecku, hoci členské štáty majú určitú voľnosť konať podľa vlastného uváženia, pokiaľ ide o voľbu území, ktoré sú najvhodnejšie na klasifikáciu ako osobitné chránené oblasti, podľa článku 4 ods. 4 nemajú tú istú voľnosť konať podľa vlastného uváženia pri úprave alebo zmenšovaní rozmerov týchto oblastí. Súdny dvor v tejto súvislosti konštatuje, že výstavba novej časti cesty C-629 medzi mestami Argoños a Santoña vyžaduje zmenšenie plochy povrchu močarísk, pričom tento účinok je navyše vystupňovaný výstavbou viacerých nových budov v blízkosti novej časti cesty. Tieto činnosti mali za následok stratu útočísk, miest odpočinku a hniezdenia pre vtáky. Okrem vyrušovania spôsobovaného cestnými prácami, predmetná činnosť zmenila odtok a prítok prílivu, čo spôsobilo zaplavenie tejto časti močaristej pôdy bahnom a pieskom. Keďže sa bral zreteľ na dôvody zásady uvedenej vyššie, takúto činnosť nemožno opodstatniť potrebou zlepšiť prístup k obci Santoña

Pozemky pre priemyselnú výstavbu pri mestách Laredo a Colindres

Komisia usudzuje, že vyčlenenie pozemkov pre priemyselnú výstavbu pri mestách Laredo a Colindres bude mať za následok vymiznutie podstatnej časti močaristej pôdy, menovite oblasti priliehajúcej k ústiú rieky Asón, známej tiež ako ústie Asón alebo Treto. Vyplnenie pôdy priliehajúcej k týmto lokalitám má podľa tvrdenia Komisie tiež ovplyvniť odtok a prítok prílivu v zálive.

Španielska vláda vysvetľuje, že príslušné orgány upustili od myšlienky vyčleniť tieto pozemky pre priemyselnú výstavbu tak, ako boli pôvodne plánované.

Súdny dvor berie na vedomie písomné a ústne vyhlásenia španielskej vlády v tom zmysle, že pozemky pre priemyselnú výstavbu pri mestách Laredo a Colindres neboli vyčlenené a že príslušné mestá upustili od myšlienky realizovať tieto dva projekty tak, ako boli pôvodne plánované. Hoci sa už viac nenavrhuje uskutočniť tieto projekty,

faktom zostáva, že potom, čo Španielske kráľovstvo pristúpilo k Spoločenstvám, miestne orgány opätovne zatarasili hrádze postavené predtým okolo pôdy vyčlenenej pre pozemky pre priemyselnú výstavbu. Takisto je nesporné, že sa doposiaľ neurobili žiadne kroky na zbúranie týchto hrádzí, hoci miestne orgány potvrdili ich škodlivý dopad na vodné životné prostredie a zaviazali sa ich zbúrať. Preto musíme konštatovať, že v tomto ohľade došlo k nesplneniu záväzkov.

Akvakultúrne zariadenia

Komisia vyjadruje nesúhlas s udelením schválenia zo strany španielskych orgánov pre rybolovské združenie na pestovanie mušlí uprostred močiarov, ako aj na projekt iných akvakultúrnych činností v ústí rieky.

Španielska vláda zdôrazňuje hospodársky význam tejto činnosti a tvrdí, že má len malý dopad na ekologickú situáciu močiarov.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že výstavba akvakultúrnych zariadení, ktoré nielen zmenšujú plochu povrchu močaristej pôdy a spôsobujú tam zmeny v prirodzených procesoch sedimentácie, ale aj menia štruktúru existujúceho dna močiarov, má deštruktívny účinok na osobitnú vegetáciu týchto oblastí, ktorá je dôležitým zdrojom potravy pre vtákov. Ako sme už poznamenali, dôvody týkajúce sa hospodárskych problémov spôsobovaných poklesom v priemyselných a rybárskych sektoroch v regióne, ktoré sú navyše popierané skutočnosťou, že iné projekty neboli realizované kvôli ich nerentabilnosti, nemôžu opodstatniť odchýlku od požiadaviek ochrany ustanovených v článku 4 ods. 4.

Odvádzanie odpadových vôd

Komisia tvrdí, že odvádzanie neupravených odpadových vôd malo škodlivé účinky na kvalitu vôd v zálive Santoña.

Španielska vláda nepopiera, že neupravené odpadové vody z obcí v oblasti zálivu Santoña boli odvádzané do močiarov Santoña. Tvrdí však, že smernica neobsahuje žiadne ustanovenie zaväzujúce členské štáty, aby sa vybavili systémami na úpravu vody za účelom zachovania kvality vody v osobitnej chránenej oblasti.

Toto tvrdenie musíme odmietnuť. Odvádzanie odpadových vôd obsahujúcich nebezpečné toxické látky je vysoko škodlivé pre ekologické podmienky v močiaroch Santoña a má významný vplyv na kvalitu vody v tejto oblasti. Vzhľadom na základný význam kvality tejto vody pre močariská má Španielske kráľovstvo povinnosť, v prípade potreby, zabezpečiť systémy na úpravu vody s cieľom zabrániť znečisteniu týchto biotopov.

C-435/92 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) - „Association pour la Protection des Animaux Sauvages a iní“

Rozsudok Súdneho dvora z 19. januára 1994, - Association pour la Protection des Animaux Sauvages a iní proti Préfet de Maine-et-Loire and Préfet de Loire-Atlantique. - Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Tribunal administratif de Nantes - Francúzsko - Ochrana voľne žijúcich vtákov - Lovecká sezóna.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61992J0435:EN:HTML>

Správny súd mesta Nantes navrhol Súdnemu dvoru začať prejudiciálne konanie podľa článku 177 Zmluvy o EHS v súvislosti s tromi otázkami týkajúcimi sa výkladu článku 7 ods. 4. Tieto otázky boli vznesené v priebehu prejednávania šiestich žalôb o zrušenie, ktoré Správnomu súdu v meste Nantes podali viaceré združenia na ochranu životného prostredia a lovecké združenia proti rozhodnutiam prefektov Maine-et-Loire a Loire-Atlantique, ktoré stanovujú konečné dátumy pre svoje príslušné departementy na loveckú sezónu 1992/93. Konania sa týkajú v podstate súladu týchto dátumov s ustanoveniami smernice týkajúcimi sa ochrany sťahovavých vtákov počas ich návratu na svoje miesta hniezdenia. Usudzujúc, že výsledok týchto konaní závisel najmä od výkladu článku 7 ods. 4. Správny súd mesta Nantes sa opýtal, či

1. konečné dátumy pre lov sťahovavých vtákov a vodného vtáctva majú byť stanovené ako dátum začatia predpárovacieho sťahovania alebo ako meniaci sa dátum začatia sťahovania;
2. zásada striedavého určovania konečných dátumov pre lovecké sezóny v závislosti od druhov je zlučiteľná so systémom ochrany ustanoveným smernicou a ak áno, v akých medziach; a
3. právomoc prefektov stanoviť konečné dátumy pre lov vo svojich departementoch je zlučiteľná so systémom ochrany ustanoveným smernicou.

Prvá otázka

Vnútroštátny súd sa snaží získať usmernenie ohľadne kritérií, ktoré sa majú uplatňovať na stanovenie konečného dátumu pre lov sťahovavých vtákov a vodného vtáctva, majúci na zreteľ skutočnosť, že začatie predpárovacieho sťahovania sa môže meniť každý rok na základe viacerých faktorov. Po prvé, treba poznamenať, že podľa článku 7 ods. 4 sa členské štáty majú postarať najmä o to, aby druhy, na ktoré sa vzťahujú zákony o love, neboli lovené v období hniezdenia alebo počas rozličných fáz rozmnožovania (druhá veta), a najmä v prípade sťahovavých druhov, na ktoré sa vzťahujú predpisy o love, aby neboli lovené v období ich rozmnožovania alebo počas návratu na ich miesta hniezdenia (tretia veta). Po druhé, treba sa odvolať na rozsudok Súdneho dvora vo Veci C-157/89 Komisia proti Taliansku. V tomto rozsudku Súdny dvor najprv poznamenáva, že migračné pohyby vtákov podliehajú určitej miere variabilnosti, ktorá vzhľadom na meteorologické podmienky vplýva najmä na obdobia, v ktorých sa sťahovanie uskutočňuje. Viaceré vtáky daného sťahovavého druhu môžu preto začať svoj spätný let na svoje miesta hniezdenia pomerne zavčasu oproti priemerným migračným prúdom. Toto platí najmä v prípade, keď príslušné druhy pravidelne lietajú medzi miestami migrácie a miestami hniezdenia, ktoré sú zavše od seba značne vzdialené, pričom pretínajú početné hranice a vplývajú na rôzne krajiny, a keď v rámci jedného druhu existujú rôzne populácie, ktorých trasy sa občas rozchádzajú a prechádzajú cez oddelené oblasti. V tomto rozsudku Súdny dvor ďalej uvádza, že cieľom článku 7 ods. 4 je zabezpečiť úplný systém ochrany v obdobiach, počas ktorých je prežitie voľne žijúcich vtákov obzvlášť ohrozené. Preto rozhodol, že ochrana pred loveckými činnosťami by nemala byť obmedzená na väčšinu vtákov daného druhu, ako určujú priemerné migračné pohyby. V tomto prípade treba poznamenať, že zistenia obsiahnuté v hore uvedenom rozsudku ohľadne variabilnosti migračných pohybov boli potvrdené spoločnými štúdiami spisov Súdneho dvora, podľa ktorých dátum začatia predpárovacieho sťahovania kolíše v závislosti od viacerých faktorov, najmä od príslušných vtáčích druhov, medziročných rozdielov, zemepisných rozdielov a dostupnosti krmiva. Na základe zásad výkladu uvedených v rozsudku treba poznamenať, že metódu spočívajúcu v stanovení dátumu skončenia lovu odvolaním sa na obdobie, počas ktorého migračná činnosť dosahuje svoju najvyššiu úroveň, nemožno považovať za zlučiteľnú s článkom 7 ods. 4. To isté sa vzťahuje na metódy, ktoré zohľadňujú moment, v ktorom sa určité percento vtákov začalo sťahovať, a na metódy, ktoré spočívajú v zisťovaní priemerného dátumu začatia predpárovacieho sťahovania. Preto odpoveď na prvú uvedenú otázku má znieť, že podľa článku 7 ods. 4 sa dátum skončenia lovu sťahovavých vtákov a vodného vtáctva musí stanoviť podľa metódy, ktorá zaručuje úplnú ochranu týchto druhov v období predpárovacieho sťahovania, a že metódy, ktorých cieľom alebo účinkom je umožniť, aby určité percento vtákov určitého druhu uniklo spod takejto ochrany, nie sú v dôsledku toho v súlade s týmto ustanovením.

Druhá otázka

Vnútroštátny súd sa snaží získať usmernenie v súvislosti s tým, či smernica splnomocňuje národné orgány stanovovať dátumy skončenia lovu, ktoré kolíšu v závislosti od príslušných druhov. Z návrhu začať prejudiciálne konanie a z tvrdenia pred Súdnym dvorom je zrejmé, že s takou metódou sú spojené dve ťažkosti: po prvé, vyrušovanie spôsobované lovom iným druhom vtákov, pre ktoré sa už lov skončil, a po druhé, riziká spojené s pomýlením si rôznych druhov. Pokiaľ ide o prvú ťažkosť, treba poznamenať, že akákoľvek lovecká činnosť môže vyrušiť voľne žijúce živočíchy a že v mnohých prípadoch môže ovplyvniť stav ochrany príslušných druhov nezávisle od rozsahu, v akom znižuje ich početnosť. Pravidelné vyradovanie jedincov udržiava lovenú populáciu v trvalom stave ostražitosť, čo má neblahé následky pre mnohé aspekty ich životných podmienok. Treba dodať, že tieto následky sú obzvlášť závažné pre skupiny vtákov, ktoré majú počas sezóny sťahovania a zimovania tendenciu zhromažďovať sa v krdľoch a odpočívať v oblastiach, ktoré sú často veľmi obmedzené alebo dokonca uzavreté.

Vyrušovanie spôsobované lovom núti tieto živočíchy venovať väčšinu svojej energie prechodu na iné miesta a úteku na úkor času venovanému kŕmeniu a odpočinku za účelom migrácie. Zistilo sa, že toto vyrušovanie má nepriaznivý vplyv na úroveň energie každého jedinca a na mieru úmrtnosti celej príslušnej populácie. Vplyv vyrušovania spôsobeného lovom vtákov iných druhov je obzvlášť významný pre tie druhy, ktorých spätná migrácia sa uskutočňuje skôr. Pokiaľ ide o druhú ťažkosť, menovite o riziko, že niektoré druhy, pre ktoré sa lov už skončil, treba zdôrazniť, že tretia veta článku 7 ods. 4 je osobitne určená na to, aby sa predišlo vystaveniu týchto druhov riziku znižovania populácie v dôsledku lovu v období predpárovacieho sťahovania, a vyžaduje od členských štátov, aby prijali všetky nevyhnutné opatrenia na zabránenie akémukoľvek lovu v uvedenom období. Na horeuvedené nemožno odpovedať tvrdením, že lov je rekreačná činnosť opodstatňujúca výnimku z článku 7 ods. 4, ktorý vyžaduje od členských štátov, aby prijali nevyhnutné opatrenia na zachovanie populácie všetkých vtáčích druhov na úrovni, alebo ju prispôbili úrovni, ktorá zodpovedá najmä ekologickým, vedeckým a kultúrnym požiadavkám pri súčasnom zohľadnení, hospodárskych a rekreačných požiadaviek, že ochrana vtákov musí byť porovnávaná s inými požiadavkami, ako sú požiadavky hospodárskeho charakteru. Preto, hoci článok 2 nepredstavuje samostatnú odchýlku od všeobecného systému ochrany, napriek tomu ukazuje, že smernica zohľadňuje, na jednej strane, nevyhnutnosť účinnej ochrany vtákov a, na strane druhej, požiadavky verejného zdravia a bezpečnosti, ekonomiky, ekológie, vedy, poľnohospodárstva a rekreácie. V tomto prípade sa správne uplatňuje tretia veta článku 7 ods. 4, ktorá obsahuje jednoznačnú a konkrétnu požiadavku nezávislú od všeobecnej požiadavky ustanovenej v článku 2. Stanovenie jednotného dátumu skončenia lovu pre všetky príslušné druhy, ktoré je ekvivalentné dátumu stanovenému pre druh, ktorý sa začína sťahovať najskôr, v zásade zaručuje, že cieľ ustanovený v tretej vete článku 7 ods. 4 bude splnený. Je však možné, že príslušný členský štát môže byť schopný predložiť dôkazy opierajúce sa o vedecké a technické údaje relevantné pre každý jednotlivý prípad, že striedavé stanovenie dátumov skončenia lovu neprekáža úplnej ochrane vtáčích druhov, ktoré by takýmto striedaním mohli byť ovplyvnené. Preto správna odpoveď na druhú otázku znie, že smernica neopravňuje národné orgány stanovovať dátumy skončenia loveckej sezóny, ktoré kolíšu v závislosti od vtáčích druhov, pokiaľ príslušný členský štát nemôže predložiť dôkazy opierajúce sa o vedecké a technické údaje relevantné pre každý jednotlivý prípad, že striedavé stanovenie dátumov skončenia lovu neprekáža úplnej ochrane vtáčích druhov, ktoré by takýmto striedaním mohli byť ovplyvnené.

Tretia otázka

Vnútroštátny súd sa v podstate snaží získať usmernenie v súvislosti s tým, či, po prvé, smernica umožňuje stanoviť rôzne dátumy skončenia lovu v rôznych častiach územia členského štátu, a, po druhé, či členský štát môže delegovať uplatňovanie smernice na podriadené orgány. Treba poznamenať, že skutočnosť, že dátumy skončenia lovu sa v jednotlivých regiónoch rôznia, je sama osebe zlučiteľná s treťou vetou článku 7 ods. 4. Toto ustanovenie vyžaduje len to, aby sa dátum skončenia lovu stanovil spôsobom umožňujúcim úplnú ochranu sťahovacích vtákov počas ich predpárovacieho sťahovania. Ak sa ukáže, že predpárovacie sťahovanie sa začína v rôznych častiach územia členského štátu v rôznych časoch, potom môže členský štát stanoviť rôzne dátumy skončenia lovu. Podobne, nič nebráni členskému štátu preniesť na podriadené orgány právomoc stanoviť dátum skončenia lovu sťahovacích vtákov za predpokladu, že legislatívou, ktorá je všeobecná čo do sféry pôsobnosti a časovo neobmedzená, zaručí, že dátum bude stanovený spôsobom, ktorý zaručí úplnú ochranu vtáčích druhov uvedených v smernici počas predpárovacieho sťahovania. Preto správna odpoveď na tretiu otázku znie, že za podmienky zaručenia úplnej ochrany druhov stanovenie dátumov skončenia lovu, ktoré kolíše medzi rôznymi časťami územia členského štátu, je zlučiteľné so smernicou. Ak je právomoc stanovovať dátumy skončenia lovu sťahovacích vtákov delegovaná na podriadené orgány, ustanovenia, ktoré prenášajú túto právomoc, musia zabezpečiť, aby sa dátum skončenia stanovil len takým spôsobom, ktorý umožní úplnú ochranu vtákov počas predpárovacieho sťahovania.

C-44/95 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) - „Lappel Bank“

Rozsudok Súdneho dvora z 11. júla 1996. - Regina proti ministrovi životného prostredia, ex parte: Kráľovská spoločnosť na ochranu vtákov. - Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Snemovňa Lordov - Spojené kráľovstvo, - Smernica č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov - Smernica č. 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín - Vymedzenie osobitných chránených oblastí - Voľnosť členských štátov konať podľa vlastného uváženia - Hospodárske a sociálne dôvody

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61995J0044:EN:HTML>

Lappel Bank je oblasť medzislapového bahenného nánosu, ktorá na svojom severnom konci susedí s prístavom Port of Sheerness a geograficky spadá do priestoru ústia a močiarov Medway. Ústie a močiare Medway sú oblasťou močarisk medzinárodného významu, ktorá sa rozprestiera na ploche 4 681 hektárov na severnom pobreží Kentu a je uvedená v Ramsarskom dohovore. Túto oblasť využíva početné vodné vtáctvo a brodivé druhy, ako oblasť pre chov mláďat a zimovanie a ako zhromaždisko počas jarného a jesenného sťahovania. Táto lokalita podporuje aj chov mláďat populácií šablíarky a rybárika, ktoré sú uvedené v prílohe I k smernici o vtákoch. Prístav Port of Sheerness je v súčasnosti piaty najväčší prístav v Spojenom kráľovstve na manipuláciu s lodným nákladom. Je to prekvitajúci komerčný podnik, dobre situovaný pre námornú dopravu a prístup k svojim domácim trhom. Prístav, ktorý je tiež významným zamestnávateľom v oblasti s vážnym problémom nezamestnanosti, plánuje rozšíriť zariadenia na skladovanie automobilov a činnosti s pridanou hodnotou na vozidlách, ako aj na trhu s ovocím a papierenskými výrobkami, aby mohol lepšie konkurovať kontinentálnym prístavom ponúkajúcim podobné služby. Lappel Bank je jediná oblasť, do ktorej môže prístav Port of Sheerness reálne rátať s expandovaním.

Dňa 15. decembra 1993 sa minister rozhodol vyhlásiť močiare a ústie Medway za osobitnú chránenú oblasť (ďalej len „SPA“). Preto sa minister, s prihliadnutím na to, že nutnosť neobmedzovať životaschopnosť prístavu a významný príspevok, ktorý by expandovanie do oblasti Lappel Bank prinieslo miestnemu a národnému hospodárstvu, prevážili jej hodnotu ochrany prírody, rozhodol vylúčiť z SPA Medway plochu približne 22 hektárov známu ako Lappel Bank. Lappel Bank sa vyznačuje viacerými dôležitými ornitologickými vlastnosťami celej oblasti. Hoci nepodporuje žiadny z druhov uvedených v článku 4 ods. 1 smernice o vtákoch, niektoré vtáčie druhy tejto oblasti sú v SPA Medway zastúpené vo významne väčších množstvách než inde. Lappel Bank je dôležitý komponent celkového ekosystému ústia a strata tejto medzislapovej oblasti by mala pravdepodobne za následok zmenšenie populácie brodivých a vodných vtákov v močiaraoch a ústí Medway.

Kráľovská spoločnosť na ochranu vtákov (ďalej len RSPB) predložila súdu Divisional Court of the Queen's Bench Division žiadosť o vyhlásenie rozhodnutia ministra za neplatné z toho dôvodu, že pri klasifikovaní SPA nebol na základe smernice o vtákoch oprávnený brať zreteľ na hospodárske dôvody. Divisional Court rozhodol proti RSPB. Pri rozhodovaní o odvolaní RSPB odvolací súd potvrdil tento rozsudok. RSPB sa preto odvolala k Snemovni lordov. Keďže Snemovňa lordov si nebola istá, ako má vykladať smernicu, pozastavila konanie až do prejudiciálneho konania Súdneho dvora o týchto otázkach:

1. Je členský štát oprávnený zohľadňovať hospodárske a rekreačné požiadavky pri klasifikovaní oblasti ako osobitnej chránenej oblasti a/alebo pri určovaní hraníc takej oblasti podľa článku 4 ods. 1 a/alebo článku 4 ods. 2 uvedenej smernice?

2. Ak odpoveď na prvú otázku znie „nie“, môže členský štát napriek tomu zohľadňovať hospodárske a rekreačné požiadavky v procese klasifikovania, pokiaľ:

(a) predstavujú všeobecný záujem, ktorý je nadradený všeobecnému záujmu reprezentovanému ekologickým cieľom smernice, t. j. skúška, ktorú Európsky súdny dvor stanovil napríklad vo Veci 57/89 Komisia proti Nemecku („Hrádze v Leybuchte“) pre odchýlky od požiadaviek článku 4 ods. 4; alebo

(b) predstavujú naliehavé dôvody prevažujúceho verejného záujmu, ktoré možno zohľadňovať podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch?

Prvá otázka

Predbežne treba mať na pamäti, že podľa deviateho bodu preambuly smernice o vtákoch „ochrana, udržiavanie alebo obnovenie dostatočnej rôznorodosti a plochy ich miest výskytu sú veľmi dôležité pre zachovanie všetkých vtáčích druhov [na ktoré sa smernica vzťahuje]“, že „určité druhy vtákov by mali byť predmetom osobitných ochranných opatrení týkajúcich sa miest ich výskytu, aby sa zabezpečilo ich prežitie a rozmnožovanie v oblasti ich rozšírenia“, a napokon, že „takéto opatrenia musia zohľadňovať aj sťahovavé druhy“. Tento bod je formálne odzrkadlený v článkoch 3 a 4. Súdny dvor vo svojom rozsudku vo Veci C-355/90 Komisia proti Španielsku (ďalej len „Močiare Santoña“) poukázal na to, že prvé z týchto ustanovení ukladá povinnosti všeobecného charakteru, menovite povinnosť zabezpečiť dostatočnú rôznorodosť, pokiaľ ide o druhy vtákov uvedené v prílohe I a sťahovavé vtáky, ktoré v tejto prílohe uvedené nie sú.

Podľa vlády Spojeného kráľovstva a spoločnosti Port of Sheerness Limited článok 4 nemožno brať do úvahy oddelene od článku 3. Tvrdia, že článok 4 ustanovuje vo vzťahu k niektorým druhom osobitného záujmu špecifické uplatňovanie všeobecnej povinnosti, ktorú ukladá článok 3. Keďže ustanovenia článku 3 umožňujú zohľadňovanie hospodárskych požiadaviek, to isté sa má vzťahovať aj na článok 4 ods. 1 a ods. 2. Francúzska vláda vo svojej písomnej pripomienke dospieva k rovnakému záveru, konštatujúc, že pri zakladaní SPA členské štáty zohľadňujú všetky kritériá uvedené v článku 2 smernice o vtákoch, ktorý je všeobecný čo do sféry pôsobnosti, a teda zohľadňujú, okrem iného, hospodárske požiadavky.

Podľa Súdneho dvora tieto tvrdenia nemožno potvrdiť. Článok 4 smernice o vtákoch ustanovuje režim ochrany, ktorý je špecificky cielený a posilnený pre druhy uvedené v prílohe I a pre sťahovavé druhy, čo predstavuje prístup opodstatnený skutočnosťou, že ide o najviac ohrozené druhy resp. druhy predstavujúce spoločné dedičstvo Spoločenstva. Zatiaľ čo článok 3 smernice o vtákoch ustanovuje, že sa majú zohľadňovať hospodárske a rekreačné požiadavky uvedené v článku 2 v záujme realizácie všeobecných ochranných opatrení, vrátane tvorby chránených oblastí, článok 4 sa neodvoláva na realizáciu osobitných ochranných opatrení, najmä na tvorbu SPA. Preto, so zreteľom na cieľ osobitej ochrany, ktorý sleduje článok 4, a na skutočnosť, že podľa ustanoveného precedenčného práva článok 2 nepredstavuje samostatnú odchýlku od všeobecného systému ochrany ustanoveného smernicou, musíme konštatovať, že ekologické podmienky ustanovené prv menovaným ustanovením sa nemusia porovnávať so záujmami uvedenými v posledne menovanom ustanovení, najmä s hospodárskymi požiadavkami. Sú to práve kritériá ustanovené v odsekoch 1 a 2 článku 4, ktorými sa musia riadiť členské štáty pri vyhlasovaní a určovaní hraníc SPA. Z veci Močiare Santoña je zrejmé, že napriek rozdielnostiam medzi rôznymi jazykovými verziami posledného pododseku článku 4 ods. 1, predmetnými kritériami sú ornitologické kritériá.

Vzhľadom na horeuvedené odpoveď na prvú otázku musí znieť, že článok 4 ods. 1 a ods. 2 smernice o vtákoch sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát nie je oprávnený zohľadňovať pri vyhlasovaní SPA a určovaní jej hraníc hospodárske požiadavky uvedené v jej článku 2.

Druhá otázka

Prvá časť druhej otázky

V tejto časti druhej otázky sa národný súd snaží zistiť, či článok 4 ods. 1 alebo ods. 2 smernice o vtákoch sa musí vykladať ako umožňujúci členskému štátu zohľadňovať pri vyhlasovaní SPA a určovaní jej hraníc hospodárske požiadavky ako predstavujúce všeobecný záujem nadradený všeobecnému záujmu reprezentovanému ekologickým cieľom uvedenej smernice.

Súdny dvor vo svojom rozsudku vo Veci 57/89 Komisia proti Nemecku („Hrádze v Leybuchte“) konštatoval, že členské štáty môžu, v kontexte článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch, zmenšiť rozmery SPA len z mimoriadnych dôvodov, pričom tieto dôvody musia zodpovedať všeobecnému záujmu nadradenému nad všeobecným záujmom reprezentovaným ekologickým cieľom smernice. Súd konštatoval, že v tejto súvislosti sa nemožno dovolávať hospodárskych požiadaviek. Z veci Močiare Santoña je zrejmé, že v kontexte článku 4 uvedenej smernice posudzovanej vcelku, hospodárske požiadavky nemôžu v žiadnom prípade zodpovedať všeobecnému záujmu nadradenému nad všeobecným záujmom reprezentovaným ekologickým cieľom smernice.

Preto, bez toho, by bolo potrebné rozhodnúť o možnej relevantnosti dôvodov zodpovedajúcich nadradenému všeobecnému záujmu za účelom klasifikovania SPA, odpoveď na prvú časť druhej otázky musí znieť, že článok 4 ods. 1 a ods. 2 smernice o vtákoch sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát pri vyhlasovaní SPA a určovaní jej hraníc nemôže zohľadňovať hospodárske požiadavky ako predstavujúce všeobecný záujem nadradený nad všeobecným záujmom reprezentovaným ekologickým cieľom uvedenej smernice.

Druhá časť druhej otázky

V tejto časti druhej otázky sa Snemovňa lordov v podstate pýta, či sa článok 4 ods. 1 a ods. 2 smernice o vtákoch má vykladať v tom zmysle, že členský štát pri vyhlasovaní SPA a určovaní jej hraníc môže zohľadňovať hospodárske požiadavky v takom rozsahu, v akom odzrkadľujú naliehavé dôvody prevažujúceho verejného záujmu, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch.

Podľa Súdneho dvora je predovšetkým dôležité mať na pamäti, že článok 7 smernice o vtákoch ustanovuje najmä, že záväzky vyplývajúce z jej článku 6 ods. 4 sa majú uplatňovať namiesto akýchkoľvek záväzkov vyplývajúcich z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch na oblasti klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo podobne uznané podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice, a to od dátumu uplatňovania smernice o biotopoch alebo dátumu klasifikovania alebo uznania členskými štátmi podľa smernice o vtákoch, podľa toho, ktorý dátum je neskorší. Článok 6 ods. 4 smernice o biotopoch vložený do smernice o vtákoch rozšíril, podľa veci týkajúcej sa hrádzí v Leybuchte, kde sporným bodom bolo zmenšenie už klasifikovanej plochy, paletu dôvodov opodstatňujúcich zasahovanie do SPA tým, že výslovne zahrnul do nej dôvody sociálneho alebo hospodárskeho charakteru. To znamená, že naliehavé dôvody prevažujúceho verejného záujmu, ktoré podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch môžu opodstatniť plán alebo projekt, ktorý by významne ovplyvnil SPA, každopádne zahŕňajú dôvody súvisiace s nadradeným všeobecným záujmom, ktorý bol identifikovaný vo veci týkajúcej sa hrádzí v Leybuchte a môžu, ak je to vhodné, zahŕňať dôvody sociálneho a hospodárskeho charakteru. Ďalej, hoci článok 6 ods. 3 a ods. 4 smernice o biotopoch v rozsahu, v akom zmenil prvú vetu článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch, ustanovil postup, ktorý umožňuje členskému štátu z naliehavých dôvodov prevažujúceho verejného záujmu alebo na základe určitých podmienok upraviť plán alebo projekt, ktorý nepriaznivo ovplyvňuje SPA, a takto umožnil vrátiť sa k rozhodnutiu klasifikujúcemu takúto oblasť zmenšením jej rozmerov, napriek tomu neurobil žiadne zmeny alebo doplnky týkajúce sa úvodnej fázy klasifikácie oblasti ako SPA uvedenej v článku 4 ods. 1 a ods. 2 smernice o vtákoch. Z toho vyplýva, že podľa smernice o biotopoch sa klasifikácia lokalít ako SPA musí za všetkých okolností vykonávať v súlade s kritériami povolenými podľa článku 4 ods. 1 a ods. 2 smernice o vtákoch. Hospodárske požiadavky ako naliehavý dôvod prevažujúceho verejného záujmu umožňujúci odchýlku od povinnosti klasifikovať lokalitu na základe jej ekologickej hodnoty, nemožno v tejto fáze brať do úvahy. To však neznamená, že sa nemôžu zohľadňovať v neskoršej fáze v rámci postupu ustanoveného článkom 6 ods. 3 a ods. 4 smernice o biotopoch. Odpoveď na druhú časť druhej otázky musí preto znieť, že článok 4 ods. 1 a ods. 2 smernice o vtákoch sa má vykladať v tom zmysle, že členský štát pri vyhlasovaní SPA a určovaní jeho hraníc môže zohľadňovať hospodárske požiadavky, ktoré môžu predstavovať naliehavé dôvody prevažujúceho verejného záujmu, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch.

C-118/94 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „Regione Veneto“

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) zo 7. marca 1996. - Associazione Italiana per il World Wildlife Fund, Ente Nazionale per la Protezione Animali, Lega per l'Ambiente - Comitato Regionale, Lega Anti Vivisezione - Delegazione Regionale, Lega per l'Abolizione della Caccia, Federnatura Veneto a Italia Nostra - Sezione di Venezia v Regione Veneto. - Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Tribunale amministrativo regionale per il Veneto - Taliansko - Smernica Rady 79/409/EHC o ochrane voľne žijúceho vtáctva - Lov - Podmienky uplatňovania práva členských štátov na odchýlku.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61994J0118:EN:HTML>

Regionálny správny súd pre oblasť Veneta podal Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 177 Zmluvy o EHS v otázke výkladu článku 9 smernice o vtákoch. Táto otázka vznikla zo súdnej žaloby, ktorú podala Associazione Italiana per il World Wildlife Fund (ďalej len „WWF Italiana“) a ďalšie združenia na ochranu prírody (ďalej len „navrhovatelia“) proti Regione Veneto podporovanej Talianskou loveckou federáciou (ďalej len „federácia“), vo veci anulovania opatrenia prijatého regionálnou radou Veneta 21. júla 1992, ktoré pevne stanovuje lovecký kalendár na sezónu 1992/1993, čím sa okrem iného porušili zásady uvedené v predmetnej smernici.

V uvedenej otázke sa v zásade od Súdneho dvora požaduje, aby objasnil podmienky, za ktorých článok 9 povoľuje členským štátom odchýlku od všeobecného zákazu lovu chránených druhov uvedeného v článkoch 5 a 7. Na úvod vnútroštátny súd uplatnením vnútroštátneho práva, a predovšetkým ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku špecificky zavedeného za účelom implementácie smernice Spoločenstva, požadoval podľa možnosti vo svetle znenia a účelu predmetnej smernice, aby sa právo interpretovalo a uplatňovalo tak, aby sa dosiahol výsledok zamýšľaný predmetnou smernicou, čím by sa splnili požiadavky tretieho odseku článku 189 Zmluvy. Okrem toho, ak prostredníctvom smernice orgány Spoločenstva stanovili pre členské štáty povinnosť prijať určité opatrenie, efektívnosť takéhoto opatrenia by sa znížila, keby sa príslušným osobám zabránilo odvolávať sa naňho v súdnych konaniach a keby sa vnútroštátnym súdom zabránilo považovať ho za prvok práva Spoločenstva. Následne, pokiaľ sa ustanovenia smernice vzhľadom na ich skutkovú podstatu zdajú byť bezpodmienečné a dostatočne presné, na tieto ustanovenia sa môže odvolávať jednotlivec proti akémukoľvek orgánu členského štátu, ak tento štát neimplementoval predmetnú smernicu do vnútroštátneho právneho poriadku do konca predpísaného obdobia alebo ju neimplementoval správne. Okrem toho, vnútroštátny súd, od ktorého sa požadovalo, aby v rámci svojej súdnej právomoci uplatnil ustanovenia práva Spoločenstva, je povinný v plnej miere zaviesť tieto ustanovenia a v prípade potreby zamietnuť jeho vlastnú žiadosť o uplatnenie akéhokoľvek rozporného ustanovenia vnútroštátnej legislatívy, aj keď bolo prijaté následne, pričom nie je potrebné, aby súd požadoval alebo očakával predbežné zrušenie týchto ustanovení legislatívou alebo inými ústavnými prostriedkami.

V odpovedi na otázku treba poznamenať, že Súdny dvor už rozhodol vzhľadom na predmetnú smernicu vo svojom rozsudku vo veci 252/85 Komisia proti Francúzsku tak, že pokiaľ jej prebratie do vnútroštátneho právneho poriadku nevyhnutne nevyžaduje uzákonenie príslušných ustanovení v doslovnom znení osobitných právnych ustanovení a postačujú všeobecné právne súvislosti, ak sa tým skutočne zabezpečí plné uplatnenie smernice dostatočne jasným a presným spôsobom, presné prebratie sa stáva mimoriadne dôležitým v takých prípadoch, ako je tento, kde sú správou spoločného dedičstva poverené členské štáty na svojich príslušných územiach. Je dôležité mať na pamäti aj to, že Súdny dvor stanovil, že možnosť odchýlky od obmedzení lovu, ako aj od iných obmedzení a zákazov uvedených v článkoch 5, 6 a 8, ktorú zabezpečuje článok 9, podlieha splneniu troch podmienok. Po prvé, členský štát musí obmedziť odchýlku na prípady, kde neexistuje iné uspokojivé riešenie. Po druhé, odchýlka musí byť vychádzať aspoň z jedného odôvodnenia dôsledne uvedeného v článku 9 ods. 1 písm. a), b) a c). Po tretie, odchýlka musí zodpovedať presným formálnym podmienkam uvedeným v článku 9 ods. 2, ktorých cieľom je obmedziť odchýlku len na dôsledne nevyhnutné prípady a umožniť Komisii ich kontrolu. Hoci článok 9 tým povoľuje značné odchýlky od všeobecného systému ochrany, musí sa náležite uplatňovať, aby riešil presné požiadavky a osobitné situácie. Vzhľadom na ochranu voľne žijúceho vtáctva bolo stanovené, že kritériá, ktoré musia členské štáty splniť za účelom odchýlky od zákazov uvedených v predmetnej smernici, sa musia reprodukovovať v osobitných vnútroštátnych ustanoveniach. Okrem toho treba poznamenať, že v rozsudku vo veci Komisia proti Taliansku citovanom vyššie, Súdny dvor prijal rozhodnutie o výklade článku 9 vzhľadom na vnútroštátne ustanovenie týkajúce sa lovu, podľa ktorého by mohli regióny vykonať alebo povoliť prostredníctvom osobitných predpisov opatrenia na odchyt a predaj aj mimo obdobia, keď bol lov povolený, pričom druhy sťahovavých vtákov sa majú špecifikovať spomedzi tých, ktoré môžu byť lovené podľa tohto právneho poriadku za účelom ich využitia ako živých návnad pri zacielovacej streľbe alebo pre rekreačné účely na tradičných veľtrhoch a trhoch. V tomto rozsudku Súdny dvor predovšetkým uviedol, že sa predmetné ustanovenie neodvoláva na článok 9 ods. 1, ktorý stanovuje, že odchýlka od článkov 7 a 8 sa môže povoliť len vtedy, ak neexistuje žiadne iné uspokojivé riešenie, a po druhé, že ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku na rozdiel od požiadaviek článku 9 ods. 2 nešpecifikuje prostriedky, mechanizmy, ani metódy povoleného odchyty, časové okolnosti a miesto, pre ktoré sa môžu odchýlky povoliť, ani druhy podliehajúce odchýlkam. Súdny dvor uviedol, že keďže predmetné ustanovenie nezavádza kritériá a podmienky uvedené v článku 9 ods. 2, ani nevyžaduje od regiónov zohľadňovanie týchto kritérií a podmienok, vnáša prvok neurčitosti vzhľadom na povinnosti, ktoré musia regióny plniť pri prijímaní svojich predpisov. Preto neexistovala žiadna záruka, že by sa odchyt určitých druhov vtákov obmedzil na nevyhnutné minimum požadované článkom 9 ods. 1 písm. c), že by sa doba odchyty zbytočne nezhodovala s obdobiami, pre ktoré predmetná smernica zabezpečuje osobitnú ochranu, alebo že by sa prostriedky, mechanizmy alebo metódy odchyty nepoužívali vo veľkom, bez výberu alebo tak, že by mohli spôsobiť vymiznutie druhov v oblasti. Z toho vyplýva, že základné prvky článku 9 neboli dôsledne, jednoznačne a zrozumiteľne prebraté do talianskych predpisov (Komisia proti Taliansku, citované vyššie). Súdny dvor ďalej konštatoval, že vnútroštátne právne predpisy, ktoré prehlasujú lov určitých druhov za v zásade otvorený, bez vplyvu na protichodné ustanovenia prijaté regionálnymi orgánmi, nevyhovujú požiadavke ochrany stanovenej predmetnou smernicou a sú v rozpore so zásadou právnej určitosti. Následne vnútroštátne predpisy, ktoré povoľujú lov určitých druhov vtákov, ktoré nie sú uvedené v zozname v prílohe II k uvedenej smernici, avšak bez uvedenia

kritérií pre povolenie odchýlky alebo bez jasného a osobitného stanovenia povinnosti regiónov zohľadňovať a uplatňovať tieto kritériá, nevyhovujú podmienkam, ktorým podliehajú odchýlky uvedené v článku 9.

Na základe uvedených skutočností musí byť odpoveď na otázku taká, že článok 9 sa má interpretovať tak, že povoľuje členským štátom odchýlku od všeobecného zákazu lovu chránených druhov stanovenú článkami 5 a 7 len prostredníctvom opatrení, ktoré dostatočne podrobne zodpovedajú faktorom uvedeným v článku 9 ods. 1 a 2.

C-3/96, Komisia proti Holandsku

Rozsudok Súdneho dvora z 19. mája 1998. - Komisia Európskych spoločenstiev proti Holandskému kráľovstvu. - Ochrana voľne žijúceho vtáctva - Osobitné chránené oblasti

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61996J0003:EN:HTML>

Z článku 4 ods. 1 smernice o vtácoch vyplýva, že každý členský štát je špecificky povinný vymedziť dostatočné SPA na zabezpečenie prežitia a reprodukcie všetkých druhov vtákov uvedených v prílohe I, ktoré sa nachádzajú na jeho území. Ornitologická štúdia „Súpis dôležitých oblastí výskytu vtákov v Európskom spoločenstve“ uverejnená v júli 1989 (ďalej len „IBA 89“) identifikuje na základe ornitologických kritérií použitých a vysvetlených v tejto štúdii 70 území s celkovou plochou 797 920 hektárov vhodných na klasifikáciu pre SPA. Holandské Ministerstvo poľnohospodárstva a rybolovu vypracovalo svoj vlastný zoznam potenciálne klasifikovateľných území, ktorý obsahuje 53 lokalít s celkovou plochou 398 180 hektárov. Týchto 53 lokalít čiastočne zodpovedá 57 lokalitám uvedeným v IBA 89. Holandská vláda však neposkytla žiadne vysvetlenie vedeckých kritérií, na ktorých je založený zoznam území potenciálne klasifikovateľných ako SPA.

Komisia tvrdí, že určením len 23 území s celkovou plochou 327 602 hektárov ako SPA, Holandské kráľovstvo očividne prekročilo limity voľnosti konania, ktoré členským štátom udeľuje článok 4. V tejto súvislosti sa Komisia domnieva, po prvé, že lokality klasifikované Holandskom sa plne alebo čiastočne zhodujú s 33 lokalitami uvedenými v IBA 89, povedané inými slovami, menej ako polovica z celkového počtu lokalít, ktoré vedecká správa považuje za vhodné na klasifikovanie ako SPA, a že ich počet predstavuje len o niečo viac než polovicu z 57 lokalít uvedených v IBA 89, ktoré samotné holandské orgány považujú za významné oblasti pre vtáctvo. Po druhé, ani celková plocha 23 SPA v Holandsku nie je dostatočná: 327 602 hektárov v porovnaní so 797 920 hektármi prislúchajúcimi 70 lokalitám uvedeným v IBA 89. Okrem toho, keďže jedna SPA, Waddenzee, má sama 250 000 hektárov, zvyšné SPA pokrývajú len 77 602 hektárov, čo nepostačuje na zabezpečenie primeranej ochrany pre veľký počet druhov vtákov uvedených v prílohe I k predmetnej smernici. Ďalším príznakom toho, že ochrana, ktorú Holandsko poskytuje druhom vtákov uvedeným v prílohe I k predmetnej smernici, je nedostatočná, je skutočnosť, že sa populácia deviatich týchto druhov znížila viac ako o 50%. Mimoriadny význam má v tejto súvislosti zníženie populácie nest'ahovavých druhov, napr. Tetrao tetrix a Botaurus stellaris.

Holandská vláda tvrdí, že vymedzenie SPA je len jedným z opatrení, pomocou ktorých môžu členské štáty plniť svoje povinnosti vyplývajúce z článku 4 ods. 1 týkajúce sa prijímania osobitných ochranných opatrení. Členské štáty môžu pri plnení tejto povinnosti používať aj iné ochranné opatrenia. Takže k porušeniu tohto ustanovenia dochádza len vtedy, keď členský štát neprijal vôbec žiadne osobitné ochranné opatrenia. Holandská vláda konštatuje, že prijatím iných opatrení dôležitých v tejto súvislosti, napríklad Zákomom o ochrane prírody, predajom lokalít organizáciám zaoberajúcim sa ochranou prírody a plánmi na ochranu vtáctva, splnila povinnosti vyplývajúce z predmetnej smernice. Holandská vláda ďalej tvrdí, že členské štáty majú v implementácii článku 4 ods. 1 rozpätie voľnosti rozhodovania. Konkrétne v súvislosti s vymedzovaním SPA článok 4 ods. 1 požaduje vymedzenie len najvhodnejších území. Systém zabezpečenia je teda založený na posudzovaní osobitného prípadu, či konkrétna lokalita patrí medzi najvhodnejšie územia. Pri prijímaní osobitných ochranných opatrení podľa článku 4 ods. 1 musia členské štáty zohľadňovať nielen špecifické faktory uvedené v predmetnom ustanovení, ale aj ekonomické a rekreačné požiadavky v súlade s článkom 2.

Okrem toho nemecká vláda na základe rozpätia voľnosti rozhodovania členských štátov konštatuje, že článok 4 ods. 1 ponecháva výber SPA členským štátom a že oblasti musia byť čo do počtu a plochy vhodné na ochranu predmetných druhov a spolu s oblasťami klasifikovanými inými členskými štátmi musia byť schopné vytvoriť súvislú sieť ochranných oblastí. V tejto súvislosti ustanovenie nevyžaduje klasifikáciu konkrétneho počtu oblastí, ale skôr požaduje od členských štátov zabezpečenie toho, aby boli vytvorené SPA schopné poskytovať ochranu

ohrozeným druhom vtákov. Holandská vláda dodáva, že pri zostavovaní zoznamu lokalít, ktoré sa majú chrániť, použila tri kritériá, ktoré tvoriace základ IBA 89. Avšak z dôvodu všeobecného charakteru týchto kritérií, výsledky ich uplatňovania nie sú jednoznačné. Preto môžu vzniknúť rozdiely medzi územiaми, ktoré podľa IBA 89 vyhovujú kritériám článku 4 ods. 1, a územiaми, ktoré označia za SPA predmetné členské štáty. Kritérium uplatňované Komisiou, konkrétne že členské štáty musia označiť za SPA aspoň polovicu počtu a plochy území uvedených v IBA, sa v predmetnej smernici nenachádza. Nemecká vláda uvádza, že IBA 89 obsahuje len zoznam lokalít, ktoré by mohli na základe vedeckých kritérií potenciálne slúžiť na ochranu ohrozených druhov. Tento zoznam však nie je uvedený v smernici a nie je právne záväzný. Okrem toho nebola na úrovni Spoločenstva uzavretá žiadna dohoda ani o kritériách, na ktorých je zoznam založený, ani o výslednom zozname. Nemecká vláda dodáva, že stanovená minimálna hodnota 50% klasifikovaných lokalít je dobrovoľná a nemá vedecký základ. A nakoniec holandská vláda konštatuje, že tvrdenie, že populácia deviatich druhov poklesla viac ako o 50%, bez zohľadnenia rozličných faktorov, ktoré za to môžu byť zodpovedné, nepostačuje na stanovenie toho, že Holandské kráľovstvo porušilo článok 4 ods. 1. Predovšetkým pokles počtu *Tetrao tetrix* je dôsledkom nepriaznivej sezóny liahnutia spôsobenej pravdepodobne atmosférickými vplyvmi s pôvodom mimo predmetných území. Čo sa týka druhu *Botaurus stellaris*, vláda sa domnieva, že napriek skutočnosti, že 10% tohto druhu sa nachádza v SPA, jeho populácia klesá rovnako ako na všetkých ostatných európskych územiach. To dokazuje, že pokles tohto druhu nie je spôsobený neprimeranosťou osobitných ochranných opatrení prijatých Holandským kráľovstvom.

Predovšetkým treba poznamenať, že na rozdiel od tvrdenia Holandského kráľovstva článok 4 ods. 1 vyžaduje od členských štátov, aby ako SPA klasifikovali územia čo do počtu a rozlohy najvhodnejšie na ochranu druhov uvedených v prílohe I, čo je povinnosť, ktorej nie je možné za vyhnúť použitím iných osobitných ochranných metód. Z tohto ustanovenia vyplýva výklad Súdneho dvora, že ak sa takéto druhy vyskytujú na území členského štátu, tento členský štát je povinný okrem iného vymedziť pre ne SPA. Takýto výklad povinnosti klasifikovať SPA je navyše v súlade so systémom špecificky cielenej a posilňovanej ochrany stanovenej článkom 4 vzhľadom na konkrétne druhy uvedené v prílohe I, tým skôr, že v článku 3 je uvedené, že pre všetky druhy vtákov podliehajúce predmetnej smernici má ochrana, zachovanie a obnovovanie biotopov zahŕňať predovšetkým také opatrenia, ako je vytváranie chránených oblastí. Okrem toho, ak by sa členské štáty mohli vyhnúť povinnosti klasifikovať SPA, keby považovali iné osobitné ochranné opatrenia za dostatočné na zabezpečenie prežívania a rozmnožovania druhov uvedených v prílohe I, nemusel by sa dosiahnuť cieľ vytvorenia súvislej siete SPA podľa článku 4 ods. 3.

Po druhé, treba upozorniť na to, že ekonomické požiadavky uvedené v článku 2 sa nemusia brať do úvahy pri výbere SPA a vymedzovaní ich hraníc. Navyše hoci majú členské štáty určité rozpätie voľnosti rozhodovania pri výbere SPA, klasifikácia týchto oblastí napriek tomu podlieha určitým ornitologickým kritériám stanoveným smernicou. Z toho vyplýva, že rozpätie voľnosti rozhodovania členských štátov pri výbere území najvhodnejších pre klasifikáciu SPA, sa netýka primeranosti klasifikácie tých území ako SPA, ktoré sa zdajú byť najvhodnejšími podľa ornitologických kritérií, ale len uplatňovania týchto kritérií pri identifikácii území najvhodnejších pre ochranu druhov uvedených v prílohe I k predmetnej smernici. Následne sú členské štáty povinné klasifikovať ako SPA všetky lokality, ktoré sa po uplatnení ornitologických kritérií zdajú byť najvhodnejšími pre ochranu predmetných druhov. Takže ak sa javí, že členský štát klasifikoval ako SPA lokality, ktorých počet a celková rozloha sú očividne nižšie ako počet a celková rozloha lokalít považovaných za najvhodnejšie pre ochranu predmetných druhov, bude možné dospieť k záveru, že členský štát nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z článku 4 ods. 1.

Po tretie, treba poznamenať, že holandská vláda síce nespochybňuje vedeckú spoľahlivosť IBA 89, ale konštatuje, že uplatňovanie kritérií, na ktorých je správa založená, nemôže vzhľadom na ich všeobecný charakter viesť k jednoznačnému výsledku vo vzťahu ku klasifikácii SPA. Holandská vláda uviedla, že hoci uplatňovala rovnaké kritériá ako tie, na ktorých je založená správa IBA 89, dospela vo svojom súpise lokalít potenciálne klasifikovateľných ako SPA k výsledku, ktorý sa značne líšil od údajov uvedených v správe. Počas pojednávania však uznala skutočnosť, že sa jej kritériá líšili od kritérií použitých v IBA 89. V tejto súvislosti je dôležité to, že Holandské kráľovstvo dodnes nepredložilo ani jeden dokument o vnútroštátnych postupoch pri klasifikácii SPA uvádzajúci kritériá, ktorými sa riadi vymedzovanie SPA v tomto členskom štáte. Okrem toho počas konania pred podaním žaloby a tiež aj vo svojej obhajobe a replike zdôrazňovalo, že pri vymedzovaní SPA zohľadňovalo podľa článku 2 ekonomické a rekreačné požiadavky. Tento prístup nie je v súlade s tvrdením holandskej vlády, že sa pri vymedzovaní SPA uplatňovali výlučne ornitologické kritériá. V tejto súvislosti treba poznamenať, že IBA 89 obsahuje súpis oblastí, ktoré majú veľký význam pre ochranu voľne žijúceho vtáctva v Spoločenstve. Tento súpis vypracovala pre príslušné generálne riaditeľstvo Komisie Európska skupina pre ochranu vtáctva a biotopov spolu s Medzinárodnou radou pre zachovanie vtáctva a v spolupráci s odborníkmi Komisie. Za týchto okolností sa IBA 89

osvedčila ako jediný dokument obsahujúci vedecké dôkazy umožňujúce posúdiť, či žalovaný štát splnil svoju povinnosť klasifikovať ako SPA čo do počtu a rozlohy územia najvhodnejšie pre ochranu ochránených druhov. Situácia by bola iná, keby Holandské kráľovstvo predložilo vedecký dôkaz predovšetkým o tom, že by sa predmetná povinnosť mohla splniť klasifikovaním ako SPA území, ktorých počet a celková rozloha sú menšie ako hodnoty uvedené v IBA 89. Z toho vyplýva, že hoci tento súpis nie je pre predmetné členské štáty záväzný, môže sa vďaka svojej uznanej vedeckej hodnote v tomto prípade použiť Súdny dvorom ako referenčný základ pre odhad rozsahu, v akom Holandské kráľovstvo splnilo svoju povinnosť klasifikovať SPA. Ďalej treba dodať, že hoci sa predpokladá, že uplatňovanie ornitologických kritérií v IBA 89 by mohlo viesť k tomu, že rozličné subjekty budú výrazne rozdielne klasifikovať SPA, samotná takáto možnosť, ktorej výskyt nebol v predmetnom prípade dokázaný, sa nemôže ako taká v tomto prípade zohľadňovať pri spochybňovaní dôkaznej hodnoty IBA 89. Keďže z toho vyplýva, že Holandsko klasifikovalo ako SPA územia, ktorých počet a celková rozloha sú jednoznačne menšie ako počet a celková rozloha území podľa IBA 89 vhodných pre klasifikáciu ako SPA, nemôžu sa požiadavky článku 4 ods. 1 považovať za splnené.

Následne bez toho, aby bolo potrebné zohľadňovať ďalšie predložené argumenty, sa konštatuje, že klasifikovaním ako SPA území, ktorých počet a celková rozloha sú jednoznačne menšie ako počet a celková rozloha území vhodných pre klasifikáciu ako SPA v zmysle článku 4 ods. 1, Holandské kráľovstvo nespĺnilo svoje povinnosti vyplývajúce z predmetnej smernice.

Ďalej sa tento prípad zaoberal dôležitými procedurálnymi otázkami, predovšetkým úlohou konania pred podaním žaloby a odôvodneným stanoviskom:

Cieľom konania pred podaním žaloby je poskytnúť členskému štátu možnosť odôvodniť svoje stanovisko alebo prípadne vyjadriť súhlas s požiadavkami Zmluvy. Ak sa tento pokus o dosiahnutie riešenia ukáže ako neúspešný, od členského štátu sa požaduje, aby splnil svoje povinnosti uvedené v odôvodnenom stanovisku, ktoré uzatvára konanie pred podaním žaloby podľa článku 169 (teraz článok 226 ES), a to v lehote stanovenej v tomto stanovisku. Ako už Súdny dvor konštatoval, správne vedenie konania pred podaním žaloby predstavuje podstatnú záruku zamýšľanú Zmluvou nielen na ochranu práv predmetného členského štátu, ale aj na zabezpečenie toho, aby žalobným dôvodom každého sporného konania bol jasne definovaný spor.

Treba pamätať na to, že žalobný dôvod konania vo veci nesplnenia povinnosti je určený odôvodneným stanoviskom Komisie. Otázka, či členský štát nespĺnil svoje povinnosti, sa musí zodpovedať vzhľadom na situáciu panujúcu v predmetnom štáte ku koncu obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku a Súdny dvor nesmie zohľadňovať žiadne následné zmeny.

C-202/01, Komisia proti Francúzsku

C-240/00, Komisia proti Fínsku

C-378/01, Komisia proti Taliansku

C-10/96 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „ASBL“

Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 12. decembra 1996. - Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL a Société d'études ornithologiques AVES ASBL proti Région Wallonne, intervenier: Fédération royale ornithologique belge ASBL. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Conseil d'Etat – Belgicko. – Smernica Rady 79/409/EHS o ochrane voľne žijúceho vtáctva – Zákaz odchyty – Odchýlky.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61996J0010:EN:HTML>

Belgická Conseil d'Etat predložila návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 177 Zmluvy o ES (teraz článok 234 ES) vo veci dvoch otázok o výklade smernice o vtácoch. Tieto otázky vyplynuli zo žiadosti o anulovanie, ktorú podali Belgická kráľovská liga pre ochranu vtáctva (ďalej len „Kráľovská liga“) a Spoločnosť pre štúdium vtákov AVES (ďalej len „AVES“) vo veci dvoch výnosov Valónskeho regiónu, ktoré okrem iného povoľujú za špecifikovaných podmienok odchyť určitých druhov vtákov chránených predmetnou smernicou.

1. Umožňujú články 5, 9 a 18 smernice o vtácoch členskými štátom zohľadňovať, na základe poklesu a počas špecifikovaného obdobia, skutočnosť, že zákaz odchyty vtákov pre rekreačné účely by prinútil mnohých chovateľov

meniť svoje zariadenia a vzdať sa určitých návykov, ak predmetný štát uzná, že chov je možný, ale nie je realizovateľný vo veľkom?

2. Umožňujú články 5, 9 a 18 smernice o vtákoch členským štátom, a ak áno, v akom rozsahu, povoliť odchyt vtákov žijúcich voľne v prírode na európskom území s tým cieľom, aby sa pri chove vtákov pre rekreačné účely vyšlo problémom pokrvného príbuzenstva, ktoré by boli výsledkom priveľkého počtu endogénnych krížení?

Prvá otázka

Prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernica, najmä jej článok 9 ods. 1 písm. c) musí vykladať v tom zmysle, že členský štát môže na základe poklesu a na obmedzenú dobu povoliť odchyt určitých chránených druhov, aby umožnil chovateľom vtákov zásobovať svoje voliéry, ak chov a rozmnožovanie týchto druhov v zajatí sú možné, ale ešte nie sú uskutočniteľné vo veľkom z toho dôvodu, že mnohí chovatelia by boli nútení upraviť svoje zariadenia a zmeniť svoje návyky.

Predovšetkým treba poznamenať, že Súdny dvor konštatoval, že odchyt a predaj voľne žijúcich vtákov s cieľom používať ich ako živé návnady alebo pre rekreačné účely na veľtrhoch a trhoch môže predstavovať rozumné využívanie povolené článkom 9 ods. c). Preto sa nedá vylúčiť, že odchyt určitých chránených druhov pre rekreačné účely, napríklad za účelom umožnenia chovateľom vtákov zásobovať svoje voliéry, môže tiež predstavovať rozumné využívanie v zmysle článku 9 ods. 1 písm. c). Treba však upozorniť na to, že odchýlka od systému ochrany stanovenej predmetnou smernicou, a najmä odchýlka od zákazu usmrcovania alebo odchyty chránených druhov podľa článku 5 písm. a) sa môže povoliť len vtedy, ak neexistuje žiadne iné uspokojivé riešenie. Chov a rozmnožovanie chránených druhov v zajatí môže predstavovať takéto riešenie, ak sa dokáže ich realizovateľnosť. V tejto súvislosti treba poznamenať, že ako jednoznačne vyplýva z dokumentov predložených Súdnemu dvoru v hlavnom konaní, chov a rozmnožovanie predmetných druhov v zajatí je nielen vedecky a technicky realizovateľný, ale tieto činnosti úspešne vykonávali niektorí chovatelia vo Valónsku a vo veľkom rozsahu chovatelia vo Flámsku. Za týchto okolností by sa mohlo predpokladať, že chov a rozmnožovanie v zajatí nepredstavuje „iné uspokojivé riešenie“ len vtedy, ak by sa dokázalo, že tieto činnosti by neprosperovali, keby nešlo o odchyt vtákov žijúcich voľne v prírode. Následne samotná skutočnosť, že chov a rozmnožovanie predmetných druhov v zajatí nie sú realizovateľné vo veľkom z dôvodu zariadení a zakorenených návykov chovateľov vtákov, teda návykov, ktoré boli navyše podporované vnútroštátnymi predpismi odchyľujúcimi sa od všeobecnej osnovy smernice, nepostačuje na to, aby spochybnila uspokojivý charakter alternatívneho riešenia odchyty vtákov voľne žijúcich v prírode. Vzhľadom na uvedené skutočnosti musí byť odpoveď na prvú otázku taká, že sa má predmetná smernica, a najmä jej článok 9 ods. 1 písm. c) vykladať v tom zmysle, že členský štát nesmie na základe poklesu a na obmedzenú dobu povoliť odchyt určitých chránených druhov, aby umožnil chovateľom vtákov zásobovať svoje voliéry, ak chov a rozmnožovanie týchto druhov v zajatí sú možné, ale ešte nie sú uskutočniteľné vo veľkom z toho dôvodu, že mnohí chovatelia by boli nútení upraviť svoje zariadenia a zmeniť svoje návyky.

Druhá otázka

Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či a v akom rozsahu sú vnútroštátne orgány podľa predmetnej smernice, a najmä podľa článku 9 ods. 1 písm. c) oprávnené povoliť odchyt chránených druhov s cieľom zabrániť pri chove vtákov pre rekreačné účely problémom pokrvného príbuzenstva, ktoré by boli výsledkom priveľkého počtu endogénnych krížení.

Predovšetkým treba poznamenať, že ak odchyt chránených druhov, pokiaľ jeho cieľom je umožniť chovateľom zásobovanie svojich voliér, môže podľa odseku 16 tohto rozsudku predstavovať rozumné využívanie v zmysle článku 9 ods. 1 písm. c). to isté musí platiť aj pre odchyt chránených druhov s cieľom zabrániť problémom pokrvného príbuzenstva u vtákov chovaných pre rekreačné účely. Ďalej treba pamätať na to, že ako bolo uvedené v odseku 17 tohto rozsudku, odchýlka od článku 5 písm. a) sa môže udeliť len vtedy, ak neexistuje žiadne iné uspokojivé riešenie. Nesplnila by sa predovšetkým táto podmienka, keby bolo možné zabrániť problémom pokrvného príbuzenstva spoluprácou a výmenou vzoriek medzi chovnými zariadeniami. A nakoniec, vzhľadom na rozsah, v akom sa môže odchyt chránených druhov povoliť, musia príslušné orgány predmetného členského štátu pevne stanoviť počet voľne žijúcich exemplárov, ktoré sa môžu odchytiť na úrovni objektívne nevyhnutnej na zabezpečenie genetickej rozmanitosti druhov chovaných v zajatí, pričom sa vždy musí dodržať maximálny limit „malých počtov“ uvedený v článku 9 ods. 1 písm. c). Preto musí byť odpoveď na druhú otázku taká, že vnútroštátne

orgány sú podľa predmetnej smernice, a najmä jej článku 9 ods. 1 písm. c) oprávnené povoliť odchyt chránených druhov s cieľom zabrániť pri chove vtákov pre rekreačné účely problémom pokrvného príbuzenstva, ktoré by boli výsledkom priveľkého počtu endogénnych krížení, za podmienky, že neexistuje žiadne iné uspokojivé riešenie, čo znamená, že počet exemplárov, ktoré sa môžu odchytiť musí byť pevne stanovený na úrovni, ktorá je objektívne nevyhnutná na zabezpečenie riešenia týchto problémov, pričom sa vždy musí dodržať maximálny limit „malých počtov“ uvedený v predmetnom ustanovení.

C-166/97, Komisia proti Francúzsku – „Ústie rieky Seiny“

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 18. marca 1999. – Komisia európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Nesplnenie povinností členského štátu – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Osobitné chránené oblasti.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61997J0166:EN:HTML>

Rozloha SPA

Ústie rieky Seiny je z ornitologického pohľadu jednou z najvýznamnejších mokrín francúzskeho pobrežia a je to lokalita mimoriadne obľúbená veľmi veľkým počtom druhov uvedených v prílohe I k smernici o vtácoch a tiež aj sťahovavými druhmi. Komisia tvrdí, že vytvorením SPA o rozlohe 2 750 hektárov v roku 1990 Francúzska republika nespĺnila svoje povinnosti vyplývajúce z článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtácoch. Vzhľadom na vedecky opodstatnené ornitologické záujmy francúzske orgány uznali plochu o rozlohe 21 900 hektárov v ústí rieky Seiny za významnú oblasť pre ochranu vtákov (zone important pour la conservation des oiseaux alebo „ZICO“). Navyše Európsky ornitologický súpis „Dôležité oblasti výskytu vtákov v Európe“, uverejnený v roku 1989, obsahuje plochu 7 800 hektárov tohto ústia.

Francúzska vláda uznáva, že keď uplynula doba stanovená pre splnenie odôvodneného stanoviska, plocha o veľkosti 2 750 hektárov klasifikovaná ako SPA v ústí rieky Seiny bola nedostatočná. Tvrdí však, že rozšírenie SPA, ktoré sa uskutočnilo v novembri 1997, sa oneskorilo, aby bolo možné poradiť sa s miestnymi zainteresovanými obyvateľmi a aby sa získala ich podpora.

V tejto súvislosti stačí uviesť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora členský štát nesmie obhajovať ustanovenia, postupy alebo okolnosti existujúce v jeho vlastnom právnom systéme, aby odôvodnil nesplnenie povinností a nedodržanie časových limitov stanovených v predmetnej smernici. Okrem toho je nesporné, že ústie rieky Seiny je mimoriadne dôležitým ekosystémom, pretože sa tu nachádzajú miesta odpočinku na trase sťahovania, oblasti zimovania a hniezdenia veľkého počtu druhov vtákov uvedených v článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtácoch. Preto treba konštatovať, že Francúzsko v stanovenom termíne neklasifikovalo ako SPA dostatočne veľkú rozlohu ústia rieky Seiny v zmysle článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtácoch.

Režim právnej ochrany SPA

Režim ochrany pre predmetnú SPA bol definovaný dohodou z 11. apríla 1985 medzi Ministerstvom životného prostredia a Samostatnými prístavmi Le Havre a Rouen (ďalej len „dohoda“). Komisia tvrdí, že Francúzsko nestanovilo pre ústie rieky Seiny právny režim, ktorý by uspokojivo chránil neporušenosť SPA v roku 1990, pretože režim ochrany, ktorý zabezpečuje dohoda pre túto SPA, podľa návrhu Komisie nevyhovuje požiadavkám na ochranu definovaným v článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtácoch. Navyše nebolo prijaté žiadne iné opatrenie určené na zabezpečenie primeraného režimu právnej ochrany pre predmetnú SPA.

Francúzska vláda tvrdí, že táto dohoda v skutočnosti zabezpečuje účinnú ochranu SPA, ktorá je v každom prípade štátom vlastnenou pôdou. Okrem toho má plocha o rozlohe 7 800 hektárov vrátane SPA od roku 1973 štatút zásob morskej lovej zveri, v dôsledku čoho sú tu zakázané všetky formy lovu. Ďalej národná rezervácia Brotonne v ústí rieky Seiny od roku 1974 užíva štatút regionálnej národnej rezervácie. A nakoniec, implementácia rozličných opatrení správy SPA zabezpečila dodržiavanie povinností stanovených článkom 4 ods. 1 a 2 smernice o vtácoch. SPA teda používa rôznorodý a efektívny režim ochrany.

V tejto súvislosti treba poznamenať, že ustálenou judikatúrou je, že odpoveď na otázku, či členský štát splnil svoje povinnosti, sa musí určiť vzhľadom na situáciu panujúcu v predmetnom štáte ku koncu obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku. Je však nesporné, že platnosť dohody, ktorá bola uzavretá na obdobie desiatich rokov a nebola obnovená, končila 11. apríla 1995. Takže už nebola platná 3. septembra 1995, teda v deň, keď uplynula dvojmesačná lehota stanovená v odôvodnenom stanovisku. Preto nie je potrebné uvažovať o tom, či režim ochrany, ktorý pre SPA zabezpečuje dohoda, vyhovuje ochranným požiadavkám definovaným v článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch. Čo sa týka ostatných opatrení, ktoré sú podľa francúzskej vlády určené na to, aby zabezpečili pre SPA primeraný režim ochrany, treba pamätať na to, že podľa judikatúry Súdneho dvora článok 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch požaduje od členských štátov, aby zabezpečili pre SPA režim právnej ochrany schopný predovšetkým zaistiť prežitie a rozmnožovanie druhov vtákov uvedených v prílohe I k predmetnej smernici a hniezdenie, výmenu peria a zimovanie sťahovavých druhov neuvedených v prílohe I, ktoré sú však pravidelnými návštevníkmi. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že po tom, ako Komisia v odôvodnenom stanovisku obvinila Francúzsku republiku z toho, že nespĺnila požiadavky článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch, keďže zabezpečila režim ochrany na základe dohody len pre SPA vytvorenú v roku 1990, francúzska vláda odpovedala listom z 19. októbra 1995, v ktorom uviedla, že dohoda bola len prechodným opatrením a že sa plánovalo, že prvým krokom bude prijatie rozhodnutia o vytvorení prírodnej rezervácie, čím by sa okamžite zabezpečila trvalá ochrana pre najzraniteľnejšie oblasti ústia, a následne budú prijaté ďalšie opatrenia určené na zabezpečenie efektívnej ochrany pre prírodné dedičstvo ústia, aby sa splnili požiadavky stanovené v článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch. Je nesporné, že vyššie spomínaná prírodná rezervácia Brotonne nezahŕňa SPA vytvorenú v roku 1990, ale len tie časti ústia rieky Seiny, ktoré boli klasifikované ako SPA v novembri 1997. Z toho vyplýva, že po uplynutí lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, jediným štatútom, ktorý mala SPA vytvorená v roku 1990 bol štatút štátom vlastnenej pôdy a štatút zásob morskej lovnéj zveri. Pre nedostatok akýchkoľvek špecifických solídnych opatrení, okrem opatrení súvisiacich s lovom, nie je takýto režim schopný zabezpečiť primeranú ochranu pre účely článkov 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch. Z toho vyplýva, že Komisia odôvodnene obvinila Francúzsku republiku z neprijatia opatrení zabezpečujúcich pre SPA primeraný režim právnej ochrany pre účely článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch.

C-96/98, Komisia proti Francúzsku – „Močiar Poitevin“

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 25. novembra 1999 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike – Nesplnenie povinností členských štátov – Smernica 79/409/EHS – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Osobitné chránené oblasti.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0096:EN:HTML>

Rozloha SPA

Močiar Poitevin, ktorý pozostáva z rozličných prírodných prostredí priaznivých pre zabezpečenie ochrany mnohých druhov vtákov uvedených v prílohe I k smernici o vtákoch, ako aj značného počtu sťahovavých druhov, predstavuje oblasť mimoriadneho ornitologického záujmu na úrovni Spoločenstva aj na medzinárodnej úrovni. Podľa návrhu Komisie klasifikáciou 26 250 hektárov močiara Poitevin ako SPA Francúzska republika nespĺnila povinnosti vyplývajúce z článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch. Francúzske orgány uznali v roku 1994 77 900 hektárov močiara Poitevin za predstavujúce významnú oblasť pre ochranu vtákov (zone importante pour la conservation des oiseaux, ďalej len „ZICO“). Okrem toho 57 830 hektárov močiara Poitevin bolo zahrnutých do európskeho ornitologického súpisu pod názvom „Dôležité oblasti výskytu vtákov v Európe“ uverejneného v roku 1989 (ďalej len „IBA“). Podľa Komisie sa mala celá ZICO močiara Poitevin alebo aspoň celá oblasť uvedená v súpise IBA klasifikovať ako SPA. Francúzska republika v lehote stanovenej v odôvodnenom stanovisku neklasifikovala dostatočnú plochu močiara Poitevin v zmysle článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch.

Právny štatút ochrany už klasifikovaných SPA

Komisia tvrdí, že tie oblasti močiara Poitevin, ktoré Francúzska republika klasifikovala ako SPA, nemajú taký právny štatút, aby bola zaručená ochrana biotopov a prežitie a rozmnožovanie chránených druhov. Predovšetkým poľnohospodársko-environmentálne opatrenia a zákon č. 97-3 z 3. januára 1992 o vode (ďalej len „zákon o vode“), na ktorý sa francúzska vláda odvoláva, neumožňujú zabezpečenie účinnej ochrany života vtáctva požadované článkom 4 smernice o vtákoch. O ďalších opatreniach, ktoré uviedla francúzska vláda, Komisia tvrdí, že boli prijaté neskoro.

Francúzska vláda tvrdí, že poľnohospodársko-environmentálne opatrenia sú v skutočnosti zmluvy uzavreté medzi štátom a farmármi, ktoré sú určené na rozvoj environmentálne uvedomelých pestovateľských metód, predovšetkým obmedzením používania dusíkatých hnojív a frekvencie žatia a kosenia. Tieto zmluvy prispievajú k zachovaniu extenzívneho poľnohospodárstva a umožňujú zabrániť rozorávaniu lúk, drenáži a hydraulickým modifikáciám, čím sa zabezpečuje zachovanie mokrín a prirodzených biotopov vtáctva. Francúzska vláda ďalej uvádza, že zákon o vode v tom rozsahu, v akom chráni mokriny, priamo prispieva k ochrane voľne žijúceho vtáctva. A nakoniec upozorňuje na to, že 7. októbra 1997, 29. decembra 1997 a 12. februára 1998 boli prijaté tri prefektorálne predpisy o ochrane biotopov Marais doux de Charente-Maritime, Terrées du Pain Béni, resp. Pointe de l'Aiguillon a že v júli 1996 bolo ako prírodná rezervácia klasifikovaných 2 300 hektárov v Baie de l'Aiguillon.

V tejto súvislosti platí ustálená judikatúra, že na otázku, či členský štát splnil alebo nespĺnil svoje povinnosti, sa musí odpovedať vzhľadom na situáciu panujúcu v predmetnom štáte ku koncu obdobia stanoveného v odôvodnenom posudku. Tri prefektorálne predpisy o ochrane biotopov a vytvorení prírodnej rezervácie v Baie de l'Aiguillon uvedené v odseku 18 tohto rozsudku boli prijaté po uplynutí dvojmesačného obdobia stanoveného v odôvodnenom posudku z 28. novembra 1995. Preto sa tieto opatrenia nemajú zohľadňovať v predmetnom priestupkovom konaní. V súvislosti s ostatnými opatreniami, ktoré sú podľa francúzskej vlády určené na zabezpečenie dostatočného režimu ochrany pre SPA, treba pamätať na to, že podľa judikatúry Súdneho dvora článok 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch vyžaduje od členských štátov, aby pre SPA zabezpečili taký režim právnej ochrany, ktorý je predovšetkým schopný zaisťovať prežitie a rozmnožovanie druhov vtákov uvedených v prílohe I k predmetnej smernici a hniezdenie, výmenu peria a zimovanie sťahovavých druhov neuvedených v prílohe I, ktoré sú však pravidelnými návštevníkmi. Článok 2 zákona o vode jasne uvádza, že právne predpisy sú určené na dosiahnutie vyváženej správy vodných zdrojov, predovšetkým na zabezpečenie ochrany vodných ekosystémov a mokrín, na ochranu pred akýmkoľvek znečistením, na obnovu kvality povrchovej vody, spodnej vody a morských územných vôd a na primerané rešpektovanie vody ako ekonomického zdroja, a to takým spôsobom, aby sa splnili a zosúladiли požiadavky týkajúce sa zdravotného stavu, zdravia verejnosti, bezpečia verejnosti, zabezpečovania pitnej vody pre verejnosť, ochrany a voľného toku vody, protipovodňovej ochrany, ochrany poľnohospodárstva, chovu a lovu rýb, pestovania vodných organizmov, rybolovu v sladkých vodách, priemyslu, energetickej ochrany, dopravy, turistiky, rekreačných a vodných športov, ako aj všetkých ostatných zákonom podporovaných ľudských činností. Podľa článku 10(II) zákona o vode zariadenia, práce a činnosti vyžadujúce odstránenie povrchovej alebo spodnej vody, s jej nahradením alebo bez, zmeny úrovne alebo metódy likvidácie vody alebo prietokov, odtokov odpadu, či priamej alebo nepriamej odpadovej vody, priebežné alebo príležitostné, aj bez znečistenia, sú definované v nomenklatúre navrhutej predpisom Conseil d'État po konzultácii s Národnou radou pre vodu a na základe povolenia alebo prehlásenia v závislosti od nebezpečenstva, ktoré môžu predstavovať a závažnosti charakteru účinkov, ktoré môžu mať na vodné zdroje a vodné ekosystémy. Aj keby sa predpokladalo, že klasifikované SPA pozostávajú len z mokrín a že zákon o vode umožňuje efektívnu ochranu vodných zdrojov v tejto oblasti, skutočnosťou stále zostáva, že samotný predmetný zákon v rozsahu, v akom zahŕňa len ustanovenia týkajúce sa správy vody, nie je schopný zabezpečiť dostatočnú ochranu pre účely článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch. Čo sa týka poľnohospodársko-environmentálnych opatrení, je potrebné konštatovať, že tieto sú svojím charakterom dobrovoľné a čisto napomínajúce vo vzťahu k farmárom pracujúcich na usadlostiach v močiaroch Poitevin. Tieto opatrenia teda v žiadnom prípade nemôžu byť schopné účinne nahradiť režim ochrany pre klasifikované SPA. Z toho dôvodu treba konštatovať, že Francúzska republika tým, že neprijala opatrenia zavádzajúce dostatočný režim právnej ochrany pre SPA klasifikované v močiaroch Poitevin, nespĺnila svoje povinnosti vyplývajúce z článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch.

C-371/98 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „First Corporate Shipping“

Rozsudok Súdneho dvora zo 7. novembra 2000. - Kráľovná proti štátnemu tajomníkovi pre životné prostredie, dopravu a regióny, ex parte First Corporate Shipping Ltd., sprostredkovatelia: World Wide Fund for Nature UK (WWF) a Avon Wildlife Trust – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Najvyšší súd (Anglicko & Wales), Súd kráľovskej lavice (špecializovaný súd) – Spojené kráľovstvo – Smernica 92/46/EHS – Ochrana prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – Definovanie hraníc lokalít s oprávnením na označenie ako osobitne chránené územia – Voľnosť rozhodovania členských štátov – Ekonomické a sociálne hľadiská – Ústie rieky Severn.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0371:EN:HTML>

Súd kráľovskej lavice (špecializovaný súd) Najvyššieho súdu Anglicka a Walesu sa obrátil na Súdny dvor s návrhom na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 177 Zmluvy o ES (teraz článok 234 ES) v otázke výkladu článku 2 ods. 3 a článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch. Táto otázka vznikla počas konania na podnet First Corporate Shipping Ltd (ďalej len „FCS“) vo veci súdneho preskúmania aktu, ktorým štátny tajomník pre životné prostredie, dopravu a regióny naznačil, že má v úmysle navrhnuť Komisii Európskych spoločenstiev ústie rieky Severn za lokalitu s oprávnením na označenie osobitne chránené územie (SAC) podľa článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch.

FCS je štatutárnym prístavným orgánom pre prístav Bristol v ústí rieky Severn a vlastní značne veľké pozemky v susedstve prístavu. Odvtedy ako FCS získala prístav, investovala spolu s inými podnikmi kapitál vo výške takmer 220 miliónov libier do rozvoja jeho zariadení. Zamestnáva 495 stálych zamestnancov na plný úväzok. Počet pracovníkov zamestnaných v prístave, vrátane vlastných zamestnancov FCS, sa pohybuje od 3 000 do 5 000. Štátny tajomník naznačil, že má v úmysle navrhnuť Komisii ústie rieky Severn ako lokalitu s oprávnením na označenie SAC podľa článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch, pričom väčšia prílívová časť ústia už bola klasifikovaná ako osobitná chránená oblasť podľa smernice o vtákoch. FCS sa potom obrátila na Súd kráľovskej stolice (špecializovaný súd) Najvyššieho súdu Anglicka a Walesu, aby jej povolil žiadať o súdne preskúmanie. FCS pred súdom tvrdila, že na základe článku 2 odsek 3 smernice o biotopoch je štátny tajomník povinný zohľadňovať ekonomické, sociálne a kultúrne požiadavky pri rozhodovaní o tom, ktoré lokality by sa mali navrhnuť Komisii podľa článku 4 ods. 1 predmetnej smernice. Štátny tajomník argumentoval, že na základe odôvodnenia Súdného dvora vo veci C-44/95 (Lappel Bank) nemusel zohľadňovať ekonomické, sociálne a kultúrne požiadavky pri rozhodovaní o tom, ktoré lokality by sa mali navrhnuť Komisii podľa článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch. Za týchto okolností Najvyšší súd zahájil konanie a Súdnemu dvoru odkázal na prejudiciálne konanie túto otázku:

Je členský štát oprávnený alebo povinný brať do úvahy hľadiská uvedené v článku 2 ods. 3 smernice o biotopoch, konkrétne ekonomické, sociálne a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky, pri rozhodovaní o tom, ktoré lokality sa majú navrhnuť Komisii podľa článku 4 ods. 1 predmetnej smernice, a/alebo pri definovaní hraníc týchto lokalít?

Treba poznamenať, že sa otázka výkladu odkázaná na prejudiciálne konanie týka len 1. etapy postupu pri klasifikovaní prírodných lokalít za SAC, ktorý je uvedený v článku 1 smernice o biotopoch. Podľa tohto ustanovenia na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) spolu s príslušnými vedeckými informáciami musí každý členský štát navrhnuť a doručiť Komisii zoznam lokalít uvádzajúci, ktoré typy prirodzených biotopov z prílohy I a ktoré pôvodné druhy z prílohy II sa tam vyskytujú. Príloha III smernice o biotopoch, ktorá sa zaoberá kritériami výberu lokalít s oprávnením na identifikáciu ako lokality významné pre Spoločenstvo a na označenie ako SAC, stanovuje vzhľadom na etapu 1 kritériá, podľa ktorých sa na vnútroštátnej úrovni posudzuje relatívny význam lokalít pre všetky typy prirodzených biotopov z prílohy I a pre všetky druhy z prílohy II. Tieto hodnotiace kritériá sú definované výhradne v súvislosti s cieľom ochrany prirodzených biotopov alebo voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín uvedených v prílohách I, resp. II. Z toho vyplýva, že článok 4 ods. 1 smernice o biotopoch ako taký nestanovuje iné požiadavky okrem tých, ktoré súvisia s ochranou prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, ktorá sa má zohľadňovať pri voľbe a definovaní hraníc lokalít navrhovaných Komisii ako oprávnené na identifikáciu ako lokality významné pre Spoločenstvo.

FCS tvrdí, že identifikácia a definovanie hraníc lokalít, ktoré sa majú nahlásiť Komisii s cieľom označiť ich ako SAC podľa požiadaviek článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch, predstavujú opatrenie prijaté v súlade s predmetnou smernicou v zmysle článku 2 ods. 3. Z toho vyplýva, že článok 2 ods. 3 ukladá členskému štátu povinnosť zohľadňovať ekonomické, sociálne a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky pri uplatňovaní kritérií prílohy III, keď zostavuje zoznam lokalít, ktoré sa majú nahlásiť Komisii.

Podľa fínskej vlády je na členskom štáte, či pri zostavovaní zoznamu lokalít pre Komisiu zohľadní ekonomické, sociálne a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky, za predpokladu, že tým neohrozí realizáciu cieľov ochrany prírody smernice o biotopoch. Vláda sa domnieva, že v rámci územia členského štátu sa môže napríklad vyskytovať tak vysoký počet lokalít s oprávnením byť považované za lokality významné pre Spoločenstvo, že predmetný štát má právo vylúčiť niektoré z nich zo zoznamu navrhovaných lokalít bez ohrozenia realizácie týchto cieľov.

Treba pripomenúť, že prvý pododsek článku 3 ods. 1 smernice o biotopoch zabezpečuje ustanovenie súvislej európskej ekologickej siete SAC, známej ako Natura 2000, ktorá pozostáva z lokalít, kde sú zastúpené typy

prirodzených biotopov uvedené v prílohe I a biotopy druhov uvedené v prílohe II, čo umožní zachovať alebo tam, kde je to vhodné, obnoviť priaznivý stav ochrany v rámci prirodzeného areálu ich rozšírenia. Navyše článok 4 smernice o biotopoch stanovuje postup klasifikácie prírodných lokalít ako SAC rozdelený do viacerých etáp so zodpovedajúcimi právnymi účinkami, ktorý je určený predovšetkým na to, aby umožnil realizáciu siete Natura 2000 podľa článku 3 ods. 2. Predovšetkým prvý pododsek článku 4 ods. 2 predpisuje, že Komisia má na základe zoznamov vypracovaných členskými štátmi a po dohode s každým členským štátom zostaviť zoznam lokalít významných pre Spoločenstvo. Na zostavenie návrhu zoznamu lokalít významných pre Spoločenstvo schopného viesť k vytvoreniu súvislej európskej ekologickej siete SAC musí mať Komisia k dispozícii vyčerpávajúci zoznam lokalít ekologického záujmu na vnútroštátnej úrovni, ktoré sú významné z pohľadu cieľa ochrany prirodzených biotopov a voľne žijúceho vtáctva a voľne rastúcich rastlín vytýčeného v smernici o biotopoch. V tejto súvislosti je zoznam navrhnutý na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) predmetnej smernice. Len takýmto spôsobom je možné dosiahnuť cieľ vytýčený v prvom pododseku článku 3 ods. 1 smernice o biotopoch, ktorý sa týka zachovania alebo obnovenia priaznivého stavu ochrany typov prirodzených biotopov a biotopov druhov v rámci prirodzeného areálu ich rozšírenia, ktorý môže prechádzať cez jednu alebo viac hraníc vo vnútri Spoločenstva. Z článku 1 písm. e) a i) v spojení s článkom 2 ods. 1 vyplýva, že priaznivý stav ochrany prirodzeného biotopu alebo druhov sa musí posudzovať vo vzťahu k celému európskemu územiu členských štátov, na ktoré sa Zmluva uplatňuje. Vzhľadom na skutočnosť, že keď členský štát zostavuje vnútroštátny zoznam lokalít, nemusí mať presné podrobné znalosti o stave biotopov v ostatných členských štátoch, nemôže si z vlastnej vôle dovoliť, či už z dôvodu ekonomických, sociálnych alebo kultúrnych požiadaviek alebo z dôvodu regionálnych alebo miestnych charakteristík, rozdeliť lokality, ktoré majú na vnútroštátnej úrovni ekologický význam z pohľadu cieľa ochrany, bez ohrozenia dosiahnutia tohto cieľa na úrovni Spoločenstva. Predovšetkým ak by mohli členské štáty zohľadňovať ekonomické, sociálne a kultúrne požiadavky a regionálne a miestne charakteristiky pri výbere a definovaní hraníc lokalít, ktoré sa majú uviesť v zozname, ktorý musia podľa článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch vypracovať a zaslať Komisii, Komisia by nemala istotu, že má k dispozícii vyčerpávajúci zoznam lokalít s oprávnením na označenie SAC, pričom sa riskuje, že sa nedosiahne cieľ ich spojenia do súvislej európskej ekologickej siete.

Odpoveď na otázku vnútroštátneho súdu musí byť na základe presného výkladu článku 4 ods. 1 smernice o biotopoch taká, že členský štát nesmie zohľadňovať ekonomické, sociálne a kultúrne požiadavky alebo regionálne a miestne charakteristiky uvedené v článku 2 ods. 3 predmetnej smernice pri výbere a definovaní hraníc lokalít, ktoré sa majú navrhnuť Komisii ako oprávnené na identifikáciu ako lokality významné pre Spoločenstvo.

C-374/98, Komisia proti Francúzsku - “Basses Corbières”

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) zo 7. decembra 2000 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike – Nespĺnenie povinností členského štátu – Smernice 79/409/EHS a 92/43/EHS – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Osobitné chránené oblasti

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0374:EN:HTML>

Klasifikácia ako SPA

Komisia uvádza, že ornitologické bohatstvo lokality Basses Corbières, ktorá sa nachádza v migračnom koridóri európskeho významu, viedla francúzske orgány k tomu, aby ju označili za významnú oblasť pre účely ochrany voľne žijúceho vtáctva (zone importante pour la conservation des oiseaux sauvages; ZICO), a že takto označená oblasť ako ZICO leží na rozlohe 47 400 hektárov. Lokalita Basses Corbières poskytuje útočisko mnohým druhom uvedeným v prílohe I k smernici o vtácoch, predovšetkým páru orlov jastrabovitých, ktorých sa vo Francúzsku nachádza približne 20 párov, a predstavuje významnú oblasť pre migráciu lovných vtákov.

Francúzska vláda uznáva, že klasifikácia Basses Corbières ako SPA bola oneskorená z dôvodu prudkých miestnych sporov. Napriek tomu, vďaka práci sprostredkovateľa, ktorého poslala francúzska vláda, bolo možné klasifikovať veľkú časť lokality Basses Corbières ako SPA. Francúzska vláda ďalej tvrdí, že podľa článku 4 smernice o vtácoch a podľa výkladu Súdneho dvora je povinnosťou vlády klasifikovať ako SPA územia, ktoré sa jej zdajú byť čo do počtu a rozlohy vhodné na ochranu vtáctva. Preto sa od francúzskych orgánov nepožadovalo, aby klasifikovali celú oblasť uvedenú vo vnútroštátnom súpise ZICO ako SPA. Vláda sa ďalej domnieva, že orol jastrabovitý je najpozoruhodnejším druhom v oblasti z pohľadu ornitologického záujmu. V súvislosti so sťahovavými druhmi tvrdí, že oblasť využívajú skôr ako prechod než na odpočinok a kŕmenie. Je pravda, že niektoré druhy je možno pozorovať,

ako v tejto oblasti pri sťahovaní odpočívajú a krmia sa. Región Basses Corbières však nemá priestory na veľké zhrmaždiská, ako je to v prípade pobrežných jazier.

V prvom rade treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa členský štát nemôže odvolávať na ustanovenia, postupy a okolnosti existujúce v jeho vlastnom právnom systéme, ak chce odôvodniť nesplnenie povinností a nedodržanie časových limitov stanovených v smernici. Po druhé, ustálenou judikatúrou je, že na otázku, či členský štát nespĺnil svoje povinnosti, sa musí odpovedať vzhľadom na situáciu panujúcu v predmetnom štáte ku koncu obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku. V tejto súvislosti je nesporné, že žiadna časť lokality Basses Corbières nebola klasifikovaná ako SPA pred uplynutím obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku. Po tretie, je nesporné, že lokalita Basses Corbières obsahuje prírodné oblasti mimoriadneho ornitologického záujmu, minimálne z dôvodu prítomnosti orla jastrabovitého, ktorý patrí medzi druhy uvedené v prílohe I k smernici o vtákoch. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v januári 1999 francúzske orgány klasifikovali ako SPA dve oblasti hniezdenia orla jastrabovitého, predstavujúce celkovú plochu o rozlohe približne 360 hektárov, pričom dva prefektorálne predpisy sa na ne už odvolávali za účelom ochrany biotopu tohto druhu. Jedna z týchto oblastí sa nachádza v okresoch Tautavel a Vingrau, druhá v okresoch Maury, Planèzes a Raziguières. Nebolo však dokázané, že sa tu nachádzajú sťahovavé druhy odôvodňujúce klasifikáciu lokality Basses Corbières ako SPA na základe článku 4 ods. 2 smernice o vtákoch. Všetky druhy označované Komisiou pre tento účel ako sťahovavé druhy, napríklad včelár, haja tmavá, sup biely, hadiar krátkoprský, kaňa močiarna, kaňa sivá a kaňa popolavá, sú uvedené v prílohe I k smernici o vtákoch, zatiaľ čo článok 4 ods. 2 predmetnej smernice sa uplatňuje len na druhy, ktoré nie sú uvedené v prílohe I. Preto bez toho, aby v tomto prípade bolo nutné posudzovať, ktorá oblasť SPA v Basses Corbières by mala plniť povinnosti vyplývajúce zo smernice o vtákoch, musí sa konštatovať, že francúzska republika v predpísanej lehote neklasifikovala žiadne územie lokality Basses Corbières ako SPA v zmysle článku 4 ods. 1 smernice o vtákoch.

Rušenie a poškodenie, ktoré spôsobujú vápencové lomy v obciach Vingrau a Tautavel

Podľa Komisie vzhľadom na to, že od dátumu implementácie smernice o biotopoch, konkrétne od 10. júna 1994 boli podľa článku 7 predmetnej smernice povinnosti vyplývajúce z jej článku 6 ods. 2 až 4 nahradené povinnosťami vyplývajúcimi z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch, tieto povinnosti vyplývajúce zo smernice o biotopoch mali byť v prípade lokality Basses Corbières splnené, hoci táto lokalita ešte nebola klasifikovaná ako SPA podľa článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch. V odpovedi na otázku Súdneho dvora v tejto súvislosti Komisia uvádza, že hoci článok 7 smernice o biotopoch žiadnym spôsobom nemení článok 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch, dôvody, ktoré viedli Súdny dvor k rozšíreniu režimu ochrany podľa prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch na oblasti neklasifikované ako SPA, sú rovnako relevantné v súvislosti s režimom ochrany podľa článku 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch, ktorý bol nahradený. Komisia ďalej tvrdí, že ak by sa ustanovenia článku 7 smernice o biotopoch mali vykladať ako ustanovenia určené na to, aby sa povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 2 až 4 uplatňovali len na SPA skutočne klasifikované ako také vnútroštátnymi orgánmi podľa článku 4 ods. 1 a 2 smernice o vtákoch, výsledkom by bola duplicita systémov ochrany, ktorá by sa dala len ťažko odôvodniť. Komisia konštatuje, že režim ochrany stanovený v smernici o vtákoch je prísnejší ako režim ochrany stanovený v smernici o biotopoch, a bolo by paradoxom podrobiť oblasti ornitologického záujmu, ktoré nepodliehali vnútroštátnym opatreniam klasifikácie SPA, prísnejšiemu systému ochrany v porovnaní so systémom ochrany uplatniteľným na oblasti, ktoré už v skutočnosti klasifikovali ako SPA členské štáty. Komisia uvádza, že realizácia projektu otvorenia a prevádzky vápencových lomov na území obcí Vingrau a Tautavel v rámci lokality Basses Corbières môže pravdepodobne spôsobiť poškodenie druhov prítomných v tejto lokalite a narušenie ich biotopu. Tvrdí, že predovšetkým pre orla jastrabovitého znamená otvorenie lomov vymiznutie časti jeho lovného územia a riziko narušenia jeho rozmnožovania z dôvodu vizuálneho znečistenia a hluku súvisiaceho s činnosťou v lomoch. Komisia ďalej konštatuje, že v tomto prípade aj keby sa pri určovaní oblastí s osobitným režimom ochrany zohľadňovali len tie, ktoré klasifikovali ako SPA francúzske orgány a ktoré zodpovedajú územiám podliehajúcim dvom predpisom o ochrane biotopov (oblasti hniezdenia orla jastrabovitého), zdá sa, že projekt prevádzkovania lomov spoločnosti OMYA by pravdepodobne značne ovplyvnil tieto oblasti, ktoré sú nesporne oblasťami ornitologického záujmu. Komisia sa domnieva, že za týchto okolností sa malo uskutočniť primerané hodnotenie vplyvu projektu na ochranu predmetnej lokality. Štúdia vplyvu uskutočnená pred vydaním povolenia na prevádzkovanie lomov v roku 1994, nespĺňa túto požiadavku.

Francúzska republika ďalej nespĺnila povinnosť prijať primerané kompenzačné opatrenia. Komisia tvrdí, že chov koristi pre orla jastrabovitého, vedecké monitorovanie týchto druhov, výstavba ohrady a plán správy prírodného

prostredia nemôže popri skutočnosti, že sa nezohľadnili ani ďalšie druhy vtákov vyžadujúce ochranu, vykompenzovať spôsobené poškodenie a narušenie. Keďže sa neuskutočnilo žiadne primerané hodnotenie vplyvu projektu lomov na lokalitu klasifikovanú ako SPA v obci Vingrau a navyše nie je možné vylúčiť jeho negatívny vplyv, Komisia konštatuje, že francúzske orgány mali zamietnuť odsúhlasenie tohto projektu bez dôkazu o tom, že neexistovalo žiadne alternatívne riešenie a že projekt odôvodňuje značný verejný záujem. V tejto súvislosti Komisia uvádza, že viaceré správy vypracované kvalifikovanými univerzitami dospeli k záveru, že existovali riešenia ekvivalentné riešeniu použitému vo Vingrau. V každom prípade ani spoločnosť OMYA, ani francúzske orgány seriózne nepreskúmali tieto ďalšie riešenia. Francúzska vláda tvrdí, že Komisia nepredložila žiadny vedecký ani iný dôkaz o tom, že lomy predstavujú výrazné poškodenie pre pár orla jastrabovitého alebo pre iné druhy. V každom prípade vláda popiera tvrdenie, že otvorenie a prevádzkovanie lomov je schopné spôsobiť závažné dôsledky pre druhy prítomné v lokalite. V tejto súvislosti uvádza, že po prvé, žiadna z uskutočnených vedeckých štúdií nedospela k záveru, že by prevádzkovanie lomov mohlo mať takéto dôsledky pre voľne žijúce vtáctvo a predovšetkým pre orla jastrabovitého; po druhé, že začatiu prevádzky lomov predchádzala podrobná štúdia vplyvov, ktorá dospela k záveru, že projekt nemá žiadny výrazný vplyv na životné prostredie; a nakoniec, že boli prijaté dôležité preventívne opatrenia určené na zabránenie potenciálnym negatívnym účinkom projektu na životné prostredie. Francúzska vláda konštatuje, že orol jastrabovitý sa v oblasti nachádzal pred rokom 1968, keď sa začala prevádzka tautavelského lomu, a že doteraz zotrval v lokalite bez toho, že by práce vo vápencovom lome spôsobili výrazné poškodenie druhu. Žiadne výsledky monitorovania tohto druhu, ktoré vykonávajú nezávislé miestne asociácie zaoberajúce sa ochranou vtáctva, nepodporuje tvrdenie, že by presťahovanie prevádzky z Tautavelu do Vingrau mohlo mať negatívne účinky, oblasť hniezdenia orla jastrabovitého zostala v obidvoch prípadoch neovplyvnená týmito pracoviskami. V súvislosti s oblasťou lovu orla jastrabovitého francúzska vláda upozorňuje na to, že vyššie uvedená štúdia vplyvu uvádza, že po prvé oblasť potrebná pre prevádzkovanie lomov by nemala príliš narúšať návyky tohto druhu, ktorý má územie lovu o rozlohe niekoľkých štvorcových kilometrov, a po druhé, že boli prijaté preventívne opatrenia na podporu rozmnožovania malej koristi, ktorou sa živí orol jastrabovitý. Čo sa týka možných alternatívnych riešení lomov, ktoré v súčasnosti prevádzkuje spoločnosť OMYA v obciach Vingrau a Tautavel, francúzska vláda konštatuje, že boli touto spoločnosťou seriózne preštudované a nepovažujú sa za ekvivalentné. V odpovedi na otázku Súdneho dvora o uplatniteľnosti článku 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch na oblasti, ktoré ešte neboli klasifikované ako SPA, francúzska vláda, ktorá uznáva, sa neodvoláva na neuplatniteľnosť týchto ustanovení na oblasť Basses Corbières, uvádza, že sa nahradenie povinností vyplývajúcich zo smernice o biotopoch povinnosťami stanovenými v prvej vete článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch v súlade s článkom 7 smernice o biotopoch týka len oblastí, ktoré už boli klasifikované ako SPA podľa smernice o vtákoch.

V prvom rade treba posúdiť, či sa článok 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch uplatňuje na oblasti, ktoré neboli klasifikované ako SPA, ale mali byť takto klasifikované. V tejto súvislosti je dôležité upozorniť na to, že text článku 7 smernice o biotopoch výslovne stanovuje, že sa článok 6 ods. 2 až 4 uplatňuje ako náhrada za prvú vetu článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch na oblasti klasifikované podľa článku 4 ods. 1 alebo 2 smernice o vtákoch. Z toho vyplýva, že podľa doslovného výkladu tejto časti článku 7 smernice o biotopoch článku 6 ods. 2 až 4 predmetnej smernice podliehajú len oblasti klasifikované ako SPA. Navyše text článku 7 smernice o biotopoch uvádza, že článok 6 ods. 2 až 4 predmetnej smernice nahrádza prvú vetu článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch, a to dňom implementácie smernice o biotopoch alebo dňom klasifikácie členským štátom podľa smernice o vtákoch, v závislosti od toho, ktorý dátum je neskorší. Zdá sa, že táto časť článku 7 podporuje ten výklad, podľa ktorého uplatnenie článku 6 ods. 2 až 4 predpokladá klasifikáciu predmetnej oblasti ako SPA. Je teda jasné, že oblasti, ktoré neboli klasifikované ako SPA, ale mali byť takto klasifikované, naďalej podliehajú režimu riadiacemu sa prvou vetou článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch. Takže skutočnosť, ako dokazuje judikatúra Súdneho dvora, že sa režim ochrany podľa prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch uplatňuje na oblasti, ktoré neboli klasifikované ako SPA, ale mali tak byť klasifikované, sama osebe neznamená, že režim uvedený v článku 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch nahrádza prvý režim uvedený v súvislosti s týmito oblasťami. Navyše v súvislosti s argumentom Komisie týkajúcim sa duplicity uplatniteľných režimov treba pripomenúť, že tvrdenie, že oblasti uvedené v predchádzajúcom odseku tohto rozsudku podliehajú podľa prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch režimu, ktorý je prísnejší než režim stanovený článkom 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch v súvislosti s oblasťami klasifikovanými ako SPA, sa nezdá byť neopodstatneným. Členský štát nemôže užívať výhody z nesplnenia svojich povinností voči Spoločenstvu. Preto ak by sa členský štát, ktorý v rozpore so smernicou o vtákoch neklasifikoval ako SPA lokalitu, ktorá mala byť takto klasifikovaná, právoplatne odvolával na článok 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch, mohol by užívať takéto výhody.

Keďže neexistuje žiadne oficiálne opatrenie na klasifikovanie takejto lokality ako SPA, je pre Komisiu mimoriadne ťažké v súlade s článkom 155 Zmluvy o ES (teraz článok 211 ES) uskutočňovať efektívnu kontrolu uplatňovania postupu stanoveného článkom 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch členskými štátmi a v príslušných prípadoch odhaliť existenciu potenciálneho neplnenia povinností. Predovšetkým sa výrazne zvyšuje riziko, že vnútroštátne orgány v rozpore s týmto postupom môžu prijať plány a projekty, ktoré priamo nesúvisia so správou lokality alebo ktoré nie sú pre správu lokality nevyhnutne potrebné, ale vplývajú na jej celistvosť, uniknú kontrole Komisie a spôsobia závažné alebo nenapraviteľné ekologické škody v rozpore s požiadavkami na ochranu tejto lokality. Fyzické alebo právnické osoby oprávnené uplatňovať pred vnútroštátnymi súdmi záujmy súvisiace s ochranou prírody, predovšetkým s ochranou života voľne žijúceho vtáctva, čo v tomto prípade znamená hlavne organizácie zaoberajúce sa ochranou životného prostredia, by mohli mať značné problémy. Situácia tohto druhu by mohla pravdepodobne ohroziť dosiahnutie cieľa osobitnej ochrany života voľne žijúceho vtáctva stanoveného v článku 4 smernice o vtákoch, podľa výkladu judikatúry Súdneho dvora. Duplicita režimov uplatniteľných na oblasti klasifikované ako SPA, resp. na oblasti, ktoré mali byť takto klasifikované, poskytuje členským štátom motiváciu uskutočňovať klasifikácie, keďže tým získajú možnosť používať postup, ktorý im umožňuje, z pôsobivých dôvodov prevyšujúcich verejný záujem, vrátane dôvodov sociálneho alebo ekonomického charakteru a za určitých podmienok, prijať plán alebo projekt nepriaznivo vplyvajúci na SPA. Z vyššie uvedeného vyplýva, že sa článok 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch neuplatňuje na oblasti, ktoré neboli klasifikované ako SPA, ale mali byť takto klasifikované.

C-38/99, Komisia proti Francúzsku

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) zo 7. decembra 2000 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike – Neplnenie povinností členských štátov – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Obdobia lovu

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0038:EN:HTML>

Dátumy začatia lovu

Nový zákon o vidieku stanovuje, že minister zodpovedný za lov, môže prostredníctvom vyhlášky zverejnenej aspoň 20 dní pred dátumom nadobudnutia jej účinnosti povoliť lov vodného vtáctva pred dátumom začatia lovu vo všeobecnosti v morských lovných oblastiach a na riekach, potokoch, kanáloch, nádržiach, jazerách, rybníkoch a neodvodňovaných močiaroch, pričom je povolená strelba len nad hladinou vody. Pre 69 okresov Metropolitan France ministerské vyhlášky stanovili dátumy začatia lovu vodného vtáctva na obdobie od 19. júla do 31. augusta 1997, teda pre všeobecným dátumom začatia lovu. Nový zákon o vidieku priamo stanovil pre 68 zo 69 okresov územia Metropolitan, ktoré pôvodne podliehali vyššie uvedeným ministerským vyhláškam, skoršie dátumy začatia lovu vodného vtáctva v rámci spoločnej prímorskej oblasti a v iných oblastiach. Okres Moselle, ktorý podlieha jednej z ministerských vyhlášok, bol výslovne vylúčený spod pôsobnosti tohto ustanovenia.

Komisia tvrdí, že skoršie dátumy začatia lovu vodného vtáctva stanovené ministerskými vyhláškami nemali žiadny vedecký základ a v určitých prípadoch boli nezlučiteľné so zákazom lovu vodného vtáctva v období hniezdenia a počas rozličných etáp rozmnožovania a závislosti predmetných druhov vtákov stanoveným v článku 7 ods. 4 smernice o vtákoch. Ďalej argumentuje, že skoršie dátumy začatia lovu druhov vodných vtákov uvedené v novom zákone o vidieku sú v podstate rovnaké ako tie, ktoré zabezpečovali predpisy platné ešte pred uzákonením tohto zákonníka. Teda sú tiež mimoriadne predčasné.

Francúzska vláda odpovedá, že skoršie dátumy začatia lovu vodného vtáctva stanovené ministerskými vyhláškami boli založené na vedeckých informáciách. Boli určené pomocou metódy vychádzajúcej z ročných pozorovaní vykonaných v súlade s protokolom navrhnutým Národným múzeom dejín prírody a Národným úradom pre lov, ktorý bol prezentovaný v správe z roku 1989 pod názvom Model a načasovanie migrácie pred párením a rozmnožovaním vodného vtáctva vo Francúzsku. Táto metóda umožňuje chrániť druhy, ktoré vychovávajú svoje mladé, a len menšina jednotlivých vtákov nepožíva výhody tejto ochrany. Predchádza sa tým usmrčovaniu značného počtu vtákov. Francúzska vláda tvrdí, že skoršie dátumy začatia lovu druhov vodných vtákov uvedené v novom zákone o vidieku boli určené vzhľadom na výsledky získané uplatňovaním tejto metódy v priebehu piatich rokov. Francúzska vláda však vo svetle najnovších vedeckých poznatkov zhrnutých v správe vedeckého výboru Národného múzea dejín prírody z 30. septembra 1999 uznáva, že v dôsledku tejto metódy je skoršie začatie lovu pre niektoré predmetné druhy v niektorých oblastiach príliš predčasné.

V tejto súvislosti treba mať na pamäti, že podľa ustálenej judikatúry treba na otázku, či členský štát nesplnil svoje povinnosti, odpovedať vzhľadom na situáciu panujúcu v predmetnom štáte ku koncu obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku. Ku koncu tohto obdobia bol postup určujúci skoršie dátumy začatia lovu vodného vtáctva, ktorý stanovujú ministerské vyhlášky prijaté na základe nového zákona o vidieku, nahradený postupom zavedeným iným článkom toho istého zákonníka. Čo sa týka voľby skorších dátumov začiatku lovu vodných vtákov, sa však tento druhý systém líšil od pôvodného systému len minimálne. Preto je nevyhnutné preskúmať túto žalobu vo vzťahu k systému skorších dátumov začatia lovu vodných vtákov. V tejto súvislosti musí byť jasné, že článok 7 ods. 4 sa usiluje predovšetkým o zavedenie zákazu lovu všetkých druhov voľne žijúceho vtáctva počas obdobia hniezdenia a v rozličných etapách rozmnožovania a závislosti a v prípade sťahovavých druhov aj počas ich návratu na miesta hniezdenia. Navyše Súdny dvor konštatoval, že predmetný článok je určený na zabezpečenie kompletneho systému ochrany v obdobiach, počas ktorých je mimoriadne ohrozené prežitie voľne žijúceho vtáctva. Takže ochrana pred lovom sa nemôže obmedzovať na väčšinu vtákov daného druhu, ako je to určené priemernými reprodukčnými cyklami a migračnými pohybmi.

V tomto prípade francúzska vláda sama uznáva, že skoršie dátumy začatia lovu vodného vtáctva stanovené v novom zákone o vidieku neumožňujú ochranu pre všetkých jednotlivcov druhov, ktoré vychovávajú svoje mladé. Je to rovnocenné uznaniu toho, že pre určité predmetné druhy a v určitých oblastiach sa lov začína príliš skoro. Okrem toho zo štúdie Národného úradu pre lov z februára 1998 týkajúcej sa dvoch druhov vtákov, ktoré sa môžu loviť, jednoznačne vyplýva, že skoršie dátumy začatia lovu uvedené v ministerských vyhláškach sa veľmi často kryjú s obdobiami, počas ktorých je značný počet mladých vtákov nesamostatný, keďže nie sú schopní lietať. Takže v prípade kačíc divých v ôsmich okresoch bolo k skoršiemu dátumu začatia lovu schopných lietať takmer 80% mladých vtákov a v ďalších 26 okresoch bolo k tomu istému dátumu schopných lietať maximálne 90% mladých vtákov. V prípade lysky čiernej v ôsmich okresoch bolo k skoršiemu dátumu začatia lovu schopných lietať takmer 80% mladých vtákov a v ďalších 15 okresoch bolo k tomu istému dátumu schopných lietať maximálne 90% mladých vtákov. Vzhľadom na to, že systém skorších dátumov začatia lovu vodného vtáctva vykazuje vzhľadom na voľbu dátumov len minimálne rozdiely v porovnaní so systémom stanoveným ministerskými vyhláškami, informácie uvedené v prieskume spomínanom v predchádzajúcom odseku tohto rozsudku zostávajú z väčšej časti významnými pre posudzovanie porovnateľnosti nového systému s požiadavkami smernice. Z toho vyplýva, že systém skorších dátumov pre začatie lovu vodného vtáctva nie je schopný splniť požiadavku stanovenú v článku 7 ods. 4 smernice o vtákoch, že podľa výkladu Súdného dvora musí existovať kompletný systém ochrany voľne žijúcich vtákov počas obdobia, keď je ich prežitie mimoriadne ohrozené.

Dátumy ukončenia lovu

Článok L. 224-2 nového zákona o vidieku, zmenený a doplnený zákonom č. 64-591, stanovuje, že žiadna osoba nesmie loviť mimo otvorenej loveckej sezóny určenej správnym orgánom. Avšak pre vodné vtáctvo a pre sťahovavých vtákov majú byť dátumy ukončenia lovu takéto: v celej oblasti Metropolitan s výnimkou okresov Dolné Porýnie, Horné Porýnie a Moselle – kačica divá: 31.január; chochlačka sivá, cfbik: 10. február; hus divá, kačica chriplavá, kačica chrapkavá, kačica chrapľavá, lyska čierna, hlaholka severská, lastúrničiar strakatý, kulík bledý, kalužiak červenonohý, pobrežník bojovný, brehár čiernochvostý, škovránok poľný, drozd trskotavý: 20. február; ďalšie druhy vodného vtáctva a sťahovavých vtákov: posledný februárový deň. Správny orgán môže prostredníctvom vyhlášky prijatej po získaní stanoviska Okresnej rady pre lov a voľne žijúce zvieratá predložiť dátumy ukončenia lovu spomínané v predchádzajúcich odsekoch za podmienky, že takéto dátumy musia spadať do obdobia pred 31.januárom.

Tretí odsek článku L. 224-2 nového zákona o vidieku, zmenený a doplnený zákonom č.98-549, ktorý zostal v platnosti až do prijatia zákona č. 2000-698, stanovil pre vodné vtáctvo a pre sťahovavých vtákov v celej oblasti Metropolitan s výnimkou okresov Dolné Porýnie, Horné Porýnie a Moselle takéto dátumy ukončenia lovu – kačica divá: 31.január; chochlačka sivá, chochlačka vrkočatá, cfbik: 10. február; hus divá, kačica chriplavá, kačica chrapkavá, kačica chrapľavá, lyska čierna, hlaholka severská, hrdzavka potápavá, kulík bledý, kalužiak červenonohý, pobrežník bojovný, brehár čiernochvostý, škovránok poľný: 20. február; ďalšie druhy vodného vtáctva a sťahovavých vtákov: posledný februárový deň.

Komisia konštatuje, že dátumy ukončenia lovu v prípade druhov vodného vtáctva a sťahovavých vtákov výslovne uvedené v zákone č. 94-591 umožňujú prekryvanie medzi loveckou sezónou a návratnými migračnými obdobiami vedecky zistenými pre 31 druhov. Pre 12 z nich je toto prekryvanie dlhšie ako 20 dní. Zákon č. 98-549 nezavádza

v tejto súvislosti žiadne veľké zmeny. Prekrývanie vplyva na 29 druhov a trvá viac ako 20 dní pre 12 vyššie uvedených druhov. Podľa názoru Komisie v praxi takéto predpisy nezabezpečujú kompletnú ochranu pre druhy vtákov počas migrácie pred párením, a to v rozpore s požiadavkami článku 7 ods. 4 podľa výkladu Súdneho dvora. Komisia ďalej tvrdí, že keďže dátumy ukončenia lovu nie sú rovnaké a podobné druhy môžu byť lovené alebo nelovené v závislosti od dátumu ukončenia lovu prijatého pre ne, existuje riziko zámeny. Preto by sa mali tieto dátumy pevne stanoviť takým spôsobom, aby sa zabezpečila kompletná ochrana druhov, čo znamená, že sa musí zohľadniť riziko zámeny druhov. Podľa dostupných informácií to však vo Francúzsku momentálne nie je možné. Komisia ďalej tvrdí, že metóda ORNIS, na ktorú sa odvoláva francúzska vláda, je založená na výslovnom súhlase s prekrývaním, ktoré je popísané ako bezvýznamné, medzi loveckou sezónou a obdobím migrácie určitých vtákov, s výnimkou neskoro migrujúcich druhov a tých, ktoré majú slabú ochranu a ktorých lov sa musí ukončiť v priebehu 10 dní predchádzajúcich 10-dňovému obdobiu, počas ktorého sa začínajú ich migračné lety. Na základe tejto metódy však nie je možné splniť požiadavky článku 7 ods. 4, ako to skonštatoval Súdny dvor vo svojom rozsudku vo veci APAS proti Préfets de Maine-et-Loire a Loire-Atlantique, citovanom vyššie. Podľa výkladu Súdneho dvora smernica požaduje úplné ukončenie lovu akonáhle začne sťahovanie, okrem výnimočných prípadov (izolované exempláre začínajúce migráciu). Takže akékoľvek prekrývanie musí byť zakázané a nie je možné odvolávať sa na žiadne iné kritérium, napríklad na stav ochrany druhov, ako na dôvod umožňujúci lov vtákov, ktoré sa začali sťahovať.

Francúzska vláda uznáva, že niektoré dátumy stanovené zákonmi 94-591 a 98-549 môžu byť podrobené kritike na základe článku 7 ods. 4 podľa výkladu Súdneho dvora. Uvádza však, že zákon č. 94-591 zabezpečil 10-dňový posun dátumov ukončenia lovu v súvislosti s metódou ORNIS, ako to stanovuje Oznámenie o určitých biologických koncepciách zahrnutých v smernici, ktoré bolo prijaté 28. apríla 1993 Výborom pre prispôbovanie sa technickému a vedeckému pokroku, známemu aj ako Výbor ORNIS a založenému podľa článku 16. Toto oznámenie uverejnila Komisia 24. novembra 1993 v Druhej správe o uplatňovaní predmetnej smernice. Aj dátumy ukončenia lovu prijaté zákonom č. 98-549 boli v podstate zavedené uplatnením tejto metódy. Podľa francúzskej vlády metóda ORNIS umožňuje počas prekrytia medzi loveckou sezónou a začiatkom migrácie odchyť takého počtu vtákov, ktorý nepredstavuje značné usmrcovanie, za podmienky, že to umožňuje stav ochrany druhov s tým, že sa musí zabezpečiť kompletná ochrana druhov, a nie jednotlivých vtákov. Niekoľko málo prípadov, v ktorých uplatnenie tejto metódy francúzskymi orgánmi neprineslo výsledok vyhovujúci požiadavkám smernice o vtákoch, sa dajú pripísať neprimeranému uplatňovaniu tejto metódy, a nie jej nedostatkom. Vzhľadom na argument, že prax posúvania dátumov ukončenia lovu je schopná ohroziť cieľ kompletnej ochrany druhov z dôvodu rizika zámeny medzi niektorými druhmi, francúzska vláda tvrdí, že v konaniach týkajúcich sa porušenia Zmluvy nestačí, aby sa Komisia odvolala na existenciu rizika: Komisia musí dokázať špecifické zhmotnenie tohto rizika stanovením toho, že údajne nezákonný postup je v skutočnosti nepriateľský pre zamýšľanú ochranu. Vzhľadom na skutočnosť, že posun dátumov ukončenia lovu nie je novým postupom, Komisia by mala dokázať, že takéto postupy mali vplyv na úroveň populácie predmetných druhov.

Odpoveď na otázku, či členský štát nesplnil svoje povinnosti, sa musí určiť odkazom na situáciu panujúcu v predmetnom štáte ku koncu obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku. Preto je vhodné skúmať túto žalobu len v súvislosti so systémom dátumov ukončenia lovu vodného vtáctva a sťahovavých vtákov, ktorý zaviedol tretí odsek článku L. 224-2 nového zákona o vidieku, zmenený a doplnený zákonom č. 98-549. Ku koncu obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku tento systém nahradil iný systém zavedený druhým odsekom článku L. 224-2 nového zákona o vidieku, zmenený a doplnený zákonom č. 94-591. Ďalej treba pripomenúť, že samotná francúzska vláda uznáva, že predmetný systém v určitých prípadoch nevyhovuje požiadavkám smernice. A nakoniec, z preskúmania tabuľky zostavenej v súlade s informáciami z databázy ORNIS predloženej Súdnemu dvoru jednoznačne vyplýva, že pre 29 sťahovavých druhov, ktoré sa môžu loviť vo Francúzsku, sú v závislosti od predmetného druhu dátumy ukončenia lovu pevne stanovené o 10, 20 alebo dokonca až o 30 dní neskôr ako dátum začatia návratnej migrácie druhov (známej aj ako migrácia pred párením). Predmetnými druhmi sú: kačica divá, cíbik stepný, hus divá, kačica chrapkavá, lyska čierna, kačica ostrochvostá, kačica lyžičiarka, holub, hus bieločelá, hus siatinná, chochlačka, hrdlička, holub lesný, sliepočka zelenonohá, močiarnica tichá, turpan tmavý, hvizdák veľký, kulík bledý, kajka morská, kalužiak tmavý, drozd čierny, drozd plavý, drozd čvfkotavý, breháč čiernochvostý, škovránok poľný, drozd trskotavý a močiarnica mekotavá. Z toho vyplýva, že väčší alebo menší percentuálny podiel vtákov, v závislosti od predmetného druhu, nie je chránený pred lovom v období migrácie pred párením, počas ktorého je mimoriadne ohrozené prežitie vtákov. Ako skonštatoval Súdny dvor, metóda, ktorej cieľom alebo účelom je umožniť, aby sa určitý percentuálny podiel druhov vtákov vymkol spod kompletnej ochrany počas obdobia migrácie pred párením, nevyhovuje článku 7 ods. 4. V súvislosti s posunom dátumov ukončenia lovu treba mať na pamäti, že vnútroštátne orgány nie sú smernicou oprávnené

určovať dátumy, ktoré sa pre jednotlivé druhy vtákov vzájomne líšia, pokiaľ predmetný členský štát nepredloží dôkaz, založený na vedeckých a technických údajoch týkajúcich sa každého jednotlivého prípadu, že posun dátumov ukončenia lovu neohrozí kompletnú ochranu druhov vtákov, ktoré môžu byť ovplyvnené takýmto posunom. Francúzska vláda nepredložila žiadny takýto dôkaz. Preto sa musí konštatovať, že vzhľadom na voľbu dátumov ukončenia lovu určitých druhov vodného vtáctva a sťahovavých vtákov Francúzska republika správne neimplementovala článok 7 ods. 4 v rámci predpísaného obdobia.

Nahlásenie ustanovení o prebratí smernice

Komisia tvrdí, že jej francúzske orgány neoznámili dátumy loveckej sezóny sťahovavých vtákov v okresoch Dolné Porýnie, Horné Porýnie a Moselle. Francúzska vláda uznáva, že do konca obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku neposkytla žiadne informácie tohto druhu. Preto sa musí konštatovať, že francúzska republika tým, že v predpísanom období nenahlásila dátumy loveckej sezóny sťahovavých vtákov v okresoch Dolné Porýnie, Horné Porýnie a Moselle, nesplnila svoje povinnosti vyplývajúce z článku 7 ods. 4

Prebratie druhej a tretej vety článku 7 ods. 4

Komisia tvrdí, že prebratie do francúzskeho právneho poriadku zásady kompletnej ochrany počas loveckej sezóny, uvedené v druhej a tretej vete článku 7 ods. 4, ktoré sa neuskutočnilo, je nevyhnutné pre zabezpečenie toho, aby orgány zodpovedné za stanovenie dátumov lovu boli schopné tak urobiť v súlade s jednoznačnými ustanoveniami smernice a aby každá zainteresovaná strana mohla v plnej miere využívať tieto ustanovenia. Predovšetkým vzhľadom na predpisy platné ku koncu obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku Komisia konštatuje, že hoci dátumy skoršieho začatia a ukončenia lovu nie sú pevne stanovené právnymi predpismi, tieto vždy poskytovali správny orgánom určitý stupeň voľnosti pri určovaní týchto dátumov a pri stanovovaní predpisov platných pre lov v rámci zákonne definovaných období. Takže dátumy začatia a ukončenia lovu stanovené právnymi predpismi v druhom a treťom odseku článku L. 224-2 nového zákona o vidieku, zmeneného a doplneného zákonom č. 98-549, sa neuplatňujú na okresy Dolné Porýnie, Horné Porýnie a Moselle. Úlohou prefektov týchto okresov je stanoviť dátumy začatia a ukončenia lovu v súlade s článkom R. 229-2 predmetného zákonníka, ktorý pre tieto tri okresy definuje otvorenie sezóny vo všeobecnosti. Čo sa týka opatrení platných pre mechanizmy lovu, Komisia upozorňuje na to, že podľa posledných troch odsekov článku L. 224-2 predmetného zákonníka, zmeneného a doplneného zákonom č. 98-549, majú správne orgány v prípade potreby vypracovať riadiace plány. Tieto plány sú však veľmi úzko spojené predovšetkým s určovaním dátumov ukončenia loveckej sezóny.

Podľa francúzskej vlády je žaloba vo veci neprebratia zásady kompletnej ochrany do francúzskeho právneho poriadku čisto formálna, keďže travaux préparatoires pre zákon č. 64-591 aj pre zákon 98-549 dokazujú, že právne predpisy zodpovedali článku 7 ods. 4 v zmysle výkladu Súdneho dvora napriek skutočnosti, že niektoré prijaté dátumy sa zdali byť ťažko zlučiteľné s týmto ustanovením. V skutočnosti je prebratie takejto zásady do vnútroštátneho právneho poriadku prebytočné, keďže platný právny poriadok zabezpečuje jeho skutočné uplatnenie. Francúzska vláda tvrdí, že smernica je v každom prípade opatrením rovnako dobre známym ako ustanovenie začleňujúce novú zásadu hospodárskeho kódexu a že občania vedia, že sa na to môžu spoľahnúť, ako to dokazuje zvýšený počet správnych konaní založených na tomto opatrení. Okrem toho francúzske súdy sa nikdy nevyhýbali preskúmaniu kompatibility správnych opatrení so smernicou o vtácoch alebo predovšetkým so zásadou kompletnej ochrany

V odpovedi na tento návrh treba konštatovať, predovšetkým, že nepochybne ustanovenia druhej a tretej vety článku 7 ods. 4 článku 7 ods. 4 neboli do konca obdobia predpísaného odôvodneným posudkom oficiálne začlenené do francúzskeho právneho poriadku. Po druhé, Súdny dvor v skutočnosti nekonštatoval, že prebratie smernice do vnútroštátneho právneho poriadku nevyhnutne nevyžaduje uzákonenie ustanovení smernice v presne rovnakom znení v špecifickom výslovnom ustanovení vnútroštátneho právneho poriadku a že všeobecné právne súvislosti môžu byť dostatočné, ak v skutočnosti zabezpečujú plné uplatnenie smernice dostatočne jasným a presným spôsobom. Súdny dvor však konštatoval, že spoľahlivé prebratie sa stáva mimoriadne dôležitým v prípade tejto smernice, kde sú správou spoločného dedičstva poverené členské štáty na svojich príslušných územiach. Po tretie, v súvislosti s okresmi Dolné Porýnie, Horné Porýnie a Moselle článok R. 229-2 zákona o vidieku stanovuje, že otvorená lovecká sezóny musí byť vo všeobecnosti medzi týmito dátumami: všeobecný dátum začatia, nie skôr ako 23. augusta; všeobecný dátum ukončenia, nie neskôr ako 1. februára. Podľa tohto zákonníka je povinnosťou prefekta vydať ročnú

vyhlášku pre otvorenie loveckej sezóny. Pokiaľ vnútroštátny právny poriadok neobsahuje žiadne ustanovenia vyžadujúce od prefektov týchto okresov, aby pri prijímaní ročných vyhlášok pre otvorenie loveckej sezóny zohľadňovali zákaz lovu akýchkoľvek druhov vtákov počas citlivých období uvedených vyššie (obdobie hniezdenia, rozličné etapy rozmnožovania a závislosti, počas návratu sťahovavých druhov na ich miesta hniezdenia a ďalšie obdobia, počas ktorých je prežitie voľne žijúceho vtáctva mimoriadne ohrozené), potom právny poriadok vnáša istý stupeň neurčitosti vzhľadom na povinnosti, ktoré musia plniť prefekti pri prijímaní opatrení. V dôsledku toho neexistuje záruka toho, že bude zakázaný lov voľne žijúceho vtáctva počas obdobia hniezdenia alebo počas rozličných etáp rozmnožovania a závislosti alebo v prípade sťahovavých vtákov počas ich návratu na miesta hniezdenia. Z toho vyplýva, že základné ustanovenia predmetnej smernice, napríklad ustanovenia druhej a tretej vety článku 7 ods. 4, neboli v žiadnom prípade kompletne, jasne a jednoznačne prebraté do francúzskych právnych predpisov. Preto sa musí konštatovať, že vo vzťahu k okresom Dolné Porýnie, Horné Porýnie a Moselle Francúzska republika správne neprebrala druhú a tretiu vetu článku 7 ods. 4 v rámci predpísaného obdobia.

C-67/99, Komisia proti Írsku

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 11. septembra 2001 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Írsku – Nesplnenie povinností členských štátov – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov – Ochrana voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – Článok 4 ods. 1 – Zoznam lokalít – Informácie o lokalitách

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0067:EN:HTML>

Prvý žalobný dôvod

Vzhľadom na povinnosť predložiť zoznam lokalít uvedený v článku 4, ods. 1, prvý pododsek smernice o biotopoch Komisia upozorňuje na to, že podiel každého členského štátu na vytváraní súvislej európskej ekologickej siete závisí od toho, ako sú na jeho území zastúpené typy prirodzených biotopov a biotopy druhov uvedené v prílohách I a II predmetnej smernice. Z kombinovaných ustanovení článku 4 ods. 1 predmetnej smernice a prílohy III k smernici jednoznačne vyplýva, že členské štáty užívajú určité rozpätie voľnosti rozhodovania pri výbere lokalít do tohto zoznamu. Uplatňovanie tejto voľnosti rozhodovania je však podľa názoru Komisie podmienené dodržiavaním týchto troch podmienok:

- k voľbe navrhovaných lokalít môžu viesť len kritériá vedeckého charakteru;
- navrhované lokality musia zabezpečovať geografické pokrytie, ktoré je homogénne a reprezentatívne pre celé územie každého členského štátu, s cieľom zabezpečiť celistvosť a vyváženosť výslednej siete. Zoznam, ktorý má preložiť každý členský štát, musí teda vyjadrovať ekologickú rozmanitosť (a v prípade druhov aj genetickú rozmanitosť) prirodzených biotopov a druhov nachádzajúcich sa na ich území;
- zoznam musí byť kompletný, čo znamená, že každý členský štát musí navrhnúť taký počet lokalít, ktorým sa zabezpečí dostatočné zastúpenie všetkých typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a všetkých biotopov druhov uvedených v prílohe II k predmetnej smernici, ktoré existujú na jeho území.

V súvislosti s írskym národným zoznamom Komisia upozorňuje na to, že obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku uplynulo 19. februára 1998 a Írsko jej predložilo zoznam 207 lokalít, ale tento zoznam bol len indikatívny. Keď Komisia podala 25. februára 1999 Súdnemu dvoru žalobu, Írsko nepotvrdilo tento indikatívny zoznam, ale zaslalo len čiastočný definitívny zoznam 48 lokalít a súvisiace informácie v deň ústneho konania 18. januára 2001 predložilo celkový zoznam 362 lokalít. Komisia uvádza, že zahájila toto konanie s cieľom zabezpečiť prehlásenie o tom, že írsky národný zoznam bol dokázateľne neprimeraný a že takáto neprimeranosť značne prekročila rozpätie voľnosti rozhodovania poskytnuté členským štátom. Nejde len o očividnú neprimeranosť vzhľadom na situáciu existujúcu v čase uplynutia obdobia stanoveného v odôvodnenom stanovisku, ale aj o celú sériu ustanovení týkajúcich sa zoznamu 362 lokalít, ktoré ešte zostali nesformulované. Komisia teda konštatuje, že írsky národný zoznam nevyhovoval kritériám stanoveným v článku 4 ods. 1 v spojení s prílohou III k predmetnej smernici.

Írsku vláda uznáva, že dovtedy, kým obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku neuplynulo, nepredložila Komisii žiadny zoznam lokalít, ktoré môžu byť označené ako SAC. Tvrdí, že toto oneskorenie bolo spôsobené vnútroštátnymi problémami. Aby sa získal súhlas obyvateľstva so smelými cieľmi uvedenými v predmetnej smernici, považovalo sa za potrebné zrealizovať rozsiahly program verejných konzultácií. Írsku vláda upozorňuje na to, že 362 írskych lokalít oficiálne nahlásených do januára 2001 je chránených írskym právnym poriadkom, ktorý je ďaleko prísnejší ako požiadavky predmetnej smernice.

Hoci z predpisov, ktorým podlieha postup identifikácie lokalít s oprávnením na označenie ako SAC stanovený v článku 4 ods. 1, vyplýva, že členské štáty majú k dispozícii určité rozpätie voľnosti rozhodovania pri formulovaní svojich návrhov o lokalitách, skutočnosťou však zostáva, ako poznamenala Komisia, že tak musia konať v súlade s kritériami stanovenými predmetnou smernicou. V tejto súvislosti treba poznamenať, že za účelom zostavenia návrhu zoznamu lokalít s významom pre Spoločenstvo, ktorý by mohol viesť k vytvoreniu súvislej európskej ekologickej siete SAC, Komisia musí mať k dispozícii vyčerpávajúci zoznam lokalít, ktoré majú na národnej úrovni ekologický význam relevantný z pohľadu cieľov smernice a týkajúci sa zachovania prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín. Preto sa zoznam navrhuje na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) k predmetnej smernici. Len takýmto spôsobom je možné dosiahnuť cieľ uvedený v prvom pododseku článku 3 ods. 1 týkajúci sa zachovania alebo obnovenia typov prirodzených biotopov a biotopov druhov, o ktorých sa predpokladá, že majú vo svojom prírodnom okruhu priaznivý stav ochrany, pričom tento prírodný okruh môže prechádzať cez jedny alebo viaceré hranice vo vnútri Spoločenstva. Z článku 1 písm. e) a i) v spojení s článkom 2 ods. 1 vyplýva, že priaznivý stav ochrany prirodzeného biotopu alebo druhov sa musí posudzovať vo vzťahu k celému európskemu územiu členských štátov, na ktoré sa Zmluva uplatňuje. Ďalej je potrebné pripomenúť, že odpoveď na otázku, či členský štát nesplnil svoje povinnosti, sa musí určiť s odvolaním sa na situáciu v predmetnom členskom štáte panujúcu ku koncu obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku. Súdny dvor preto nemôže zohľadňovať žiadne následné zmeny. Keď obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku 19. februára 1998 uplynulo, obsah írskoho národného zoznamu zaslaného Komisii bol dokázateľne neprimeraný, pričom Írsko prekročilo rozpätie voľnosti rozhodovania pre účely zostavenia zoznamu lokalít uvedeného v článku 4 ods. 1 prvý pododsek. V súlade s judikatúrou citovanou v predchádzajúcom odseku tohto rozsudku bol zoznam lokalít predložený Komisii po uplynutí tohto obdobia irelevantný pre účely tohto konania. Preto sa musí konštatovať, že Írsko tým, že nepredložilo Komisii v predpísanej lehote zoznam lokalít uvedený v prvom pododseku článku 4 ods. 1, nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z predmetnej smernice.

Druhý žalobný dôvod

V súvislosti s povinnosťou poskytnúť informácie o lokalitách s oprávnením na označenie ako SAC írsku vláda uznáva, že tieto informácie neposlala pred uplynutím obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku, ale zároveň tvrdí, že keďže formát nebol do decembra 1996 schválený a Komisia trvala na tom, aby sa predmetné informácie poskytovali prostredníctvom tohto formátu, nebolo možné vykonať túto dôležitú prácu počas stanoveného obdobia.

Komisia tvrdí, že povinnosť poskytnúť informácie o lokalitách sa mala splniť do 11. júna 1995. Aj keby určité členské štáty, ktoré už mali vypracovaný zoznam navrhovaných lokalít a príslušné informácie pred 11. júnom 1995, chceli čakať na schválenie formátu, mohli po zverejnení formátu 19. decembra 1996 rýchlo prispôsobiť tieto informácie formátu a poslať ich Komisii. Komisia dodáva, že pre účely zohľadnenia neskorého schválenia formátu predĺžila konanie pred podaním žaloby do 11. júla 1997 tým, že Írsku zaslala dodatočný list s oficiálnym oznámením, čo bolo dlho po dátume zverejnenia formátu. Írske orgány mali teda možnosť v plnej miere splniť svoju povinnosť predložiť informácie o každej lokalite. Keďže 19. februára 1998 uplynulo obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku, Írsko nezaslalo Komisii informácie o navrhovaných lokalitách.

V prvom rade je dôležité upozorniť na to, že hoci Komisia pôvodne zaslala írskej vláde list s oficiálnym oznámením dňa 24. apríla 1996, teda pred zverejnením formátu, zaslala jej nový list s oficiálnym oznámením aj po zverejnení formátu, čím jej poskytla novú lehotu umožňujúcu splniť podmienky článku 4 ods. 1 druhý pododsek. Ďalej treba pripomenúť, že po zverejnení predmetnej smernice 10. júna 1992 členské štáty vedeli, aké typy informácií sa od nich budú požadovať pre účely ich poskytnutia v priebehu troch rokov od tohto zverejnenia, t.j. do 11. júna 1995. Rovnako vedeli, že tieto informácie sa majú poskytovať na základe formátu, ktorý vypracuje Komisia. Článok 4 ods. 1 druhý pododsek výslovne stanovuje, že informácie, ktoré sa majú poskytnúť vo formáte vypracovanom Komisiou, musia obsahovať mapu lokality, jej názov, polohu, rozlohu a údaje vyplývajúce z uplatňovania kritérií

špecifikovaných v prílohe III (etapa 1). Lehota poskytnutá Komisiou írskej vláde za účelom splnenia jej povinnosti prispôbiť formátu informácie o lokalitách, ktoré mala mať pripravené už pred 11. júnom 1995, sa musí následne považovať za primeranú. Od 19. decembra 1996, teda od dátumu, keď bol formát zverejnený, do 19. februára 1998, keď uplynulo obdobie uvedené v odôvodnenom stanovisku, írška vláda mala k dispozícii obdobie dlhšie ako jeden rok na splnenie tejto špecifickej povinnosti. Keďže írška vláda uznáva, že do uplynutia obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku neposkytla Komisii na základe formátu informácie o navrhovaných lokalitách, musí sa konštatovať, že Írsko tým, že v predpísanej lehote neposkytlo Komisii informácie týkajúce sa lokalít na zozname uvedenom v prvom pododseku článku 4 ods. 1, v súlade s druhým pododsekom tohto článku, nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z predmetnej smernice.

C-71/99, Komisia proti Nemecku

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 11. septembra 2001. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov. – Ochrana voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín. – Článok 4 ods. 1 – Zoznam lokalít. – Informácie o lokalitách

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0071:EN:HTML>

Prvý žalobný dôvod

Vzhľadom na povinnosť predložiť zoznam lokalít uvedený v článku 4, ods. 1, prvý pododsek Komisia upozorňuje na to, že podiel každého členského štátu na vytváraní súvislej európskej ekologickej siete závisí od toho, ako sú na jeho území zastúpené typy prirodzených biotopov a biotopy druhov uvedené v prílohách I a II predmetnej smernice. Z kombinovaných ustanovení článku 4 ods. 1 predmetnej smernice a prílohy III k smernici jednoznačne vyplýva, že členské štáty užívajú určité rozpätie voľnosti rozhodovania pri výbere lokalít do tohto zoznamu. Uplatňovanie tejto voľnosti rozhodovania je však podľa názoru Komisie podmienené dodržiavaním týchto troch podmienok:

- k voľbe navrhovaných lokalít môžu viesť len kritériá vedeckého charakteru;

- navrhované lokality musia zabezpečovať geografické pokrytie, ktoré je homogénne a reprezentatívne pre celé územie každého členského štátu, s cieľom zabezpečiť celistvosť a vyváženosť výslednej siete. Zoznam, ktorý má preložiť každý členský štát, musí teda vyjadrovať ekologickú rozmanitosť (a v prípade druhov aj genetickú rozmanitosť) prirodzených biotopov a druhov nachádzajúcich sa na ich území;

- zoznam musí byť kompletný, čo znamená, že každý členský štát musí navrhnúť taký počet lokalít, ktorým sa zabezpečí dostatočné zastúpenie všetkých typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a všetkých biotopov druhov uvedených v prílohe II k predmetnej smernici, ktoré existujú na jeho území.

Komisia uvádza, že iniciovala toto konanie s cieľom zabezpečiť prehlásenie, že nemecký národný zoznam je dokázateľne neprimeraný a že takáto neprimeranosť prekračuje rozpätie voľnosti rozhodovania poskytnuté členským štátom. Takáto neprimeranosť je očividná vzhľadom na situáciu panujúcu v dobe, keď uplynulo obdobie uvedené v odôvodnenom stanovisku, a hoci nemecké orgány odvtedy poskytli niekoľko ďalších zoznamov lokalít, priestupky, z ktorých sú obviňované, stále platia. Komisia v tejto súvislosti tvrdí, že porovnanie medzi návrhmi nemeckých orgánov a vedeckými údajmi poskytnutými týmito orgánmi, predovšetkým príručkou s názvom Das europäische Schutzgebietssystem Natura 2000, ktorú vydal Bundesamt für Naturschutz (Federálny úrad pre ochranu prírody) bohato dokazuje pravý charakter týchto priestupkov. Nemecký národný zoznam preto podľa názoru Komisie nevyhovuje kritériám uvedeným v článku 4 ods. 1 v spojení s prílohou III k predmetnej smernici.

Nemecká vláda si uvedomuje, že keď uplynulo obdobie uvedené v odôvodnenom stanovisku, nenahlásila všetky lokality, ktoré mala v úmysle zahrnúť do zoznamu lokalít uvedeného v prvom pododseku článku 4 ods. 1. Tvrdí však, že po prvé, splnenie povinnosti predložiť takýto zoznam podľa prvého pododseku článku 4 ods. 1 bolo podmienené tým, že členské štáty obdržia formát, ktorý je prvým dokumentom definujúcim informácie umožňujúce výber príslušných lokalít. Následne obdobie poskytnuté na splnenie povinnosti mohlo začať najskôr po zverejnení formátu a v čase, keď bola podaná žaloba, ešte neuplynulo.

Po druhé, nemecká vláda tvrdí, že smernica poskytuje členským štátom široké rozpätie voľnosti rozhodovania v súvislosti s výberom lokalít uvádzaných na zozname, ktorý sa má predložiť Komisii. Členské štáty majú preto právo nahlásiť len tie lokality, ktoré považujú za vhodné a nevyhnutne potrebné pre vybudovanie súvislej európskej siete SAC, a to na základe technických kritérií a vzhľadom na ciele predmetnej smernice. Ďalej uvádza, že vnútroštátna úroveň je najvhodnejšou úrovňou realizácie primeraného výberu spomedzi lokalít s prirodzenými biotopmi a biotopmi druhov, na ktoré sa odvolávajú prílohy I, resp. II predmetnej smernice. Tvrdí, že členské štáty sú lepšie informované o lokalitách, ktoré sa nachádzajú na ich území.

Po tretie, nemecká vláda spochybňuje vedecké zdroje, na ktoré sa odvoláva Komisia, aby dokázala, že nemecká vláda predložila neúplný zoznam. Konštatuje, že príručka uvedená v odseku 21 tohto rozsudku nie je v žiadnom prípade nemeckým referenčným zoznamom a ani vedecky určeným základom pre hodnotenie.

V prvom rade treba uviesť, že povinnosť predložiť zoznam lokalít uvedený v prvom odseku článku 4 ods. 1 nebola podmienená schválením formátu. Formát nie je prvým textom definujúcim informácie, ktoré členským štátom umožňujú výber relevantných lokalít. Po zverejnení predmetnej smernice boli členské štáty informované o všetkých výberových kritériách, ktoré sa majú zohľadňovať. Článok 4 ods. 1 vyžaduje od každého členského štátu, aby na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) a na základe relevantných vedeckých informácií na vrhol zoznam lokalít, naznačujúci, aké typy prirodzených biotopov podľa prílohy I a aké pôvodné druhy podľa prílohy II k predmetnej smernici sa tam nachádzajú. Z prílohy III (etapa 1) k predmetnej smernici vyplýva, že príslušnými kritériami sú stupeň reprezentatívnosti typu prirodzeného biotopu v lokalite, plocha lokality pokrytá typom prirodzeného biotopu a jej stupeň ochrany, počet a hustota populácie druhov prítomných v lokalite, ich stupeň izolácie, stupeň ochrany ich biotopov a nakoniec porovnateľná hodnota lokalít.

Ďalej, hoci z predpisov platných pre postup identifikácie lokalít s oprávnením na označenie ako SAC podľa článku 4 ods. 1 vyplýva, že členské štáty majú určité rozpätie voľnosti rozhodovania pri zostavovaní svojich návrhov lokalít, zostáva však skutočnosťou, ako poznamenala Komisia, že tak musia konať v súlade s kritériami stanovenými predmetnou smernicou. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že aby bolo možné zostaviť návrh zoznamu lokalít s významom pre Spoločenstvo, ktorý by viedol k vytvoreniu súvislej európskej ekologickej siete SAC, musí mať Komisia k dispozícii vyčerpávajúci zoznam lokalít ekologického záujmu na vnútroštátnej úrovni, ktoré sú významné z pohľadu cieľa smernice chrániť prirodzené biotopy, voľne žijúce živočíchy a voľne rastúce rastliny. Preto sa tento zoznam navrhuje na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) k predmetnej smernici. Navyše len takýmto spôsobom je možné dosiahnuť cieľ stanovený v prvom pododseku článku 3 ods. 1 zachovať a obnoviť priaznivý stav ochrany typov prirodzených biotopov a biotopov druhov v ich prirodzenom prostredí, ktoré sa môže rozkladať na ploche prekračujúcej jednu alebo aj viac hraníc v rámci Spoločenstva. Z článku 1 písm. e) a i) v spojení s článkom 2 ods. 1 vyplýva, že priaznivý stav ochrany prirodzených biotopov alebo druhov sa musí posudzovať vzhľadom na celé európske územie členských štátov, na ktoré sa uplatňuje Zmluva.

A nakoniec, treba mať na pamäti, že odpoveď na otázku, či členský štát nesplnil svoje povinnosti, sa musí určiť odvolaním sa na situáciu, v akej sa členský štát nachádzal ku koncu obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku. Súdny dvor preto nemôže zohľadňovať žiadne následné zmeny. Keď obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku 19. februára 1998 uplynulo, obsah nemeckého národného zoznamu zaslaného Komisii bol dokázateľne neprimeraný, pričom Nemecko prekročilo rozpätie voľnosti rozhodovania, ktoré užívajú členské štáty, pre účely zostavenia zoznamu lokalít uvedeného v článku 4 ods. 1 prvý pododsek. V súlade s judikatúrou citovanou v predchádzajúcom odseku tohto rozsudku bol zoznam lokalít predložený Komisii po uplynutí tohto obdobia irelevantný pre účely tohto konania.

Preto sa musí konštatovať, že Spolková republika Nemecko tým, že nepredložila Komisii v predpísanej lehote zoznam lokalít uvedený v prvom pododseku článku 4 ods. 1, nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z predmetnej smernice.

Druhý žalobný dôvod

V súvislosti s povinnosťou poskytnúť informácie o lokalitách s oprávnením na označenie ako SAC nemecká vláda nepopiera, že tieto informácie neposlala pred uplynutím obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku, ale zároveň

tvrdí, že prípravné práce potrebné na zhromaždenie informácií o navrhovaných lokalitách, na ktoré mali členské štáty tri roky, sa nemohli prakticky začať do konca roku 1996, keď bol členským štátom poskytnutý formát.

Komisia tvrdí, že povinnosť poskytnúť informácie o lokalitách sa mala splniť do 11. júna 1995. Aj keby určité členské štáty, ktoré už mali vypracovaný zoznam navrhovaných lokalít a príslušné informácie pred 11. júnom 1995, chceli čakať na schválenie formátu, mohli po zverejnení formátu 19. decembra 1996 rýchlo prispôsobiť tieto informácie formátu a poslať ich Komisii. Komisia dodáva, že pre účely zohľadnenia neskorého schválenia formátu predĺžila konanie pred podaním žaloby do 3. júla 1997 tým, že Spolkovej republike Nemecko zaslala dodatočný list s oficiálnym oznámením, čo bolo dlho po dátume zverejnenia formátu. Nemecké orgány mali teda možnosť v plnej miere splniť svoju povinnosť predložiť informácie o každej lokalite. Keďže 19. februára 1998 uplynulo obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku, Nemecko nezaslalo Komisii informácie o navrhovaných lokalitách.

V prvom rade je dôležité upozorniť na to, že hoci Komisia pôvodne zaslala nemeckej vláde list s oficiálnym oznámením dňa 4. marca 1996, teda pred zverejnením formátu, zaslala jej nový list s oficiálnym oznámením aj po zverejnení formátu, čím jej poskytla novú lehotu umožňujúcu splniť podmienky článku 4 ods. 1 druhý pododsek.

Ďalej treba pripomenúť, že po zverejnení predmetnej smernice 10. júna 1992 členské štáty vedeli, aké typy informácií sa od nich budú požadovať pre účely ich poskytnutia v priebehu troch rokov od tohto zverejnenia, t.j. do 11. júna 1995. Rovnako vedeli, že tieto informácie sa majú poskytovať na základe formátu, ktorý vypracuje Komisia. Článok 4 ods. 1 druhý pododsek výslovne stanovuje, že informácie, ktoré sa majú poskytnúť vo formáte vypracovanom Komisiou, musia obsahovať mapu lokality, jej názov, polohu, rozlohu a údaje vyplývajúce z uplatňovania kritérií špecifikovaných v prílohe III (etapa 1). Lehota poskytnutá Komisiou nemeckej vláde za účelom splnenia jej povinnosti prispôsobiť formátu informácie o lokalitách, ktoré mala mať pripravené už pred 11. júnom 1995, sa musí následne považovať za primeranú. Od 19. decembra 1996, teda od dátumu, keď bol formát zverejnený, do 19. februára 1998, keď uplynulo obdobie uvedené v odôvodnenom stanovisku, nemecká vláda mala k dispozícii obdobie dlhšie ako jeden rok na splnenie tejto špecifickej povinnosti.

Keďže nemecká vláda uznáva, že do uplynutia obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku neposkytla Komisii na základe formátu informácie o navrhovaných lokalitách, musí sa konštatovať, že Spolková republika Nemecko tým, že v predpísanej lehote neposkytla Komisii informácie týkajúce sa lokalít na zozname uvedenom v prvom pododseku článku 4 ods. 1, v súlade s druhým pododsekom tohto článku, nespĺnila svoje povinnosti vyplývajúce z predmetnej smernice.

C-220/99, Komisia proti Francúzsku

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 11. septembra 2001 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike – Nesplnenie povinností členských štátov – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov – Ochrana voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – Článok 4 ods. 1 – Zoznam lokalít – Informácie o lokalitách.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0220:EN:HTML>

Prvý žalobný dôvod

Vzhľadom na povinnosť predložiť zoznam lokalít uvedený v článku 4, ods. 1, prvý pododsek smernice o biotopoch Komisia upozorňuje na to, že podiel každého členského štátu na vytváraní súvislej európskej ekologickej siete závisí od toho, ako sú na jeho území zastúpené typy prirodzených biotopov a biotopy druhov uvedené v prílohách I a II predmetnej smernice. Z kombinovaných ustanovení článku 4 ods. 1 predmetnej smernice a prílohy III k smernici jednoznačne vyplýva, že členské štáty užívajú určité rozpätie voľnosti rozhodovania pri výbere lokalít do tohto zoznamu. Uplatňovanie tejto voľnosti rozhodovania je však podľa názoru Komisie podmienené dodržiavaním týchto troch podmienok:

- k voľbe navrhovaných lokalít môžu viesť len kritériá vedeckého charakteru;
- navrhované lokality musia zabezpečovať geografické pokrytie, ktoré je homogénne a reprezentatívne pre celé územie každého členského štátu, s cieľom zabezpečiť celistvosť a vyváženosť výslednej siete. Zoznam, ktorý má

preložiť každý členský štát, musí teda vyjadrovať ekologickú rozmanitosť (a v prípade druhov aj genetickú rozmanitosť) prirodzených biotopov a druhov nachádzajúcich sa na ich území;

- zoznam musí byť kompletný, čo znamená, že každý členský štát musí navrhnúť taký počet lokalít, ktorým sa zabezpečí dostatočné zastúpenie všetkých typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a všetkých biotopov druhov uvedených v prílohe II k predmetnej smernici, ktoré existujú na jeho území.

V súvislosti s francúzskym národným zoznamom Komisia pripomína, že keď 6. januára 1998 uplynulo obdobie uvedené v odôvodnenom stanovisku, Francúzska republika jej predložila zoznam 535 lokalít; keď Komisia podala pred Súdny dvor žalobu, rozšíril sa tento zoznam na 672 lokalít; a v deň pojednávania, 18. januára 2001, Francúzska republika predložila súhrnný zoznam 1 030 lokalít.

Komisia uvádza, že zahájila toto konanie s cieľom zabezpečiť prehlásenie o tom, že francúzsky národný zoznam bol dokázateľne neprimeraný a že takáto neprimeranosť značne prekročila rozpätie voľnosti rozhodovania poskytnuté členskými štátmi. Takáto neprimeranosť je očividná vzhľadom na situáciu panujúcu v čase uplynutia obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku, keďže Francúzska republika následne takmer zdvojnásobila počet navrhovaných lokalít. Táto neprimeranosť navyše stále pretrváva napriek nepochybnému pokroku. Komisia teda konštatuje, že francúzsky národný zoznam nevyhovoval kritériám stanoveným v článku 4 ods. 1 v spojení s prílohou III k predmetnej smernici.

Francúzska vláda uznáva, že dovedy, kým obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku neuplynulo, nepredložila všetky lokality, ktoré mali byť uvedené v zozname lokalít spomínanom v článku 4 ods. 1 prvý pododsek predmetnej smernice. Francúzska vláda však upozorňuje na to, že v deň pojednávania francúzsky národný zoznam obsahoval spolu 1 030 lokalít pokrývajúcich približne 5% francúzskeho územia. Tvrdí, že Komisia nepredložila žiadny dôkaz o tom, že tento zoznam 1 030 lokalít nevyhovuje požiadavkám stanoveným v článku 4 ods. 1. Konštatuje, že prvá etapa postupu pri označovaní SAC neobsahuje zostavenie vyčerpávajúceho súpisu lokalít v rámci územia jednotlivých členských štátov, na ktorom sa nachádzajú typy prirodzených biotopov a pôvodné druhy uvedené v prílohách I, resp. II predmetnej smernice. Relevancia národného zoznamu sa nemá posudzovať na základe počtu navrhovaných lokalít, ale na základe reprezentatívneho charakteru prirodzených biotopov a biotopov druhov uvádzaných v tomto zozname, ktoré sa hodnotia predovšetkým vzhľadom na stupeň ich vzácnosti a vzhľadom na ich rozloženie na celom vnútroštátnom území.

Hoci z predpisov, ktorým podlieha postup identifikácie lokalít s oprávnením na označenie ako SAC stanovený v článku 4 ods. 1, vyplýva, že členské štáty majú k dispozícii určité rozpätie voľnosti rozhodovania pri formulovaní svojich návrhov o lokalitách, skutočnosťou však zostáva, ako poznamenala Komisia, že tak musia konať v súlade s kritériami stanovenými predmetnou smernicou. V tejto súvislosti treba poznamenať, že za účelom zostavenia návrhu zoznamu lokalít s významom pre Spoločenstvo, ktorý by mohol viesť k vytvoreniu súvislej európskej ekologickej siete SAC, Komisia musí mať k dispozícii vyčerpávajúci zoznam lokalít, ktoré majú na národnej úrovni ekologický význam relevantný z pohľadu cieľov smernice a týkajúci sa zachovania prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín. Preto sa zoznam navrhuje na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) k predmetnej smernici. Len takýmto spôsobom je možné dosiahnuť cieľ uvedený v prvom pododseku článku 3 ods. 1 týkajúci sa zachovania alebo obnovenia typov prirodzených biotopov a biotopov druhov, o ktorých sa predpokladá, že majú vo svojom prírodnom okruhu priaznivý stav ochrany, pričom tento prírodný okruh môže prechádzať cez jedny alebo viaceré hranice vo vnútri Spoločenstva. Z článku 1 písm. e) a i) v spojení s článkom 2 ods. 1 vyplýva, že priaznivý stav ochrany prirodzeného biotopu alebo druhov sa musí posudzovať vo vzťahu k celému európskemu územiu členských štátov, na ktoré sa Zmluva uplatňuje. Ďalej je potrebné pripomenúť, že odpoveď na otázku, či členský štát nesplnil svoje povinnosti, sa musí určiť s odvolaním sa na situáciu v predmetnom členskom štáte panujúcu ku koncu obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku. Súdny dvor preto nemôže zohľadňovať žiadne následné zmeny. Keď obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku 6. januára 1998 uplynulo, obsah francúzskeho národného zoznamu zaslaného Komisii bol dokázateľne neprimeraný, pričom Francúzsko prekročilo rozpätie voľnosti rozhodovania pre účely zostavenia zoznamu lokalít uvedeného v článku 4 ods. 1 prvý pododsek. V súlade s judikatúrou citovanou v predchádzajúcom odseku tohto rozsudku bol zoznam lokalít predložený Komisii po uplynutí tohto obdobia irelevantný pre účely tohto konania. Preto sa musí konštatovať, že Francúzsko tým, že nepredložilo Komisii v predpísanej lehote zoznam lokalít uvedený v prvom pododseku článku 4 ods. 1, nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z predmetnej smernice.

Druhý žalobný dôvod

V súvislosti s povinnosťou poskytnúť informácie o lokalitách s oprávnením na označenie ako SAC francúzska vláda nepopiera, že tieto informácie neposlala pred uplynutím obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku, ale zároveň tvrdí, že bolo nemožné splniť túto povinnosť v špecifikovanej lehote. Domnieva sa, že oneskorené schválenie formátu Komisiou ovplyvnilo celý vnútroštátny postup. Keď Komisia zverejnila rozhodnutie 97/266, ktorým bol formát schválený, francúzske orgány boli povinné previesť a zmeniť všetky údaje, ktoré sa už nachádzali v národnom zozname.

Komisia tvrdí, že povinnosť poskytnúť informácie o lokalitách sa mala splniť do 11. júna 1995. Aj keby určité členské štáty, ktoré už mali vypracovaný zoznam navrhovaných lokalít a príslušné informácie pred 11. júnom 1995, chceli čakať na schválenie formátu, mohli po zverejnení formátu 19. decembra 1996 rýchlo prispôsobiť tieto informácie formátu a poslať ich Komisii. Komisia dodáva, že pre účely zohľadnenia neskorého schválenia formátu predĺžila konanie pred podaním žaloby do 3. júla 1997 tým, že Francúzskej republike zaslala dodatočný list s oficiálnym oznámením, čo bolo dlho po dátume zverejnenia formátu. Francúzske orgány mali teda možnosť v plnej miere splniť svoju povinnosť predložiť informácie o každej lokalite. Keďže 6. januára 1998 uplynulo obdobie stanovené v odôvodnenom stanovisku, Francúzsko nezaslalo Komisii informácie o navrhovaných lokalitách.

V prvom rade je dôležité upozorniť na to, že hoci Komisia pôvodne zaslala francúzskej vláde list s oficiálnym oznámením dňa 27. marca 1996, teda pred zverejnením formátu, zaslala jej nový list s oficiálnym oznámením aj po zverejnení formátu, čím jej poskytla novú lehotu umožňujúcu splniť podmienky článku 4 ods. 1 druhý pododsek. Ďalej treba pripomenúť, že po zverejnení predmetnej smernice 10. júna 1992 členské štáty vedeli, aké typy informácií sa od nich budú požadovať pre účely ich poskytnutia v priebehu troch rokov od tohto zverejnenia, t.j. do 11. júna 1995. Rovnako vedeli, že tieto informácie sa majú poskytovať na základe formátu, ktorý vypracuje Komisia. Článok 4 ods. 1 druhý pododsek výslovne stanovuje, že informácie, ktoré sa majú poskytnúť vo formáte vypracovanom Komisiou, musia obsahovať mapu lokality, jej názov, polohu, rozlohu a údaje vyplývajúce z uplatňovania kritérií špecifikovaných v prílohe III (etapa 1). Lehota poskytnutá Komisiou francúzskej vláde za účelom splnenia jej povinnosti prispôsobiť formátu informácie o lokalitách, ktoré mala mať pripravené už pred 11. júnom 1995, sa musí následne považovať za primeranú. Od 19. decembra 1996, teda od dátumu, keď bol formát zverejnený, do 6. januára 1998, keď uplynulo obdobie uvedené v odôvodnenom stanovisku, francúzska vláda mala k dispozícii obdobie dlhšie ako jeden rok na splnenie tejto špecifickej povinnosti. Keďže francúzska vláda uznáva, že do uplynutia obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku neposkytla Komisii na základe formátu informácie o navrhovaných lokalitách, musí sa konštatovať, že Francúzska republika tým, že v predpísanej lehote neposkytla Komisii informácie týkajúce sa lokalít na zozname uvedenom v prvom pododseku článku 4 ods. 1, v súlade s druhým pododsekom tohto článku, nesplnila svoje povinnosti vyplývajúce z predmetnej smernice.

C-103/00, Komisia proti Grécku – “*Caretta caretta* na Zakynthose”

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 30. januára 2002 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Helénskej republike – Nesplnenie povinností členských štátov – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín – Ochrana druhov.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0103:EN:HTML>

Morská korytnačka *Caretta caretta* kladie vajíčka len raz za dva alebo tri roky. V Grécku sa obdobie kladenia vajíček začína koncom mája a končí koncom augusta. Korytnačka vychádza z mora v noci a prejde k najsuchšiemu miestu na pláži, kde vyhlíbi 40 až 60 centimetrovú jamu, do ktorej kladie v priemere 120 vajíček. O dva mesiace sa vajíčka otvoria, malé korytnačky sa vyhrabú na piesok a smerujú do mora. Malé korytnačky sú veľmi zraniteľné a veľa ich zahynie. Komisia zdôrazňuje skutočnosť, že záliv Laganas na Zakynthose je dôležitou oblasťou ich liahnutia morskej korytnačky *Caretta caretta*, pravdepodobne najdôležitejšou oblasťou v Stredomorí. Vzhľadom na význam zálivu Laganas grécke orgány navrhli, aby bola táto oblasť klasifikovaná ako jedna z lokalít s významom pre Spoločenstvo pre sieť Natura 2000. Základná žaloba Komisie spočíva v tom, že Helénska republika porušila svoje záväzky vyplývajúce zo Zmluvy a z článku 12 ods. 1 písm. b) a d) po prvé tým, že neprijala právny systém, ktorý by zabezpečil dôslednú ochranu morskej korytnačky *Caretta caretta* pred akýmkoľvek úmyselným rušením počas

obdobia liahnutia a pred akýmkoľvek poškodením alebo zničením jej lokalít liahnutia, a po druhé tým, že neprijala osobitné opatrenia na prevenciu takýchto neprijemných zásahov.

Legislatívne ustanovenia o ochrane druhu *Caretta caretta*

Podľa Komisie grécka vláda neprijala v rámci predpísanej lehoty inštitucionálny systém schopný zabezpečiť účinnú dlhodobú ochranu morského korytnačky *Caretta caretta*.

Grécka vláda tvrdí, že tým, že 22. decembra 1999 vydala prezidentskú vyhlášku, ktorá klasifikuje pozemné a morské oblasti zálivu Laganas a ostrovov Strofada ako národný prímorský park a pobrežné oblasti obcí Zakynthos a Laganas ako regionálny park, prijala systém prísnej ochrany pre morskú korytnačku *Caretta caretta*. Grécka vláda konštatuje, že v priebehu posledných 20 rokov sa postupne prijímali opatrenia na zabezpečenie ochrany tohto druhu na ostrove Zakynthos. Odvoláva sa na rozličné zákony, predpisy a správne opatrenia prijaté v tejto súvislosti od roku 1980. Vyhláška z roku 1999 ustanovuje len najnovšie opatrenia v procese postupnej implementácie systému prísnej ochrany druhov. Podľa gréckej vlády nedostatok dôvodov pre žalobu Komisia dokazujú aj číselné hodnoty o hniezdach, ktoré sú k dispozícii pre morské korytnačky *Caretta caretta* v zálive Laganas za posledných 15 rokov. Tieto hodnoty nedokazujú, že by počet hniezd klesol.

V tejto súvislosti si treba všimnúť, že Súdny dvor skonštatoval, že sa otázka, či došlo k nesplneniu povinností, musí skúmať na základe situácie, v akej sa členský štát nachádzal ku konci obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku, a Súdny dvor nemôže zohľadňovať žiadne následné zmeny. Vyhláška z roku 1999, na ktorej grécka vláda založila značnú časť svojich tvrdení, bola prijatá po uplynutí dvojmesačnej lehoty uvedenej v odôvodnenom stanovisku. Následne nie je potrebné skúmať, či systém ochrany korytnačky *Caretta caretta* zabezpečený touto vyhláškou vyhovuje požiadavkám ochrany podľa článku 12 ods. 1 písm. b) a d). V súvislosti s ostatnými opatreniami, ktoré sú podľa gréckej vlády určené na implementáciu efektívneho systému ochrany druhov, treba pripomenúť, že článok 12 ods. 1 písm. b) a d) vyžaduje, aby boli prijaté opatrenia potrebné na vytvorenie systému prísnej ochrany pre druhy živočíchov uvedené v prílohe IV písm. a) predmetnej smernice v ich prirodzených biotopoch, ktoré zakazujú svojvoľné rušenie týchto druhov, predovšetkým počas obdobia liahnutia, hniezdzenia, zimovania a sťahovania, a poškodzovanie alebo ničenie miest liahnutia alebo odpočinku. Po prvé, je nesporné, že záliv Laganas je dôležitou oblasťou hniezdzenia chráneného druhu *Caretta caretta*. Po druhé, podľa zistení Gréckej štátnej rady uvedených v správe z roku 1999 priloženej k návrhu prezidentskej vyhlášky ustanovujúcej prímorský park Zakynthos, ustanovenia platné v tom čase v potrebnom rozsahu nezabezpečovali efektívnu ochranu morských a pozemných oblastí zálivu Laganas. Predovšetkým vzhľadom na tlak a eróziu, ktoré by pôsobili na miesta hniezdzenia na plážach Dafni, Gerakas a Kalamaki v dôsledku výstavby prístupových ciest k týmto plážam, a vzhľadom na hluk spôsobený ľudskou činnosťou, štátna rada doporučila vydanie zákazu nielen otvorenia nových prístupových ciest k týmto plážam, ale aj vybudovanie infraštruktúry, ako sú stánky, šiatre alebo parkovacie priestory. Grécka vláda nespochybňuje tieto tvrdenia. Po tretie, treba pripomenúť, že počas obdobia pred podaním žaloby grécka vláda zdôrazňovala, že prijatím vyhlášky o vytvorení prímorského parku Zakynthos by sa zaviedol systém prísnej ochrany pre morskú korytnačku *Caretta caretta*. Vo svojej obhajobe grécka vláda tvrdila, že v súvislosti s týmito druhmi vyhláška z roku 1999 vyhovuje ochranným cieľom uvedeným v článku 12. Vo svojej žalobnej odpovedi grécka vláda najprv uviedla, že opatrenia potrebné na ustanovenie systému prísnej ochrany pre tieto druhy podľa článku 12 ods. 1 písm. b) a d) boli prijaté pred 14. augustom 1999, teda pred dátumom, keď vypršala lehota stanovená Komisiou. Pri ústnom pojednávaní však grécka vláda priznala, že vyhláška z roku 1999 ustanovila systém vytvárajúci silnejšiu ochranu v porovnaní so systémom ochrany, ktorý už bol v minulosti v platnosti. Ďalej treba pripomenúť, že keď Súdny dvor požiadal grécku vládu, aby predložila znenie špecifických ustanovení platných v jej právnom systéme k 14. augustu 1999, ktoré by mali vyhovovať podmienkam stanoveným v článku 12 ods. 1 písm. b) a d), grécka vláda uviedla len sériu zákonov, predpisov a správnych opatrení bez odkazu na akékoľvek špecifické ustanovenia schopné splniť tieto požiadavky. Na základe uvedených skutočností sa musí konštatovať, že grécka vláda neprijala v predpísanej lehote právny systém, ktorý by bol schopný zabezpečiť prísnu ochranu pre morskú korytnačku *Caretta caretta* pred akýmkoľvek svojvoľným rušením počas obdobia liahnutia a pred akýmkoľvek poškodením alebo zničením jej lokalít liahnutia. Preto musí byť návrh Komisie v tomto bode prijatý. Samotná skutočnosť, že sa nezdá, že by sa počet hniezd tohto druhu za posledných 15 rokov znížil, nespochybňuje toto rozhodnutie.

Osobitné opatrenia na ochranu druhu *Caretta caretta*

Komisia upozorňuje na to, že počas návštevy pláži, na ktorých sa liahnu morské korytnačky *Caretta caretta* na ostrove Zakynthos koncom augusta 1999, jej pracovníci zistili okrem iného používanie mopedov na piesočnej pláži východne od zálivu Laganas, prítomnosť vodných bicyklov a malých člnov na mori v blízkosti Gerakas a Dafni a prítomnosť nezákonne postavených budov na pláži v Dafni.

Grécka vláda nespochybňuje presnosť týchto zistení.

Je nesporné, že používanie mopedov na pláži, na ktorej sa liahnu korytnačky *Caretta caretta*, je predovšetkým z dôvodu hluku schopné rušiť tieto druhy počas obdobia kladenia vajíčok, inkubácie a liahnutia, ako aj počas migrácie malých korytnačiek do mora. Uznáva sa aj to, že prítomnosť malých člnov v blízkosti pláží, na ktorých sa liahnu korytnačky, predstavuje zdroj nebezpečenstva pre životy a fyzický zdravotný stav korytnačiek. Z dokumentov predložených Súdnemu dvoru jednoznačne vyplýva, že v čase, keď pracovníci Komisie zistili tieto skutočnosti, bolo používanie mopedov na plážach, kde sa liahnu korytnačky, zakázané a boli vyvesené oznamy o prítomnosti korytnačích hniezd na plážach. Čo sa týka morskej oblasti v okolí Gerakas a Dafni, táto bola klasifikovaná ako oblasť absolútnej ochrany a boli tam vyvesené špeciálne oznamy. Z toho vyplýva, že používanie mopedov na piesočnej pláži východne od zálivu Laganas a prítomnosť vodných bicyklov a malých člnov na mori v okolí Gerakas a Dafni predstavuje úmyselné rušenie predmetného druhu počas jeho obdobia liahnutia v zmysle článku 12 ods. 1 písm. b). Navyše takéto konanie nepredstavovalo izolované prípady. V súvislosti s mopedmi na plážach, kde sa liahnu korytnačky, je podľa tvrdenie gréckej vlády jasné, že v predmetnom čase bolo mimoriadne náročné zabezpečiť nočný dozor nad východnou časťou pláže Laganas z dôvodu dĺžky pláže, vysokého počtu prístupových bodov a malého počtu osôb vykonávajúcich dozor. Čo sa týka prítomnosti malých člnov v predmetnej morskej oblasti, treba pripomenúť, že ich pracovníci Komisie videli počas dvoch návštev na Zakynthose, čo je uvedené v odsekoch 8 a 13 tohto rozsudku. A nakoniec, prítomnosť budov na takej pláži, ako je Dafni, kde sa liahnu korytnačky, je bezpochyby schopná viesť k poškodeniu alebo zničeniu miesta liahnutia v zmysle článku 12 ods. 1 písm. d). Preto sa musí konštatovať, že Helénska republika v predpísanej lehote neprijala všetky špecifické opatrenia potrebné na zabránenie úmyselnému rušeniu morských korytnačiek *Caretta caretta* počas ich obdobia liahnutia a poškodzovaniu a ničeniu ich lokalít liahnutia. Preto sa musí návrh Komisie v tomto bode prijať. Na základe uvedených skutočností Súdny dvor konštatuje, že Helénska republika tým, že v predpísanej lehote neprijala opatrenia potrebné na ustanovenie a implementáciu efektívneho systému prísnej ochrany morskej korytnačky *Caretta caretta* na Zakynthose, čím by zabránila akémukoľvek rušeniu tohto druhu počas obdobia liahnutia a akejkoľvek činnosti, ktorá by mohla poškodiť alebo zničiť jeho miesta liahnutia, nespĺnila svoje povinnosti vyplývajúce z článku 12 ods. 1 písm. b) a d).

C-117/00, Komisia proti Írsku – „Owenduff-Nephin Beg Complex“

Rozsudok Súdného dvora (šiesta komora) z 13. júna 2002 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Írsku – Nesplnenie povinností členských štátov – Smernice 79/409/EHS a 92/43/EHS – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Osobitné chránené oblasti.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0117:EN:HTML>

Žalobný dôvod porušenia článku 3 smernice o vtákoch

Komisia uvádza, že biotopom hlucháňa obyčajného sú kopcovité krajiny a močiare a že jeho potrava pozostáva predovšetkým z vresovca, ktorý používa aj pri stavaní svojich hniezd a na ochranu pred predátormi.

Oblasti výskytu hlucháňa obyčajného sú preto v Írsku obmedzené na oblasti močiarov a slatín, kde sa nachádza dostatok vresovca. Vresovec je však taký druh rastliny, ktorý je mimoriadne citlivý na nadmerné spásanie, čo v Írsku predstavuje závažnú hrozbu. Komisia v tejto súvislosti cituje rozličné štúdie, ktoré dokazujú, že v tomto členskom štáte nastal v poslednom období veľmi výrazný úbytok populácií hlucháňa obyčajného a značná redukcia v oblastiach, kde sa tento druh vyskytuje, vrátane jeho území párenia. V súvislosti s úbytkom populácie sa Komisia odvoláva na správu Írskeho úradu na ochranu voľne žijúceho vtáctva. V súvislosti so zmenšovaním jeho oblastí výskytu sa Komisia odvoláva na dva atlasy chovných vtákov vo Veľkej Británii a Írsku. Okrem toho oblasť hniezdenia tohto druhu sa v značnej miere rozkladá v oblastiach, ktoré írské orgány označili za znehodnotené. Podľa Komisie Írsko nespĺnilo svoju povinnosť zabezpečiť dostatočnú rozmanitosť a rozlohu biotopov hlucháňa obyčajného.

Írská vláda tvrdí, že Komisia nesprávne uvádza, že skutočnosti, na ktoré sa odvoláva vo svojej žalobe, majú spoločne alebo samostatne účinok redukujúci biotopy hlucháňa obyčajného v takej miere, že už nepostačujú na jeho ochranu. Írská vláda uvádza, že hlucháň obyčajný, ako poddruh hlucháňa vrbového, patrí medzi druhy, ktoré sú všeobecne rozšírené a nie sú ohrozené. V súvislosti s dvomi atlasmi, na ktoré sa Komisia odvoláva a ktoré sa týkajú období rokov 1968 až 1972, resp. 1988 až 1991, írská vláda konštatuje, že rozdiely v metódach použitých na vypracovanie týchto atlasov neumožňujú žiadne porovnávanie číselných hodnôt a ani vyvodzovanie spoľahlivých záverov pre účely stanovenia zníženia počtu hlucháňov obyčajných alebo zmenšenia oblasti jeho výskytu. Írská vláda ďalej spochybňuje, že by oblasti vresovísk, ktoré potrebuje hlucháň obyčajný, boli vážne ohrozené nadmerným spásaním, hoci uznáva, že nadmerné spásanie má negatívny účinok na počty hlucháňa obyčajného a na rozlohu biotopov tohto druhu.

Článok 3 smernice o vtácoch požaduje od členských štátov, aby prijali opatrenia potrebné na ochranu, zachovanie alebo obnovenie dostatočnej rozmanitosti a rozlohy biotopov všetkých druhov vtákov podliehajúcich predmetnej smernici. Judikatúra súdneho dvora dokazuje, že povinnosti členských štátov vyplývajúce z článku 3 teda existujú už predtým, než nastane akýkoľvek úbytok počtu vtákov alebo akékoľvek riziko vyhynutia chránených druhov. V správe, ktorú vypracoval v roku 1993 Írsky úrad na ochranu voľne žijúceho vtáctva, mimovládna organizácia zaoberajúca sa ochranou vtákov v Írsku, sa uvádza, že hlucháň obyčajný je jedným z 12 najohrozenejších chovných vtákov v krajine a že počet hlucháňov obyčajných sa za posledných 20 rokov znížil viac ako o 50%. Navyše porovnanie dvoch vedeckých prác, Atlasu chovných vtákov v Británii a Írsku: 1968-1972 a Nového atlasu chovných vtákov v Británii a Írsku: 1988-1991, ktorý vypracovali D.W. Gibbons, J.B. Reid a R.A. Chapman, odhaľuje značné zmenšenie oblastí, kde sa tieto druhy vyskytujú a kde sa rozmnožujú. Je dôležité v tejto súvislosti zdôrazniť, že hoci v druhom atlase autori diskutujú o potrebe obozretnosti pri porovnávaní údajov a uvedomujú si túto potrebu, na druhej strane však poznamenávajú, že napriek problémom zmenenej mapy znázorňujú skutočné zmeny v rozložení [druhov]. Je nesporné, že oblasť rozmnožovania sa hlucháňa obyčajného, ktorej sa venuje príloha II/1 smernice o vtácoch, sa vo veľkej miere prekrýva s oblasťami označovanými Radou pre írské dedičstvo ako oblasti znehodnotené nadmerným spásaním. Ďalej treba mať na pamäti, že Írsko vo svojom liste z 1. septembra 198 uznalo, že vo všeobecnosti bolo odôvodnené konštatovanie, že populácie hlucháňa obyčajného ovplyvňovali dôsledky nadmerného spásania jeho biotopov. V tom istom liste Írsko uviedlo, že hlucháň obyčajný je závislý na vresovci, ktorý je dominantným rastlinným druhom mnohých írskych vresovísk, pravdepodobne na ploche väčšej ako 250 000 hektárov, ako osobitných chránených oblastí v zmysle smernice o biotopoch, a že by sa mali zabezpečiť mechanizmy na kontrolu nadmerného spásania. Navyše podľa akčného plánu pre 12 írskych najohrozenejších druhov vtákov, ktorý vypracoval v roku 1995 Írsky úrad pre ochranu voľne žijúceho vtáctva, je dôležité, aby sa pasienky riadne spravovali ako súčasť prioritných opatrení, ktoré spočiatku zabránia úbytku populácií hlucháňa obyčajného a zmenšovaniu oblastí jeho výskytu, a následne obnovia populáciu v oblastiach výskytu opustených od čias vydania prvého atlasu uvedeného v odseku 17 tohto rozsudku. Na základe uvedených skutočností treba konštatovať, že Írsko neprijalo všetky opatrenia potrebné na zachovanie dostatočnej rozmanitosti a rozlohy biotopov hlucháňa obyčajného pre účely článku 3 smernice o vtácoch. Následne musí byť žaloba Komisie v tomto bode prijatá.

Žalobný dôvod o porušení prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtácoch a článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch

Komisia tvrdí, že Írsko neprijalo opatrenia potrebné na to, aby sa zabránilo poškodeniu močiariu v SPA Owenduff-Nepin Beg Complex nadmerným spásaním. Predovšetkým Systém ochrany životného prostredia na vidieku (Rural Environmental Protection Scheme – REPS), prijatý írskymi orgánmi, bol a ešte stále je nevhodný na riešenie problému nadmerného spásania tak vo všeobecnosti ako aj v rámci Owenduff-Nepin Beg Complex. Komisia napriek tomu po revízii REPS uskutočnenej v roku 1998 uznáva jeho schopnosť efektívne riešiť nadmerné spásanie vo všeobecnosti za predpokladu, že sa stanovia, zrealizujú a skontrolujú príslušné rámcové plány. Komisia tvrdí, že všeobecná 30-percentná redukcia kvóty horských oviec, o ktorej sa rozhodlo počas zimy 1998/1999, je neprimeraná, ak sa majú posudzovať všetky oblasti postihnuté nadmerným spásaním.

Írská vláda síce uznáva existenciu narastajúceho problému nadmerného spásania v oblasti Owenduff-Nepin Beg Complex, ale zároveň konštatuje, že Komisia predložila nedostatočný dôkaz na to, aby dokázala, že Írsko nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch a z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtácoch. V prvom rade upozorňuje na to, že od roku 1996 museli farmári podieľajúci sa na systéme REPS dodržiavať stratégie pastvy v spoločných oblastiach. Ďalej sa odvoláva na podmienky ochrany rašelinísk, vresovísk a horských pastvín označovaných podľa REPS ako oblasti národného dedičstva s platnosťou od 1. januára 1999.

Okrem toho Írsko odkúpilo 10 000 z 25 255 hektárov pôdy v SPA Owenduff-Nepin Beg Complex a vydalo v tejto oblasti licencie len pre šesť kusov dobytky a pre 150 oviec. V roku 2000 Írsko prijalo rámcový plán pre spoločné oblasti v SPA. Zvyšných 5 000 hektárov v SPA Owenduff-Nepin Beg Complex nepatrí do spoločných oblastí a nevzťahuje sa na ne problém nadmerného spásania. Okrem toho írská vláda uvádza, že rozhodnutím zo 6. augusta 1998 prijatým v súlade s nariadením Rady (EHS) č. 2078/92 z 30. júna 1992 o metódach poľnohospodárskej výroby kompatibilných s požiadavkami na ochranu životného prostredia a na zachovanie vzhľadu krajiny (Ú. v. EHS 1992, L 215, s. 85), Komisia schválila zmeny a doplnky REPS nahlásené Komisii v júni 1997 alebo neskôr. A nakoniec írská vláda upozorňuje na to, že implementácia Riadiaceho plánu ochrany pre Owenduff-Nepin Beg Complex sa oneskorila z dôvodu potreby zapojiť do podrobných verejných konzultácií všetky zainteresované osoby. Predovšetkým treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa musí odpoveď na otázku, či členský štát nesplnil svoje povinnosti, určiť vzhľadom na situáciu panujúcu v tomto štáte ku koncu obdobia uvedeného v odôvodnenom stanovisku. Takže v tomto prípade sa nemôžu zohľadňovať opatrenia, ktoré Írsko prijalo po 8. júni 1998. Po druhé, treba upozorniť na to, že Owenduff-Nepin Beg Complex bolo nepopierateľne klasifikované ako SPA po októbri 1996. V súvislosti s oblasťami klasifikovanými ako SPA článok 7 smernice o biotopoch stanovuje, že povinnosti vyplývajúce z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch sa okrem iného nahrádzajú povinnosťami vyplývajúcimi z článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, a to počnúc dátumom implementácie smernice o biotopoch alebo dátumom klasifikácie podľa smernice o vtákoch, podľa toho, ktorý z týchto dátumov je neskorší. Z toho vyplýva, že v tomto prípade sa od októbra 1996 na SPA Owenduff-Nepin Beg Complex uplatňoval skôr článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch, než prvá veta článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch. Ak je to tak, žalobný dôvod Komisie sa musí zamietnuť, keďže je založený na porušení prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch, a Súdny dvor sa musí obmedziť na posúdenie toho, či došlo k porušeniu článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch. Článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch, podobne ako prvá veta článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch, vyžaduje od členských štátov prijatie primeraných opatrení, aby sa okrem iného zabránilo poškodzovaniu biotopov v SPA klasifikovaných podľa článku 4 ods. 1. Keďže Komisia nepodala žalobu proti Írsku vo veci porušenia predpisov v súvislosti s 10 000 hektármi v štátnom vlastníctve, kde je spásanie veľmi slabé, z dokumentov predložených Súdnemu dvoru jednoznačne vyplýva, že vážne poškodené boli ostatné časti SPA Owenduff-Nepin Beg Complex. Plán ochrany tejto SPA, ktorý k 22. augustu 2000 vypracoval Dúchas z oddelenia pre národné dedičstvo Ministerstva umenia, národného dedičstva, Gaeltachtu a ostrovov, stanovuje, že niektoré oblasti rašelinísk a vresovísk v predmetnej lokalite sú značne erodované z dôvodu nadmerného počtu oviec. Nachádza sa tu pohyblivá rašelina s kanálmi, ktoré erodovali až po skalný základ. Vo vyšších vrstvách je vresovisko značne znehodnotené pôsobením tlaku pastvy na druhy vresovca. V nedávnej minulosti boli veľké pásy systému rašeliniska v blízkosti lokality osadené ihličnatými stromami, čoho výsledkom je deštrukcia značnej plochy nížinných aj horských rašelinísk. Vo svojej korešpondencii s Komisiou, ktorá predchádzala vydaniu odôvodneného stanoviska Komisie, írske orgány uznali, že Owenduff-Nepin Beg Complex bol značne preťažený ovcami, ktoré prenikali do neobývaných údolí a na horské svahy. Okrem toho uznali, že škody spôsobené nadmerným spásaním boli mimoriadne závažné na svahoch západne od Lough Feeagh a že to prispelo k súčasnému úbytku počtu husi bieločelej, ktorá sa tu nachádza obzivu. Podľa plánu ochrany spomínaného v odseku 28 tohto rozsudku bude potrebné udržiavať spásanie na trvalej úrovni, aby sa dosiahli také ciele, ako zachovanie a prípadne aj zvýšenie ekologickej hodnoty prioritného biotopu Owenduff-Nepin Beg Complex, ktorým je v podstate rašelinisko, a ostatných biotopov charakteristických pre lokalitu a zachovanie a prípadné zvýšenie počtu vtákov uvedených v prílohe I k smernici o vtákoch, ktoré sú v lokalite bežné, predovšetkým vrátane husi bieločelej a kulíka zlatého, teda druhov, ktoré odôvodňujú klasifikáciu lokality ako SPA. Nadmerné spásanie ovcami predstavuje skutočnosť, ktorá spôsobuje závažné poškodenie a je najväčšou samostatnou hrozbou pre lokalitu. Okrem toho sama írská vláda uznáva vo svojej replike, že je potrebné, aby írske orgány nielen prijali opatrenia na stabilizáciu problému nadmerného spásania, ale aby zabezpečili aj možnosť obnovy poškodených biotopov. Írská vláda uvádza, že implementáciou riadiaceho plánu ochrany pre SPA Owenduff-Nepin Beg Complex, rámcových plánov pre spoločné oblasti nachádzajúce sa v SPA a riadiacich plánov jednotlivých fariem sa dosiahne stanovený cieľ. Z uvedených skutočností vyplýva, že Írsko neprijalo opatrenia potrebné na to, aby sa v SPA Owenduff-Nepin Beg Complex zabránilo poškodzovaniu biotopov druhov, pre ktoré bola SPA určená. Takže Írsko nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch a žalobe Komisie sa teda musí v tomto bode vyhovieť, za podmienky obmedzenia uvedeného v odseku 25 tohto rozsudku. Preto treba konštatovať, že Írsko tým, že neprijalo opatrenia potrebné na ochranu dostatočnej rozmanitosti a rozlohy biotopov pre hlucháňa obyčajného, a tým, že neprijalo vhodné opatrenia na to, aby v SPA Owenduff-Nepin Beg Complex zabránilo poškodzovaniu biotopov druhov, pre ktoré bola SPA určená, nesplnilo svoje povinnosti vyplývajúce z článku 3 smernice o vtákoch a z článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch.

C-415/01, Komisia proti Belgicku

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 27. februára 2003 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Belgickému kráľovstvu – Nesplnenie povinnosti členských štátov – ochrana voľne žijúceho vtáctva – Osobitné chránené oblasti.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0415:EN:HTML>

Údajná neexistencia systému ochrany SPA

Komisia upozorňuje na neexistenciu akýchkoľvek ustanovení uplatniteľných na Région flamande automaticky spájajúcich klasifikáciu lokality ako SPA s uplatňovaním systému ochrany a zachovania, ktorý v tejto súvislosti poskytuje právny poriadok Spoločenstva.

Belgická vláda tvrdí, že v oblasti Région flamande už existujú určité opatrenia všeobecnej a sektorovej ochrany, ktoré sa uplatňujú na SPA, ale na druhej strane uznáva, že neexistuje žiadne ustanovenie uplatniteľné na túto oblasť, ktoré zabezpečuje automatické spojenie klasifikácie lokality ako SPA s uplatňovaním systému ochrany na túto lokalitu, stanoveným smernicou o vtákoch.

Treba pamätať na to, že podľa judikatúry Súdneho dvora článok 4 ods. 1 a 2 o vtákoch požaduje od členských štátov, aby pre SPA zabezpečili režim právnej ochrany, ktorý je schopný predovšetkým zaistiť prežitie a rozmnožovanie druhov vtákov uvedených v prílohe I k predmetnej smernici a hniezdenie, výmenu peria a prezimovanie sťahovavých druhov, ktoré nie sú uvedené v tejto prílohe a ktoré sú pravidelnými návštevníkmi. Keďže článok 7 smernice o biotopoch stanovuje, že povinnosti vyplývajúce okrem iného z článku 6 ods. 2 tejto smernice sa majú nahradiť povinnosťami vyplývajúcimi z prvej vety článku 4 ods. 4 smernice o vtákoch vo vzťahu k SPA, právny štátut ochrany týchto oblastí musí zaručovať aj zabránenie poškodzovaniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj značné rušenie druhov, pre ktoré boli tieto oblasti určené. Neexistencia akéhokoľvek ustanovenia uplatniteľného na Région flamande, ktoré spája klasifikáciu lokality ako SPA s uplatňovaním takého štátutu ochrany, aký je uvedený v odsekoch 15 a 16 tohto rozsudku, podkopáva cieľ osobitnej ochrany pre voľne žijúce vtáctvo stanovený v článku 4 smernice o vtákoch.

Údajná nerealizovateľnosť vymedzenia hraníc SPA vzhľadom na tretie strany

Komisia konštatuje, že smernica o vtákoch nebola správne prebratá, keďže mapy vymedzujúce hranice SPA v oblasti Région flamande nemajú záväzný charakter vzhľadom na tretie strany, a preto sa na ne nedá odvolávať. Podľa belgického právneho poriadku platí, že na to, aby mali opatrenia prijaté regionálnymi orgánmi záväzný charakter, musia byť uverejnené v Moniteur belge. Len takéto zverejnenie predstavuje nevyvrátiteľný predpoklad o informovanosti občanov o prijatých opatreniach a zabezpečuje tým ich vykonateľnosť voči tretím stranám. Mapy vymedzujúce SPA v oblasti Région flamande neboli uverejnené v Moniteur belge. Jednoducho sa len sprístupňujú na obecných úradoch tak, aby sa s nimi mohli občania oboznámiť.

Belgické kráľovstvo tvrdí, že otázka záväznosti charakteru máp vymedzujúcich hranice SPA je vecou vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov. Majú širokú voľnosť rozhodovania pri určovaní spôsobu, akým zabezpečia záväzný charakter opatrení na prebratie smerníc. Skutočnosť, že podľa belgického právneho poriadku je uverejnenie v Moniteur belge všeobecným pravidlom, nebráni v konkrétnych prípadoch možnosti voľby inej metódy zverejnenia za podmienky, že všetci občania sa môžu efektívne oboznámiť s predmetnými právnymi predpismi. Cour de cassation (Kasačný súd, Belgicko) prijal túto zásadu týkajúcu sa zverejňovania regionálnych a oblastných plánov v súvislosti s mestským a územným plánovaním. Belgická vláda trvá na tom, že uloženie máp vymedzujúcich hranice SPA na príslušných obecných úradoch, ako to stanovuje článok 3 vyhlášky flámskej exekutívy (Arrêté de l'exécutif flamand) zo 17. októbra 1988 o vymedzení osobitných zón ochrany pre účely článku 4 smernice o vtákoch (Moniteur belge z 29. októbra 1988), predstavuje v tomto prípade dostatočnú metódu zverejnenia vzhľadom na to, že zainteresované osoby majú skutočne možnosť oboznámiť sa s týmito mapami. Napriek tomu sa pripravuje zmena a doplnenie výnosu flámskeho spoločenstva (Décret de la Communauté flamande) z 21. októbra 1997 o ochrane prírody a prirodzeného životného prostredia (Moniteur belge z 10. januára 1998), aby sa mapy vymedzujúce hranice SPA uverejnili v Moniteur belge.

Je dôležité pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa musia ustanovenia smerníc implementovať s nespochybniteľnou záväznou silou a so špecifickosťou, presnosťou a jednoznačnosťou potrebnou na splnenie požiadaviek právnej určitosti. Zásada právnej určitosti vyžaduje primerané zverejnenie vnútroštátnych opatrení prijatých na základe predpisov Spoločenstva, a to takým spôsobom, aby osoby, ktoré majú záujem o tieto opatrenia, mali možnosť uplatniť svoje práva a povinnosti v príslušnej oblasti podliehajúcej právnemu poriadku Spoločenstva. Mapám vymedzujúcim hranice SPA musí byť udelená nespochybniteľná záväzná sila. V opačnom prípade by sa mohli hranice SPA kedykoľvek spochybniť. Navyše by mohlo vzniknúť riziko, že sa v plnej miere nedosiahne cieľ ochrany podľa článku 4 smernice o vtákoch. V odpovedi na odôvodnené stanovisko sa pripúšťa, že v zásade len uverejnenie opatrenia v Moniteur belge zabezpečuje nevyvrátiteľný predpoklad informovanosti tretích strán o tomto opatrení. Skutočnosť, že Cour de cassation akceptoval v súvislosti s mestským a územným plánovaním záväzný charakter regionálnych a oblastných plánov, hoci boli zverejnené iným spôsobom ako v Moniteur belge, v tomto prípade nedokazuje, že to isté platí aj pre mapy vymedzujúce hranice SPA v oblasti Région flamande, ktoré sa podľa zmeny uvedenej v odseku 20 tohto rozhodnutia v každom prípade uverejnia v Moniteur belge. Vzhľadom na možnosť vyvrátenia predpokladu informovanosti o opatrení, uvedenú v odpovedi na odôvodnené stanovisko, treba pripomenúť, že mapy vymedzujúce hranice SPA s takýmto predpokladom sa nejavia ako mapy s nespochybniteľnou záväznou silou.

C-127/02 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – “Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging”

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 7. septembra 2004. – Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee a Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels proti Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Raad van State – Holandsko. – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín. – Pojem „plán“ alebo „projekt“. – Odhad účinkov určitých plánov alebo projektov na chránenú lokalitu. – Článok 6 smernice o biotopoch

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0127:EN:HTML>

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 smernice o biotopoch v konaní medzi Národnou asociáciou pre ochranu Waddenzee (ďalej len „Waddenvereniging“) a Holandského združenia na ochranu vtáctva (ďalej len „Vogelbeschermingsvereniging“) na jednej strane a štátnym tajomníkom pre poľnohospodárstvo, ochranu prírody a rybárstvo (ďalej len „štátny tajomník“) na strane druhej, v súvislosti s povoleniami, ktoré štátny tajomník vydal Družstevnej výrobnej organizácii holandského rybárstva srdcovky jedlej – Cooperatieve Producentenorganisatie van de Nederlandse Kokkelvisserij UA (ďalej len „PO Kokkelvisserij“) na mechanický lov srdcoviek jedlých v osobitnej chránenej oblasti (ďalej len „SPA“) Waddenzee v zmysle článku 4 smernice o vtákoch.

Rozhodnutiami z 1. júla 1999 a 7. júla 2000 (ďalej len „rozhodnutia napadnuté v konaní pred vnútroštátnym súdom“) vydal štátny tajomník PO Kokkelvisserij povolenia na mechanický lov srdcoviek v SPA Waddenzee v období od 16. augusta do 25. novembra 1999 a od 14. augusta do 30. novembra 2000 pri dodržaní určitých podmienok. Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging napadli tieto rozhodnutia pred štátnym tajomníkom, ktorý rozhodnutiami z 23. decembra 1999 a z 19. februára 2001 vyhlásil tieto námietky proti dotknutým rozhodnutiam v pôvodnom konaní za neopodstatnené a odvolania zamietol. Spomenuté spolky na ochranu prírody podali proti týmto zamietavým rozhodnutiam žalobu na Štátnu radu. V zásade uvádzali, že povolený lov srdcoviek spôsobom uvedeným v predmetných rozhodnutiach v pôvodnom konaní zásadne poškodzuje geomorfológiu, ako aj flóru a faunu dna Waddenzee. Tento lov zasahuje do výskytu potravy vtákov a spôsobuje zmenšenia ich populácie, najmä lastúrničiaru strakatého a kajky morskej. Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging okrem toho uvádzali, že rozhodnutia porušujú smernicu o biotopoch a smernicu o vtákoch. Pokiaľ ide o otázku, či bol článok 6 ods. 2 až 4 smernice o biotopoch správne prebratý do holandského právneho poriadku, Štátna rada uvádza, že článok 12 Natuurbeschermingswet síce výslovne nepreberá povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, umožňuje však výklad v súlade s týmto ustanovením. Rovnako ako vo vzťahu k tomuto ustanoveniu, neobsahuje Natuurbeschermingswet ani žiadne predpisy na vykonanie článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch. Taktiež neexistujú žiadne iné všeobecne záväzné predpisy preberajúce ustanovenia týchto dvoch odsekov, ktoré by sa nejakým iným spôsobom použili na Waddenzee. Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že podľa názoru Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging, s prihliadnutím na rozšírenie lovu srdcoviek v SPA Waddenzee, existuje „plán alebo projekt“, ktorý sa musí podriaďiť „primeranému odhadu“ v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch,

pričom podľa štátneho tajomníka sa na spomínanú činnosť vzťahuje článok 6 ods. 2 smernice, keďže ide o činnosť, ktorá sa vykonáva už dlhodobo niekoľko rokov a jej intenzita nenarastá. V súvislosti so vzťahom medzi ods. 2 a 3 článku 6 smernice o biotopoch Waddenvereniging a Vogelbeschermingsvereniging uviedli, že napriek tomu, že sa má činnosť, na ktorú boli udelené povolenia posudzovať ako „plán alebo projekt“ v zmysle ods. 3 tohto článku, má sa skúmať tiež podľa článku 6 ods. 2. Preto je vhodné zvážiť, či sa má článok 6 ods. 3 považovať za osobitné uplatnenie ustanovení článku 6 ods. 2, takže sa majú oba odseky použiť kumulatívne, alebo ako ustanovenie s rozdielnym a autonómnym dosahom v tom zmysle, že sa článok 6 ods. 2 vzťahuje na doterajšie používanie a článok 6 ods. 3 na nové plány alebo projekty. Štátna rada si kladie otázku, za akých podmienok sa má vykonať „primeraný odhad“ dosahu plánu alebo projektu na dotknutú lokalitu. Ďalej je tu otázka, podľa akých kritérií sa má posúdiť, či ide o „potrebné opatrenia“ alebo o „primeraný odhad“; berúc rovnako do úvahy pravidlo uvedené v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, podľa ktorého príslušné orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality. Nakoniec je dôležitá aj otázka, či majú články 6 ods. 2 a 3 smernice o biotopoch bezprostredný účinok. Za týchto okolností sa Štátna rada rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

1. (a) Majú sa pojmy „plán alebo projekt“ uvedené v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch vykladať tak, že medzi ne patrí aj činnosť vykonávaná už niekoľko rokov, na ktorú sa však v zásade každý rok vydáva časovo obmedzené povolenie, pričom sa vždy nanovo posudzuje, či a v ktorých častiach oblastí možno túto činnosť vykonávať?

(b) V prípade zápornej odpovede na otázku 1(a) je potrebné dotknutú činnosť považovať za „plán alebo projekt“ vtedy, ak sa intenzita tejto činnosti v priebehu rokov zvýšila, alebo ak toto zvýšenie bolo vyvolané až vydaním povolení?

2. (a) Ak z odpovede na otázku 1 vyplynie, že ide o „plán alebo projekt“ v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, je potrebné článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch považovať za výnimku z ustanovení článku 6 ods. 2 alebo za ustanovenie, ktoré má osobitnú, samostatnú pôsobnosť v tom zmysle, že napríklad:

(i) článok 6 ods. 2 sa vzťahuje na doterajšie používanie a článok 6 ods. 3 na nové plány alebo projekty, alebo že

(ii) článok 6 ods. 2 sa vzťahuje na správne opatrenia a článok 6 ods. 3 na iné rozhodnutia, alebo že

(iii) článok 6 ods. 3 sa vzťahuje na plány alebo projekty a článok 6 ods. 2 na ostatné činnosti?

(b) Možno v prípade, keď článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch treba považovať za výnimku z ustanovení článku 6 ods. 2, uplatniť obidva odseky kumulatívne?

3. (a) Má sa článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch vykladať tak, že o plán alebo projekt ide už vtedy, ak určitá činnosť môže nepriaznivo ovplyvniť dotknutú oblasť (na tento účel sa vyžaduje vykonať primeraný odhad, ktorým by sa zistilo, či nepriaznivé vplyvy sú významné), alebo je v súlade s týmto ustanovením potrebné vykonať primeraný odhad až vtedy, ak (s dostatočnou pravdepodobnosťou) možno vychádzať z toho, že plán alebo projekt vyvolá významné nepriaznivé vplyvy?

(b) Podľa akých kritérií je potrebné skúmať, či plán alebo projekt v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je pre ňu potrebný, môže takúto oblasť samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi významne ovplyvniť?

4. (a) Podľa akých kritérií je potrebné v rámci uplatnenia článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch skúmať, či boli podniknuté primerané kroky uvedené v článku 6 ods. 2 alebo či ide o primeraný odhad v spojení s potrebným určením pred povolením plánu alebo projektu v zmysle článku 6 ods. 3?

(b) Majú výrazy „primerané kroky“ a „primeraný odhad“ samostatný význam, alebo je potrebné v rámci ich posúdenia zohľadniť tiež článok 174 ods. 2 Zmluvy ES, najmä v ňom zakotvenú zásadu ochrany?

(c) V prípade, že je potrebné zohľadniť zásadu ochrany zakotvenú v článku 174 ods. 2 Zmluvy ES, znamená to tiež, že je možné povoliť určitú činnosť, akou je sporný lov srdcovky jedlej, ak zjavne nemožno pochybovať o tom, že

nedôjde k možným významným vplyvom, alebo túto činnosť možno povoliť iba vtedy, ak vôbec nemožno pochybovať o tom, že takéto vplyvy nenastanú, alebo ak ich absenciu možno s istotou konštatovať?

5. Má článok 6 ods. 2 alebo ods. 3 smernice o biotopoch priamy účinok v tom zmysle, že sa jednotlivci môžu pred vnútroštátnym súdom odvolávať na jeho ustanovenia a tento súd im musí poskytnúť právnu ochranu vyplývajúcu z priameho účinku právnych predpisov Spoločenstva, ako to vyplýva okrem iného z rozsudku vo veci C-312/93 Peterbroeck?

Prvá otázka

Otázka 1(a)

Otázkou 1a) sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či spadá mechanický lov srdcoviek, ktorý sa vykonáva už po mnohé roky, ale na ktorý sa vydáva zásadne každý rok povolenie na obmedzené obdobie, pričom sa zakaždým nanovo posudzuje, či sa môže vykonávať táto činnosť, a ak áno, tak v ktorej časti lokality, pod pojem „plán alebo projekt“ v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

Podľa desiateho odôvodnenia smernice o biotopoch sa musí urobiť primerané vyhodnotenie každého plánu alebo programu, ktorý môže mať významný vplyv na ciele ochrany v lokalite, ktorá bola označená alebo bude označená v budúcnosti. Toto odôvodnenie sa premietlo do článku 6 ods. 3 smernice, podľa ktorej okrem iného plány alebo projekty, ktoré môžu pravdepodobne významne ovplyvniť danú lokalitu, môžu byť povolené len v prípade, že bol ich dosah na danú lokalitu primerane zhodnotený. Smernica o biotopoch pojmy „plán“ a „projekt“ nedefinuje. Naproti tomu smernica Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, ktorej šieste odôvodnenie uvádza, že povolenie projektov, ktoré budú mať pravdepodobne významné vplyvy na životné prostredie, by sa malo udeliť len po predchádzajúcom posúdení pravdepodobných významných vplyvov týchto projektov na životné prostredie, definuje v článku 1 ods. 2 pojem „projekt“ takto:

„- realizácia stavieb alebo iných zariadení, alebo plánov,

- iné zásahy do prírodného prostredia a krajiny, vrátane ťažby nerastných surovín.“

Činnosť, akou je mechanický lov srdcoviek, je zahrnutá pod pojem „projekt“, ako ho definuje článok 1 ods. 2 druhej zarážky smernice 85/337. Takáto definícia pojmu „projekt“ je dôležitá pre vymedzenie pojmu plán alebo projekt v zmysle smernice o biotopoch, ktorá má, ako vyplýva z uvedených úvah, rovnako ako smernica 85/337 zabrániť tomu, aby boli povolené činnosti bez predbežného preskúmania vplyvov na životné prostredie, ktoré by ho mohli poškodzovať. Pojem plán alebo projekt uvedený v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch teda zahŕňa činnosť, akou je mechanický lov srdcoviek. Skutočnosť, že uvedená činnosť sa v predmetnej lokalite pravidelne vykonáva po mnohé roky a že sa na ňu vydáva každý rok povolenie, pričom sa zakaždým nanovo posudzuje, či sa tu môže vykonávať táto činnosť, a ak áno, tak v ktorej časti lokality, nebráni sama osebe tomu, aby bola pri každom podaní žiadosti považovaná za osobitný plán alebo osobitný projekt v zmysle smernice o biotopoch.

Na otázku 1(a) je preto potrebné odpovedať tak, že mechanický lov srdcoviek, vykonávaný dlhodobo niekoľko rokov, pre ktorý sa však každoročne vydáva povolenie na obmedzené obdobie, čo zakaždým predstavuje nové posúdenie tak možnosti vykonávať túto činnosť, ako aj lokality, kde bude vykonávaná, spadá pod pojem „plán“ alebo „projekt“ v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

Otázka 1(b)

Vzhľadom na odpoveď na otázku 1(a) nie je potrebné odpovedať na otázku 1(b).

Druhá otázka

Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta na povahu existujúceho vzťahu medzi ods. 2 a 3 článku 6 smernice o biotopoch.

Treba pripomenúť, že článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch v spojení s článkom 7 tejto smernice ukladá členským štátom prijať vhodné opatrenia na zabránenie zhoršenia životného prostredia a podstatného rušenia živočíšnych druhov v SPA, pre ktoré sú tieto územia určené. Podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch odsúhlasia vnútroštátne orgány plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je pre ňu potrebný, ale mohol by významne ovplyvniť túto lokalitu, len po presvedčení sa prostredníctvom primeraného odhadu dosahov plánu alebo projektu, že nepriaznivo neovplyvní príslušnú lokalitu. Toto ustanovenie teda zavádza konanie, v ktorom sa prostredníctvom predbežnej kontroly zabezpečuje, aby plány a projekty, ktoré priamo nesúvisia so správou lokality alebo pre ňu nie sú potrebné, ale môžu ju významne ovplyvniť, boli odsúhlasené len, ak nepriaznivo neovplyvnia integritu tejto lokality. Ak bol plán alebo projekt odsúhlasený na základe konania podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, je, pokiaľ sa týka vplyvu tohto plánu alebo projektu na príslušne chránenú lokalitu, akékoľvek súčasné použitie všeobecnej ochrannej normy článku 6 ods. 2 nadbytočné. Povolenie plánu alebo projektu podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch nevyhnutne predpokladá, že bolo posúdené, že plán alebo projekt nemôže nepriaznivo ovplyvniť integritu dotknutej lokality a ani nie je spôsobilý vyvolať poškodzovanie alebo podstatné rušenie v zmysle článku 6 ods. 2. Nemôže však byť vylúčené, že sa taký plán alebo projekt ukáže byť neskôr, a to aj v prípade, keď nedošlo k žiadnemu pochybeniu, za ktoré by zodpovedali príslušné vnútroštátne orgány, spôsobilý spôsobiť takéto poškodzovanie alebo rušenie. Za týchto okolností umožňuje článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch vyhovieť zásadnému cieľu udržať a uchrániť kvalitu životného prostredia spolu s ochranou prirodzeného životného prostredia rovnako pre voľne žijúce zvieratá ako pre rastlinstvo v zmysle prvého odôvodnenia tejto smernice.

V dôsledku toho treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch zavádza postup, v ktorom sa prostredníctvom predbežnej kontroly zabezpečuje, aby plány a projekty, ktoré priamo nesúvisia so správou lokality alebo pre ňu nie sú potrebné, ale môžu ju významne ovplyvniť, boli odsúhlasené len ak nepriaznivo neovplyvnia integritu tejto lokality, zatiaľ čo článok 6 ods. 2 smernice o biotopoch stanovuje povinnosť všeobecnej ochrany spočívajúcej v predchádzaní poškodeniu, ako aj rušeniu, ktoré by mohli byť podstatné vo vzťahu k cieľom smernice, a nemôže sa uplatniť súčasne s odsekom 3 článku 6.

Tretia otázka

Otázka 3(a)

Podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch vyžadujú všetky plány alebo projekty, ktoré priamo nesúvisia so správou lokality alebo nie sú pre ňu potrebné, ale môžu pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samostatne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, primeraný odhad ich dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality. Rovnako požiadavka vykonať primeraný odhad dosahov plánov a projektov závisí od podmienky, že tieto plány a projekty môžu predmetnú lokalitu významne ovplyvniť. Pre spustenie mechanizmu ochrany prírody podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa nepredpokladá, ako to ináč vyplýva aj z publikácie Komisie s názvom „Správa lokalít Natura 2000: Ustanovenia článku 6 smernice 92/43/EHS o biotopoch“, že plány alebo projekty predmetnú lokalitu významne ovplyvnia, ale postačuje len pravdepodobnosť, že plán alebo projekt má takýto vplyv. K článku 2 ods. 1 smernice 85/337, ktorý má v podstate totožné znenie s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch, že „členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že pred vydaním povolenia, projekty, ktoré pravdepodobne majú významné vplyvy na životné prostredie..., budú posúdené z hľadiska ich vplyvov“, Súdny dvor usúdil, že tieto projekty môžu mať podstatný vplyv na životné prostredie. Z toho vyplýva, že článok 6 ods. 3 prvá veta smernice o biotopoch podriaďuje požiadavku vykonať primeraný odhad dosahov plánu alebo projektu podmienke, že existuje pravdepodobnosť alebo nebezpečenstvo, že tento plán alebo projekt významne ovplyvnia predmetnú lokalitu. Pri zohľadnení hlavnej zásady ochrany, ktorá je jedným zo základných pilierov politiky vysokej úrovne ochrany, ktorú presadzuje Spoločenstvo v oblasti životného prostredia podľa článku 174 ods. 2 prvého pododseku Zmluvy ES a v ktorej zmysle sa má vykladať smernica o biotopoch, existuje také nebezpečenstvo vtedy, keď sa na základe objektívnych skutočností nedá vylúčiť, že predmetný plán alebo predmetný projekt významne ovplyvní príslušnú lokalitu. Takýto výklad podmienky, od ktorej závisí odhad dosahu plánu alebo projektu na určitú lokalitu, znamená, že pri pochybnostiach o existencii významného vplyvu je potrebné pristúpiť k takému odhadu, ktorý umožňuje účinne vylúčiť, aby boli povolené plány alebo projekty, ktoré nepriaznivo ovplyvnia integritu príslušnej lokality, a rovnako prispieva k tomu, aby v súlade s tretím odôvodnením a s článkom 2 ods. 1 smernice o biotopoch bol dosiahnutý hlavný cieľ tejto smernice, a síce zachovať biologickú rozmanitosť ochranou prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín.

Vzhľadom na vyššie uvedené treba na otázku 3(a) odpovedať tak, že článok 6 ods. 3 prvá veta smernice sa musí vykladať v tom zmysle, že každý plán alebo projekt nie priamo súvisiaci alebo nevyhnutný pre správu lokality podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na túto lokalitu z hľadiska cieľov jej ochrany, pokiaľ na základe objektívnych skutočností nemožno vylúčiť, že bude mať pravdepodobne na túto lokalitu významný vplyv, a to buď samostatne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi.

Otázka 3(b)

Ako vyplýva z článku 6 ods. 3 prvej vety smernice o biotopoch v spojení s jej desiatym odôvodnením, význam dosahu plánov alebo projektov, ktoré priamo nesúvisia so správou lokality alebo nie sú pre ňu potrebné, treba posudzovať vo vzťahu k cieľom ochrany tejto lokality. Ak nehrozí, že by takéto plány alebo projekty, napriek tomu, že majú na danú lokalitu vplyv, ohrozovali ciele ochrany tejto lokality, tak ich nemožno hodnotiť ako pravdepodobne spôsobilé významne ovplyvniť predmetnú lokalitu. Naopak, ak je tu nebezpečenstvo, že by takéto plány alebo projekty ohrozili ciele ochrany predmetnej lokality, tak sa tieto plány alebo projekty musia nevyhnutne posúdiť ako pravdepodobne spôsobilé významne ovplyvniť túto lokalitu. V rámci prieskumného posúdenia účinkov spojených s týmito plánmi alebo projektmi musí byť posúdený význam týchto účinkov, ako v podstate tvrdila Komisia, hlavne vo svetle osobitných vlastností a podmienok životného prostredia týmito plánmi alebo projektmi dotknutej lokality.

Na otázku 3(b) treba preto odpovedať tak, že na základe článku 6 ods. 3 prvej vety smernice o biotopoch pokiaľ existuje nebezpečenstvo, že plán alebo projekt nie priamo súvisiaci alebo nevyhnutný pre správu určitej lokality môže ohroziť ciele jej ochrany, musí byť považovaný za taký, ktorý pravdepodobne môže významne ovplyvniť túto lokalitu. Posúdenie uvedeného nebezpečenstva sa musí vykonať s ohľadom na vlastnosti a podmienky životného prostredia príznačné pre lokalitu, ktorej sa takýto plán alebo projekt týka.

Štvrtá otázka

Svojou štvrtou otázkou písmenami a) až c) žiada vnútroštátny súd Súdny dvor o upresnenie pojmu „primerané kroky“ v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch a pojmu „primeraný odhad“ v zmysle článku 6 ods. 3, ako aj o zodpovedanie otázky, za akých podmienok môže byť povolená činnosť, akou je mechanický lov srdcovky.

Vo svetle súvislostí sporu v konaní pred vnútroštátnym súdom, ako aj uvedených úvah a najmä odpovedí na prvé dve otázky, nie je nevyhnutné, ako to uviedla aj generálna advokátka v bode 116 svojich návrhov, odpovedať na štvrtú otázku, pokiaľ sa táto otázka týka článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch. K pojmu „primeraný odhad“ v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch treba uviesť, že táto smernica neurčuje žiadny zvláštny spôsob na vykonanie takéhoto odhadu. Podľa slovného znenia tohto ustanovenia však musí schváleniu plánu alebo projektu predchádzať primeraný odhad ich dosahu na príslušnú lokalitu, pričom treba zohľadniť kumulatívne účinky vyplývajúce zo spojenia týchto plánov alebo projektov s inými plánmi alebo projektmi s ohľadom na ciele ochrany predmetnej lokality. Takéto preskúmanie teda predpokladá, že pri využití najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti boli zistené všetky aspekty plánu alebo projektu, ktoré môžu samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany tejto lokality. Tieto ciele, ako vyplýva z článkov 3 a 4 smernice o biotopoch, a hlavne z článku 4 ods. 4, môžu byť určené najmä podľa významu lokality pre zachovanie alebo obnovu priaznivého stavu ochrany typu prirodzeného biotopu uvedeného v prílohe I alebo druhu uvedeného v prílohe II a koherentnosti siete Natura 2000 a tiež podľa toho, či im hrozí poškodenie alebo zničenie. V súvislosti s otázkou za akých podmienok možno povoliť činnosť, akou je mechanický lov srdcovky, treba pripomenúť, že vzhľadom na článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch a na odpoveď na prvú otázku je vecou príslušných vnútroštátnych orgánov, aby schválili tento projekt alebo plán s prihliadnutím na výsledok zhodnotenia jeho dôsledkov pre lokalitu len vtedy, ak zistili, že nebude nepriaznivo ovplyvnená integrita uvedenej lokality. Je teda preukázané, že povolenie predmetného plánu alebo projektu môže byť udelené len pod podmienkou, že sa príslušné vnútroštátne orgány presvedčili, že tento plán alebo projekt nebude mať škodlivé následky na integritu dotknutej lokality. Príslušný orgán musí teda odoprieť súhlas s plánom alebo projektom, ak pretrvávajú pochybnosti o tom, či nevzniknú nepriaznivé vplyvy na lokalitu ako takú. V tomto ohľade treba konštatovať, že kritérium pre udelenie povolenia stanovené v článku 6 ods. 3 druhej vete smernice o biotopoch zahŕňa zásadu ochrany a umožňuje účinne predchádzať nepriaznivým účinkom plánov alebo projektov na integritu chránených lokalít. Menej prísne kritérium pre udelenie povolenia ako toto spomenuté, by nemohlo rovnako účinne zabezpečiť dosiahnutie cieľa ochrany lokalít, ktorému slúži toto ustanovenie. Preto môžu príslušné vnútroštátne orgány podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, s ohľadom na výsledky preskúmania

mechanického lovu srdcovky na jeho súlad s cieľmi zachovania lokality, povoliť takúto činnosť len vtedy, ak získali istotu o tom, že táto činnosť nebude mať škodlivé účinky na integritu lokality. O taký prípad ide, keď neexistuje z vedeckého hľadiska žiadna rozumná pochybnosť, že tu takéto účinky nie sú. V opačnom prípade by mohol byť mechanický lov srdcovky prípadne povolený podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch, ak sú splnené v ňom stanovené podmienky.

Na základe uvedeného treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že podľa článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch primeraný odhad dosahu plánu alebo projektu na dotknutú lokalitu predpokladá, že pred jeho schválením musia byť zistené, za využitia najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti, všetky aspekty plánu alebo projektu, ktoré môžu samostatne alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi ovplyvniť ciele ochrany tejto lokality. Príslušné vnútroštátne orgány s prihliadnutím na primeraný odhad dosahov mechanického lovu srdcoviek na dotknutú lokalitu z pohľadu cieľov jej ochrany, povolia túto činnosť iba pod podmienkou, že získajú istotu, že táto činnosť nebude mať škodlivé účinky na integritu tejto lokality. Tak je tomu aj v prípade, ak neexistuje z vedeckého hľadiska žiadna dôvodná pochybnosť o neprítomnosti takýchto účinkov.

Piata otázka

Vzhľadom na zistenie v bode 51 tohto rozsudku v prejednávanom prípade nie je potrebné preskúmať piatu otázku, pokiaľ sa týka článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch. Túto otázku teda treba skúmať len pokiaľ sa týka článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch.

Svojou piatou otázkou by vnútroštátny súd chcel v podstate vedieť, či môže pri skúmaní legality povolenia plánu alebo projektu v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch skúmať, či boli dodržané medze voľného rozhodovania príslušných vnútroštátnych orgánov určené týmto ustanovením, i keď táto smernica nebola prevzatá do právneho poriadku dotknutého členského štátu napriek uplynutiu lehoty, ktorá na to bola určená.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že povinnosť členského štátu prijať všetky opatrenia potrebné pre dosiahnutie smernicou stanoveného výsledku je záväznou povinnosťou stanovenou článkom 249 ods. 3 ES a smernicou samotnou. Túto povinnosť prijať všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia majú všetky orgány členských štátov, vrátane súdov v rámci ich príslušností

Pokiaľ ide o právo jednotlivca odvolávať sa na smernicu a právo vnútroštátneho súdu vziať ju do úvahy, bolo by nezlučiteľné so záväzným účinkom smernice, priznaným jej článkom 249 ES, zásadne vylúčiť, aby sa mohli dotknuté osoby odvolávať na smernicou uložené povinnosti. Obzvlášť v prípadoch, v ktorých orgány Spoločenstva zavádzajú členské štáty prostredníctvom smernice k určitému správaniu, bol by praktický účinok takéhoto opatrenia oslabený, ak by sa občania nemohli na ňu pred vnútroštátnym súdom odvolávať a vnútroštátne súdy by ju nemohli vziať do úvahy ako časť práva Spoločenstva, na účely preskúmania, či vnútroštátny zákonodarca v rámci jemu vyhradeného oprávnenia voľby formy a prostriedkov výkonu smernice zostal v rámci priestoru pre voľné rozhodovanie určenom mu smernicou. To isté platí pokiaľ ide o preskúmanie otázky, či sa vnútroštátny orgán, ktorý prijal napadnuté opatrenie, v prípade že nebolo prevzaté rozhodné ustanovenie dotknutej smernice do vnútroštátneho práva, rešpektoval priestor určený týmto ustanovením pre voľné rozhodovanie. Pokiaľ ide konkrétne o medze voľného rozhodovania určené v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, z tohto ustanovenia vyplýva, že vo veci, aká je predmetom konania pred vnútroštátnym súdom, smú príslušné vnútroštátne orgány, s prihliadnutím na výsledky preskúmania dôsledkov mechanického lovu srdcovky na ciele ochrany dotknutej lokality, túto činnosť povoliť len pod podmienkou, že sa presvedčili, že sa táto činnosť neprejaví škodlivo na integritu tejto lokality. Takéto presvedčenie je dané vtedy, ak neexistuje z vedeckého hľadiska žiadna dôvodná pochybnosť o neprítomnosti takýchto účinkov. Takáto podmienka by teda nebola splnená v prípade, že by vnútroštátne orgány povolili uvedenú činnosť pri existencii neistoty o neprítomnosti škodlivých vplyvov na predmetnú lokalitu. Z toho vyplýva, že vnútroštátny súd môže zohľadniť článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch pri skúmaní otázky, či vnútroštátny orgán, ktorý povolil určitý plán alebo projekt, neprekročil medze priestoru pre voľné rozhodovanie určené spomenutým ustanovením

V dôsledku toho treba na piatu otázku odpovedať tak, že pokiaľ je vnútroštátny súd vyzvaný, aby preskúmal oprávnenosť povolenia plánu alebo projektu v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, môže preskúmať, či boli

zachované medze voľného rozhodovania príslušných vnútroštátnych orgánov určené týmto ustanovením, i keď toto ustanovenie napriek uplynutiu stanovenej lehoty nebolo prebraté do právneho poriadku dotknutého členského štátu.

C-182/02 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) - Ligue pour la protection des oiseaux a ostatní

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) zo 16. októbra 2003. - Ligue pour la protection des oiseaux a ostatní proti Premier ministre a Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Štátna rada - Francúzsko. - Smernica 79/409/EHS – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Dátumy začatia a ukončenia lovu - Odchýlky.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0182:EN:HTML>

Štátna rada sa obrátila na Súdny dvor s návrhom na prejudiciálne konanie podľa článku 234 ES vo veci dvoch otázok o výklade článku 9 ods. 1 písm. c) smernice o vtákoch. Tieto otázky vznikli počas súdneho procesu Ligy na ochranu vtáctva, Združenia na ochranu voľne žijúcich živočíchov a Únie proti lovu, ktoré sa usilovali o anulovanie, z dôvodu zneužitia právomoci, výnosu č. 200-754 z 1. augusta 2000 týkajúceho sa dátumov lovu sťahovavých vtákov a vodného vtáctva, ktorým sa mení zákon o vidieku (ďalej len „sporný výnos“). Článok 2 sporného výnosu stanovuje, že odchýlky od zákazu lovu mimo loveckej sezóny určenej správnymi orgánmi a počas určitých pre vtáctvo zraniteľných období môžu udeľovať prefekti (vedúci pracovníci správnych úradov), čím povolia odchyt, chovanie a iné rozumné používanie husí, holuba hrivnáka a drozdov v malých počtoch do 20. februára. Vyhláška ministra zodpovedného za lov, prijatá po konzultácii s Národnou radou pre lov a divokú zver stanovuje podmienky, za ktorých sa takéto používanie môže povoliť, a postupy kontroly, ktoré sa majú implementovať. Minister ďalej po konzultácii s Národnou loveckou federáciou a s Národným úradom pre lov a divokú zver určuje maximálny počet vtákov, podľa druhov, ktoré sa môžu odchytiť v jednotlivých okresoch. Prefekti stanovujú maximálny počet vtákov, ktorých môžu odchytiť užívatelia odchýlky. V konaní pred Štátnou radou vo veci anulovania sporného výnosu z dôvodu zneužitia právomoci súd v podstate uviedol, že článok 2 tohto výnosu je určený na implementáciu článku 9 ods. 1. Podľa Štátnej rady posudzovanie zákonnosti článku 2 závisí po prvé od toho, či článok 9 ods. 1 písm. c) povoľuje odchýlky od dátumov začatia a ukončenia lovu stanovených na základe cieľov špecifikovaných v článku 7 ods. 4, a po druhé, ak to povoľuje, aké kritériá a obmedzenia platia pri určovaní týchto odchýlok. Štátna rada po čiastočnom anulovaní článku 1 sporného výnosu v súvislosti s dátumami začatia a ukončenia lovu určitých druhov rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Povoľuje článok 9 ods. 1 písm. c) smernice o vtákoch členským štátom odchýlku od dátumov začatia a ukončenia lovu, ktorá vyplýva z posúdenia cieľov špecifikovaných v článku 7 ods. 4 predmetnej smernice?“

2. Ak áno, aké sú kritériá, ktoré umožňujú stanoviť obmedzenia tejto odchýlky?“

Prvá otázka

Článok 9 ods. 1 písm. c) okrem iného stanovuje, že členské štáty sa môžu odchýliť od článku 7, ak neexistuje žiadne iné uspokojivé riešenie, aby sa povolilo, za prísneho dohľadu a na výberovej báze, odchyt, chovanie alebo iné rozumné využívanie určitých vtákov v malých množstvách. Z toho vyplýva, že článok 9, ods. 1, písm. c) umožňuje, v súlade s podmienkami stanovenými v tomto ustanovení, povolenie odchytu, chovania alebo iného rozumného využívania určitých vtákov počas období uvedených v článku 7 ods. 4, počas ktorých je prežitie voľne žijúcich vtákov mimoriadne ohrozené. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora článok 9 povoľuje členským štátom odchýlku od ustanovení súvisiacich okrem iného s lovom. Súdny dvor tiež akceptoval možnosť odchýlky od zákazu lovu tých druhov vtákov, ktoré nie sú uvedené v prílohe II k smernici a na ktoré sa odvoláva článok 7 ods. 1, predovšetkým pre účely stanovené v článku 9 ods. 1 písm. c). Z uvedených skutočností je jasné, že lov voľne žijúceho vtáctva pre rekreačné účely počas období stanovených v článku 7 ods. 4 môže predstavovať rozumné využívanie povolené článkom 9 ods. 1 písm. c) predmetnej smernice, akým je aj odchyt a predaj voľbe žijúceho vtáctva dokonca aj mimo loveckej sezóny s cieľom chovať ich ako živé návnady alebo používať ich pre rekreačné účely na veľtrhoch a trhoch.

Odpoveďou na prvú otázku musí teda byť, že článok 9 ods. 1 písm. c) povoľuje členským štátom odchýlku od dátumov začatia a ukončenia lovu, čo vyplýva z posúdenia cieľov stanovených v článku 7 ods. 4.

Druhá otázka

Po prvé, článok 9 povoľuje členským štátom odchýlku od všeobecného zákazu lovu chránených druhov, ktorý stanovujú články 5 a 7, len na základe opatrení, ktoré sa dostatočne podrobne odvolávajú na faktory uvedené v článku 9 ods. 1 a 2. Vnútroštátne opatrenie, ktoré povoľuje odchýlku od článku 7 ods. 4 na základe článku 9 ods. 1, ako je to v prípade opatrenia citovaného v odseku 5 tohto rozsudku, nevyhovuje tomuto ustanoveniu, ak sa neodvoláva na skutočnosť, že takáto odchýlka môže byť povolená len vtedy, ak neexistuje žiadne iné uspokojivé riešenie.

Po druhé, predovšetkým v súvislosti s lovom sa môže takáto činnosť povoliť podľa článku 9 ods. 1 písm. c) len:

- ak neexistuje žiadne iné uspokojivé riešenie;
- ak sa vykonáva za prísneho dohľadu a na výberovom základe;
- ak sa uplatňuje len na určité vtáky v malých množstvách.

Prvá podmienka uvedená v predchádzajúcom odseku sa nemôže považovať za splnenú, ak sa lovecká sezóna s odchýlkou zbytočne prekrýva s obdobiami, pre ktoré smernica zabezpečuje mimoriadnu ochranu. Nebolo by to potrebné, keby jediným účelom odchýlky povoľujúcej lov bolo predĺženie loveckej sezóny pre určité druhy vtákov na územiach, na ktorých sa hojne vyskytujú aj počas loveckej sezóny stanovenej v súlade s článkom 7. Tretia podmienka nemôže byť splnená, pokiaľ lovecká odchýlka nezabezpečuje zachovanie populácie predmetných druhov na uspokojivej úrovni. Ak táto podmienka nie je splnená, používanie vtákov na rekreačný lov sa nemôže v žiadnom prípade považovať za rozumné a preto ani za prijateľné pre účely 11 odôvodnenia preambuly predmetnej smernice.

A nakoniec, opatrenia, na základe ktorých je povolený lov podľa článku 9 ods. 1 písm. c), musia v súlade s článkom 9 ods. 2 špecifikovať:

- druhy, ktoré sú predmetom odchýliek;
- spôsoby, opatrenia alebo metódy schválené pre odchyt alebo zabíjanie;
- podmienky rizika a okolnosti času a miesta, za ktorých môžu byť takéto odchýlky povolené;
- úrady oprávnené deklarovvať, že sa požadované podmienky zavedú, a rozhodovať o tom, aké prostriedky, opatrenia alebo metódy môžu byť použité, v akých limitoch a kým;
- kontroly, ktoré budú vykonané.

Na základe uvedených skutočností musí byť odpoveď na druhú otázku taká, že článok 9 sa má vykladať tak, že umožňuje povolenie lovu podľa článku 9 ods. 1 písm. c):

- ak neexistuje žiadne iné uspokojivé riešenie. Táto podmienka by nebola splnená okrem iného vtedy, ak by jediným účelom odchýlky povoľujúcej lov bolo predĺženie loveckej sezóny pre určité druhy vtákov na územiach, kde sa hojne vyskytujú počas loveckej sezóny stanovenej v súlade s článkom 7;

- ak sa realizuje za prísneho dohľadu;
- ak sa uplatňuje len na určitých vtákov v malých množstvách; - pričom sa musia špecifikovať:

(a) druhy, ktoré sú predmetom odchýliek;

(b) spôsoby, opatrenia alebo metódy schválené pre odchyt alebo zabíjanie;

(c) podmienky rizika a okolnosti času a miesta, za ktorých môžu byť takéto odchýlky povolené;

(d) úrady oprávnené deklarovat', že sa požadované podmienky zavedú, a rozhodovať o tom, aké prostriedky, opatrenia alebo metódy môžu byť použité, v akých limitoch a kým;

(e) kontroly, ktoré budú vykonané.

C-209/02, Komisia proti Rakúsku – „Wörschacher Moos“

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 29. januára 2004. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Rakúskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Voľne žijúce živočíchy a rastliny. – Biotop chrapkáča poľného. – Osobitne chránené územie Wörschacher Moos.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0209:EN:HTML>

Komisia podala na základe článku 226 ES žalobu o vyhlásenie, že povolením navrhovaného rozšírenia golfového ihriska v okrese Wörschacher v spolkovej krajine Štajersko napriek negatívnemu odhadu účinkov na biotop chrapkáča poľného (*crex crex*) na osobitne chránenom území v zmysle článku 4 smernice o vtákoch, nachádzajúcom sa v tomto okrese, Rakúska republika nesplnila svoje povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 3 a 4 spolu s článkom 7 smernice o biotopoch. Komisia sa domnieva, že na základe článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch sa plánované rozšírenie predmetného golfového ihriska v lokalite klasifikovanej ako SPA nikdy nemalo povoliť. Bola vysoká pravdepodobnosť, že rozšírenie bude mať značný vplyv na lokalitu a na populáciu chrapkáča poľného, čím sa výrazne zredukuje funkcia SPA vzhľadom na ciele ochrany zakotvené v právnych predpisoch Spoločenstva. Okrem toho neboli splnené podmienky pre schválenie projektu podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch.

Rakúska vláda uvádza, že vzhľadom na hodnotenie vplyvu, ktoré bolo riadne vykonané, a vzhľadom na následné opatrenia uložené rozhodnutím zo 14. mája 1999, boli odstránené všetky značné riziká pre populáciu chrapkáča poľného v SPA „Wörschacher Moos“. Preto nebolo potrebné pri udelení povolenia na rozšírenie golfového ihriska dodržať podmienky stanovené v článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch.

Z článku 6 ods. 3 spolu s článkom 7 jasne vyplýva, že každý plán alebo projekt, ktorý nie je priamo spojený so správou SPA klasifikovanou podľa článku 4 smernice o vtákoch, ani nie je pre ňu nevyhnutný, ale pravdepodobne by mohol mať na ňu významný vplyv, buď samostatne alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi, má byť podrobený primeranému hodnoteniu jeho vplyvu na SPA vzhľadom na ochranné ciele SPA. Na základe týchto záverov hodnotenia vplyvov na SPA majú príslušné vnútroštátne orgány schváliť plán alebo projekt až potom, ako sa uistia, že nebude nepriaznivo vplyvať na integritu predmetnej SPA, a prípadne až po získaní stanoviska všeobecnej verejnosti. Odôvodnením je, že v roku 1998 v priebehu vyšetrovania predchádzajúceho prijatiu rozhodnutia zo 14. mája 1999 pán Gepp z Ústavu pre ochranu prírody a ekológiu v Grazi vypracoval na žiadosť orgánov spolkovej krajiny Štajersko odbornú správu. Táto správa sa reprodukuje ako súčasť rozhodnutia. V správe sa uvádza, že v SPA, kde sa malo uskutočniť sporné rozšírenie golfového ihriska, bola prítomná populácia chrapkáča poľného. Rozšírenie ihriska by znamenalo predovšetkým stratu krmných a odpočinkových oblastí predmetných druhov, deštrukciu funkčných prepojení z dôvodu rozdelenia rozličných zón používaných chrapkáčom poľným a elimináciu a rozrušenie prvkov biotopu. Opatrenia, ktoré by mohli pôsobiť proti rozrušeniu, ktoré by vyvolal sporný projekt, by boli len čiastočne účinné, ťažko realizovateľné a s neistou dlhodobou efektívnosťou. Takže vytvorenie dvoch predmetných jamiek by mohlo ohroziť trvalú existenciu populácie chrapkáča poľného v SPA „Wörschacher Moos“, jediná populáciu v Centrálnych Alpách, u ktorej je pravdepodobná reprodukcia. Z tohto dôvodu správa navrhuje niektoré alternatívne lokality pre rozšírenie golfového ihriska. Na žiadosť orgánov spolkovej krajiny Štajersko pán Lentner vypracoval k 26. júnu 1999 správu, v ktorej hodnotí správu pána Geppa na základe záverov, ktoré z nej vyvodili štajerské orgány. Podľa pána Lentnera tvrdenie uvedené v rozhodnutí zo 14. mája 1999, že prijaté opatrenia by umožnili zabránenie negatívnym účinkom na populáciu chrapkáča poľného a zabezpečili by jej zachovanie, nebolo v žiadnom prípade podporené správou pána Geppa ani žiadnymi inými ornitologickými správami alebo stanoviskami, ktoré mali orgány k dispozícii. V skutočnosti sa mali tieto opatrenia, prijaté ako kompenzačné opatrenia, považovať za nevhodné pre zabránenie týmto negatívnym účinkom s minimálnou bezpečnosťou. Vzhľadom na obsah týchto odborných správ a vzhľadom na nedostatok opačných dôkazov nevyhnutným záverom je, že v čase prijatia rozhodnutia zo 14. mája 1999 rakúske orgány neboli oprávnené domnievať sa, že plánované rozšírenie predmetného golfového ihriska v tomto prípade, spolu s opatreniami prijatými týmto rozhodnutím, nebolo

také, že by výrazne poškodilo populáciu chrapkáča poľného v SPA „Wörschacher Moos“ a nepriaznivo by ovplyvnilo integritu tejto SPA. Skutočnosť, že pripomienka z 15. júla 2002, ktorú vypracoval pán Gepp na žiadosť vlády spolkovej krajiny Štajersko ohľadom interpretácie hodnotení a záverov uvedených v jeho vlastnej správe, trochu zmierňuje ich účinky, nemôže ovplyvniť rozhodnutie prijaté v predchádzajúcom odseku tohto rozsudku. To isté platí pre prieskumy populácie chrapkáča poľného v SPA „Wörschacher Moos“ vykonané v rokoch 2000 a 2002 a pre zaznamenanie prítomnosti troch, resp. dvoch samcov, na ktorých sa rakúska vláda odvoláva ako na dôkaz toho, že rozšírenie golfového ihriska nespôsobilo výraznú redukciu tejto populácie. Z vyššie uvedeného je očividné, že rozhodnutie zo 14. mája 1999 nebolo prijaté v súlade s požiadavkami článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch. Rovnako bolo stanovené, že v tomto prípade neboli splnené podmienky uvedené v článku 6 ods. 4 predmetnej smernice. V súlade s tým treba konštatovať, že povolením navrhovaného rozšírenia golfového ihriska v okrese Wörschach v spolkovej krajine Štajersko napriek negatívnemu hodnoteniu vplyvu na biotop chrapkáča poľného (*crex crex*) v SPA „Wörschacher Moos“, ktorý sa nachádza v tomto okrese a ktorý je klasifikovaný podľa článku 4 smernice o vtákoch, Rakúska republika nespĺnila svoje povinnosti vyplývajúce z článku 6 ods. 3 a 4, v spojení s článkom 7 smernice o biotopoch.

C-98/03, Komisia proti Nemecku

Nesplnenie povinnosti členským štátom – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov
– Voľne žijúce živočíchy a rastliny – Odhad dosahu určitých projektov na chránenú lokalitu
– Ochrana druhov

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0098:EN:HTML>

Vnútroštátne právo

Spolková republika Nemecko prebrala smernicu najmä spolkovým zákonom o ochrane prírody a krajiny z 21. septembra 1998 (ďalej len „BNatSchG 1998“). Tento zákon bol následne zrušený a nahradený spolkovým zákonom o ochrane prírody a krajiny z 25. marca 2002 (ďalej len „BNatSchG 2002“). Paragraf 34 ods. 1 BNatSchG 2002 prebral do nemeckého právneho poriadku povinnosť uvedenú v článku 6 ods. 3 prvej vete smernice podrobiť projekty odhadu dosahov na lokality chránené v zmysle tejto smernice. Paragraf 10 ods. 1 bod 11 BNatSchG 2002 definuje pojem „projekt v zmysle zákona“ takto:

- „a) projekty a opatrenia plánované v lokalite s významom pre celé Spoločenstvo alebo v európskej lokalite ochrany vtákov v rozsahu, v akom podliehajú rozhodnutiu orgánu alebo oznámeniu orgánu alebo sú vykonávané orgánom;
- b) zásahy do prírody a krajiny v zmysle článku 18 v rozsahu, v akom podliehajú rozhodnutiu orgánu alebo oznámeniu orgánu alebo sú vykonávané orgánom, a
- c) zariadenia podliehajúce povoleniu v zmysle spolkového zákona o boji proti znečisteniu, ako aj používanie vôd, ktoré podlieha povoleniu alebo schváleniu v zmysle zákona o vodnom režime,

v rozsahu, v akom oddelene alebo spoločne s inými projektmi alebo plánmi môžu významne ovplyvniť lokalitu s významom pre celé Spoločenstvo alebo európsku lokalitu ochrany vtákov...“

Paragraf 18 BNatSchG 2002 stanovuje:

„1. Zásahmi do prírody a krajiny v zmysle tohto zákona sú zmeny tvaru alebo použitia základných plôch, alebo zmeny hladiny freatickej vrstvy spojené s povrchovou vrstvou pôdy, ktoré môžu významne ovplyvniť schopnosť fungovania ekosystému alebo krajiny.

2. Používanie pôdy na poľnohospodárske účely, lesníctvo a rybolov nepredstavuje zásah v prípade, ak berie ohľad na ciele a zásady ochrany prírody a krajiny. Používanie pôdy na poľnohospodárske účely, lesníctvo a rybolov v zásade nepoškodzuje vyššie citované ciele a zásady, pokiaľ rešpektuje podmienky uvedené v paragrafe 5 ods. 4 až

6 a pravidlá správnej profesionálnej praxe vyplývajúce zo zákona o poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove a paragraf 17 ods. 2 spolkového zákona o ochrane pôdy.“

Paragraf 36 BNatSchG 2002 s nadpisom „Materiálne poškodenia“ stanovuje:

„Pokiaľ je predvídateľné, že zariadenie podliehajúce povoleniu v zmysle spolkového zákona o boji proti znečisteniu bude spôsobovať emisie, ktoré vrátane ich kumulácie s inými zariadeniami alebo opatreniami významne ovplyvnia v zóne vplyvu tohto zariadenia základné prvky potrebné na ochranu lokality s významom pre celé Spoločenstvo alebo európsku lokalitu ochrany vtákov, a pokiaľ poškodenia nemôžu byť kompenzované podľa článku 19 ods. 2, povolenie nebude vydané, ak nebudú splnené podmienky spojených ustanovení odsekov 3 a 4 paragrafu 34. Paragraf 34 ods. 1 a 5 je uplatniteľný mutatis mutandis. Rozhodnutia sú prijímané v súčinnosti s orgánmi príslušnými v oblasti ochrany prírody a prírodných lokalít.“

Paragraf 39 ods. 2 prvá veta BNatSchG 2002 s nadpisom „Vzťahy s inými legislatívnymi ustanoveniami“ stanovuje:

„Ustanovenia legislatívy o ochrane rastlín, ochrane zvierat, ochrane pred epizoonózami, ako aj legislatíva o lesoch, poľovníctve a rybolove nie sú dotknuté ani ustanoveniami tejto časti, ani zákonnými ustanoveniami prijatými v zmysle a v rámci nej.“

Paragraf 42 ods. 1 a 2 BNatSchG 2002 má za cieľ prebrať zákazy uvedené v článkoch 12 a 13 smernice.

Paragraf 43 BNatSchG 2002 s nadpisom „Výnimky“ vo svojom odseku 4 stanovuje, že „zákazy uvedené v paragrafe 42 ods. 1 a 2 sa neuplatňujú na činnosti smerujúce k využitiu pôdy na poľnohospodárske, lesnícke alebo rybárske účely a vykonávané spôsobom zodpovedajúcim správnej profesionálnej praxi, ako aj požiadavkám uvedeným v článku 5 ods. 4 až 6, na činnosti smerujúce k zhodnocovaniu produktov získavaných v rámci týchto aktivít alebo na vykonanie zásahu povoleného v zmysle článku 19, alebo na odhad dosahov na životné prostredie v rámci zákona o odhade dosahov na životné prostredie, alebo ešte na vykonanie povoleného opatrenia podľa paragrafu 30, za podmienky, že zvieratá vrátane lokalít ich hniezdenia, liahnutia, zdržiavania sa alebo úkrytu a rastliny osobitne chránených druhov neutrpia z tohto dôvodu úmyselné poškodenie“.

Smernica bola rovnako Spolkovou republikou Nemecko prebratá prostredníctvom série odvetvových zákonov, medzi inými zákonom o ochrane rastlín (Pflanzenschutzgesetz, BGBl. 1998 I, s. 971, ďalej len „PflSchG“) zo 14. mája 1998, ktorého paragraf 6 ods. 1 stanovuje:

„Fytosanitárne výrobky musia byť predmetom používania zodpovedajúceho správnej profesionálnej praxi. Použitie je zakázané, pokiaľ je predvídateľné, že spôsobí škodlivé následky na zdravie človeka alebo zvieratá, na freatickú vrstvu, alebo že bude mať iné ťažké škodlivé následky, najmä na prírodnú rovnováhu. Príslušný orgán môže nariadiť opatrenia potrebné na splnenie požiadaviek uvedených vo vetách 1 a 2 tohto odseku.“

Prvý žalobný dôvod

Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko neúplné prebratie článku 6 ods. 3 a 4 smernice do svojho vnútroštátneho práva v rozsahu, v akom je pojem „projekt“ uvádzaný v paragrafe 10 ods. 1 bode 11 písm. b) a c) BNatSchG 2002 a uplatniteľný na projekty realizované v SAC príliš reštriktívny a vylučuje povinnosť odhadu dosahov určitých zásahov a iných pre chránené územia potencionálne škodlivých činností. Čo sa týka projektov v zmysle paragrafu 10 ods. 1 bodu 11 písm. b) BNatSchG 2002, Komisia tvrdí, že keďže tieto projekty zahŕňajú iba zásahy do prírody a krajiny v zmysle paragrafu 18 toho istého zákona, určité projekty, ktoré môžu významne ovplyvniť chránené lokality, nepodliehajú predbežnému odhadu dosahu na lokalitu podľa článku 6 ods. 3 a 4 smernice. V konečnom dôsledku odsek 1 predmetného paragrafu 18 pokrýva iba zmeny tvaru alebo použitia základného povrchu, ale neberie do úvahy všetky ostatné činnosti alebo opatrenia netýkajúce sa základného povrchu chránenej lokality, ani tie, ktoré túto lokalitu vôbec nemenia, hoci ju môžu ovplyvniť významným spôsobom. Pojem „projekt“ v zmysle článku 10 ods. 1 bodu 11 písm. b) BNatSchG 2002, ktorý sa týka zásahov vykonaných mimo SAC, je užší, než pojem projekt uvedený pod písmenom a) toho istého paragrafu, ktorý sa týka projektov vykonávaných v SAC. Vo svojej definícii opatrení, ktoré treba podrobiť odhadu dosahov, smernica neuvádza rozdiel podľa toho, či tieto opatrenia sú prijaté mimo alebo vo vnútri chránenej lokality. Navyše paragraf 18 ods. 2 BNatSchG 2002 vylučuje z pojmu „projekt“ v zmysle paragrafu 10 ods. 1 bodu 11 písm. b) toho istého zákona

používanie pôdy na poľnohospodárske účely, lesníctvo a rybolov, pokiaľ toto používanie berie ohľad na ciele a zásady ochrany prírody a krajiny. Okrem toho, čo sa týka paragrafu 10 ods. 1 bodu 11 písm. c) predmetného zákona, Komisia kritizuje skutočnosť, že definícia pojmu „projekt“ sa na jednej strane obmedzuje na zariadenia podliehajúce povoleniu v zmysle spolkového zákona o boji proti znečisteniu (Bundes-Immissionsschutzgesetz, ďalej len „BImSchG“) a na druhej strane na používanie vôd, ktoré podlieha povoleniu alebo schváleniu v zmysle zákona o vodnom režime (Wasserhaushaltsgesetz, ďalej len „WHG“). Týmto spôsobom zariadenia a používanie vôd nepodliehajúce takýmto povoleniam alebo schváleniam budú vylúčené z povinnosti odhadu dosahov na lokalitu uvedenej v článku 6 ods. 3 smernice nezávisle od otázky, či môžu, alebo nemôžu mať významný vplyv na chránené lokality.

Nemecká vláda na úvod tvrdí, že Komisia vykladá pojem „projekt“ príliš široko, pretože nepripúšťa žiadne obmedzenie povinnosti odhadu vplyvov, ktoré by mohli mať na lokality činnosti uvedené nemeckou právnou úpravou. Je potrebné vykladať tento pojem vo svetle presnej definície uvedenej v smernici Rady 85/337/EHS z 27. júna 1985 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie. Následne táto vláda tvrdí, že pojem „zásah“ v zmysle paragrafu 18 ods. 1 BNatSchG 2002 predpokladá skúmanie od prípadu k prípadu vo svetle cieľov smernice. V praxi tak predmetný paragraf 18 ods. 1 neobmedzuje pojem „projekt“ v zmysle smernice. Toto ustanovenie tiež nemá na mysli zmenu tvaru alebo použitia základného povrchu, ale vykonanie zásahu činnosťou s vplyvom na základný povrch, ktorý sa odrazil na chránenej lokalite. Čo sa týka výnimky uvedenej v paragrafe 18 ods. 2 BNatSchG 2002, nemecká vláda tvrdí, že toto ustanovenie imperatívne vyžaduje, aby ciele a zásady ochrany prírody a krajiny boli brané do úvahy, aby používanie pôdy na účely poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu nepredstavovalo projekt tvoriaci predmet odhadu vplyvov. Nakoniec, čo sa týka paragrafu 10 ods. 1 bodu 11 písm. c) BNatSchG 2002, nemecká vláda uvádza, že zariadenia nepodliehajúce povoleniu alebo schváleniu v zmysle BImSchG musia samé rešpektovať požiadavky, ktoré berie do úvahy smernica. Tento zákon najmä ukladá overiť, či sa bráni účinkom škodlivým pre životné prostredie, ktorým stav techniky dokáže zabrániť, a aby účinky škodlivé pre životné prostredie, ktorým stav techniky nedokáže zabrániť, boli redukované na minimum. Čo sa týka používania vôd nevyžadujúceho povolenie v zmysle WHG, nemecká vláda najmä tvrdí, že ide o používanie týkajúce sa malých objemov vody, ktoré je zlučiteľné so smernicou 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, s. 1). Podľa uvedenej vlády, pokiaľ používanie, ktoré nemá významný dosah na stav objemu vody, nie je brané do úvahy podľa smernice 2000/60 a nevyžaduje si povolenie, nemôže tiež mať významný vplyv na susediace SAC.

Posúdenie Súdny dvorom

Podľa znenia článku 6 ods. 3 prvej vety smernice akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je pre ňu potrebný, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov jej ochrany. Súdny dvor už rozhodol, že požiadavka primeraného odhadu dosahu plánu alebo projektu je podriadená podmienke, že je tu pravdepodobnosť alebo nebezpečenstvo, že ovplyvní predmetnú lokalitu významným spôsobom. Berúc do úvahy osobitne zásadu obozretnosti, takéto nebezpečenstvo existuje, keďže nemôže byť vylúčené na základe objektívnych skutočností, že predmetný plán alebo projekt ovplyvňuje predmetnú lokalitu významným spôsobom. Preto podmienka, ktorej je podriadený odhad dosahu plánu alebo projektu na určitú lokalitu, ktorá predpokladá, že v prípade pochybností o absencii škodlivých účinkov je potrebné pristúpiť k takémuto odhadu, neumožňuje vylúčiť tento odhad, tak ako to robí na jednej strane paragraf 10 ods. 1 bod 11 písm. b) BNatSchG 2002 v spojení s paragrafom 18 toho istého zákona a na druhej strane paragraf 10 ods. 1 bod 11 písm. c), pri určitých kategóriách projektov na základe kritérií nevhodných na zabezpečenie toho, aby tieto projekty nemohli ovplyvniť chránené lokality významným spôsobom. Je potrebné najmä poznamenať, že paragraf 10 ods. 1 bod 11 písm. b) a c) BNatSchG 2002 vylučuje z povinnosti odhadu (i) projekty spočívajúce v iných zásahoch do prírody a krajiny, než je zmena tvaru alebo použitia základného povrchu alebo zmeny hladiny freatickej vrstvy spojených s povrchovou vrstvou pôdy, a (ii) projekty týkajúce sa zariadení alebo používania vôd z dôvodu, že tieto nepodliehajú povoleniu. Nezdá sa teda, že tieto kritériá výnimky z povinnosti odhadu majú povahu zabezpečujúcu skutočnosť, že predmetné projekty sú systematicky nespôsobilé ovplyvniť chránené lokality významným spôsobom. Čo sa týka konkrétne zariadení nepodliehajúcich povoleniu v zmysle BImSchG, okolnosť, že tento text ukladá overiť, či sa bráni účinkom škodlivým pre životné prostredie, ktorým stav techniky dokáže zabrániť, a že účinky škodlivé pre životné prostredie, ktorým stav techniky nedokáže zabrániť, sú redukované na minimum, nemôže postačovať na zabezpečenie rešpektovania povinnosti uvedenej v článku 6 ods. 3 smernice. V skutočnosti povinnosť

overenia uvádzaná zo strany BImSchG nie je vôbec schopná zabezpečiť, že projekt týkajúci sa takéhoto zariadenia nebude poškodzovať celistvosť chránenej lokality. Konkrétne povinnosť overiť, že účinky škodlivé pre životné prostredie, ktorým stav techniky nedokáže zabrániť, sú redukované na minimum, nezaručuje, že takýto projekt nebude mať za následok predmetné poškodenie. Čo sa týka používania vôd nevyžadujúceho povolenie v zmysle WHG, skutočnosť, že ide o používanie týkajúce sa malých množstiev vody, nie je sama osebe povahy vylučujúcej skutočnosť, že niektoré z týchto použití by mohli ovplyvniť chránenú lokalitu významným spôsobom. Dokonca za predpokladu, že takéto použitie vôd by nemalo významný dosah na stav objemu vody, nevyplyva z toho, že nemôže mať tiež významný dosah na susediace chránené lokality. Berúc do úvahy vyššie uvedené je potrebné konštatovať, že Spolková republika Nemecko neprebrala riadne do svojej vnútroštátnej legislatívy článok 6 ods. 3 smernice, čo sa týka určitých projektov realizovaných mimo SAC.

Druhý žalobný dôvod

Komisia tvrdí, že paragraf 36 BNatSchG 2002 nepreberá riadne článok 6 ods. 3 a 4 smernice, pretože povolenie zariadení spôsobujúcich emisie je vylúčené, iba ak je potrebné predpokladať, že tieto zariadenia ovplyvnia najmä SAC umiestnené v zóne, kde sa tieto zariadenia prevádzkujú. Z toho vyplýva, že materiálne poškodenia vyvolané vnútri takejto zóny nebudú, naopak, brané do úvahy za porušenia predmetných ustanovení smernice.

Nemecká vláda uvádza, že kontrola materiálnych poškodení spôsobených znečisťovateľmi vzduchu alebo hlukom v zóne vplyvu zariadenia sa musí vykonávať od prípadu k prípadu, berúc do úvahy všetky miestne údaje, ako aj rozličné nečistoty produkované zariadením. Taktó v praxi povolenie na projekt, ktorý má za následok materiálne poškodenia, bude vydaný, iba ak nebudú existovať škodlivé účinky na subjekty chránené smernicou.

Keďže podľa paragrafu 36 BNatSchG 2002 povolenie zariadení spôsobujúcich emisie je vylúčené, iba ak sa zariadenia zdajú byť schopné ovplyvniť konkrétne chránenú lokalitu umiestnenú v zóne vplyvu týchto zariadení. Zariadenia, ktorých emisie zasahujú chránenú lokalitu nachádzajúcu sa mimo takejto zóny, môžu byť povolené bez toho, že by bol braný do úvahy vplyv týchto emisií na takúto lokalitu. V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že sa nezdá, že systém zavedený nemeckou právnou úpravou v rozsahu, v akom sa týka emisií vo vnútri zóny vplyvu, tak ako je definovaná v technických obehníkoch najmä v závislosti od všeobecných kritérií spojených so zariadeniami, zaručuje rešpektovanie článku 6 ods. 3 a 4 smernice. Za absencie vedecky overených kritérií, ktoré nemecká vláda nespomína a ktoré by umožňovali *a priori* vylúčiť, že emisie zasahujúce chránenú lokalitu umiestnenú mimo zóny vplyvu predmetného zariadenia sú schopné ovplyvniť túto lokalitu významným spôsobom. Systémy zavedené vnútroštátnym právom v predmetnej oblasti v žiadnom prípade nezabezpečujú, že projekty alebo plány týkajúce sa zariadení spôsobujúcich emisie, ktoré zasahujú chránené lokality mimo zóny vplyvu týchto zariadení, nebudú poškodzovať celistvosť predmetných lokalít v zmysle článku 6 ods. 3 smernice. Následne je potrebné konštatovať, že článok 6 ods. 3 smernice nebol riadne prebratý.

Tretí žalobný dôvod

Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko, že neprebrala správne povinnosť, ktorú obsahuje článok 12 ods. 1 písm. d) smernice, prijať potrebné opatrenia na vytvorenie systému prísnej ochrany živočíšnych druhov zákazom poškodzovania alebo ničenia miest na párenie alebo miest na oddych. Podľa Komisie toto ustanovenie ukladá členským štátom zakázať nielen úmyselné činy, ale rovnako neúmyselné činy. Komisia zdôrazňuje, že paragraf 43 ods. 4 BNatSchG 2002 nerešpektuje článok 12 ods. 1 písm. d) smernice v rozsahu, v akom povoľuje určité výnimky z pravidiel chrániacich lokality „za podmienky, že zvieratá vrátane lokalít ich hniezdenia, liahnutia, zdržiavania sa alebo úkrytu... neutrpia z tohto dôvodu úmyselné poškodenie“. Nemecká vláda poznamenáva, že prebratie článku 12 ods. 1 písm. d) smernice je na celom území Spolkovej republiky Nemecko obmedzené na úmyselné činy, čo je podľa nej v súlade s týmto ustanovením, pretože toto ustanovenie neukladá zahrnúť neúmyselné poškodzovanie alebo ničenie predmetných lokalít do systému ochrany, ktorý zavádza. Nemecká vláda je názoru, že výklad, podľa ktorého sú rovnako zakázané neúmyselné činy, by bol v každom prípade v rozpore so zásadou proporcionality.

Súdny dvor už rozhodol, že činy uvedené v článku 12 ods. 1 písm. d) smernice nie sú len úmyselné činy, ale rovnako neúmyselné činy. Neobmedzením zákazu uvedeného článkom 12 ods. 1 písm. d) smernice na úmyselné činy na rozdiel od toho, ako to bolo vykonané, čo sa týka činov uvedených v predmetnom článku pod písmenami a) až c), zákonodarca Spoločenstva preukázal svoju vôľu udeliť miestam na rozmnožovanie alebo miestam na oddych zvýšenú ochranu proti činom spôsobujúcim ich poškodenie alebo zničenie. Vzhľadom na dôležitosť cieľov ochrany

biologickej rôznorodosti, ktoré má za cieľ realizovať smernica, nie je vôbec neprimerané, aby zákaz uvedený v článku 12 ods. 1 písm. d) nebol obmedzený na úmyselné činy. Za týchto podmienok je potrebné vyhovieť žalobnému dôvodu založenému na nesprávnom prebratí článku 12 ods. 1 písm. d) smernice.

Štvrtý žalobný dôvod

Komisia vytyka Spolkovej republike Nemecko, že zaviedla do paragrafu 43 ods. 4 BNatSchG 2002 dve výnimky zo zákazov uvedených v paragrafe 42 ods. 1 tohto zákona, ktorý neberie dostatočne do úvahy podmienky, ktorým sú podriadené výnimky povolené v zmysle článku 16 smernice. V tomto smere Komisia odkazuje presnejšie na výnimky podľa nemeckého práva z režimov ochrany druhov, ktoré požívajú činy vykonávajúce zásah povolený podľa paragrafu 19 BNatSchG 2002 a vykonanie opatrení povolených podľa paragrafu 30 toho istého zákona.

Nemecká vláda odpovedá, že zásahy a opatrenia, ktoré sú predmetom dvoch výnimiek uvedených v paragrafe 43 ods. 4 BNatSchG 2002, podliehajú administratívnym rozhodnutiam, pri ktorých vydávaní sú príslušné orgány povinné rešpektovať podmienky uvedené v článku 16 smernice.

Zo štvrtého a jedenásteho odôvodnenia smernice vyplýva, že biotopy a ohrozené druhy sú súčasťou prírodného dedičstva Európskeho spoločenstva, a keďže riziká, ktoré im hrozia, často prekračujú hranice štátov, je potrebné z dôvodu spoločnej zodpovednosti, prijať ochranné opatrenia vo všetkých členských štátoch. Následne, presnosť prebratia má v prípade, ako je tento, keď správa spoločného dedičstva je zverená podľa príslušného územia členským štátom, mimoriadnu dôležitosť. Z toho vyplýva, že v rámci smernice, ktorá ukladá komplexné a technické pravidlá v oblasti práva životného prostredia, sú členské štáty osobitne povinné dbať o to, aby ich legislatíva určená na zabezpečenie prebratia tejto smernice bola jasná a presná. Následne, dokonca za predpokladu, že dve uvedené výnimky v danom prípade musia byť predmetom administratívnych rozhodnutí, pri ktorých vydávaní príslušné orgány skutočne rešpektujú podmienky, ktorým článok 16 smernice podriaďuje povolenie výnimiek, je nutné konštatovať, že paragraf 43 ods. 4 BNatSchG 2002 nezakladá právny rámec v súlade s režimom výnimiek zavedeným predmetným článkom 16. V konečnom dôsledku toto ustanovenie vnútroštátneho práva nepodriaďuje udelenie dvoch predmetných výnimiek súhrnu podmienok uvedených v článku 16 smernice. V tejto súvislosti postačuje zdôrazniť, že paragraf 43 ods. 4 BNatSchG 2002 stanovuje ako jedinú podmienku povolenia predmetných výnimiek to, že zvieratá vrátane lokalít ich hniezdenia, liahnutia, zdržiavania sa alebo úkrytu a rastliny osobitne chránených druhov neutrpia z tohto dôvodu úmyselné poškodenie. Preto musí byť žalobnému dôvodu založenému na nesprávnom prebratí článku 16 smernice do nemeckého práva vyhovené.

Piaty žalobný dôvod

Komisia odkazuje na paragraf 6 ods. 1 PflSchG, ktorý zakazuje použitie fytoosanitárnych výrobkov, pokiaľ je predvídateľné, že spôsobia škodlivé následky na zdravie človeka alebo zvieratá, na freatickú vrstvu, alebo že bude mať iné ťažké škodlivé následky, najmä na prírodnú rovnováhu, ustanovenie pokrývajúce rovnako živočíšne a rastlinné druhy v zmysle paragrafu 2 bod 6 PflSchG. Komisia zdôrazňuje, že týmto zákazom Spolková republika Nemecko neprebrala dostatočne jasným spôsobom články 12, 13 a 16 smernice.

Nemecká vláda napáda dôvodnosť tohto žalobného dôvodu zdôrazňujúc, že ustanovenie, ktoré má Komisia na mysli, obsahuje všeobecný zákaz, ktorý umožňuje rešpektovať zákazy uvedené v článkoch 12 a 13 smernice. Nemecká vláda tiež odkazuje na skutočnosť, že podľa paragrafu 6 ods. 1 PflSchG fytoosanitárne výrobky musia byť predmetom používania zodpovedajúceho správnej profesionálnej praxi a príslušný orgán môže nariadiť opatrenia potrebné na splnenie požiadaviek uvedených medzi iným v tomto ustanovení.

V tomto smere, ako to bolo pripomenuté vyššie, členské štáty sú v rámci smernice osobitne povinné dbať o to, aby ich legislatíva určená na zabezpečenie prebratia tejto smernice bola jasná a presná. Podľa judikatúry Súdneho dvora články 12, 13 a 16 smernice vytvárajú koherentný súbor noriem. Predmetné články 12 a 13 ukladajú členským štátom zaviesť systém prísnej ochrany živočíšnych a rastlinných druhov. Paragraf 6 ods. 1 PflSchG pojednávajúci o prípadoch, v ktorých je používanie fytoosanitárnych výrobkov zakázané, neuvádza jasným, špecifickým a striktným spôsobom zákazy poškodzovania chránených druhov uvádzaných v článkoch 12 a 13 smernice. Konkrétne sa nezdá, že by zákaz použitia fytoosanitárnych výrobkov, pokiaľ je predvídateľné, že spôsobí ťažké škodlivé následky na prírodnú rovnováhu, bol tak jasný, presný a prísny ako zákaz poškodzovania miest na párenie alebo miest na oddych chránených živočíšnych druhov uvedený v článku 12 ods. 1 písm. d) smernice alebo ako zákaz úmyselného ničenia

chránených rastlinných druhov vo voľnej prírode uvedený v článku 13 ods. 1 písm. a) smernice. Následne je potrebné vyhovieť piatemu žalobnému dôvodu v rozsahu, v akom sa týka článkov 12 a 13 smernice.

Šiesty žalobný dôvod

Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko, že porušila články 12 a 16 smernice, neoznámiaj jej relevantné ustanovenia právnej úpravy rybolovu, alebo tým, že nebdala o to, aby tieto ustanovenia obsahovali dostatočné zákazy rybolovu.

Komisia tvrdí, že právne úpravy v troch spolkových krajinách nie sú v súlade so smernicou. V Bavorsku ryba známa pod vedeckým názvom *coregonus oxyrhynchus* nefiguruje medzi druhmi chránenými po celý rok. V Brandenbursku ten istý druh, ako aj mäkkýš nazývaný *unio crassus* nie sú chránené. Čo sa týka spolkovej krajiny Brémy, jej legislatíva nezahŕňa na zoznam zákazov rybolovu tri druhy, ktoré by mali byť v tejto krajine chránené, a to dva vyššie menované druhy a rybu nazývanú *acipenser sturio*. Navyše výslovne povoľuje rybolov jedincov posledného menovaného druhu, ktorých dĺžka je najmenej 100 cm, a jedincov druhu *coregonus oxyrhynchus* s dĺžkou najmenej 30 cm. Okrem toho nebola k dispozícii žiadna informácia o eventúálnych zákazoch rybolovu v spolkových krajinách Berlín, Hamburg, Meklenbursko-Predpomoransko, Dolné Sasko, Severné Porýnie-Vestfálsko, Sársko, Sasko a Sasko-Anhaltsko. Nemožno sa teda domnievať, že právna úprava týchto spolkových krajín obsahuje zákazy rybolovu potrebné na vyhoviecie ustanoveniam článkov 12 a 16 smernice.

Nemecká vláda tvrdí, že aj keď ustanovenia spolkového právneho poriadku splnomocňujú spolkové krajiny na vydanie podrobnejších ustanovení v oblasti práva rybolovu, napriek tomu musia byť tieto ustanovenia vykladané v súlade so smernicou. V prípade, keď ustanovenia spolkových krajín o rybolove odporujú ochrane druhov rýb a mušlí právne uložených právom Spoločenstva, sú neplatné z dôvodu porušenia spolkového práva. V tomto zmysle je BNatSchG 2002 zákonom, ktorý má prednosť pred právom spolkových krajín. Zákaz rybolovu uvedený v paragrafe 42 ods. 1 bode 1 BNatSchG 2002, ktorý sa rovnako týka druhov uvedených v prílohe IV smernice, je teda uplatniteľný. Preto nie je potrebné oznamovať ustanovenia spolkových krajín týkajúce sa tejto oblasti. Nemecká vláda uvádza, že bude dbať o to, aby boli ustanovenia spolkových krajín rýchlo zmenené v rozsahu, v akom nerešpektujú podmienky smernice a spolkového práva, ako je to napríklad v prípade právnej úpravy spolkovej krajiny Brémy napádatej Komisiou.

V danom prípade je nesporné, že *coregonus oxyrhynchus*, *unio crassus*, ako aj *acipenser sturio*, ktoré sa uvádzajú v prílohe IV písm. a) smernice, sú druhy, ktoré sa vyskytujú v Nemecku. Tieto druhy teda musia podliehať v zmysle článku 12 ods. 1 písm. a) smernice systému prísnej ochrany zakazujúcemu všetky formy úmyselného odchytávania alebo usmrčovania vzoriek týchto druhov vo voľnej prírode. Zo spisu vyplýva, že na plynutie lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku právna úprava spolkovej krajiny Bavorsko povoľovala, konkrétne, chytanie rýb počas celého roka, pokiaľ nebudú vydané zákazy rybolovu. *Coregonus oxyrhynchus* nebol predmetom zákazu rybolovu. V spolkovej krajine Brandenbursko ten istý druh, ako aj *unio crassus* tiež neboli predmetom zákazu rybolovu. Čo sa týka právnej úpravy spolkovej krajiny Brémy, nemecká vláda uznala, že táto právna úprava nie je v súlade so smernicou. Hoci je pravdou, ako to poznamenala nemecká vláda, že paragraf 42 ods. 1 BNatSchG 2002 zakazuje konkrétne chytanie a usmrčovanie živočíšnych druhov, ktoré požívajú režim prísnej ochrany, ako sú uvedené v bode 74 tohto rozsudku, skutočnosťou zostáva, že za uplatnenia paragrafu 39 ods. 2 prvej vety toho istého spolkového zákona ustanovenia legislatívy o ochrane zvierat, poľovníctve a rybolove nie sú dotknuté ustanoveniami tejto časti. Táto časť teda zahŕňa paragraf 42 BNatSchG 2002. Za týchto okolností je nutné konštatovať, že v Nemecku platný normatívny rámec, v ktorom súčasne existujú regionálne ustanovenia odporujúce právu Spoločenstva a spolkové ustanovenie, ktoré je v súlade s ním, nepostačuje na efektívne, jasné a presné zabezpečenie trom v tejto veci relevantným živočíšnym druhom prísnej ochrany uvedenej v článku 12 ods. 1 písm. a) smernice, pokiaľ ide o zákaz akejkoľvek formy úmyselného chytania alebo usmrčovania vzoriek týchto druhov vo voľnej prírode.

V danom prípade sa ukazuje, že nemecká právna úprava nie je v súlade s článkom 12 ods. 1 písm. a) smernice a nezodpovedá podmienkam výnimky uvedeným v článku 16 smernice. Čo sa týka právnych úprav rybolovu v iných spolkových krajinách, ktoré neboli oznámené Komisii, nemožno konštatovať, že neumožňujú splniť ustanovenia článkov 12 a 16 smernice z dôvodu skutočností, že nie je k dispozícii žiadna informácia o eventúálnych zákazoch rybolovu v týchto spolkových krajinách, o to viac, že ako je to pripomenuté v bode 77 tohto rozsudku, paragraf 42 ods. 1 bod 1 BNatSchG 2002 zakazuje chytať a usmrčovať jedincov druhov *coregonus oxyrhynchus*, *unio crassus* a *acipenser sturio*. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že článok 23 ods. 3 smernice stanovuje, že členské

štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice. Napriek tomu Komisia nezaložila svoju žalobu na tomto ustanovení. Z toho vyplýva, že musí byť vyhovené šiestemu žalobnému dôvodu v rozsahu vymedzenom v predchádzajúcich bodoch tohto rozsudku.

Následne Súdny dvor konštatuje, že:

- opomenutím zavedenia povinného odhadu dosahov na lokalitu pri určitých projektoch realizovaných mimo SAC v zmysle článku 4 ods. 1 smernice, podľa článku 6 ods. 3 a 4 smernice, bez ohľadu na to, či takéto projekty môžu ovplyvniť SAC významným spôsobom,
- povolením emisií v SACÚ bez ohľadu na to, či tieto emisie môžu ovplyvniť túto lokalitu významným spôsobom,
- vylúčením z rozsahu pôsobnosti ustanovení týkajúcich sa ochrany druhov určité neúmyselné zásahy spôsobené chráneným živočíchom,
- nezabezpečením rešpektovania podmienok výnimky uvedených v článku 16 smernice, čo sa týka určitých činností zlučiteľných s ochranou lokality,
- ponechaním právnej úpravy týkajúcej sa používania fytoosanitárnych výrobkov, ktorá nezohľadňuje dostatočne ochranu druhov, a
- zanedbaním toho, aby ustanovenia patriace do legislatívy o rybolove obsahovali dostatočné zákazy rybolovu,

si Spolková republika Nemecko nespĺnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 3, ako aj článkov 12, 13 a 16 smernice.

C-117/03 (návrh na začatie prejudiciálneho konania) – „Dragaggi“

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 13. januára 2005 vo veci C-117/03. Návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Consiglio di Stato (Taliansko) zo 17. decembra 2002 a doručený Súdnemu dvoru 18. marca 2003, ktorý súvisí s konaním Società Italiana Dragaggi SpA a i. proti Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, Regione Autonoma del Friuli Venezia Giulia

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&Submit=Rechercher&alldocs=alldocs&docj=docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-117/03&datefs=&datef=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100>

Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 5, článku 6 ods. 3 a článku 21 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov. Tento návrh bol predložený v rámci sporu najmä medzi Societá Italiana Draggagi SpA (ďalej len „Dragaggi“) a Ministero delle Infrastutture e dei Transporti (ministerstvo infraštruktúry a dopravy) a Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia (Autonómna oblasť Friuli – Venezia – Giulia), ktorý sa týkal zrušenia zmluvy zo strany obstarávateľa na uskutočnenie bagrovacích prác a vyklápanie sedimentu na násyp v prístave Monfalcone.

Spoločnosť Dragaggi uzavrela 14. mája 2001 zmluvu na uskutočnenie bagrovacích prác a vyklápania sedimentu na násyp v prístave Monfalcone. O štyri mesiace neskôr zrušil obstarávateľ celé verejné obstarávanie s odôvodnením, že násyp, na ktorom mal byť zhromaždený sediment, ktorý vznikne pri práci, bol klasifikovaný ako lokalita európskeho významu vyžadujúca zhodnotenie dosahu podľa relevantnej vnútroštátnej legislatívy. Podľa obstarávateľa by takéto posúdenie nemohlo mať pozitívny výsledok. Dragaggi napadla zákonnosť rozhodnutia, ktorým bolo verejné obstarávanie zrušené pred Tribunale amministrativo regionale del Friuli Venezia Giulia. Predovšetkým tvrdila, že postup klasifikovania lokality „ústie rieky Timavo“ kde sa dotknutý násyp nachádzal, ako lokality európskeho záujmu, ešte nebol ukončený. Hoci talianske orgány navrhli Komisii zoznam lokalít, vrátane ústia rieky Timavo,

Komisia v tom čase neprijala zoznam Spoločenstva podľa článku 4 ods. 2 tretieho pododseku smernice. Z toho vyplýva, že povinnosť vykonať predbežné zhodnotenie projektov, ktoré majú výrazný dosah na lokalitu, nebola uplatniteľná. Tento súd vo svojom rozsudku odmietol tvrdenie založené na neuplatniteľnosti postupu zhodnotenia dosahu na tento projekt. Podľa Tribunale amministrativo regionale del Friuli Venezia Giulia, ak členský štát, ako je to v tomto prípade, určil lokalitu, v ktorej sa vyskytujú prioritné biotopy, a zahrnul túto lokalitu do zoznamu navrhovaného Komisiou, táto lokalita musí byť podľa prílohy III etapy 2 bodu 1 smernice považovaná za lokalitu, ktorá má európsky význam. Z toho vyplýva že v zmysle článku 4 ods. 5 smernice bude táto lokalita predmetom ochranných opatrení, ktoré sú upravené v článku 6 ods. 2 až 4 tejto smernice a predovšetkým predmetom zhodnotenia dosahu, ktoré je upravené v článku 6 ods. 3. Podľa tohto súdu jedine tento prístup môže dať smernici logický zmysel. Keďže táto smernica má za cieľ chrániť biotopy alebo druhy, ktorým hrozí vymiznutie a vyhuby, musí byť priamo uplatniteľná minimálne z dôvodu ochranných opatrení. Okrem toho, akty, ktorými sa navrhovala klasifikácia ústia Timavo ako prioritnej lokality a predovšetkým vyhláška ministra životného prostredia z 3. apríla 2000, neboli napadnuté. Berúc do úvahy, že bolo nevyhnutné zhodnotenie dosahu, Tribunale amministrativo regionale del Friuli Venezia Giulia prijal ostatné výhrady Dragaggi, teda, že neboli konzultované osoby, ktorých sa projekt týkal, že predtým, ako bolo zrušené verejné obstarávanie, sa nevzali do úvahy alternatívne riešenia, ktoré by nahradili riešenia uvedené v projekte, a že príslušný orgán nevzal do úvahy možnosť predloženia pozitívneho stanoviska s podmienkami. Dragaggi podala odvolanie proti rozsudku Tribunale amministrativo regionale del Friuli Venezia Giulia na Consiglio di Stato. Predovšetkým pred ním zopakovala tvrdenie, že podľa článku 4 ods. 5 smernice sa ochranné opatrenia upravené v článku 6 smernice uplatňujú len v prípade, ak bol vypracovaný zoznam Spoločenstva. Tento postoj potvrdzuje článok 4 dekrétu č. 357/97, podľa ktorého musia byť ochranné opatrenia prijaté do troch mesiacov po zápise lokality na zoznam vytvorený Komisiou. Consiglio di Stato zdôrazňuje, že keďže bol zápis lokalít európskeho významu, v ktorom sa vyskytujú prioritné biotopy, výlučne deklaratórnym aktom nevyžadujúcim zo strany orgánu Spoločenstva výkon právomoci konať podľa vlastného uváženia, výklad článku 4 ods. 5 smernice prijatý Tribunale amministrativo regionale del Friuli Venezia Giulia nemožno považovať za zjavne nepodložený. Za týchto okolností rozhodol Consiglio di Stato prerušiť konanie a podať Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania o nasledujúcej otázke:

„Má sa článok 4 ods. 5 smernice o biotopoch vykladať v tom zmysle, že opatrenia podľa článku 6 a predovšetkým podľa článku 6 ods. 3 tejto smernice sú pre členské štáty povinné až po konečnom schválení zoznamu lokalít na úrovni Spoločenstva podľa článku 21, alebo naopak v tom zmysle, že okrem určenia momentu odkedy ochranné opatrenia zvyčajne nadobúdajú účinnosť, je potrebné rozlišovať medzi deklaratórnymi a konštitutívnymi zápismi (vrátane zápisov prioritných lokalít v prvej z týchto kategórií) a že v záujme zabezpečenia účinku smernice smerujúcej k ochrane biotopov je potrebné sa domnievať, že v prípade, ak členský štát určil lokalitu európskeho významu, v ktorej sa vyskytujú typy prirodzených biotopov alebo prioritných druhov, vzniká povinnosť vykonať zhodnotenie plánov a projektov, ktoré majú výrazný dosah na lokalitu, a to aj predtým, ako Komisia vypracuje návrh zoznamu lokalít alebo predtým, ako definitívne tento zoznam prijme v zmysle článku 21 smernice a v podstate už od vytvorenia vnútroštátneho zoznamu?“

V zmysle článku 4 ods. 5 smernice sa režim ochrany osobitných chránených území, ktorý je upravený v článku 6 ods. 2 až 4 tejto smernice, uplatňuje na lokalitu odvtedy, ako je táto lokalita zapísaná v zmysle článku 4 ods. 2 tretieho pododseku v zozname lokalít vybraných ako lokality európskeho významu, ktorý prijala Komisia podľa postupu upraveného v článku 21. Skutočnosť, že podľa prílohy III etapy 2 bodu 1 smernice všetky lokality určené členskými štátmi v etape I tejto prílohy, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov a/alebo prioritných druhov, sa považujú za lokality európskeho významu, nemôže mať za následok uplatnenie ochranného režimu upraveného v článku 6 ods. 2 až 4 smernice na tieto lokality, a to predtým, ako sú zaradené v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom do zoznamu lokalít európskeho významu, ktorý prijala Komisia. Consiglio di Stato sa odvoláva na opačný predpoklad, a to taký, že ak členský štát, tak ako v tomto prípade, určil lokalitu, v ktorej sa vyskytuje prioritný biotop, a túto lokalitu zahrnul do zoznamu navrhovaného Komisiou podľa článku 4 ods. 1 smernice, musí byť táto lokalita v zmysle prílohy III etapy 2 bodu 1 smernice považovaná za lokalitu európskeho významu, a teda je v zmysle článku 4 ods. 5 predmetom ochranných opatrení upravených v článku 6 ods. 2 až 4. Tento predpoklad nemožno akceptovať. V skutočnosti je tento predpoklad na jednej strane v rozpore so znením článku 4 ods. 5 smernice, podľa ktorého uplatnenie uvedených ochranných opatrení je výslovne viazané na skutočnosť, že predmetné lokality boli v súlade s článkom 4 ods. 2 tretieho pododseku zapísané do zoznamu lokalít európskeho významu prijatého Komisiou. Na druhej strane podľa tohto predpokladu v prípade, že členský štát určil lokalitu, v ktorej sa vyskytujú typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy a táto lokalita bola uvedená na zozname lokalít európskeho významu podľa článku 4 ods. 1 smernice, Komisia je povinná takúto lokalitu zapísať do zoznamu lokalít

európskeho významu, ktorý prijíma v súlade s postupom uvedeným v článku 21 smernice, o ktorom sa zmieňuje článok 4 ods. 2 tretí pododsek. V takomto prípade by Komisia pri vypracovaní návrhu zoznamu lokalít európskeho záujmu podľa článku 4 ods. 2 prvého pododseku na základe dohody s každým členským štátom nemala možnosť nezaraďiť do návrhu zoznamu akúkoľvek lokalitu navrhovanú členským štátom, v ktorej sa vyskytujú typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy, a to ani v prípade, ak by Komisia usúdila, bez ohľadu na protichodné stanovisko dotknutého členského štátu, že v dotknutej lokalite sa nevyskytujú typy prirodzených biotopov a/alebo prioritné druhy v zmysle prílohy III etapy 2 bodu 1 smernice. Takáto situácia by však bola v rozpore predovšetkým s článkom 4 ods. 2 prvým pododsekom smernice v spojení s prílohou III etapou 2 bodom 1 tejto smernice. Z uvedeného teda vyplýva, že článok 4 ods. 5 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že ochranné opatrenia uvedené v článku 6 ods. 2 a ods. 4 smernice sa vyžadujú len v prípade lokalít, ktoré boli v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom smernice zaradené do zoznamu lokalít vybraných ako lokality európskeho záujmu, ktorý prijala Komisia v súlade s postupom stanoveným v článku 21 smernice. To neznamena, že členské štáty nemajú chrániť lokality od chvíle, kedy ich podľa článku 4 ods. 1 smernice navrhnu zaradiť na vnútroštátny zoznam, ktorý sa predloží Komisii, ako lokality prichádzajúce do úvahy ako lokality európskeho záujmu. V skutočnosti v prípade nedostatku primeranej ochrany takýchto lokalít od tejto chvíle môže byť ohrozené dosiahnutie cieľov ochrany prirodzených biotopov, ako aj voľne žijúcich živočíchov a rastlín tak, ako je to uvedené predovšetkým v šiestom odôvodnení smernice a v jej článku 3 ods. 1. Takáto situácia by bola mimoriadne vážna, keďže by boli ovplyvnené prioritné typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy, takže vzhľadom na ich ohrozenie by bolo vhodné rýchle uskutočnenie ochranných opatrení tak, ako sa to odporúča v piatom odôvodnení smernice. V tomto prípade je vhodné pripomenúť, že vnútroštátne zoznamy lokalít, prichádzajúcich do úvahy ako lokality európskeho významu, musia obsahovať lokality, na ktorých majú na vnútroštátnej úrovni ekologický záujem, relevantný z hľadiska cieľa smernice, ktorým je ochrana prírodných biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín. Je teda zjavné, že v prípade lokalít prichádzajúcich do úvahy ako lokality európskeho významu, uvádzaných na vnútroštátnych zoznamoch predkladaných Komisii, ktoré môžu zahŕňať predovšetkým lokality, kde sa vyskytujú prioritné typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy, sú členské štáty v zmysle smernice povinné prijať ochranné opatrenia vhodné pre zabezpečenie uvedeného ekologického záujmu.

Z toho vyplýva, že na položenú otázku sa má odpovedať takto:

– článok 4 ods. 5 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že ochranné opatrenia stanovené v článku 6 ods. 2 až 4 smernice sa týkajú len lokalít, ktoré sú v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom smernice zaradené do zoznamu lokalít vybraných ako lokality európskeho významu prijatím Komisiou v súlade s postupom upraveným v článku 21 tejto smernice;

– čo sa týka lokalít prichádzajúcich do úvahy ako lokality európskeho významu, uvádzaných na vnútroštátnych zoznamoch predkladaných Komisii, a predovšetkým lokalít, kde sa vyskytujú prioritné typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy, sú členské štáty v zmysle smernice povinné prijať ochranné opatrenia, ktoré sú z hľadiska cieľa ochrany, vyplývajúceho zo smernice, vhodné pre zabezpečenie relevantného ekologického záujmu, aký tieto lokality majú na vnútroštátnej úrovni.

Z týchto dôvodov Súdny dvor rozhodol takto:

Článok 4 ods. 5 sa má vykladať v tom zmysle, že ochranné opatrenia stanovené v článku 6 ods. 2 až 4 smernice sa týkajú len lokalít, ktoré sú v súlade s článkom 4 ods. 2 tretím pododsekom smernice zaradené do zoznamu lokalít vybraných ako lokality európskeho významu prijatím Komisiou Európskych spoločností v súlade s postupom upraveným v článku 21 tejto smernice. Čo sa týka lokalít prichádzajúcich do úvahy ako lokality európskeho významu, uvádzaných na vnútroštátnych zoznamoch predkladaných Komisii, a predovšetkým lokalít, kde sa vyskytujú prioritné typy prirodzených biotopov alebo prioritné druhy, sú členské štáty v zmysle smernice povinné prijať ochranné opatrenia, ktoré sú z hľadiska cieľa ochrany, vyplývajúceho zo smernice, vhodné pre zabezpečenie relevantného ekologického záujmu, aký tieto lokality majú na vnútroštátnej úrovni.

C-6/04, Komisia proti Spojenému kráľovstvu

Nesplnenie povinností členského štátu – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov – Voľne žijúce živočíchy a rastliny

Spôsob prebratia smernice o biotopoch

Komisia vytýka Spojenému kráľovstvu, že neprebralo adekvátnym spôsobom smernicu o biotopoch do svojho právneho poriadku. Komisia sa predovšetkým domnieva, že Spojené kráľovstvo nesprávne prijalo všeobecné ustanovenie s cieľom vyplniť prípadné medzery v špecifických ustanoveniach smerujúcich k zabezpečeniu takehoto prebratia.

Spojené kráľovstvo tvrdí, že správne prebralo smernicu o biotopoch tým, že pre zabezpečenie jej prebratia prijala právnu úpravu, ktorá obsahuje nielen špecifické požiadavky, ale tiež všeobecné povinnosti a administratívne postupy. Tieto všeobecné povinnosti musia byť vnímané v súvislosti so špecifickými požiadavkami tejto právnej úpravy, ktorú dopĺňali, čo zabezpečovalo primerané zavedenie predmetnej smernice. Orgány Spojeného kráľovstva vychádzajú konkrétne z článku 3 ods. 2 a 4 nariadenia z roku 1994, ktorého ekvivalentnými ustanoveniami sú pre Severné Írsko článok 3 ods. 2 a 4 nariadenia z roku 1995 a pre Gibraltár článok 17 A nariadenia z roku 1991. Tieto ustanovenia ukladajú ministerstvám, orgánom ochrany prírody, ako aj všetkým iným príslušným verejným orgánom vykonávať svoje funkcie spôsobom zabezpečujúcim rešpektovanie požiadaviek smernice o biotopoch.

Komisia sa naopak domnieva, že všeobecné ustanovenia uvádzané Spojeným kráľovstvom nie sú dostatočne presné pre zabezpečenie prebratia špecifických povinností, ktoré ukladá predmetná smernica, do vnútroštátneho práva. V konečnom dôsledku pre určenie dosahu ich práv a povinností sa právne subjekty budú musieť zakaždým obrátiť na smernicu o biotopoch, čo nespĺňa požiadavky právnej istoty ani podmienky špecifickosti, presnosti a jasnosti vyžadované ustálenou judikatúrou Súdneho dvora. Komisia dodáva, že pokiaľ by Súdny dvor mal nasledovať logiku argumentácie Spojeného kráľovstva, predmetná smernica by pravdepodobne mohla byť takýmto všeobecným ustanovením prebratá v celosti, čo by odporovalo požiadavke špecifickosti pripomenutej pri viacerých príležitostiach judikatúrou týkajúcou sa prebratia smerníc.

V zmysle tretieho odseku článku 249 ES smernica zaväzuje každý členský štát – adresáta, čo sa týka výsledku, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód zavedenia predmetnej smernice do vnútroštátneho práva ponecháva vnútroštátnym orgánom. V súlade s ustálenou judikatúrou, hoci si prebratie smernice do vnútroštátneho právneho poriadku nevyžaduje nevyhnutne formálne a doslovné prebratie jej obsahu do výslovného a špecifického právneho ustanovenia, a možno sa v závislosti od jej obsahu uspokojiť so všeobecným právnym kontextom, avšak pod podmienkou, že tento efektívne zabezpečuje plné uplatnenie smernice dostatočne jasným a presným spôsobom. V tejto súvislosti je dôležité v každom konkrétnom prípade určiť povahu ustanovenia obsiahnutého v smernici, ktorého sa týka žaloba o nesplnenie povinnosti, s cieľom posúdiť rozsah povinnosti prebratia príslušajúcej členským štátom. Nemožno teda prijať tvrdenie Spojeného kráľovstva, podľa ktorého najvhodnejším spôsobom zavedenia smernice o biotopoch do účinnosti bolo udelenie špecifických právomocí orgánom ochrany prírody a uložiť im všeobecnú povinnosť vykonávať svoje funkcie spôsobom zabezpečujúcim rešpektovanie požiadaviek tejto smernice. Je potrebné pripomenúť, že v prvom rade existencia vnútroštátnych predpisov môže urobiť prebratie smernice prostredníctvom zákonných alebo iných právnych opatrení nadbytočným iba pod podmienkou, že tieto predpisy účinne zaručujú úplné uplatnenie predmetnej smernice vnútroštátnymi orgánmi. V druhom rade je potrebné poznamenať, že zo štvrtého a jedenásteho odôvodnenia predmetnej smernice vyplýva, že biotopy a ohrozené druhy sú súčasťou prírodného dedičstva Európskeho spoločenstva a keďže riziká, ktoré im hrozia, často prekračujú hranice štátov, je potrebné z dôvodu spoločnej zodpovednosti prijať ochranné opatrenia vo všetkých členských štátoch. Následne, ako to poznamenala generálna advokátka v bode 11 svojich návrhov, presnosť prebratia má mimoriadnu dôležitosť v prípade ako je tento, keď správa spoločného dedičstva je zverená členským štátom pre ich príslušné územia. Z toho vyplýva, že v rámci smernice o biotopoch, ktorá ukladá komplexné a technické pravidlá v oblasti práva životného prostredia, sú členské štáty osobitne povinné dbať na to, aby ich legislatíva určená na zabezpečenie prebratia tejto smernice bola jasná a presná, vrátane úpravy základných povinností dohľadu a monitorovania, aké sú uložené vnútroštátnym orgánom článkami 11, 12 ods. 4 a článkom 14 ods. 2 predmetnej smernice. Zo skúmania právnej úpravy, na ktorú poukazuje Spojené kráľovstvo však vyplýva, že táto sa vyznačuje takou mierou všeobecnosti, že nepredstavuje zavedenie smernice o biotopoch do účinnosti s presnosťou a jasnosťou požadovanou s cieľom úplného splnenia požiadavky právnej istoty a ani nevytvára v predmetnej oblasti presný právny rámec, ktorý by zaručil úplné a ucelené uplatnenie tejto smernice, a umožnil by harmonizované a účinné vykonanie v nej stanovených predpisov. Z toho vyplýva, že všeobecné povinnosti stanovené právnou úpravou Spojeného kráľovstva nemôžu zabezpečiť uspokojivé prebratie ustanovení smernice o biotopoch uvedených v žalobe Komisie, a preto

nemôžu doplniť prípadné medzery v špecifických ustanoveniach smerujúcich k zabezpečeniu takehoto prebratia. Preto pri hodnotení konkrétnych výhrad uvedených Komisiou už nie je potrebné skúmať tvrdenia Spojeného kráľovstva založené na všeobecných povinnostiach obsiahnutých v predmetnej právnej úprave.

Výhrada založená na neúplnom prebratí článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch

Berúc do úvahy informácie poskytnuté Spojeným kráľovstvom, Komisia vo svojej replike a počas pojednávania zobrala späť výhradu založenú na porušení článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, čo sa týka Anglicka, Walesu, Škótska a Severného Írska, trvajúc na ňom, čo sa týka Gibraltáru. Komisia tvrdí, že tým, že sa obmedzilo na ochranu určených miest pred akoukoľvek činnosťou, ktorá by mohla spôsobiť narušenie, bez dbania o to, aby sa rovnako predchádzalo poškodeniu vyplývajúcejmu z nebanlivosti alebo nečinnosti, Spojené kráľovstvo nezabezpečilo úplné prebratie článku 6 ods. 2 tejto smernice pre Gibraltár.

Spojeného kráľovstvo sa bez toho, že by skutočne napádalo tvrdenia Komisie, domnieva, že treba predchádzať iba poškodeniam, ktoré nie sú prirodzené. Okrem iného uvádza, že nariadenie z roku 1991 zaviedlo úplný a prísny režim kontroly. Tento režim zavádzal primeraným spôsobom smernicu o biotopoch do účinnosti, najmä ak sa naň hľadí v spojení so všeobecným pravidlom uvedeným v článku 17 A toho istého nariadenia.

V tomto ohľade je potrebné v prvom rade pripomenúť, že článok 6 ods. 2 predmetnej smernice zaväzuje členské štáty predchádzať poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov. Je zrejmé, že pre prebratie článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch a jeho zavedenie do účinnosti môže byť potrebné prijať tak opatrenia určené na prechádzanie vonkajším zásahom a poškodeniam spôsobených človekom, ako aj opatrenia určené na zastavenie prirodzeného vývoja spôsobilého zhoršiť stav ochrany druhov a prirodzených biotopov v SAC. Na druhom mieste je dôležité konštatovať, že ustanovenia článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch neboli formálne prebraté do právnej úpravy uplatniteľnej na Gibraltár v lehote určenej v odôvodnenom stanovisku. Článok 17 G nariadenia z roku 1991 umožňujúci príslušným orgánom uzavrieť s vlastníkami alebo držiteľmi pozemkov zmluvy týkajúce sa ich udržiavania sa zdá byť jediným ustanovením uplatniteľným na Gibraltár pre predchádzanie prípadným poškodeniam. Je teda nutné konštatovať, že toto ustanovenie udeľovalo predmetným orgánom iba právne nevynútiteľné oprávnenie a že toto oprávnenie, v rozpore s požiadavkami článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, nemohlo predchádzať poškodeniam. Preto, keďže vnútroštátne právo neobsahuje žiadne výslovné ustanovenie zaväzujúce príslušné orgány predchádzať poškodeniam prirodzených biotopov a biotopov druhov, obsahuje prvok právnej neistoty, čo sa týka povinností, ktoré musia byť rešpektované týmito orgánmi. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v každom prípade ustanovenia článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch neboli predmetom jasného, presného a úplného prebratia pre Gibraltár.

Výhrada založená na neúplnom prebratí článkov 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch

Komisia tvrdí, že právna úprava platná v Spojenom kráľovstve nepreberá správne ustanovenia v troch osobitných oblastiach, a to v plánovaní a projektovaní odberu vody, územnom plánovaní a, čo sa týka Gibraltáru, kontroly existujúcich stavebných povolení.

Plánovanie a projektovanie odberu vody

Podľa Komisie žiadne ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku neuvádza, že povolenia na odber vody vydané na základe kapitoly II časti II zákona z roku 1991 o vodných zdrojoch (Water Resources Act 1991) musia rešpektovať povinnosť uloženú článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch, brať do úvahy významný vplyv, ktorý by odber vody mohol mať na lokalitu tvoriacu časť SAC. Takéto ustanovenia rovnako chýbajú v Severnom Írsku a na Gibraltári. Odbery vody, ktoré môžu významne ovplyvniť SAC teda nie sú ani úplne pokryté, ani správne upravené opatreniami na prebratie účinnými v Spojenom kráľovstve. Komisia dodáva, že v liste z 27. novembra 2001 Spojené kráľovstvo uviedlo, že príslušné ustanovenia nariadenia z roku 1994 boli zmenené s cieľom sprehľadnenia právnej úpravy týkajúcej sa aktivít odberu vody. Spojené kráľovstvo naopak uvádza, že spoločne so všeobecnými ustanoveniami zaviedlo do účinnosti systém, ktorý umožňuje určiť predbežne pre každú lokalitu potenciálne škodlivé činnosti.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je pre ňu potrebný, ale môže pravdepodobne významne

ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany tejto lokality. V danom prípade však nie je sporné, že ku koncu lehoty určenej v odôvodnenom stanovisku žiadne právne ustanovenie neuvádzalo výslovne, že plánovanie a projektovanie odberu vody musí byť predmetom takéhoto odhadu. Okrem toho je potrebné konštatovať, že systém zavedený právnou úpravou Spojeného kráľovstva tým, že v podstate stanovuje, že všetky plány a projekty odberu vody, ktoré spadajú pod podmienky uvedené v článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, sú od začiatku považované za potenciálne škodlivé pre predmetnú lokalitu, nie je povahy, ktorá by zabezpečovala rešpektovanie požiadaviek tohto ustanovenia. Hoci by sa takýto predbežný odhad potenciálnych rizík mohol opierať o konkrétne skutočnosti, čo sa týka lokality, nie je tomu tak v prípade samotných projektov, v rozpore s tým, čo vyžaduje článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch, v zmysle ktorého je potrebné vykonať primeraný odhad dosahov projektu na predmetnú lokalitu. Preto zo skutočnosti, že potenciálne škodlivé činnosti sú definované iba pre každú predmetnú lokalitu, vzniká riziko, že nebudú pokryté určité projekty spôsobilé poškodiť túto lokalitu z dôvodu ich špecifických vlastností. Rovnako nie je možné vyhovieť tvrdeniu Spojeného kráľovstva, podľa ktorého, čo sa týka Škótska, zákon z roku 2003 o vodnom prostredí a vodných službách (Water Environment and Water Services Act 2003) zaviedol v súvislosti s prebratím smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, s. 1), štruktúru nového uceleného systému odberu vody, ktorá zavádza kontrolu zodpovedajúcu kontrole uvádzanej v článku 6 ods. 2 a 3 smernice o biotopoch. Otázka existencie nesplnenia povinnosti musí byť posudzovaná v závislosti od situácie členského štátu, ktorá existovala ku koncu lehoty určenej v odôvodnenom stanovisku a následne vykonané zmeny nemôžu byť Súdny dvor brané do úvahy. S prihliadnutím na vyššie uvedené je potrebné konštatovať, že Spojené kráľovstvo neprebralo riadne článok 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch, čo sa týka plánovania a projektovania odberu vody.

Územné plánovanie

Komisia sa domnieva, že právna úprava účinná v Spojenom kráľovstve neukladá jasne povinnosť podriaďiť územné plánovanie primeranému odhadu jeho dosahu na SAC v súlade s článkom 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch. Podľa Komisie hoci územné plánovanie nepovoľuje samo osebe stavebné projekty a hoci tieto musia byť predmetom povolenia udeleného podľa obvyklého postupu, podstatne ovplyvňuje rozhodovanie vo veci. Komisia sa teda domnieva, že takéto plánovanie musí rovnako byť predmetom primeraného odhadu jeho vplyvu na predmetnú lokalitu.

Spojené kráľovstvo pripúšťa, že územné plánovanie môže byť považované za plánovanie alebo projektovanie v zmysle článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch, ale popiera, že by mohlo mať podstatný účinok na lokality chránené v zmysle predmetnej smernice. Tvrdí, že predmetné plánovanie neumožňuje samo osebe realizáciu určitého programu a že následne iba samotné neskoršie povolenie by mohlo spôsobiť zásah do takýchto lokalít. Preto postačuje podriaďovať iba toto povolenie konaniu upravujúcemu plánovanie a projektovanie.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor už zaujal stanovisko, že článok 6 ods. 3 smernice o biotopoch podriaďuje požiadavku primeraného odhadu dosahov plánu alebo projektu podmienke, že je tu pravdepodobnosť alebo nebezpečenstvo, že ovplyvní predmetnú lokalitu značným spôsobom. Berúc do úvahy osobitne zásadu obozretnosti, takéto nebezpečenstvo existuje, ak nemôže byť vylúčené na základe objektívnych skutočností, že predmetný plán alebo projekt ovplyvňuje predmetnú lokalitu značným spôsobom. Ako to teda dôvodne uviedla Komisia, článok 54 A zákona z roku 1990 o územnom plánovaní (Town and Country Planning Act 1990), ktorý uvádza, že žiadosti o povolenie výstavby musia byť skúmané vo svetle relevantných územných plánov, nevyhnutne predpokladá, že tieto plány môžu značne ovplyvniť rozhodnutia prijaté vo veci a následne predmetné lokality. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že nepodriadením územného plánovania primeranému odhadu jeho dosahov na SAC nebol článok 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch dostatočne jasne a presne prebratý do právneho poriadku Spojeného kráľovstva, a preto žaloba podaná Komisiou musí byť v tomto bode považovaná za dôvodnú.

Kontrola existujúcich povolení na výstavbu na Gibraltári

Komisia tvrdí, že čo sa týka Gibraltáru, príslušné orgány nespĺnili požiadavky článku 6 ods. 3 smernice o biotopoch v tom zmysle, že neboli povinné kontrolovať, či existujúce povolenia na výstavbu zasiahli územia chránené podľa znenia predmetnej smernice.

Hoci je pravdou, že takáto povinnosť následnej kontroly môže byť založená na článku 6 ods. 2 smernice o biotopoch, pravdou zostáva, že odsek 3 tohto článku neobsahuje žiadne ustanovenie zaväzujúce členský štát vykonať takúto kontrolu. Naopak, zo samotného znenia tohto ustanovenia vyplýva, že uvádzané konanie musí byť vykonané pred tým, ako členské štáty dajú svoj súhlas na realizáciu plánov alebo projektov, ktoré by mohli ovplyvniť predmetnú lokalitu. Z toho vyplýva, že tejto časti výhrady založenej na neúplnom prebratí článku 6 ods. 3 a 4 smernice o biotopoch nemôže byť vyhovené.

Výhrada založená na neprebratí článkov 11 a 14 ods. 2 smernice o biotopoch

Komisia vytýka Spojenému kráľovstvu, že neprebralo do svojho vnútroštátneho právneho poriadku povinnosti dohľadu uvedené v týchto ustanoveniach. Tvrdí, že do doby, kým predmetné povinnosti nebudú jasne uložené príslušným úradom, nebude Komisia schopná určiť, či požadovaný dohľad je účinne zabezpečený. Na podporu tejto výhrady Komisia uvádza list z 27. novembra 2001, v ktorom Spojené kráľovstvo upresnilo na jednej strane, že povinnosť dohľadu bola implicitne uložená príslušným orgánom a na druhej strane, že zmeny by boli vnesené do nariadenia z roku 1994, nariadenia z roku 1995 a nariadenia z roku 1991 s cieľom posilniť právnu istotu vďaka presnejším právnym ustanoveniam, ako sú právne ustanovenia tejto právnej úpravy. Podľa Spojeného kráľovstva článku 11 a 14 ods. 2 smernice o biotopoch stanovujú iba to, že členské štáty musia zabezpečiť dohľad, a neukladajú presnú požiadavku, čo sa týka spôsobu, akým má byť vykonávaný, ani čo sa týka spôsobu, akým má vnútroštátna legislatíva zaviesť takýto dohľad. Spojené kráľovstvo uplatňuje okrem iného to, že zoznam aktivít dohľadu vykonávaných na základe vnútroštátnej legislatívy ukazuje, že skutočný dohľad je v Spojenom kráľovstve zabezpečený v súlade s článkami 11 a 14 ods. 2 predmetnej smernice.

Komisia odpovedá, že nikdy netvrdila, že v Spojenom kráľovstve nebol vykonávaný žiadny dohľad štátu nad ochranou druhov a prirodzených biotopov. Tvrdí naopak, že povinnosť dohľadu nie je v tomto členskom štáte ani jasne uplatňovaná, ani jasne uložená osobitným orgánom tohto členského štátu.

V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade pripomenúť, ako to už bolo povedané v bode 26 tohto rozsudku, že povinnosť dohľadu je podstatnou pre potrebný účinok smernice o biotopoch a že musí byť predmetom podrobného, jasného a presného prebratia. Je teda potrebné konštatovať, že ku koncu lehoty určenej v odôvodnenom stanovisku žiadne ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku neukladalo vnútroštátnym orgánom povinnosť dohľadu nad druhmi a prirodzenými biotopmi. V druhom rade, tvrdeniu Spojeného kráľovstva, podľa ktorého zoznam vykonávaných činností dohľadu dokazuje, že je zabezpečený účinný dohľad, nemôže byť vyhovené. V skutočnosti ako už Súdny dvor rozhodol, zhoda praxe, predpokladanej ako ustálenej, s ochrannými imperatívmi smernice nemôže predstavovať dôvod neprebratia tejto smernice do vnútroštátneho právneho poriadku predmetného členského štátu (pozri v tomto zmysle vec C361-88, Komisia proti Nemecku, citovaná vyššie, bod 24). Keďže je nesporné že vnútroštátny právny poriadok Spojeného kráľovstva neobsahuje žiadnu zákonnú povinnosť ukladajúcu vnútroštátnym orgánom dohliadať na stav ochrany druhov a prirodzených biotopov, obsahuje prvok právnej neistoty. Preto nie je zaručené, že by bol vykonávaný systematický a sústavný dohľad nad týmto stavom ochrany. Z toho vyplýva, že články 11 a 14 ods. 2 smernice neboli v Spojenom kráľovstve predmetom úplného, jasného a presného prebratia.

Výhrada založená na nesprávnom prebratí článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch

Komisia tvrdí, že Spojené kráľovstvo neprebralo správne povinnosť prijať opatrenia potrebné pre zavedenie systému prísnej ochrany určitých živočíšnych druhov, zakazujúc poškodzovanie alebo ničenie miest na párenie alebo miest na oddych týchto druhov. Vnútroštátna právna úprava používa sloveso „ničit“ („to damage“) namiesto pojmu „poškodzovanie“ („deterioration“) použitého v článku 12 ods. 1 písm. d) anglickej verzii smernice o biotopoch.

Komisia teda vo svojej žalobe v prvom rade tvrdí, že použitie slova „ničit“ predpokladá, že účinky poškodenia vyplývajúce z nedbanlivosti alebo nečinnosti príslušných orgánov nie sú pokryté. Vo svojej replike sa Komisia vrátila k tomuto tvrdeniu, uznajúc, že predmetné ustanovenie nevyžaduje, aby miesta na párenie a miesta na oddych predmetných druhov boli chránené pred poškodzovaním z dôvodu nedbanlivosti alebo nečinnosti predmetných orgánov. Za týchto podmienok nie je potrebné rozhodovať v tomto bode.

V druhom rade Komisia tvrdí, že obmedzením sa na definovanie činov majúcich za následok poškodenie alebo znehodnotenie miest na párenie alebo miest na oddych predmetných druhov ako deliktov, bez zákazu

znehodnocovania týchto miest, opatrenia na prebratie smernice o biotopoch zavádzajú podmienku spojenú s úmyselnou povahou poškodzujúceho činu, neuvádzanú článkom 12 ods. 1 písm. d) tejto smernice. Spojené kráľovstvo nepopiera, že článok 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch vyžaduje rozlíšenie činností, ktoré vedú k poškodeniu alebo zničeniu predmetných miest. Naopak, popiera výklad vnútroštátneho právneho poriadku podávaný Komisiou, podľa ktorého sa prebratie tejto smernice v Spojenom kráľovstve, s výnimkou Gibraltáru, obmedzuje na úmyselné činy. V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že v rámci konania o nesplnenie povinnosti začatého podľa článku 226 ES Komisii prislúcha preukázať existenciu tvrdeného nesplnenia povinností bez toho, aby sa toto mohlo zakladať na akejkoľvek domnienke. Keďže Spojené kráľovstvo tvrdí, že jeho platné vnútroštátne právo je v súlade s článkom 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch, prislúcha Komisii na účely preukázania absencie úplného prebratia tohto ustanovenia predložiť Súdnu dvoru dôkazy potrebné pre overenie existencie takéhoto nesplnenia povinností. Zo spisu však nevyplýva, že Komisia predložila dôkazy preukazujúce, že prebratie predmetnej smernice sa obmedzilo na úmyselné trestné činy. Naopak, zdá sa, že trestný čin uvádzaný vnútroštátnym právnym poriadkom Spojeného kráľovstva, ktorý postihuje činy spočívajúce v poškodení alebo ničení určitého miesta, je trestným činom v materiálnom chápaní, pri ktorom sa vôbec nevyžaduje aby poškodenie alebo zničenie bolo úmyselné alebo z nedbanlivosti. Za týchto podmienok, keďže Komisia nepreukázala, že Spojené kráľovstvo s výnimkou Gibraltáru si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch, tejto časti výhrady nemožno vyhovieť. Čo sa týka Gibraltáru, postačuje konštatovať, že Spojené kráľovstvo uznalo, že zakázaním výlučne úmyselného poškodzovania alebo ničenia miest na párenie alebo miest na oddych predmetných druhov právna úprava uplatniteľná na Gibraltár nespĺňa podmienky predmetného článku 12 ods. 1 písm. d). Preto je potrebné túto časť výhrady považovať za dôvodnú.

V treťom rade Komisia poznamenáva, že právny poriadok Spojeného kráľovstva vo svojom aktuálnom znení chráni miesta na párenie a miesta na oddych iba proti činnostiam, ktoré na nich majú priamy dosah, bez zohľadnenia nepriamych zásahov, v súlade s požiadavkami článku 12 ods. 1 písm. d) smernice o biotopoch. Tomuto tvrdeniu nie je možné vyhovieť. V konečnom dôsledku Komisia nepredložila žiadny dôkaz preukazujúci v tomto bode nesplnenie povinnosti Spojeným kráľovstvom.

Výhrada založená na neúplnom prebratí článku 12 ods. 2 a článku 13 ods. 1 smernice o biotopoch

Komisia sa domnieva, že vnútroštátne opatrenia smerujúce k prebratiu zákazu držania, prepravovania, predaja alebo výmeny vzoriek živočíšnych a rastlinných druhov nerešpektujú časovú hranicu zavedenú týmito článkami.

V tejto súvislosti postačuje konštatovať, že Spojené kráľovstvo počas písomnej časti konania a na pojednávaní uznalo, že platné výnimky v jeho vnútroštátnom právnom poriadku sú širšie ako výnimky uvádzané smernicou o biotopoch a že následne, predmetné ustanovenia neboli v tomto členskom štáte správne prebraté.

Výhrada založená na nesprávnom prebratí článku 12 ods. 4 smernice o biotopoch

Komisia sa domnieva, že opatrenia na prebratie prijaté Spojeným kráľovstvom neobsahujú žiadne ustanovenie vyžadujúce zavedenie takého systému kontroly náhodného odchyту a usmrcovania určitých živočíšnych druhov, aký uvádza predmetný článok 12 ods. 4. Z dôvodu absencie presnejších informácií Komisia nemôže posúdiť, či táto kontrola je účinne zabezpečená.

V tejto súvislosti postačuje konštatovať, že Spojené kráľovstvo na jednej strane uznalo, že vnútroštátna právna úprava neobsahuje žiadne ustanovenie smerujúce k zavedeniu takéhoto systému kontroly a na druhej strane vo svojom liste z 27. novembra 2001 pripustilo, že táto právna úprava musí byť zmenená, aby z toho vyvodilo, že takáto kontrola je výslovne zavedená. V každom prípade sa nezdá, že by takéto opatrenie bolo prijaté v lehote určenej v odôvodnenom stanovisku. Výhrada založená na nesprávnom prebratí článku 12 ods. 4 smernice o biotopoch musí byť preto považovaná za dôvodnú.

Výhrada založená na nesprávnom prebratí článku 15 smernice o biotopoch

Komisia vytýka Spojenému kráľovstvu, že nerešpektovalo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 15 smernice o biotopoch. V prvom rade vytýka tomuto členskému štátu, že zakázal iba metódy výslovne uvedené v prílohe VI písm. a) a b) tejto smernice, bez zavedenia všeobecného zákazu používania neselektívnych metód. V druhom rade sa Komisia domnieva, že články 1 a 10 zákona o tuleňoch sa obmedzujú na zákaz dvoch spôsobov usmrcovania

tuleňov, zavádzajúc vo forme povolení vydaných štátnym tajomníkom výnimky, ktoré, ako sa zdá, idú nad rámec výnimiek povolených predmetnou smernicou.

Absencia všeobecného zákazu všetkých neselektívnych prostriedkov

Komisia uvádza, že právna úprava Spojeného kráľovstva neobsahuje žiadny všeobecný zákaz používania všetkých neselektívnych prostriedkov, schopných spôsobiť miestne vyhubenie alebo vážne poškodenie populácií predmetných voľne žijúcich živočíšnych druhov. Preto táto vnútroštátna právna úprava neumožňuje predísť objaveniu sa ešte neznámych neselektívnych metód odchyту a usmrcovania.

Spojené kráľovstvo tvrdí, že článok 15 smernice bol prebratý článkom 41 nariadenia z roku 1994, článkom 36 ods. 2 nariadenia z roku 1995 a článkom 17 V ods. 2 nariadenia z roku 1991. Uvádza, že tieto články uvádzajú zoznamy všetkých neselektívnych prostriedkov odchyту a usmrcovania chránených druhov, aktuálne evidovaných v tomto členskom štáte, a že tieto zoznamy sú predmetom sústavného skúmania na účely ich aktualizácie, pokiaľ by to bolo potrebné.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v zmysle článku 15 smernice o biotopoch, pokiaľ ide o odchyт alebo usmrcovanie druhov divokej fauny uvedených v prílohe V písm. a) tejto smernice a v prípadoch, keď sa v súlade s článkom 16 uvedenej smernice použijú odchýlky na odber, odchyт alebo usmrcovanie druhov uvedených v prílohe IV a) tej istej smernice, členské štáty zakážu používanie všetkých neselektívnych prostriedkov a metód schopných spôsobiť miestne vyhubenie alebo vážne poškodenie populácií takýchto druhov. Zo samotného znenia tohto ustanovenia vyplýva, že toto ustanovenie uvádza všeobecnú povinnosť smerujúcu k zakazu všetkých neselektívnych prostriedkov odchyту a usmrcovania predmetných druhov divokej fauny. V danom prípade teda nebolo napádané, že ku koncu lehoty určenej v odôvodnenom stanovisku vnútroštátny právny poriadok neuvádzal takýto všeobecný zákaz. Okrem toho je potrebné poznamenať, že možnosť aktualizovať zoznam zakázaných metód je menej účinná ako všeobecný zákaz. V konečnom dôsledku omeškanie s aktualizáciou predmetných zoznamov by nevyhnutne viedlo k nedostatkom v ochrane, predídenej ktorým má konkrétne za cieľ všeobecný zákaz uvedený v článku 15 smernice o biotopoch. Tento výklad je o to dôvodnejší, že vnútroštátny právny poriadok neobsahuje žiadnu zákonnú povinnosť revidovať predmetné zoznamy. Za týchto okolností nie je vôbec zaručené, že všetky neselektívne prostriedky schopné spôsobiť miestne vyhubenie alebo vážne poškodenie populácií chránených druhov sú v Spojenom kráľovstve zakázané. Preto je potrebné sa domnievať, že tento členský štát neprebral správne článok 15 smernice o biotopoch, čo sa týka zákazu všetkých neselektívnych prostriedkov odchyту alebo usmrcovania predmetných druhov divokej fauny.

Zákon o ochrane tuleňov

Na úvod je potrebné upresniť, že Komisia vo svojej replike zobrala späť výhradu týkajúcu sa zákona o ochrane tuleňov, vychádzajúc z okolnosti, že Spojené kráľovstvo sa vo svojom vyjadrení k žalobe zaviazalo v tomto bode zmeniť svoje zákonodarstvo. Vo svojej duplike Spojené kráľovstvo však považovalo za potrebné oznámiť Komisii, že očakáva výsledok tohto sporu pre vykonanie týchto zmien. Za týchto podmienok Komisia počas pojednávania zotrvala na tejto výhrade, proti čomu Spojené kráľovstvo nenamietalo. Komisia tvrdí, že zákazom iba dvoch metód usmrcovania tuleňov a umožnením vydávania povolení za podmienok idúcich nad rámec výnimiek uvádzaných smernicou o biotopoch, zákon o ochrane tuleňov nerešpektoval článok 15 tejto smernice.

Podľa Spojeného kráľovstva takýto výklad zákona o ochrane tuleňov je nepresný. Spojené kráľovstvo tvrdí, že tento zákon iba dopĺňa článok 41 nariadenia z roku 1994, ktorý preberá článok 15 predmetnej smernice, a ktorý teda ponúka dodatočnú ochranu pre rozličné druhy tuleňov.

V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade pripomenúť, že ako bolo uvedené, článok 41 nariadenia z roku 1994 nepredstavuje správne prebratie článku 15 smernice o biotopoch. S tvrdením Spojeného kráľovstva, podľa ktorého zákon o ochrane tuleňov dopĺňa článok 41 nariadenia z roku 1994, preto nie je možné súhlasiť. V druhom rade, hoci by zákon o ochrane tuleňov dopĺňal nariadenie z roku 1994, tento zákon by mohol byť interpretovaný v tom zmysle, že sú zakázané iba dve metódy výslovne uvádzané predmetným zákonom. Za týchto okolností zákon o ochrane tuleňov obsahuje prvok právnej neistoty, čo sa týka metód usmrcovania tuleňov, ktoré sú v Spojenom kráľovstve zakázané, a teda nezabezpečuje prebratie článku 15 smernice o biotopoch. Z vyššie uvedeného vyplýva, že výhrade týkajúcej sa nesprávneho prebratia článku 15 smernice o biotopoch sa musí vyhovieť.

Výhrada založená na nesprávnom prebratí článku 16 smernice o biotopoch

V prvom rade sa Komisia domnieva, že súhrn vnútroštátnych ustanovení, ktoré zavádzajú výnimky z článkov 12, 13, 14 a 15 písm. a) a b) smernice o biotopoch, ktoré sú uvedené najmä v článku 40 nariadenia z roku 1994, článku 35 nariadenia z roku 1995 a článku 17 U nariadenia z roku 1991 nerešpektujú dve podmienky uvedené v článku 16 predmetnej smernice. Komisia pripomína, že podľa znenia posledného z menovaných ustanovení výnimka môže byť udelená iba pod podmienkou, že neexistuje iné vyhovujúce riešenie a že táto výnimka nepoškodzuje udržiavanie populácie predmetného druhu v jej prirodzenom mieste výskytu v priaznivom stave ochrany.

V tejto súvislosti stačí konštatovať, (i) že na jednej strane Spojené kráľovstvo uznalo, že každá výnimka udelená v zmysle predmetného článku 16 musí povinne spĺňať dve vyššie uvedené podmienky a (ii) že na druhej strane, hoci by tento členský štát pripustil, že tieto podmienky nie sú reprodukovateľné vo vnútroštátnom právnom poriadku, žiadna zmena smerujúca ku konvalidácii tohto nespĺnenia povinnosti nebola ku koncu lehoty určenej v odôvodnenom stanovisku vykonaná. Preto musí byť tejto časti výhrady vyhovie.

V druhom rade sa Komisia domnieva, že špecifické výnimky vymenované v článku 40 ods. 3 písm. c) a v článku 43 ods. 4 nariadenia z roku 1994, ako aj obdobné ustanovenia nariadenia z roku 1995 a nariadenia z roku 1991 prekračujú pôsobnosť článku 16 smernice o biotopoch. V tejto súvislosti Komisia tvrdí, že zákazy uvedené s cieľom prebrať články 12, 13 a 16 tejto smernice nie sú uplatniteľné, pokiaľ predmetný čin vyplýva z legálnej činnosti.

Podľa Spojeného kráľovstva vzhľadom na prebratie požiadaviek článkov 12 a 13 smernice o biotopoch, formulujúc ich porušenie ako trestný čin, je potrebné vylúčiť uplatnenie takéhoto trestného činu v prípade, ak osoby konali bez úmyslu spáchať trestný čin.

V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že článok 16 smernice o biotopoch definuje presným spôsobom podmienky, za ktorých sa členské štáty môžu odchýliť od článkov 12, 13, 14 a 15 písm. a) a b) smernice o biotopoch, takže článok 16 sa má vykladať reštriktívne. Okrem toho, články 12, 13 a 16 smernice o biotopoch predstavujú koherentný súbor noriem smerujúci k zabezpečeniu ochrany populácií predmetných druhov, takže každá výnimka, ktorá by bola nezlučiteľná s touto smernicou, by porušovala tak zákazy uvedené v článku 12 alebo 13 tejto smernice, ako aj pravidlo, podľa ktorého výnimky môžu byť poskytnuté v súlade s článkom 16 tej istej smernice. Predmetná výnimka v danom prípade povoľuje činy, ktoré vedú k usmrcovaniu chránených druhov, poškodzovaniu alebo ničeniu ich miest na rozmnožovanie a oddych, pretože tieto činy sú ako také legálne. Takáto výnimka založená na legalite činu je preto v rozpore tak s duchom a cieľom smernice o biotopoch, ako aj znením článku 16 tejto smernice. Berúc do úvahy vyššie uvedené, je potrebné považovať žalobu v tomto bode za dôvodnú.

Absencii uplatnenia smernice o biotopoch mimo teritoriálnych vôd Spojeného kráľovstva

Komisia vytyka Spojenému kráľovstvu, že obmedzilo uplatnenie ustanovení, ktoré zabezpečujú prebratie smernice o biotopoch do vnútroštátneho právneho poriadku iba na samotné územie a teritoriálne vody tohto členského štátu. Tvrdí, že vo svojej výlučnej ekonomickej zóne sa členské štáty musia prispôsobiť právu Spoločenstva v oblastiach, v ktorých vykonávajú svoje zvrchované práva, a teda že táto smernica sa uplatňuje aj mimo teritoriálnych vôd. Konkrétne Komisia Spojenému kráľovstvu vytyka, že nerešpektovalo vo svojej výlučnej ekonomickej zóne svoju povinnosť určenia SAC pri uplatnení článku 4 predmetnej smernice, ani povinnosť zabezpečenia ochrany druhov uvedenú v jej článku 12.

Spojené kráľovstvo bez napádania dôvodnosti tejto výhrady tvrdí na jednej strane, že v roku 2001 prijalo primeranú právnu úpravu o petrolejárskom priemysle, a to nariadenie z roku 2001 o petrolejárskych činnostiach na mori [Offshore Petroleum Activities (Conservation of Habitats) Regulations 2001], a na druhej strane, že pripravilo primeranú legislatívu rozširujúcu pôsobnosť požiadaviek smernice o biotopoch na námornú zónu nachádzajúcu sa za jeho teritoriálnymi vodami.

Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že Spojené kráľovstvo vykonáva svoje zvrchované práva vo svojej výlučnej ekonomickej zóne a na kontinentálnom šelfe, ani že smernica o biotopoch je z tohto dôvodu uplatniteľná mimo teritoriálnych vôd členských štátov. Z toho vyplýva, že táto smernica musí byť zavedená do účinnosti v tejto výlučnej ekonomickej zóne. Okrem toho je nesporné, že právna úprava, ktorú Spojené kráľovstvo uvádza vo svojom

liste z 27. novembra 2001, ktorá rozširuje pôsobnosť opatrení určených na prebratie požiadaviek smernice o biotopoch mimo teritoriálnych vôd tohto členského štátu, nebola stále ku koncu lehoty určenej v odôvodnenom stanovisku prijatá. Jedinou právnou úpravou účinnou ku koncu predmetnej lehoty bolo nariadenie z roku 2001 o petrolejárskych činnostiach na mori. Je teda nutné konštatovať, že toto sa týka iba petrolejárskeho priemyslu, a teda nie je samo osebe schopné zabezpečiť prebratie smernice o biotopoch mimo teritoriálnych vôd Spojeného kráľovstva. Za týchto podmienok musí byť žaloba Komisie považovaná v tomto bode za dôvodnú.

Príloha

Všetky rozsudky usporiadané podľa dátumu uverejnenia

Rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1987. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Belgickému kráľovstvu. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Články 5, 6, 7 a 9 smernice o vtákoch – Vec 247/85.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61985J0247:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1987. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Články 6, 7, 8 a 9 smernice o vtákoch – Vec 262/85.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61985J0262:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora zo 17. septembra 1987. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Články 5 a 9 smernice o vtákoch – Vec 412/85.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61985J0412:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 13. októbra 1987. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Holandskému kráľovstvu. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Články 6 a 9 smernice o vtákoch – Vec 236/85.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61985J0236:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 27. apríla 1988. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Články 5, 7, 8 a 9 smernice o vtákoch – Vec 252/85.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61985J0252:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 15. marca 1990. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Holandskému kráľovstvu. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Články 5, 6, 7, 8 a 9 smernice o vtákoch – Vec C-339/87.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61987J0339:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 23. mája 1990. – Trestné konanie proti Gourmetterie Van den Burg. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Hoge Raad – Holandsko. – Voľný pohyb tovaru. – Zákaz dovozu vtákov. – Články 6 a 14 smernice o vtákoch – Vec C-169/89.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61989J0169:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 3. júla 1990. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko. – Nesplnenie povinností členského štátu – Články 5, 8 a 9 smernice o vtákoch – Vec C-288/88.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61988J0288:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora zo 17. januára 1991. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike. – Nedodržanie smernice. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Článok 7 smernice o vtákoch – Vec C-157/89.

Nie je k dispozícii v angličtine, pozri:

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61989J0157

Rozsudok Súdneho dvora zo 17. januára 1991. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike. – Nesplnenie povinností členského štátu. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Článok 4 smernice o vtákoch – Vec C-334/89.

Nie je k dispozícii v angličtine, pozri:

http://europa.eu.int/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61989J0334

Rozsudok Súdneho dvora z 28. februára 1991. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Stavebné práce na osobitne chránenom území. – Články 2 a 4 smernice o vtákoch – Vec C-57/89.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61989J0057:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora zo 6. februára 1992. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Holandskému kráľovstvu. – Nesplnenie povinností členského štátu. – Nedodržanie rozsudku Súdneho dvora. – Článok 171 Zmluvy o EHS – Vec C-75/91.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61991J0075:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 23. marca 1993. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko. – Nesplnenie povinností. – Nedodržanie rozsudku súdneho dvora. – Článok 171 Zmluvy o EHS – Vec C-345/92.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61992J0345:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 2. augusta 1993. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Španielskemu kráľovstvu. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Osobitne chránené územie. – Články 3 a 4 smernice o vtákoch – Vec C-355/90.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61990J0355:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 19. januára 1994. – Association pour la Protection des Animaux Sauvages a ostatní proti Préfet de Maine-et-Loire a Préfet de Loire-Atlantique. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Tribunal administratif de Nantes – Francúzsko. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Lovecká sezóna. – Článok 7 smernice o vtákoch – Vec C-435/92.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61992J0435:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 8. februára 1996. – Trestné konanie proti Didierovi Vergymu. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Tribunal de grande instance de Caen – Francúzsko. – Zákaz predaja. – Typ narodený a chovaný v zajatí. – Články 1, 2, 5, 6 a 9 smernice o vtákoch – Vec C-149/94.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61994J0149:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 8. februára 1996. – Trestné konanie proti Godefridusovi van der Feestenovi. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Gerechtshof's-Hertogenbosch – Holandsko. – Pôsobnosť smernice. – Chránené druhy. – Uplatnenie smernice na poddruhy, ktoré sa nevyskytujú prirodzene vo voľnej prírode na európskom území členských štátov. – Články 1 a 14 smernice o vtákoch – Vec C-202/94.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61994J0202:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) zo 7. marca 1996. – Associazione Italiana per il World Wildlife Fund, Ente Nazionale per la Protezione Animali, Lega per l'Ambiente – Comitato Regionale, Lega Anti Vivisezione – Delegazione Regionale, Lega per l'Abolizione della Caccia, Federnatura Veneto a Italia Nostra – Sezione di Venezia proti Regione Veneto. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Tribunale amministrativo regionale per il Veneto – Taliansko. – Lov. – Podmienky uplatňovania práva členských štátov na odchýlku. – Články 5, 7 a 9 smernice o vtákoch – Vec C-118/94.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61994J0118:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 11. júla 1996. – Regina proti Štátnemu tajomníkovi pre životné prostredie, ex parte: Kráľovská spoločnosť na ochranu vtáctva. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: House of Lords – Spojené kráľovstvo. – Delimitácia osobitne chránených území. – Právo voľného rozhodovania členských štátov. – Ekonomické a sociálne hľadisko. – Lappel Bank. – Články 2, 3 a 4 smernice o vtácoch a články 6 a 7 smernice o biotopoch – Vec C-44/95.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61995J0044:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 12. septembra 1996. – Ligue royale belge pour la protection des oiseaux ASBL a Société d'études ornithologiques AVES ASBL proti Région Wallonne, sprostredkovateľ: Fédération royale ornithologique belge ASBL. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Conseil d'Etat – Belgicko. – Zákaz lovu. – Odchýlky. – Články 3 a 4 smernice o vtácoch a články 6 a 7 smernice o biotopoch – Vec C-10/96.

http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!CELEXnumdoc&lg=en&numdoc=61996J0010

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 26. júna 1997. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Helénskej republike. – Neplnenie povinností. – Neprebratie smernice o biotopoch. – Článok 169 Zmluvy o EHS – Vec C-329/96.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61996J0329:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 11. decembra 1997. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko. – Neplnenie povinností. – Neprebratie smernice o biotopoch. – Článok 189 Zmluvy o EHS a článok 23 smernice o biotopoch – Vec C-83/97.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61997J0083:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 19. mája 1998. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Holandskému kráľovstvu. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Osobitne chránené územia. – Článok 4 smernice o vtácoch – Vec C-3/96.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61996J0003:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 18. marca 1999. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Neplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Osobitne chránené územia. – Článok 4 smernice o vtácoch – Vec C-166/97.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61997J0166:EN:HTML>

Rozsudok súdneho dvora (piata komora) z 25. novembra 1999. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Neplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Osobitne chránené územia. – Články 2 a 4 smernice o vtácoch – Vec C-96/98.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0096:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) zo 6. apríla 2000. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Neplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín. – Článok 6 smernice o biotopoch – Vec C-256/98.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0256:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora zo 7. novembra 2000. – Kráľovná proti Štátnemu tajomníkovi pre životné prostredie, dopravu a regióny, ex parte First Corporate Shipping Ltd, sprostredkovatelia: World Wide Fund for Nature UK (WWF) a Avon Wildlife Trust. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Najvyšší súdny dvor (Anglicko & Wales), Súd kráľovskej lavice (špecializovaný súd) – Spojené kráľovstvo. – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín. –

Vymedzenie hraníc lokalít s oprávnením na označenie ako osobitne chránené územia. – Voľnosť rozhodovania členských štátov. – Ekonomické a sociálne hľadisko. – Ústie rieky Severn. – Články 2, 3 a 4 smernice o biotopoch – Vec C-371/98.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0371:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora zo 7. decembra 2000. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Neplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Osobitne chránené územia. – Článok 4 smernice o vtákoch a články 6 a 7 smernice o biotopoch – Vec C-374/98.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61998J0374:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora zo 7. decembra 2000. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Neplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Lovecké sezóny. – Článok 7 smernice o vtákoch – Vec C-38/99.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0038:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) zo 17. mája 2001. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Smernica 79/409/EHS. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Prípustnosť. – Články 5, 7 a 9 smernice o vtákoch – Vec C-159/99.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0159:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 11. septembra 2001. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Írsku. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Ochrana voľne žijúcich živočíchov a rastlín. – Zoznam lokalít. – Informácie o lokalitách. – Článok 4 smernice o biotopoch – Vec C-67/99.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0067:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 11. septembra 2001. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Ochrana voľne žijúcich živočíchov a rastlín. – Zoznam lokalít. – Informácie o lokalitách. – Článok 4 smernice o biotopoch – Vec C-71/99.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0071:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 11. septembra 2001. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Ochrana voľne žijúcich živočíchov a rastlín. – Zoznam lokalít. – Informácie o lokalitách. – Článok 4 smernice o biotopoch – Vec C-220/99.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61999J0220:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 30. januára 2002. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Helénskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Smernica 92/43/EHS. – Ochrana voľne žijúcich živočíchov a rastlín. – Ochrana druhov. – Článok 12 smernice o biotopoch – Vec C-103/00.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0103:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 13. júna 2002. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Írsku. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Osobitne chránené územia. – Články 3 a 4 smernice i vtákoch a článok 6 smernice o biotopoch – Vec C-117/00.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0117:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 26. novembra 2002. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Francúzskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Klasifikácie osobitne chránených území. – Plaine des Maures. – Článok 4 smernice o vtákoch – Vec C-202/01.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0202:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 5. decembra 2002. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Belgickému kráľovstvu. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Voľne žijúce živočíchy a rastliny. – Neúplné prebratie. – Články 1, 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 22 a 23 smernice o biotopoch – Vec C-324/01.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0324:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 13. februára 2003. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Luxemburskému veľkoveľkoveľvodstvu – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Voľne žijúce živočíchy a rastliny. – Články 1, 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 22 a 23 smernice o biotopoch – Vec 75/01.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0075:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 27. februára 2003. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Belgickému kráľovstvu. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Osobitne chránené územia. – Článok 4 smernice o vtákoch a články 6 a 7 smernice o biotopoch – Vec C-415/01.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0415:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) zo 6. marca 2003. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Fínskej republike. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva a jeho biotopov. – Osobitne chránené územia. – Článok 4 smernice o vtákoch – Vec C-240/00.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0240:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 20. marca 2003. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Osobitne chránené územia. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Článok 4 smernice o vtákoch – Vec C-378/01.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0378:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (tretia komora) z 20. marca 2003. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Talianskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Voľne žijúce živočíchy a rastliny. – Články 5, 6 a 7 smernice o biotopoch – Vec C-143/02.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0143:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora z 24. júna 2003. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Portugalskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúceho vtáctva. – Články 2, 4, 6, 7, 8 a 12 smernice o vtákoch a články 1, 3, 6, 10, 11 a 12 smernice o biotopoch – Vec C-72/02.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0072:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) zo 16. októbra 2003. – Ligue pour la protection des oiseaux a ostatní proti Premier ministre a Ministre de l'Aménagement du territoire et de l'Environnement. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Conseil d'Etat – Francúzsko. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Dátumy začatia a ukončenia lovu. – Odchýlky. – Články 7, a 9 smernice o vtákoch – Vec C-182/02.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0182:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) zo 6. novembra 2003. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Voľne žijúce živočíchy a rastliny. – Články 12 a 16 smernice o biotopoch – Vec C-434/01.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0434:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (šiesta komora) z 29. januára 2004. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Rakúskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Voľne žijúce živočíchy a rastliny. – Biotop chrapkáča poľného. – Osobitne chránené územie Wörschacher Moos. – Článok 4 smernice o vtákoch a články 6 a 7 smernice o biotopoch – Vec C-209/02.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0209:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) zo 7. septembra 2004. – Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee a Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels proti Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Raad van State – Holandsko. – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín. – Pojem „plán“ alebo „projekt“. – Odhad účinkov určitých plánov alebo projektov na chránenú lokalitu. – Článok 6 smernice o biotopoch – Vec C-127/02.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0127:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 9. decembra 2004. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Španielskemu kráľovstvu. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Lov. – Články 8 a 9 smernice o vtákoch – Vec C-79/03.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0079:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 13. januára 2005. – Società Italiana Dragaggi SpA a ostatní proti Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti a Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania: Consiglio di Stato – Taliansko. – Ochrana prirodzených biotopov. – Voľne žijúce živočíchy a rastliny. – Vnútroštátne zoznamy lokalít prichádzajúcich do úvahy ako lokality európskeho významu. – Ochranné opatrenia. – Články 4, 6 a 21 smernice o biotopoch – Vec C-117/03.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003A0117:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) zo 14. apríla 2005. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Holandskému kráľovstvu. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Neprebratie v stanovených lehotách. – Článok 4 smernice o vtákoch a články 1, 2, 6, 7, 11, 14 a 15 smernice o biotopoch – Vec C-441/03.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0441:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 9. júna 2005. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Španielskemu kráľovstvu. – Ochrana voľne žijúcich živočíchov. – Voľne žijúce vtáctvo. – Doby lovu. – Lov holuba hrivnára v provincii Guipúzcoa počas návratu. – Články 7 a 9 smernice o vtákoch – Vec C-135/04.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0135:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 20. októbra 2005. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska. – Nesplnenie povinností členských štátov. – Ochrana prirodzených biotopov. – Voľne žijúce živočíchy a rastliny. – Článok 249 Zmluvy o ES a články 6, 11, 12, 13, 14, 15 a 16 smernice o biotopoch – Vec C-6/04.

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0006:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 15. decembra 2005. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Fínskej republike. – Ochrana voľne žijúceho vtáctva. – Jarný lov určitých vodných vtákov. – Článok 9 smernice o vtákoch – Vec C-344/03

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0344:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 10. januára 2006 – Komisia Európskych spoločenstiev proti Spolkovej republike Nemecko – Nesplnenie povinností členských štátov – Ochrana prirodzených biotopov – Voľne žijúce živočíchy a rastliny – Odhad dosahu určitých projektov na chránenú lokalitu. – Ochrana druhov – Články 6, 12, 13 a 16 smernice o biotopoch – Vec C-98/03

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0098:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) z 27. októbra 2005. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Helénskej republike – Ochrana voľne žijúceho vtáctva a jeho biotopov – Osobitne chránené územia – Lagúna Messolongi – Článok 4 smernice o vtákoch – Vec C-166/04.

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&Submit=Rechercher&alldocs=alldocs&docj=docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-166/04&datefs=&datefe=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 18. mája 2006. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Španielskemu kráľovstvu – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín – Ochrana druhov – Lov pomocou slučiek s brzdou zarážkou v súkromných poľovníckych revíroch – Článok 12 smernice o biotopoch – Vec C-221/04.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0221:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (piata komora) zo 16. marca 2006. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Helénskej republike – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín – Ochrana druhov – Článok 12 smernice o biotopoch – Vec C-518/04.

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&Submit=Rechercher&alldocs=alldocs&docj=docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-518/04&datefs=&datefe=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 8. júna 2006. – WWF Italia a ostatní proti Regione Lombardia. – Návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, ktorý podal Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia – Taliansko – Odchýlky od systému ochrany – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Chránené druhy – Druhy pinky lesnej a pinky severskej – Článok 9 smernice o vtákoch – Vec C-60/05.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62005J0060:EN:HTML>

Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 13. júla 2006. – Komisia Európskych spoločenstiev proti Portugalskej republike. – Nesplnenie povinností členských štátov – Ochrana voľne žijúceho vtáctva – Osobitne chránené územia – Zmena bez vedeckého opodstatnenia – Článok 4 smernice o vtákoch – vec C-191/05.

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=en&Submit=Rechercher&alldocs=alldocs&docj=docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-191/05&datefs=&datefe=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100>